

Vergaderjaar 2004–2005

29 800 XV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2005

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETSVORSTEL

Wetsartikel 1 (begrotingsstaat ministerie)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2005 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2005. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2005.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2005 vastgesteld. De in de begroting opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2 (begrotingsstaat agentschappen)

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en lasten en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van het Agentschap SZW en Inspectie Werk en Inkomen i.o. voor het jaar 2005 vastgesteld. De in die begrotingen opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (Begrotingstoelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de agentschappen.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus

MEMORIE VAN TOELICHTING

B. DE BEGROTINGSTOELICHTING

Inhoudsopgave	blz
1. Leeswijzer	4
2. De beleidsagenda	7
3. De beleidsartikelen	26
21. Inkomensbeleid	26
22. Activerend arbeidsmarktbeleid	33
23. Reïntegratie	46
24. Sociale werkvoorziening	59
25. Arbeid en zorg	65
26. Overlegstructuren, collectieve arbeidsvoorwaarden- vorming en medezeggenschap	74
27. Regulering van individuele arbeidsrelaties	78
28. Pensioenbeleid	82
29. Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim	87
30. Inkomensbescherming met activering	96
31. Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid	110
32. Overige inkomensbescherming	120
33. Tegemoetkoming specifieke kosten	129
34. Rijksbijdrage aan sociale fondsen en spaarfonds AOW	136
35. Emancipatie	140
4. De niet-beleidsartikelen	151
97. Aflopende regelingen	151
98. Algemeen	153
99. Nominaal en onvoorzien	161
5. De bedrijfsvoering	162
6. De agentschappen	164
6.1 Agentschap SZW	164
6.2 Inspectie Werk en Inkomen	172
7. De verdiepingsbijlage	180
8. De bijlage moties en toezeggingen	207
9. De bijlage inzake ZBO's en RWT's	225
10. Bijlage financieel beleid budgetdisciplinesector sociale zekerheid en arbeidsmarkt	231
11. Bijlage inkomensbeleid	241
12. Bijlage sociale zekerheid	250

13.	Bijlage subsidies	255
14.	Bijlage gebruikte afkortingen	257
15.	Trefwoordenregister	260

1. LEESWIJZER

Opbouw begroting

De begroting van SZW is opgebouwd uit de volgende elementen:

- a. Beleidsagenda
In de beleidsagenda wordt aandacht besteed aan de hoofdlijnen van het beleid van SZW. Daarbij wordt in het bijzonder ingegaan op de vijf prioriteiten WAO, reïntegratie, arbeid en Zorg, arbeidsparticipatie ouderen, Deregulering en administratieve lastenverlichting.
- b. Beleidsartikelen
De belangrijkste beleidsdoelstellingen zijn in de afzonderlijke beleidsartikelen opgenomen. Op de begroting van SZW zijn 15 beleidsartikelen onderscheiden. De VBTB-paragraaf op de beleidsartikelen wordt niet meer voorgeschreven in de Rijksbegrotingsvoorschriften en is daarmee komen te vervallen. De paragraaf Evaluatieonderzoek is aan elk beleidsartikel toegevoegd. Deze paragraaf bevat een kalender en toelichting waarin de evaluatievoornemens voor de komende vijf jaar zijn opgenomen.
- c. Niet-beleidsartikelen
De artikelen 97 (Aflopende regelingen), 98 (Algemeen) en 99 (Nominiaal en onvoorzien) betreffen de niet-beleidsartikelen. De middelen op de begroting van SZW die niet rechtstreeks aan een doelstelling gekoppeld kunnen worden of omdat het om een technisch administratieve voorziening gaat (onvoorzien, loonbijstelling) worden op de niet-beleidsartikelen begroot.
- d. Bedrijfsvoering
In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan specifieke bedrijfsvoeringsthema's zoals het programma «managementinformatie, nu en in de toekomst», de vervanging van de financiële systemen bij SZW, de voorbereiding op het rijksbrede shared service centre HRM en de aansturing van de SUWI-ZBO's.
- e. Agentschappen
Het ministerie heeft met ingang van 1 januari 2003 de «baten-lastendienst» Agentschap SZW. Dit agentschap is belast met de uitvoering van de subsidiëring ten laste van het Europees Sociaal Fonds, de Communautaire Initiatieven en van enkele eigen SZW-regelingen. De Inspectie Werk en Inkomen (IWI) wordt onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring met ingang van 1 januari 2005 een agentschap.
- f. Bijlagen
Nieuw is de bijlage Subsidies waarin conform de toezegging van de Minister tijdens het begrotingsonderzoek 2004 een overzicht wordt gegeven van de subsidies die door SZW worden verstrekt. De bijlage arbeidsmarkt en de bijlage internationale kerngegevens zijn niet meer opgenomen in de begroting. De achtergrondinformatie uit deze bijlagen is grotendeels te vinden op www.cbs.nl of via de kwartaalberichten arbeidsmarkten van SZW.

Nieuwe begrotingsstructuur

Vanaf 2002 heeft de begroting van SZW een aantal stappen doorlopen in de ombouw naar een VBTB-begroting waarin de beleidsdoelen voorop staan. Met de doelenbegroting 2005 wordt wederom een stap gezet die de transparantie en de evenwichtigheid ten goede komt. Kern van de doelenbegroting is dat de verschillende typen instrumenten, die voorheen vanwege gescheiden financieringsstromen verspreid in de begroting

stonden, *in samenhang* onder bestendige, herkenbare SZW-beleidsdoelen worden samengebracht. Dat sluit aan bij de kabinetsfilosofie dat de Minister zich verantwoordt over beleidsdoelen en niet meer uitsluitend over de begrotingsgefinancierde geldstromen.

De missie van SZW luidt: *«het stimuleren van werkgelegenheid, moderne arbeidsrelaties en een activerende sociale zekerheid.»*

Bij de nieuwe begrotingsstructuur is aangesloten op de missie van het departement:

Na de algemene verantwoordelijkheid voor *werkgelegenheid* met daaronder arbeidsparticipatie, bemiddeling en arbeid en zorg, komt onder de noemer *moderne arbeidsrelaties* de focus op de kwaliteit van deze arbeid, arbeidsomstandigheden en de preventie van ziekteverzuim en arbeidsuitval. Vindt toch arbeidsuitval plaats dan is onder het thema *activerende sociale zekerheid* de inspanning allereerst gericht op individuele terugleiding naar de arbeid, reïntegratie, waarbij deze terugleiding wordt ondersteund door sociale zekerheidsarrangementen met activerende polisvoorwaarden. Alleen voor degenen of situaties waarbij arbeidsparticipatie geen doel (meer) is, is een inkomenswaarborg of anderszins ondersteuning zonder activerende voorwaarden beschikbaar.

De premiegefinancierde uitgaven en de overige beleidsonderwerpen uit de begroting 2004 zijn nu geïntegreerd in de beleidsartikelen.

Nieuwe artikelindeling

De heroriëntatie op de doelenstructuur leidt als logisch uitvloeisel tot een nieuwe artikelindeling. Over deze nieuwe indeling bent u op 1 juni geïnformeerd door middel van een brief (Tweede Kamer, 29 200 XV, nr. 88). In de Verdiepingsbijlage is een zogenaamde «was-woord-tabel» opgenomen die de aansluiting met de begroting 2004 geeft. In de tabellen «budgettaire gevolgen van beleid» zijn de realisatie 2003 en de raming 2004 vertaald naar de nieuwe indeling van artikelen en operationele doelstellingen.

De door de Tweede Kamer te autoriseren begrotingsgefinancierde budgetten zijn expliciet in de beleidsartikelen herkenbaar doordat de begrotings- en premieuitgaven in aparte budgettaire tabellen zijn opgenomen.

Premie-uitgaven

De premie-uitgaven zijn in de budgettaire tabellen in constante prijzen opgenomen in plaats van zoals in voorgaande jaren in lopende prijzen. De premie-uitgaven hebben nu de zelfde grondslag als de begrotings-uitgaven. De nominale post bij de premie-uitgaven wordt per artikel apart begroot en geeft daarmee de aansluiting met de lopende prijzen.

Afwijkingen van de Rijksbegrotingsvoorschriften

Toedeling van de apparaatsuitgaven

Het ministerie van SZW heeft in deze begroting de apparaatsuitgaven zoveel mogelijk aan de verschillende beleidsartikelen toegerekend. Toerekening van middelen (personeel en materieel) vindt jaarlijks plaats op basis van een herziene, globale toedeling van de personeelsinzet naar de verschillende beleidsartikelen. Deze verdeelsleutel wordt ook het

departementaal jaarverslag 2005 gehanteerd. Voor 2006 en volgende jaren zijn bij de beleidsartikelen nog geen apparaatsuitgaven geraamd. Als gevolg van de nieuwe begrotingsstructuur zijn de apparaatsuitgaven voor de jaren 2003 en 2004 op artikel 98 verantwoord en niet voor een deel op de beleidsartikelen. Het was niet mogelijk om de apparaatsuitgaven op basis van de in de begroting 2003 en 2004 gehanteerde verdeelsleutels toe te rekenen naar de nieuwe artikelindeling.

De toegerekende apparaatsuitgaven worden niet afzonderlijk bij de beleidsartikelen toegelicht. In artikel 98 «Algemeen» is een integraal overzicht van de inzet van personeel en materieel opgenomen inclusief de verdeling van de personeelsinzet over de verschillende beleidsartikelen en de niet-beleidsartikelen. Dit staat gelijk aan de verdeelsleutel.

Handhaving

Handhaving is erop gericht de naleving van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te bevorderen. Daarom is in dit kader gekozen voor de prestatie-indicator «nalevingsniveau» in alle relevante artikelen. Een eerste meting hiervan zal voor een aantal wetten in 2004 en deels in 2005 gebeuren. Resultaten zullen in het jaarverslag over 2004, danwel de begroting voor 2006 opgenomen worden.

2. DE BELEIDSAGENDA

2.1 Inleiding

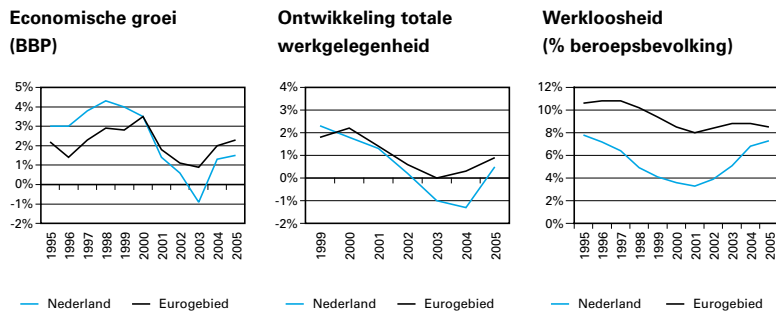
Na opnieuw een bewogen jaar op het terrein van werk en inkomen, is er in de loop van 2004 meer zicht gekomen op economisch herstel. Dat is niets te vroeg. Ook in het afgelopen jaar vormden bedrijfssluitingen, oplopende werkloosheid en tegenvallende inkomensontwikkelingen het decor waartegen de regering haar beleid moest voeren. Dat beleid van weliswaar onvermijdelijke, maar tegelijkertijd in zichzelf al pijnlijke structurele hervormingen, zou misschien makkelijker zijn te voeren in tijden van voorspoed. Die keuze had deze regering echter niet, met als gevolg dat structurele hervormingen in de tijd samenvielen met een economische neergang. Mede daarom was het afgelopen jaar zo bewogen.

Nederland moet worden toegerust om de aansluiting bij de wereldeconomie te bewerkstelligen. Dat betekent op korte termijn een verantwoorde loonontwikkeling en de noodzaak van een dynamische arbeidsmarkt. Daarnaast zijn ook hervorming van het ondernemingsklimaat en verbetering van het innovatieklimaat nodig, zoals is uiteengezet in de nota «Kiezen voor groei». Deze randvoorwaarden voor de korte termijn komen boven op de vereisten die voortvloeien uit ontwikkelingen op de lange termijn. Daarbij gaat het onder meer om individualisering, stijgende welvaart, internationalisering en vergrijzing. Tezamen leidt dit tot een beleid gericht op modernisering van de verzorgingsstaat. Deze modernisering vormt een van de centrale opdrachten die de regering zichzelf heeft gesteld.

Box 1 Economie van Nederland vergeleken met eurogebied

Vanaf 2001 is de economische situatie in Nederland duidelijk verslechterd, met de recessie van 2003 als dieptepunt. De werkgelegenheid daalde in dat jaar met maar liefst 1¼% en de werkloosheid liep op met bijna 100 duizend personen. Ook in de andere landen van het eurogebied is de economische situatie vanaf 2001 verslechterd; de omslag is in die landen echter minder sterk geweest. Dat Nederland harder is geraakt dan veel andere landen, was mede te wijten aan (te) hoge loonstijgingen in de jaren vanaf 1998. Een verslechtering van de internationale concurrentiepositie van Nederland is hiervan het directe gevolg geweest. Uitvoer, economische groei, werkgelegenheid en werkloosheid hebben hier zichtbaar onder geleden.

Figuur 1: Kerncijfers arbeidsmarkt 1995–2003

(*) in % van de totale beroepsbevolking

Bron: CPB (MEV 2005); werkgelegenheid: Europese Commissie (Spring Forecast 2004)

Inmiddels laat de Nederlandse economie tekenen van herstel zien. De economische groei bedraagt naar verwachting 1¼% in 2004 en 1½% 2005. Daarmee presteert Nederland nog steeds iets minder goed dan gemiddeld in het eurogebied. De werkgelegenheid (banen ≥ 12 uur/week) zal in 2004 naar verwachting dalen met bijna 75 duizend personen en in 2005 toenemen met ongeveer 20 duizend. De werkloosheid stijgt volgens CPB-ramingen in 2004 met 100 duizend personen en in 2005 met 55 duizend. Dat de werkloosheid ook volgend jaar nog verder stijgt, komt doordat deze met vertraging reageert op het economisch herstel.

De eerste stappen op het pad van modernisering van de verzorgingsstaat heeft Nederland reeds gezet. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat iedereen die kan werken, daartoe ook wordt aangezet. Dit uitgangspunt heeft onder andere vorm gekregen in de Wet werk en bijstand. De eerste signalen over hoe gemeenten er in 2004 in slagen om aan de uitgangspunten van deze nieuwe wet invulling te geven zijn veelbelovend. Het lijkt erop dat de ingeboekte volumereductie als gevolg van de verwachte grotere aandacht van gemeenten voor het beperken van de instroom en stimuleren van de uitstroom daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Terugkeer naar werk is ook het doel van wijzigingen in de Werkloosheidswet en in het nieuwe stelsel van arbeidsongeschiktheidsregelingen. Daarin ligt de nadruk voluit op arbeidsgeschiktheid.

Naast deze maatregelen die vooral op middellange en lange termijn hun vruchten afwerpen, heeft de regering ook gewerkt aan maatregelen die op korte termijn bijdragen aan herstel van economische groei en werkgelegenheid. Daarbij wordt bijvoorbeeld nagedacht over maatregelen die de dynamiek op de arbeidsmarkt vergroten. Centraal in dit beleid staat echter het streven naar loonmatiging. In dit kader is dit voorjaar getracht met de sociale partners te komen tot afspraken die zouden leiden tot een verantwoorde loonontwikkeling in 2005 in combinatie met een voor alle partijen aanvaardbare vorm voor de beëindiging van de stimulering van collectieve regelingen voor vervroegd uitreden. Het bleek echter niet mogelijk om tot een sociaal akkoord te komen.

De inbreng van sociale partners blijft echter relevant. Binnen het gezamenlijk overleg hebben de gesprekspartners – werkgevers, werknemers, overheid – ieder hun eigen verantwoordelijkheid om de economische ontwikkeling van Nederland op een hoger plan te brengen.

De economische situatie en de nullijn van de bruto-ontwikkeling van minimumloon en uitkeringen hebben ook hun neerslag op het inkomensbeeld. Over de hele linie zal de koopkrachtontwikkeling in 2005 negatief zijn. In de omvang van deze negatieve effecten heeft het kabinet ernaar gestreefd deze voor de zwakste groepen beperkt te houden (op -¼%). Voor ouderen levert een tijdelijke tegemoetkoming aan AOW-gerechtigden van € 60 hieraan een bijdrage. De werkelijke inkomensontwikkeling van individuele huishoudens zal afwijken van de hier genoemde ramingen vanwege de spreiding in het inkomensbeeld. Deze wordt veroorzaakt door verschillen in individuele omstandigheden en specifieke effecten die niet voor iedereen gelden.

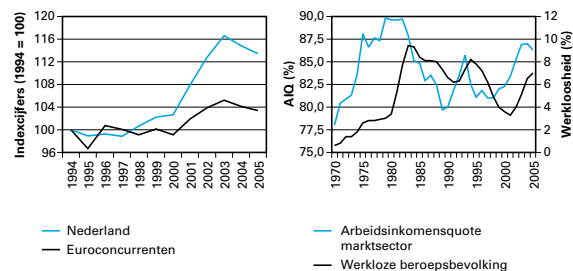
Box 2 De economische noodzaak van de nullijn in de loonontwikkeling

Een houdbaar niveau van economische groei wordt vooral bevorderd door een loonniveau waarbij de arbeidsmarkt in evenwicht is. Hoge werkloosheid vraagt om loonmatiging. (Te) hoge lonen leiden in alle gevallen tot hoge werkloosheid. Deze lessen kunnen ook op de Nederlandse economische ontwikkeling van de afgelopen tien jaar worden

toegepast. Op de recessie die zich in de eerste helft van de jaren negentig openbaarde volgde een snelle aanpassing van de loonontwikkeling. Na een «adempauze» van twee maanden, waarin bestaande CAO's werden verlengd en onderhandelingen over nieuwe CAO's opgeschort, werden weer CAO's afgesloten met een loonstijging die achterbleef bij de productiviteitsstijging. De gematigde loonontwikkeling droeg bij aan een krachtig herstel op de arbeidsmarkt. Deze recessie was mede daarom in Nederland relatief mild van karakter. De werkloosheid liep niet op tot het hoge niveau van begin jaren tachtig.

De afgelopen jaren is de positie van Nederlandse bedrijven door te sterke loonstijgingen sterk verslechterd. Dat geldt zowel voor de winstgevendheid van bedrijven als voor de externe concurrentiepositie. De externe verslechtering blijkt vooral ook uit een vergelijking met de belangrijkste concurrenten in het Eurogebied (zie figuur 2). Een vergelijking met deze landen is meer op zijn plaats dan met landen als China en India, omdat vooral in het Eurogebied het gros van de Nederlandse export en import plaatsvindt en veel concurrenten daar zijn gevestigd. De gestage verslechtering van de loonkosten per eenheid producten opzichte van het gemiddelde in het Eurogebied cumuleert vanaf 1998 tot in totaal 12 procentpunt in 2003. In vergelijking met bijvoorbeeld België en Duitsland is de verslechtering nog groter. Bovendien heeft de in 2003 ingezette matiging van de contractloonstijging nog niet geresulteerd in een verbetering van de concurrentiepositie, aangezien de recessie ook in omliggende landen tot loonmatiging heeft geleid.

Figuur 2: Arbeidskosten per eenheid product (links) en arbeidsinkomensquote en werkloosheid (rechts)

Bron: CPB (MEV 2005)

De belangrijkste reden waarom loonmatiging vanuit economisch perspectief gewenst is, is gelegen in het beslag van de lonen op het nationale inkomen en de daaruit volgende ruimte voor winsten waaruit investeringen worden gefinancierd. Dit beslag komt tot uitdrukking in de arbeidsinkomensquote (AIQ). De AIQ is, in lijn met de verslechterde externe concurrentiepositie, in de afgelopen jaren gestaag toegenomen, tot 86,9 procent in 2003. Een dergelijk hoge AIQ vertaalt zich onherroepelijk in een toename van de werkloosheid, zoals de ervaringen van de afgelopen dertig jaar laten zien (figuur 2). De huidige hoge niveaus van de AIQ traden ook op aan het eind van de jaren zeventig en het begin van de jaren tachtig. In de jaren negentig werd de weg van te hoge loonstijgingen daarentegen tijds verlaten en piekte de AIQ op 85,7 procent in 1993.

De inmiddels ingezette loonmatiging is in lijn met de economische ontwikkelingen, maar kan niet verhelpen dat de AIQ slechts langzaam afneemt. Het zal de nodige tijd vergen voordat de gunstige doorwerking van een gematigde loonontwikkeling zich vertaalt in herstel van winstgevendheid van Nederlandse bedrijven.

De geschetste ontwikkeling van werkgelegenheid en werkloosheid, in samenhang met de verslechterde concurrentiepositie en de afgenomen winstgevendheid, maken een nullijn voor de contractloonstijging noodzakelijk. Deze nullijn is ook vanwege de doorwerking naar pensioenpremies gewenst. In deze setting houdt de voorgenomen nullijn het

evenwicht tussen de diverse economische en maatschappelijke randvoorwaarden. In lijn hiermee heeft het kabinet voor 2004 en 2005 besloten tot een nullijn voor de contractlonen in de collectieve sector en tot het bruto bevrozen van het wettelijk minimumloon (WML) en de uitkeringen. De noodzaak tot een dergelijke nullijn vormt voor het kabinet ook de aanleiding om in de komende periode (van 1 november 2004 tot en met 31 december 2005) CAO-afspraken die leiden tot een stijging van de contractlonen niet te ondersteunen door middel van het instrument van algemeenverbindendverklaring. De noodzaak van de nullijn kent ook een maatschappelijke context: waar in de collectieve sector matiging het devies is, zou het zonder meer algemeen verbindend verklaren van loonstijgingen in de marktsector nadelig zijn voor het gewenste evenwicht in het inkomensbeeld.

Het voorgaande neemt niet weg dat er ook in de huidige situatie bedrijven zijn waar ruimte bestaat voor een loonstijging. Met nadruk zij echter vermeld dat dit kabinetsbeleid niet de ruimte voor afwijkende beloningen blokkeert. De kern van het kabinetsbeleid is niet dat partijen geen ruimte zouden hebben om de afspraken te maken die zij passend achten; de kern is dat het kabinet afspraken die leiden tot (contract)loonstijgingen niet via algemeen verbindend verklaring wil opleggen aan derden. Binnen het kader van algemeen verbindend verklaren hebben individuele bedrijven nog altijd de mogelijkheid om op ondernemingsniveau een rechtsgeldige CAO af te sluiten met een eigen loonontwikkeling. Deze kunnen zij voor dispensatie van de algemeen verbindend verklaring voorleggen. Bovendien kunnen partijen los daarvan afspraken maken over daadwerkelijk resultaatafhankelijke beloningen, zodat werknemers kunnen meeprofiteren van goede resultaten die zij helpen bewerkstelligen. Andersom kunnen in bedrijven waar zelfs een nullijn voor de lonen teveel is, CAO-afspraken worden gemaakt die leiden tot beperking van de arbeidskosten per uur. Dit alles illustreert nog eens dat het kabinet zich ertoe beperkt om contractloonstijgingen die in het licht van de macro-economische ontwikkelingen als onverantwoord moeten worden beoordeeld, tijdelijk niet aan derden op te leggen via een algemeenverbindendverklaring; de onderhandelingsvrijheid van partijen blijft hierdoor onaangetast.

2.2 Hogere arbeidsparticipatie

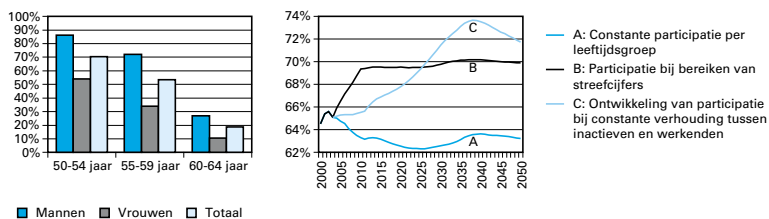
Langetermijnontwikkelingen als de vergrijzing van de bevolking leggen een druk op de verzorgingsstaat, tenzij het aantal mensen op de arbeidsmarkt toeneemt. Belemmeringen die arbeidsdeelname in de weg staan, moeten daarom zo veel mogelijk moeten worden weggelaten, en het beroep op regelingen in de sociale zekerheid moet beperkt blijven tot hen die hierop echt zijn aangewezen. Bij hervorming van regelingen als de WAO en WW is het zaak het recht op een uitkering zo veel mogelijk te verbinden met de plicht weer aan het werk te gaan, als iemand daartoe redelijkerwijs in staat is.

Box 3 Arbeidsparticipatie nu en in de toekomst

In de komende decennia zal het aantal 65-plussers in vergelijking met de omvang van de beroepsbevolking sterk toenemen. Om de verhouding tussen het aantal werkenden en het totale aantal mensen in Nederland constant te houden, zal tot 2040 een steeds groter gedeelte van de potentiële beroepsbevolking moeten deelnemen op de arbeidsmarkt (zie lijn C in de rechter grafiek hieronder). Dit is een grote opgave, omdat het aantal 55-plussers in de beroepsbevolking in de komende 20 jaar sterk toeneemt. Hun arbeidsparticipatie is in het afgelopen decennium aanzienlijk gestegen, maar lag in 2003 nog steeds op een laag niveau (zie linker grafiek). Als dat niveau hetzelfde blijft, zal de totale arbeidsparticipatie van de beroepsbevolking tot 2025 niet stijgen, maar dalen (zie lijn A in rechter grafiek). Het participatieniveau dat besloten ligt in de streefcijfers van de regering is in de grafiek te zien als lijn B (zie voor precieze streefcijfers beleidsartikel 22). Deze lijn ligt in de eerstkomende twee decennia hoger dan lijn A. In die periode ontstaat ruimte

voor aflossing van de overheidsschuld. Die aflossing biedt op zijn beurt ruimte voor de hogere uitgaven aan ouderdagsvoorzieningen op het hoogtepunt van de vergrijzing.

Figuur 3: Netto arbeidsparticipatie 50-plussers in 2003 (links) en netto arbeidsparticipatie 15-64 jarigen (rechts)

Bron: CBS (links) en CBS en berekeningen SZW (rechts; gebaseerd op EBB, banen \geq 12 uur per week)

Het is overigens niet alleen van belang dat meer mensen deelnemen op de arbeidsmarkt, maar ook dat de jaarlijkse arbeidsduur toeneemt. De gemiddelde arbeidsduur is in Nederland relatief kort door het grote aantal deeltijdwerkers en door de relatief korte arbeidsduur van voltijdwerknemers. Het kabinet spreekt de sociale partners aan op hun verantwoordelijkheid in CAO's in ieder geval geen bepalingen op te nemen die een verlenging van de arbeidsduur in de weg staan.

Ook in Europees verband is onderkend dat een hoge arbeidsdeelname van essentieel belang is voor de toekomstbestendigheid van het stelsel van werk en inkomen. Om dit belang te onderstrepen, hebben de landen van de Europese Unie in 2000 doelstellingen geformuleerd ten aanzien van de arbeidsparticipatie.

Box 4 Europese Taskforce Werkgelegenheid: «Jobs, jobs, jobs»

De Europese Unie heeft zichzelf in het jaar 2000 in Lissabon ten doel gesteld uiterlijk in 2010 uit te groeien tot de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie ter wereld met meer en betere banen. De Europese Taskforce Werkgelegenheid onder leiding van oud-premier Wim Kok heeft in november 2003 in het rapport «Jobs, jobs, jobs» aanbevelingen gedaan om de zogenoemde Lissabondoelstelling te realiseren. Het rapport concludeert dat deze doelstelling alleen gehaald kan worden als de lidstaten hun beleid intensiveren. Als belangrijkste actiepunten voor de EU-lidstaten ziet de taskforce-Kok het versterken van het aanpassingsvermogen van arbeidsmarkten, toename van de arbeidsparticipatie en verhoging van de investeringen in menselijk kapitaal. Het rapport benadrukt de urgentie van deze maatregelen. Alleen als de Europese landen hun inspanningen drastisch verhogen kunnen welvaart en sociale verworvenheden ook in de toekomst veilig gesteld worden. Specifiek voor Nederland gelden bovendien aanbevelingen om de loonstijging gematigd te houden, het arbeidsongeschiktheidsstelsel te hervormen, om ouderen langer actief te houden en om de arbeidsdeelname van vrouwen te vergroten.

Arbeidsmarktbeleid

Het streven naar een hogere arbeidsparticipatie vraagt vooral om een activerend arbeidsmarktbeleid. Dit is ook vanuit sociaal oogpunt gewenst. Werk helpt sociaal isolement voorkomen, het draagt bij aan integratie en geeft een zinvolle invulling aan het bestaan. Het belang van activerend arbeidsmarktbeleid blijkt ook uit de invloed van technologische ontwikkeling op de arbeidsmarktchansen van hoger opgeleiden enerzijds en die van lager opgeleiden anderzijds. De opleidingseisen die werkgevers aan hun

sollicitanten stellen, nemen steeds verder toe. Voor lager opgeleiden (ongeveer een kwart van de werkende bevolking) wordt het hierdoor steeds lastiger werk te vinden. Zonder aanvullende maatregelen zullen zij te maken krijgen met een structureel banentekort. Het activerende arbeidsmarktbeleid biedt ondersteuning aan degenen die niet op eigen kracht aan werk kunnen komen.

De regering wil met het arbeidsmarktbeleid zo veel mogelijk belemmeringen wegnemen die mensen ondervinden als ze willen participeren op de arbeidsmarkt. Dit betekent een omslag in het denken ten opzichte van eerder beleid dat gericht was op afzonderlijke doelgroepen, zoals ouderen, jongeren en etnische minderheden. Het nieuwe uitgangspunt is dat *algemeen beleid* wordt ingezet om individuele belemmeringen voor arbeidsdeelname weg te nemen (voor een verdere uitwerking zie beleidsartikel 22). Waar dat nodig is, bestaat bovendien ruimte voor aanvullende maatregelen met een tijdelijk, innovatief en agenderend karakter, bijvoorbeeld ter bestrijding van jeugdwerkloosheid.

Reïntegratie

Voor mensen die er niet zelfstandig in slagen aan het werk te komen, kan individuele ondersteuning een uitkomst bieden (zie beleidsartikel 23). Deze ondersteuning kan onder andere de vorm hebben van een stage, scholing, een sollicitatietraining of een reïntegratietraject. Deze ondersteuning is een integraal onderdeel van het arbeidsmarktbeleid. De regering heeft zich ten doel gesteld de effectiviteit van de reïntegratietrajecten te verbeteren. Het streven is om het percentage mensen dat uitstroomt naar reguliere arbeid na deelname aan een reïntegratietraject, met een kwart te verhogen in 2007. Invoering van de Wet werk en bijstand (WWB) en prestatieafspraken met het UWV zijn hiervoor de belangrijkste instrumenten. Op grond van de WWB zijn gemeenten verantwoordelijk voor de reïntegratie van bijstandsgerechtigden, sommige groepen (oudere) werklozen (IOAW en IOAZ), mensen met een nabestaandenuitkering (ANW) en niet-uitkeringsgerechtigden. Door de toegenomen financiële verantwoordelijkheid van gemeenten en door grotere bestedingsvrijheid voor reïntegratiegeld geven gemeenten een actievere en meer op maat gesneden invulling aan het reïntegratiebeleid.

Sociale werkvoorziening

Een reguliere baan is niet voor iedereen weggelegd; dit geldt bijvoorbeeld voor sommige groepen gehandicapten. Voor hen zijn gesubsidieerde banen beschikbaar conform de Wet sociale werkvoorziening (WSW; zie beleidsartikel 24). Deze wet wordt momenteel gemoderniseerd. De eerste fase van deze modernisering is in 2004 van start gegaan. De belangrijkste wijziging tot nu toe is dat vanaf 2005 het CWI zal beoordelen wie in aanmerking komt voor een plaats in de sociale werkvoorziening. Nu is dit nog een taak van gemeenten. In de tweede helft van 2004 worden ook de voorbereidingen getroffen voor de tweede fase van de modernisering, die tot doel heeft dat meer werknemers uit de sociale werkvoorziening aan het werk gaan buiten het sociaalwerkbedrijf. Dat kan bij reguliere werkgevers in de vorm van begeleid werken of door middel van detachering, in dienst van het sociaalwerkbedrijf. In nauwe samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, branche- en cliëntenorganisaties is in 2004 een veranderagenda vastgesteld. Deze is voorgelegd aan de Tweede Kamer en zal verder worden uitgewerkt in concrete wijzigingsvoorstellen.

Scholing en leven lang leren

Om duurzaam te kunnen participeren op de arbeidsmarkt, is voortdurende aandacht nodig voor het aanleren van nieuwe kennis en vaardigheden, oftewel een leven lang leren. De rol van de overheid is daarbij vooral stimulerend en informerend, met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap als eerstverantwoordelijke. De regeringsvoornemens op dit terrein zijn benoemd in de notitie «Kiezen voor groei», die de Tweede Kamer in juli 2004 heeft ontvangen.

Een belangrijk aandachtspunt is de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De regering voert nu onderzoek uit naar het functioneren van het VMBO. Op basis van de uitkomsten daarvan zal de regering maatregelen nemen waarmee VMBO-scholen hun opleidingen beter kunnen afstemmen op hun doelgroepen en op de specifieke behoeften in hun regio, waaronder die van het bedrijfsleven.

Bestrijding jeugdwerkloosheid

De recente stijging van de werkloosheid heeft vooral jongeren getroffen. Om te voorkomen dat dit leidt tot langdurige werkloosheid is tijdelijk aanvullend beleid nodig. De regering heeft zich ten doel gesteld dat het werkloosheidspercentage onder jongeren (15–22 jaar, exclusief scholieren en studenten) in de periode 2003–2007 niet méér mag bedragen dan het dubbele van het totale werkloosheidspercentage. Inzet is voorts dat iedere werkloze jongere binnen een half jaar (weer) aan de slag en/of naar school gaat. De taskforce jeugdwerkloosheid, die in november 2003 is ingesteld, brengt werkgevers, werknemers, gemeenten, scholingsinstellingen en andere betrokken organisaties bij elkaar om gezamenlijk langdurige werkloosheid onder jongeren te voorkomen, voortijdige schooluitval te verminderen en het behalen van een startkwalificatie te stimuleren (zie beleidsartikel 22).

Ook in breder verband, via de Operatie Jong, tracht de regering de positie van jongeren te versterken. Operatie Jong is erop gericht meer samenhang aan te brengen in het jeugdbeleid en aanverwante beleidstrajecten door het wegnemen van belemmeringen in regelgeving of anderszins.

VUT en prepensioen

De regering streeft naar verhoging van de netto arbeidsparticipatie van ouderen (55–64 jaar) van 38,6% in 2003 naar 40% in 2007. In de decennia daarna is een verdere toename van de arbeidsparticipatie van ouderen gewenst. Bezien vanuit dit langetermijnperspectief is het niet wenselijk collectieve regelingen voor vervroegd stoppen met werken te stimuleren met fiscale voordelen. De fiscale voordelen voor VUT- en prepensioenregelingen zullen met ingang van 1 januari 2006 komen te vervallen. Het blijft mogelijk tot 100% van het laatstverdiende loon aan ouderdomspensioen op te bouwen. Een deel daarvan kan worden ingezet voor pensioering vóór 65 jaar. Deze versoepeling biedt vooral mensen die al op jonge leeftijd zijn begonnen met werken, meer ruimte voor pensioering vóór 65 jaar. Overigens biedt de levensloopregeling in de toekomst ook de mogelijkheid zelf te sparen voor verlof dat voorafgaat aan het ouderdomspensioen. Er zijn overgangsregelingen getroffen die het mogelijk maken dat werknemers van 57 jaar en ouder geen gevolgen hoeven te ondervinden van het nieuwe stelsel.

Inmiddels zijn maatregelen ingevoerd waardoor het voor werkgevers aantrekkelijker wordt ouderen in dienst te nemen en te houden, zoals vrijstelling van de WAO-basispremie voor werknemers die 50 jaar of ouder zijn als ze in dienst treden. Daarnaast is het voor ouderen financieel

aantrekkelijker gemaakt tot 65 jaar door te werken, onder andere met een verhoogde arbeidskorting voor ouderen. In april 2004 heeft de regering concrete voorstellen gedaan om langer doorwerken te stimuleren, mede naar aanleiding van het eindrapport van de Taskforce Ouderen en Arbeid. De regering zal op korte termijn in beeld brengen welke mogelijkheden er zijn om langer werken verder te bevorderen. Daarbij zal de relatie tussen de toegenomen levensverwachting en de leeftijd waarop mensen stoppen met werken, centraal staan.

Om gebruik van de WW als uitreedroute tegen te gaan is de vervolguitkering afgeschaft voor werknemers die op of na 11 augustus 2003 werkloos zijn geworden. Ook geldt vanaf 2004 voor werknemers vanaf 57½ jaar weer een sollicitatieplicht. De leeftijdsgrens voor de IOAW wordt in 2005 verhoogd van 50 naar 55 jaar. Verder zullen in de loop van 2005 voor alle WW-gerechtigden ontslagvergoedingen in mindering worden gebracht op hun uitkering.

Arbeidsmigratie

Werknemers uit de oude EU-lidstaten staat het vrij zich op de Nederlandse arbeidsmarkt aan te bieden. Voor de nieuwe lidstaten uit Midden- en Oost-Europa (exclusief Malta en Cyprus) geldt tijdelijk een afwijkend regime, vanwege de huidige arbeidsmarktomstandigheden in Nederland en vanwege de onzekerheid over het aantal arbeidsmigranten dat uit de nieuwe lidstaten zou kunnen komen. De regering zal tot 1 mei 2006 de toets op aanwezigheid van (binnenlands) aanbod handhaven voor die sectoren of beroepen waar verdringing dreigt. Vóór 1 mei 2005 wordt een tussenevaluatie van het afwijkende regime opgesteld.

Ook aan de bovenkant van de arbeidsmarkt kan sprake zijn van knelpunten. De regering heeft daarom besloten het voor werkgevers eenvoudiger te maken om een buitenlandse kenniswerker in dienst te nemen. Voor hen komt er één loket, één procedure en één vergunning. Deze wijzigingen betekenen dat voor een groot deel van de arbeidsmigranten (in 2003 in totaal 5000 personen) geen tewerkstellingsvergunning meer nodig is. Voor zelfstandigen zal de regering nog bezien welke belemmeringen er zijn voor vreemdelingen om zich in Nederland te vestigen. Feitelijk is hiermee de arbeidsmarkt aan de bovenkant «open».

2.3 Preventie van uitval en stimulans voor werkhervatting

Het voorkomen van arbeidsuitval begint met goede arbeidsomstandigheden en dus met goed arbo- en verzuimbeleid. Het eigen belang en de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers zullen in 2005 verder worden benadrukt (zie beleidsartikel 29). De regering is zich er daarbij van bewust dat hoge regeldruk bij werkgevers en werknemers weerstand op kan roepen. Om dit te voorkomen streeft de regering naar een substantiële vermindering van arboregelgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de EU-regelgeving op dit terrein. De evaluatie van de Arbowet staat nadrukkelijk in het teken van de stimulering van zelfwerkzaamheid van werkgevers en werknemers. In aanvulling op aanpassing van arboregelgeving zal de overheid ook in 2004 nog arboconvenanten sluiten met sociale partners, waarvan de uitvoering doorloopt tot en met 2007.

Ziekte en arbeidsongeschiktheid

Als iemand ondanks alle preventieve maatregelen toch ziek wordt, dient terugkeer naar werk centraal te staan. Dit was het uitgangspunt van de

Wet verbetering poortwachter, die in 2002 is ingevoerd. Uiterlijk in april 2006 zal de Tweede Kamer een evaluatie van de Wet verbetering poortwachter ontvangen.

De primaire verantwoordelijkheid voor de aanpak van verzuim in de eerste twee ziektejaren ligt sinds 1 januari 2004 bij de werkgever en de werknemer. Sinds die datum moeten werkgevers het loon van zieke werknemers niet één, maar twee jaar doorbetalen. Dit moet leiden tot intensivering van reïntegratie-inspanningen en vermindering van het aantal nieuwe arbeidsongeschikten.

De regering is voornemens ook werknemers een sterkere financiële prikkel te geven om langdurig ziekteverzuim te voorkomen. De Tweede Kamer zal voor het eind van het jaar een wetsvoorstel ontvangen ter beperking van de loondoorbetaling in het tweede ziektejaar tot 70% van het laatste loon (wetsvoorstel Baltz). Deze beperking zet mensen ertoe aan zo snel mogelijk weer aan het werk te gaan. De beperking komt tot stand, doordat een langere loondoorbetalingsplicht zal gelden voor werkgevers die een bovenwettelijke aanvulling geven. Een werknemer die zo'n aanvulling ontvangt, krijgt op zijn beurt te maken met een lagere arbeidsongeschiktheidsuitkering na afloop van de doorbetalingsperiode. Eventuele CAO-afspraken over bovenwettelijke aanvullingen in het tweede ziektejaar zullen na inwerkingtreding van het wetsvoorstel Baltz niet meer algemeen verbindend worden verklaard.

Als de reïntegratie-inspanningen in de eerste twee ziektejaren niet het gewenste effect hebben, komt een wettelijk stelsel van rechten en plichten in beeld. In 2006 maakt de WAO plaats voor de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (zie beleidsartikel 31). Deze omvat een inkomensvoorziening voor duurzaam volledig arbeidsongeschikten (IVA) en een regeling voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA). Het is de bedoeling het aantal nieuwe duurzaam volledig arbeidsongeschikten beperkt blijft tot maximaal 25 000 personen per jaar.

Wie niet voor IVA in aanmerking komt, maar wel ten minste 35% van zijn verdien capaciteit heeft verloren, kan een beroep doen op de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Deze regeling (in de plannen uit te voeren door zowel UWV als verzekeraars) omvat zowel een reïntegratiepakket als een recht op loonaanvulling. Als werkherhvatting niet lukt, ontvangt een gedeeltelijk arbeidsgeschikte een uitkering conform de WW, gevolgd door een uitkering op minimumniveau naar rato van de mate van arbeidsongeschiktheid.

2.4 Inspelen op individuele wensen en behoeften

Verhoging van het aantal mensen op de arbeidsmarkt vergt onder meer de introductie van regelingen die de mogelijkheid verruimen arbeid te combineren en af te wisselen met andere activiteiten, zoals zorg en scholing. Het is daarbij niet aan de overheid om strikt voor te schrijven hoe mensen hun werkzame leven moeten indelen; de overheid moet burgers de ruimte én de verantwoordelijkheid durven geven die keuzes zelf te maken. Dit heeft als neveneffect dat het aanpassingsvermogen van de arbeidsmarkt hierdoor toeneemt, en dat de sociale zekerheid hiermee beter kan inspelen op maatschappelijke veranderingen.

Verlof

De mogelijkheid om verlof op te nemen is vergroot met de invoering van de Wet arbeid en zorg. Hiermee is een nagenoeg compleet stelsel van

verlofregelingen tot stand gebracht. Bij langer durend verlof vormt de financiering nog een belemmering. Het huidige financieringsstelsel is versnipperd. De regering wil dit stelsel vervangen door één algemene financieringsregeling voor verlof: de levensloopregeling. Deze regeling geeft werknemers een fiscaal voordeel als zij sparen of een verzekering afsluiten voor financiële overbrugging van langere periodes van onbetaald verlof. Wie deelneemt aan de levensloopregeling en daarnaast gebruik maakt van zijn wettelijk recht op ouderschapsverlof, krijgt de eerste jaren een extra voordeel in de vorm van een heffingskorting. De levensloopregeling zal ook een financiële stimulans kunnen vormen voor het gebruik van langdurend zorgverlof. Een wetsvoorstel voor deze vorm van verlof is bij de Tweede Kamer ingediend. De levensloopregeling kan ten slotte ook dienen ter financiering van verlof voor scholing, van «opfrisverlof» en van verlof dat vooraf gaat aan het ouderdomspensioen.

Arbeid en zorg

Iedereen die arbeid en zorg wil combineren, moet daartoe ook de mogelijkheid krijgen (zie beleidsartikel 25). Dit vereist niet alleen goede voorzieningen voor verlof, maar ook voor kinderopvang. De toegankelijkheid van kinderopvang zal in 2005 verbeteren door invoering van de Wet kinderopvang. Deze wet geeft ouders recht op een tegemoetkoming in de kosten van formele kinderopvang. Ouders krijgen bovendien een extra tegemoetkoming van de overheid, als de werkgever niet aan de opvang meebetaalt. Deze compensatieregeling voor ontbrekende werkgeversbijdragen kent een afbouw voor inkomens boven € 45 000. Dit is vastgelegd in de Wet kinderopvang. Bovendien geldt vanaf 1 januari 2005 een beperkt aantal landelijke kwaliteitseisen en een uniform toezichtstelsel voor kinderopvangcentra.

Ouderdomspensioen

Bij een toekomstbestendige sociale zekerheid hoort dat burgers kunnen rekenen op een adequaat inkomen op hun oude dag. Dit betreft naast de AOW een solide stelsel voor aanvullende pensioenen. Goed toezicht op pensioenfondsen is hiervoor onontbeerlijk (zie beleidsartikelen 28 en 32). Dat toezicht krijgt vorm in het nieuw financiële toetsingskader dat nader wordt uitgewerkt in de nieuwe Pensioenwet. De beoogde invoeringsdatum van deze wet is 1 januari 2006. Voorafgaand aan de invoering ervan zal de regering tevens een wetsvoorstel indienen dat de implementatie regelt van een Europese richtlijn over grensoverschrijdende activiteiten van pensioenfondsen en het toezicht daarop.

2.5 Uitvoering, controle en toezicht

Om een solidair socialezekerheidsstelsel in stand te kunnen houden is het onontbeerlijk het recht op inkomensondersteuning correct toe te kennen, en adequaat te controleren op de naleving van daaraan verbonden plichten. De toekenning van rechten, zoals uitkeringen en inkomensafhankelijke toeslagen, moet bovendien klantgericht, effectief en efficiënt plaatsvinden, met persoonlijke begeleiding waar nodig.

Uitvoering

De activiteiten van de organisaties die zich met werk en inkomen bezighouden, zijn erop gericht werkzoekenden zo snel mogelijk én duurzaam naar werk te leiden. Als dat niet lukt, moet tijdig de juiste uitkering worden verstrekt. De uitvoering van dit beleid is in handen van de Centrale organisatie Werk en Inkomen (CWI), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en gemeenten. De kwaliteit van hun

werk staat of valt bij een goede onderlinge samenwerking. Een correcte uitkeringsverstrekking is ook de hoofdtaak van de Sociale verzekeringsbank, die onder meer de AOW uitvoert. De Inspectie Werk en Inkomen houdt in dit kader toezicht op de uitvoeringsorganisaties en op de gemeenten en draagt daarmee bij aan een goed functionerend stelsel waarin belastingen en premies rechtmatig, doelmatig en doeltreffend worden besteed.

Sinds hun oprichting in 2002 hebben CWI en UWV zich primair gericht op het op orde krijgen van hun eigen organisatie. Dit heeft gevolgen gehad voor de samenwerking onderling en met gemeenten, ook op ICT-terrein. De ervaringen van de afgelopen twee jaar hebben geleid tot een verbeterde aansturing van CWI en UWV door de minister van SZW. Transparantie, duidelijke spelregels, soberheid en volledige en betrouwbare informatie, onder meer in de vorm van prestatie-indicatoren, vormen hierbij de sleutelwoorden.

CWI, UWV en gemeenten willen als één keten naar de klant opereren. Om de ketensamenwerking verder te verbeteren werken zij aan het gezamenlijk definiëren van ketenprestatie-indicatoren, gezamenlijke aanpak van reïntegratie, vorming van bedrijfsverzamelgebouwen, gezamenlijke handhaving, gegevensuitwisseling en het afstemmen van ICT-investeringen.

UWV staat voor de dubbele opgave enerzijds de transformatie naar één gemeenschappelijke organisatie tot een goed einde te brengen en daarbij de resultaatgerichtheid, doelmatigheid en kwaliteit van de uitvoering te verhogen, en anderzijds de uitvoering voor te bereiden van een aantal belangrijke beleidswijzigingen, zoals de invoering van het nieuwe stelsel van arbeidsongeschiktheidsregelingen, voorgenomen veranderingen in werkloosheidsregelingen, de wet Walvis (Wet administratieve lastenverlichting en vereenvoudiging in socialeverzekeringswetten) en het wetsvoorstel Wfsv (Wet financiering sociale verzekeringen).

Handhaving

Fraude en illegale arbeid moeten krachtig worden bestreden (zie beleidsartikel 22). Immers, door zwart en illegaal werk ontduiken werkgevers en werknemers de verplichting tot het betalen van premies en belastingen. De regering heeft extra middelen uitgetrokken voor additionele handhavingsactiviteiten van de Arbeidsinspectie. Speerpunten voor 2005 zijn de aanpak van zwartwerkers en identiteitsfraude; daartoe is het budget van gemeenten en UWV voor fysieke controles en huisbezoeken verhoogd. De boetes voor illegale tewerkstelling gaan omhoog. Werkgevers krijgen deze boetes bovendien sneller opgelegd door invoering van de zogeheten bestuurlijke boete. Een landelijk dekkend netwerk van interventieteams draagt bij aan de bestrijding van zowel zwarte fraude als illegale tewerkstelling. De SIOD wordt ingezet voor het opsporen van zware en complexe fraudezaken en georganiseerde vormen van illegale arbeid.

Armoedeval en inkomensafhankelijke regelingen

Sommige belemmeringen voor arbeidsdeelname zijn financieel van aard. Dit is bijvoorbeeld het geval als de netto-inkomensvoortgang bij werkaanvaarding te gering of zelfs negatief is. Vermindering van deze zogeheten armoedeval is dan ook een belangrijk instrument voor het bevorderen van de arbeidsparticipatie (zie beleidsartikel 21). De hervorming van inkomensafhankelijke regelingen is hierin voor Nederland een

belangrijk element. Deze hervorming ondersteunt ook de ambitie meer voortgang te maken met het (financieel) aantrekkelijker maken van langer werken. Maatregelen ten aanzien van de hoogte en samenloop van inkomensafhankelijke regelingen en van de belasting- en premietarieven moeten daarbij centraal staan.

De regering wil de diverse inkomensafhankelijke regelingen harmoniseren en stroomlijnen. Daarbij gaat het zowel om bestaande regelingen, zoals de huursubsidie en studiefinanciering, als om nieuwe regelingen, zoals de Wet kinderopvang en de voorgenomen zorgtoeslag. De regering heeft daartoe onlangs bij de Tweede Kamer het wetsvoorstel Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen (AWIR) ingediend. Voor burgers neemt hierdoor de inzichtelijkheid toe, waardoor het niet-gebruik van regelingen naar verwachting zal verminderen. Daarnaast wordt het inzicht in en de aanpak van de armoedeval beter mogelijk. De uitvoering van de inkomensafhankelijke regelingen zal ook klantvriendelijker worden door de invoering van één loket, de Belastingdienst Toeslagen. Dit gebeurt tegelijk met de harmonisatie in januari 2006.

In aanvulling hierop zullen in 2006 de bestaande fiscale kinderkortingen (verder) worden verhoogd, geïntegreerd en meer glijdend inkomensafhankelijk worden gemaakt. De invoering van één integrale kinderkorting verhoogt de transparantie. Bovendien daalt het bedrag van de nieuwe kinderkorting veel geleidelijker als het inkomen stijgt. Dat voorkomt de scherpe inkomensvallen die nu optreden bij het overschrijden van inkomensgrenzen.

2.6 Deregulering en vermindering van administratieve lasten

Regelgeving op het terrein van SZW leidde ultimo 2002 tot ruim € 2,5 miljard aan administratieve lasten voor bedrijven. In het Hoofdlijnenakkoord is als doelstelling opgenomen deze lasten met een kwart te verminderen in de periode 2003–2007. Vermindering van administratieve lasten is al gedurende lange tijd een prioriteit bij SZW. Zo zijn deze lasten in de periode 1995–2002 per saldo al met € 354 miljoen (12,6%) afgenomen ten opzichte van eind 1994. Overigens vloeit ruim eenderde van de administratieve lasten op SZW-terrein voort uit internationale regelgeving.

In april 2004 heeft de Tweede Kamer een actieplan ontvangen dat perspectief biedt op vermindering van de lasten op SZW-terrein. Aangevuld met enkele nieuwe maatregelen dalen de lasten per saldo met 19,0% (€ 481 miljoen). Eind 2004 zal SZW de maatregelen aankondigen die de doelstelling van een kwart reductie binnen bereik brengen. Overigens zal SZW ook een bijdrage leveren aan het in het Hoofdlijnenakkoord opgenomen voornemen de administratieve lasten voor burgers te verminderen.

Tabel 2.1: Overzicht vermindering administratieve lasten naar type maatregel (x € 1 mln)

	Aanpassing regelgeving	Efficiency	Totaal
Arbeidsomstandigheden	99	114	213
Werknemersverzekeringen	115	95	210
Arbeidsverhoudingen	27	–	27
Arbeidsmarkt & bijstand	31	–	31
Totaal	272	209	481
Administratieve lasten ultimo 2002			2 533
Percentage realisatie	10,7%	8,3%	19,0%

2.7 Tot besluit

De regering koerst in 2005 op spoedig economisch herstel. Voor de korte termijn vereist dit primair een verantwoorde loonontwikkeling. Met het oog op de langere termijn zijn ook aanpassingen in de sociale zekerheid nodig, die moeten leiden tot een scherper gerichte solidariteit in een stelsel dat rechten koppelt aan plichten, en dat ruimte én verantwoordelijkheid biedt voor het maken van eigen keuzes. Burgers die door ouderdom, ziekte, handicap of onverhoedse tegenspoed niet in hun eigen inkomen kunnen voorzien, kunnen er door deze aanpassingen van op aan dat de solidariteit met hen ook in de toekomst in stand blijft.

De beleidsartikelen in deze begroting geven een verdere invulling van de voornemens in deze beleidsagenda. Ter verhoging van de transparantie en met het oog op betere sturing zijn de beleidsartikelen opnieuw geordend en verder gestroomlijnd.

2.8 Tabel 2.2: Beleidsprioriteiten

Doelstelling	Maatregelen	Financieel kader	Realisatiemoment	Begrotingsartikelen
WAO: Vermindering van de instroom van duurzaam volledig arbeidsongeschikte werknemers tot maximaal 25 000 per jaar.	<p>Verlenging loondoorbetaling per 1-1-2004</p> <p>Beperking van aanvullingen op de verplichte loondoorbetaling in het tweede ziektejaar (wet Baltz)</p> <p>Wetsvoorstel Werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Wetgeving naar verwachting in november 2004 naar de Kamer. Invoering op 1-1-2006.</p> <p>Versterking marktwerking en vraagsturing op terrein van arbeidsomstandigheden, verruiming en herordening van arbodienstverlening in 2005 en evaluatie Wet verbetering Poortwachter uiterlijk april 2006.</p> <p>Arboconvenanten (eerste en tweede fase) in samenspraak met sociale partners over o.a. voorkoming arbeidsrisico's, beperking van ziekteverzuim en WAO-instroom in bedrijfstakken met een hoog arbeidsongeschiktheidsrisico.</p> <p>Programma's versterking arbeidsveiligheid, versterking arbobeleid stoffen en nieuw productbeleid.</p>	Besparing als gevolg van de stelselherziening op uitkeringslasten en uitvoeringskosten ten opzichte van ongewijzigd beleid ten tijde van het HA oplopend tot € 700 miljoen in 2007	Na invoering van het wetsvoorstel WIA in 2006 en in elk jaar daarna.	23: Reïntegratie 29: Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim 31: Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid

Doelstelling	Maatregelen	Financieel kader	Realisatiemoment	Begrotingsartikelen
<p>Reïntegratie: Toename van het percentage uitkeringsgerechtigden dat uitstroomt naar reguliere arbeid – na te hebben deelgenomen aan een reïntegratietraject – met een kwart (ten opzichte van 2004).</p>	<p>Invoeren Wet werk en bijstand (WWB) per 1 januari 2004 (onder andere nieuwe budgetterings-systematiek, vrij besteedbaar reïntegratiebudget, betere afstemming rechten en plichten)</p> <p>Invoeren werkhervattingsregeling gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) per 1-1-2006, als onderdeel van de nieuwe arbeidsongeschiktheidsregeling (onder andere werken beter belonen dan niet-werken en meer werken beter belonen dan minder werken)</p> <p>Sturing op resultaat via prestatieafspraken met UWV over reïntegratie WW'ers en arbeidsgehandicapten.</p>	<p>Flexibel reïntegratiebudget, € 1,6 miljard</p> <p>Onderdeel van het totaalbudget voor reïntegratie (zie beleidsartikel 23)</p>	2007	<p>22: Activerend arbeidsmarktbeleid 23: Reïntegratie 24: Sociale werkvoorziening 30: Inkomensbescherming met activering 31: Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid</p>

Doelstelling	Maatregelen	Financieel kader	Realisatiemoment	Begrotingsartikelen
Arbeidsparticipatie: Toename van de netto arbeidsparticipatie van ouderen (55–64 jaar) tot 40% in 2007.	<p>Afschaffen van de fiscale facilitatie voor VUT en prepensioen vanaf 2006 met uitzondering van lopende uitkeringen en van werknemers die 57 jaar of ouder zijn plus nog aanvullend overgangsrecht tot 2011.</p> <p>Herinvoering op 1 januari 2004 van de sollicitatieplicht voor werklozen van 57,5 jaar en ouder, en premievrijstelling bij in dienst nemen en in dienst houden van oudere werknemers.</p> <p>Invoering Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij arbeid, in werking getreden op 1 mei 2004.</p> <p>Afschaffen van de vervolgitkering WW. Invoering met terugwerkende kracht voor nieuwe instroom in de WW per 11-8-2003.</p> <p>Diverse maatregelen die voortvloeien uit het «Kabinetstandpunt stimuleren langer werken ouderen» (gepubliceerd in april 2004), waaronder een meerjarige voorlichtingscampagne ter bestrijding van vooroordelen over oudere werknemers en ter stimulering van langer doorwerken.</p> <p>Verhoging van de leeftijdsgrens van IOAW van 50 naar 55 jaar per 1 januari 2005</p>	<p>Extra opbrengst LB/IB van € 680 miljoen in 2006 en € 990 miljoen in 2007.</p> <p>Herinvoering sollicitatieplicht van 57,5 plussers in combinatie met de invoering van een premievrijstelling bij het in dienst houden en nemen van oudere werknemers leidt tot een besparing die oploopt naar € 39 mln in 2007 en structureel tot € 101 mln.</p> <p>De afschaffing van de vervolgitkering WW levert in 2005 een besparing op van € 110 mln oplopend tot € 500 mln structureel.</p> <p>In totaal wordt voor «stimuleren langer werken ouderen» in 2005 € 6,9 mln en in 2006 en 2007 € 9,1 mln gereserveerd.</p> <p>De verhoging van de leeftijdsgrens IOAW levert een netto-besparing op oplopend van € 12 mln in 2005 tot € 48 mln in 2009.</p>	2007	<p>21: Inkomensbeleid</p> <p>22: Activerend arbeidsmarktbeleid</p> <p>27: Regulering van individuele arbeidsrelaties</p> <p>30: Inkomensbescherming met activering</p>

Doelstelling	Maatregelen	Financieel kader	Realisatiemoment	Begrotingsartikelen
Arbeid en zorg: Verkleinen van de groep werknemers die wel wil combineren, maar dat feitelijk (nog) niet doet met 25%	Invoering Wet kinderopvang op 1 januari 2005 Invoering Levensloopregeling op 1 januari 2006 Invoering Wet langdurend zorgverlof op 1 januari 2005 Implementatie resultaten Stimuleringsmaatregel Dagindeling	Extra overheidsbijdrage in het nieuwe stelsel van kinderopvang vanaf 2005. Intensivering van € 180 miljoen in 2006 en 220 miljoen in 2007 voor de levensloopregeling. Deze intensivering komt bovenop het budgettaire beslag van het aangehouden wetsvoorstel levensloopregeling.	Realisatie van de doelstelling in 2009	25: Arbeid en zorg 35: Emancipatie
Vermindering van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven met een kwart op het terrein van SZW, onder andere via deregulering.	Uitvoering van de voor vermindering administratieve lasten relevante actiepunten uit het Plan van aanpak dat april 2004 is ingediend bij de Tweede Kamer. De voorstellen in het actieplan lopen door tot in 2007. Twee belangrijke onderdelen van het actieplan zijn de invoering van de Wet Administratieve Lastenverlichting en Vereenvoudiging in de Sociale Verzekeringen («Walvis», gefaseerde inwerkingtreding vanaf 2005) en de gezamenlijke heffing van premies en loonbelasting door de Belastingdienst («SUB», vanaf 1 januari 2006). Tot de overige maatregelen behoren: vereenvoudiging risico-inventarisatie en evaluatie; verbetering van informatievoorziening over arboverplichtingen en vereenvoudiging van aanbestedingsregels voor reïntegratiebedrijven.	De administratieve lasten op het terrein van SZW worden teruggebracht van € 2 533 miljoen in 2002 tot maximaal € 2 052 miljoen in 2007. Het geld dat het bedrijfsleven bespaart door «Walvis» en SUB maakt onderdeel uit van die reductie. In de 2e tranche zal via een aanvullend pakket (o.a. door een beperking van de nationale kop op de EU-richtlijnen arbowed) de kwart reductie moeten worden bereikt.	2007	22: Activerend arbeidsmarktbeleid 23: Reïntegratie 27: Regulering van individuele arbeidsrelaties 29: Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim 30: Inkomensbescherming met activering 31: Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid

Tabel 2.3: Aansluitingstabel uitgaven begroting 2004 naar begroting 2005 (x € 1 mln)

Uitgaven	Artnr.	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ontwerpbegroting 2004		22 653	23 969	24 320	24 658	25 033	
Amendement/Nota van Wijziging							
Individuele bijzondere bijstand (29 200 XV 29)	30	50					
Overheveling uit Gemeentefonds naar WKO (29 200 XV 19)	25	123					
Mutaties Voorjaarsnota (1e sup 2004)							
Transformatiekosten CWI	22	12					
Praktijkscholing	23			- 30			
Langer doorwerken	23	3	7	9	9		
Eindejaarsmarge Stimuleringsregeling ID-banen en WIW	23	93					
Naar Ministerie van Financiën (uitvoeringskosten kinderopvang)	25	- 15	- 19	- 19	- 16	- 15	
Intensivering bijzondere bijstand	30	30					
Overboeking intensivering bijz. bijstand naar Gemeentefonds	30	- 80					
Volume- en prijseffect WWB	30	- 430	- 14	230	260	157	
Langdurigheidstoelage	30	33	29	23	23	23	
Bijstelling WIK	30	12	10	8	8	8	
Volume- en prijseffecten Wajong/REA	31	9	11	9	8	9	
Afschaffen rijksbijdrage WAZ	34	- 10					
Rijksbijdrage BIKK AOW en Anw	34	- 70	- 51	- 51	- 51	- 51	
Verlaging subsidiebudget	98	- 1	- 3	- 3	- 9	- 9	
Loon- en prijsbijstelling	div	66	59	74	73	73	
Overige mutaties Voorjaarsnota (o.a. eindejaarsmarge)	div	58	27	53	21	30	
Mutaties Miljoenennota							
CWI: Werkherkansingsadviseur, indicatiestelling WSW, BVG	22	2	28	16	16	16	
Schuif stimuleringsregeling ID-banen	23	- 85	20	1			
REA uitvoeringskosten	23	- 7	- 5	- 5	- 4	- 5	
Compensatie SPAK	24	- 12	- 24	- 24	- 24	- 24	
Overheveling uit Gemeentefonds naar kinderopvang (WK)	25		123	123	123	123	
Terugstorting in het Gemeentefonds	25		- 57	- 40	- 41	- 41	
Extra middelen kinderopvang	25		100	100	100	100	
Aanpassing raming kinderopvang	25			- 20	- 65	- 80	
Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (AWIR)	25		51	- 2	- 2		
Amendement kinderopvang	25			14	15	17	
Nabetalingen Abw	30	170					
Volume- en prijseffect WWB	30	- 8	- 372	- 420	- 411	- 384	
Nabetalingen WWIK	30	10	10				
TRI herbeoordelingen	30	1	16	18	9		
Nabetalingen Wajong UWV	31	64					
WAO maatregelen	31		- 15	- 30	- 30	- 30	
Doorwerking verlenging doorbetalingsverplichting bij ziekte (VLZ)	32		4	8	8	8	
Uitkeringen AKW	32	14	16	22	19	21	
Niet doorgaan maatregelen 16-17-jarigen en woonlandbeginsel	33		23	37	43	28	
Rijksbijdrage Ouderdomsfonds	34	1 043					
Rijksbijdrage BIKK AOW en Anw	34		- 168	- 266	- 209	- 362	
AOW compensatie	34		152	154	156	158	
Efficiency taakstelling personeel	98		- 3	- 5	- 6	- 6	
Overige mutaties	div	- 105	- 54	- 41	- 21	- 58	
Ontwerpbegroting 2005		23 623	23 870	24 263	24 660	24 739	24 849

Tabel 2.4: Aansluitingstabel ontvangsten begroting 2004 naar begroting 2005 (x € 1 000)

Ontvangsten	Artnr.	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ontwerpbegroting 2004		534	516	647	511	511	
Amendement/Nota van Wijziging							
Dekking Individuele bijzondere bijstand (29 200 XV 29)	23	50					
Mutaties Voorjaarsnota (1e sup 2004) en miljoenennota							
Mutaties boete-opbrengsten	22/99		- 5	- 7	- 7	- 7	
Ontvangsten arbeidsmarkt	23	142	24	- 12	- 11	- 11	
Extra ontvangsten WIW	23	65					
Mutaties WSW	24	43	10	- 8	- 8	- 8	
Ontvangsten kinderopvang	25		10				
Uitboeken ontvangsten FWI	30	3	- 23	- 23	- 23	- 23	
Nabetaaling UWV voorgaande jaren	32	36					
Overig	div			1	1	1	
Ontwerpbegroting 2005		873	532	600	463	463	463

Tabel 2.5: Totaaloverzicht begroting- en premiegefinancierde uitgaven 2005 in constante prijzen (x € 1 000)

Art. Artikel	Begrotings- uitgaven	Premie-uitgaven	Totaal
Beleidsartikelen			
21 Inkomensbeleid	762		762
22 Activerend arbeidsmarktbeleid	384 105		384 105
23 Reintegratie	1 872 158	355 429	2 227 587
24 Sociale werkvoorziening	2 167 715		2 167 715
25 Arbeid en zorg	775 918		775 918
26 Overlegstructuren, collectieve arbeidsvoorwaarden vorming en medezeggenschap-	4 385		4 385
27 Regulering van individuele arbeidsrelaties	2 288		2 288
28 Pensioenbeleid	1 063		1 063
29 Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim	97 151		97 151
30 Inkomensbescherming met activering	5 302 470	5 497 203	10 799 673
31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid	1 671 437	12 342 676	14 014 113
32 Overige inkomensbescherming	331 312	24 932 285	25 263 597
33 Tegemoetkoming specifieke kosten	3 347 382		3 347 382
34 Rijksbijdragen aan sociale fondsen en spaarfonds AOW	7 657 892		7 657 892
35 Emancipatie	12 661		12 661
Niet-beleidsartikelen			
97 Aflopende regelingen	244		244
98 Algemeen	235 582		235 582
99 Nominaal en onvoorzien	5 020		5 020
Totaal artikelen	23 869 545	43 127 593	66 997 138

3. DE BELEIDSARTIKELEN

BELEIDSARTIKEL 21 INKOMENSBELEID

21.1 Algemene doelstelling

Zorgdragen voor een evenwichtige en activerende inkomensontwikkeling

De minister van SZW is als coördinerend minister verantwoordelijk voor het inkomensbeleid. De ontwikkeling van de inkomens in Nederland is niet alleen de resultante van beleid op het terrein van SZW, maar ook afhankelijk van het beleid van andere ministeries en van ontwikkelingen die grotendeels buiten het bereik van de overheid vallen (loon- en prijsontwikkeling, samenstelling van de bevolking). De minister kan voor de onderdelen van de inkomensontwikkeling die binnen zijn invloedssfeer liggen corrigerend optreden.

21.2 Operationele doelstellingen

1. *Het bereiken van een zo gelijkmatig mogelijk over de verschillende inkomensgroepen gespreide inkomensontwikkeling.*
2. *In stand houden en verbeteren van financiële prikkels voor werk-aanvaarding (beperken armoedeval).*

De algemene doelstelling van een evenwichtige en activerende inkomensontwikkeling wordt door de bovenstaande twee operationele doelstellingen ondersteund. Deze operationele doelstellingen worden toegepast bij de beoordeling van de inkomensontwikkeling van jaar op jaar, maar ook bij de beoordeling van de inkomenseffecten van afzonderlijke beleidsvoorstellen. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kijkt daarbij vanuit zijn verantwoordelijkheid niet alleen naar beleid dat het eigen departement initieert, maar ook naar beleid vanuit andere overheidsorganen.

Deze twee operationele doelstellingen kunnen op gespannen voet met elkaar staan. Dit weerspiegelt de spanning die in de algemene doelstelling besloten ligt. Er zal in concrete situaties bijvoorbeeld een afweging gemaakt moeten worden tussen een gunstiger inkomensontwikkeling van de laagste inkomens (sociale minima) en een verkleining van de armoedeval (werkloosheidsval en doorstroomval). Een verbetering van de werkloosheidsval (vergroten verschil tussen inkomen uit arbeid en inkomen uit een uitkering) impliceert dat de koopkrachtontwikkeling van werkenden en uitkeringsgerechtigden niet aan elkaar gelijk kan zijn.

Operationele doelstelling 1: Het bereiken van een zo gelijkmatig mogelijk over de verschillende inkomensgroepen gespreide inkomensontwikkeling (evenwichtige inkomensontwikkeling).

Een evenwichtige inkomensontwikkeling betekent dat voor de verschillende inkomensgroepen de koopkrachtmutatie zoveel mogelijk gelijk aan elkaar is en dat uitschieters zoveel mogelijk worden voorkomen. Aandachtspunt hierbij is het beschermen van de inkomenspositie van de zwakste groepen. De inkomensontwikkeling van burgers wordt gevolgd door middel van de standaard-koopkrachtcijfers zoals gepresenteerd in tabel 21.1. Deze cijfers laten voor een aantal standaardhuishoudens de

inkomensontwikkeling zien als gevolg van de gemiddelde loon- en prijsontwikkeling en als gevolg van generieke maatregelen, zoals aanpassingen in belastingen, (ziektekosten-)premies en kinderbijslag.

Tabel 21.1: Prestatie-indicatoren koopkrachtontwikkeling		
Koopkrachtcijfers (mutaties in %)	2004	2005
<i>Actieven:</i>		
Alleenverdiener mk		
modaal	0	- 3/4
2*modaal	- 1	- 1 1/4
Tweeverdiener		
modaal + 1/2*modaal mk	1 1/4	- 1
2*modaal + 1/2*modaal mk	0	- 1
modaal + modaal zk	-1/4	- 1 3/4
2*modaal + modaal zk	-1/2	- 1 1/4
Alleenstaande		
WML	0 *	- 1 1/2 *
modaal	- 1/4	- 1 3/4
2*modaal	- 3/4	- 1
Alleenstaande ouder		
WML	-1/2*	- 1 1/2 *
Modaal	1 1/4	- 1/2
<i>Inactieven</i>		
Sociale minima		
paar mk	1/4 *	-1/4 *
alleenstaande	- 1/4*	- 1 1/2 *
alleenstaande ouder	1/4	-1/2*
AOW (alleenstaand)		
sociaal minimum	1/2 *	-1/4*
AOW +5 000	1/2	-1/2
AOW (paar zk)		
sociaal minimum	1/4*	-1/4*
AOW+10 000	-1/2	- 1

* Voor de met een * gemerkte groepen kan het koopkrachtbeeld 1/2% à 3/4 %-punt negatiever uitkomen vanwege de bezuinigingen in de huursubsidie.

De cijfers in tabel 21.1 kunnen gezien worden als prestatie-indicatoren voor het inkomensbeleid. Daarbij moet bedacht worden dat de daadwerkelijke uitkomsten voor een belangrijk deel buiten de invloedssfeer van de minister van SZW liggen. De uitkomsten zijn bijvoorbeeld sterk afhankelijk van loon- en prijsontwikkelingen. Dit geldt overigens ook voor de prestatie-indicatoren zoals opgenomen in tabel 21.2. Ook houden de cijfers in tabel 21.1 geen rekening met veranderingen in persoonlijke omstandigheden van burgers zoals bijvoorbeeld baanverlies, werkaanvaarding, promotie of verandering van huishoudsamenstelling (scheiding, geboorte van een kind).

Standaard koopkrachteffecten

Het generieke inkomensbeeld voor 2004 is gunstiger dan geraamd in de begroting 2004. Dit hangt samen met de, na het uitkomen van de begroting besloten, wijziging in de eigen bijdragen voor medicijnen en met de afspraken uit het Najaarsakkoord. Deze effecten zijn beschreven in de brief van de minister van SZW van 22 oktober 2003 (29 200 XV, nr.8). Ten opzichte van het beeld in die brief is het koopkrachtbeeld 2004 slechts licht gewijzigd. In 2004 zijn met name ook maatregelen van belang die niet in dit generieke inkomensbeeld tot uitdrukking komen. Op dat gebied is in december 2003 tot aanvullende maatregelen besloten (brief van 8

december 2003 29 200 XV, nr 64). Het kabinet zal in dat kader in september in een brief aan de Tweede Kamer een overzicht presenteren van maatregelen in de zorg voor 2004 en de stand van zaken met betrekking tot het compensatiepakket voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen.

Het koopkrachtbeeld voor 2005 is, mede als gevolg van de slechte economische en budgettaire situatie, voor alle gepresenteerde groepen negatief. Het kabinet heeft er naar gestreefd de negatieve effecten voor de zwakste groepen beperkt te houden. Voor ouderen met alleen een AOW-pensioen en voor gehuwden met kinderen op minimumniveau is de generieke koopkrachtontwikkeling beperkt tot -¼%. Dit wordt bereikt door middel van een extra pakket aan maatregelen ter waarde van €380 miljoen. Belangrijkste onderdelen van dit pakket zijn een verhoging van de algemene heffingskorting, een extra tegemoetkoming voor ouderen, verlenging van de eerste belastingschijf, en verhoging van ouderenkortingen en kinderkortingen (zie tabel 21.3 voor een overzicht van bepalende factoren voor het inkomensbeeld 2005). Als het negatieve inkomensbeeld 2005 wordt gezien in het licht van een meerjarige ontwikkeling valt op te merken dat voor de periode 2001–2005 over het geheel nog sprake is van een positieve koopkrachtontwikkeling.

Niet standaard koopkrachteffecten

In het gepresenteerde generieke beeld zijn enkele maatregelen die specifieke inkomenseffecten hebben niet opgenomen. Een overzicht van inkomenseffecten als gevolg van specifieke beleidsmaatregelen met inkomenseffecten voor specifieke groepen is te vinden in bijlage Inkomensbeleid (hoofdstuk 11). In de bijlage wordt ook de cumulatie van de verschillende specifieke inkomenseffecten weergegeven. De belangrijkste maatregelen met een mogelijke negatieve invloed op het niet-generieke beeld zijn:

- *De bezuinigingen in de huursubsidie.* Deze leiden tot negatieve effecten (-0,4% à -0,8%) voor degenen die in een huurhuis wonen en huursubsidie ontvangen. Het gaat hierbij om ongeveer 1 miljoen huishoudens.
- *De invoering van de Wet kinderopvang.* Dit heeft gemiddeld genomen geen effect, maar hierin bestaat wel een grote spreiding.
- *De no-claimteruggaafregeling.* In het in tabel 21.1 gepresenteerde beeld is rekening gehouden met het gemiddelde effect van de invoering van de no-claimteruggave-regeling. Daarbij is de gemiddelde teruggaaf over 2005 verwerkt. Het werkelijke inkomenseffect is afhankelijk van het individuele zorggebruik en kan positief of negatief afwijken. Op minimumniveau ligt de spreiding ten opzichte van het generieke koopkrachtbeeld tussen -1,2% en +2,4%.
- *Het vervallen van de zogenaamde PC-priveregeling en de mogelijkheid van dubbel spaarloon* kan een negatief inkomenseffect hebben voor werknemers.
- *De maximering van de hoogte van het eigenwoningforfait aan de betaalde hypotheekrente.* Deze maatregel leidt tot positieve inkomenseffecten (2% op WML, 1% op 2*modaal) voor huishoudens met een kleine of afbetaalde hypotheek. Dit zijn voornamelijk ouderen. Het gaat hierbij om ongeveer 720.000 huishoudens.

Wat betreft de cumulatie van inkomenseffecten van specifiek beleid is het aantal maatregelen met niet-standaard inkomenseffecten voor 2005 ten opzichte van 2004 beperkt. Voor huishoudens met een laag inkomen

kunnen met name de maatregelen in de huursubsidie en de no-claimteruggaafregeling cumuleren.

Operationele doelstelling 2: In stand houden en verbeteren van financiële prikkels voor werkaanvaarding (beperken armoedeval).

De inkomensverdeling heeft een verband met de arbeidsparticipatie van burgers door het effect van de inkomens op de financiële prikkel om te gaan werken. Als een bruto-inkomensstijging bij het aanvaarden van een baan geen of weinig netto-voordeel oplevert zal er geen sprake zijn van een activerend effect (armoedeval problematiek). Het in stand houden en verbeteren van financiële prikkels voor werkaanvaarding betekent dat de inkomensmutatie voor werkenden (met een laag inkomen) bij voorkeur positiever is dan voor uitkeringsgerechtigden.

Tabel 21.2 presenteert de ontwikkeling van de armoedeval. Dit is de ontwikkeling in de afstand tussen inkomen uit een uitkering op minimum-niveau en inkomen uit werk op het niveau van het WML (werkloosheidsval) en de inkomensontwikkeling van niet-verdienende partners die een baan aanvaarden (herintredersval). Verder zijn cijfers opgenomen over de netto-inkomensstijging na een verbetering van het bruto-inkomen (marginale druk). Deze indicatoren geven de mate aan waarin (meer) gaan werken financieel aantrekkelijk is.

Tabel 21.2: Prestatie-indicatoren armoedevalontwikkeling			
Armoedevalcijfers	Niveau 2004	Mutatie	Niveau 2005
<i>Werkloosheidsval*</i>			
alleenverdiener mk	-3¾	½	-3 ¼
alleenstaande	1½	¾	2 ¼
alleenstaande ouder	-3¾	-1	-4¾
<i>Herintredersval**</i>			
partner minimumloon	18	½	18½
<i>Marginale druk</i>			
Alleenverdiener mk			
minimumplus	74½	1 ½	76
modaal	122¼	16 ¼	138½
2*modaal	54¾	0	54¾
Tweeverdiener			
minimumplus + ½*minimumplus	37½	½	37¾
modaal + 1/2*modaal	33¾	½	34¼
2*modaal + modaal	47¼	1¼	48¾

* De hier getoonde cijfers geven de procentuele mutatie in het besteedbaar inkomen bij het aanvaarden van een baan op het niveau van het minimumloon vanuit een uitkering op het niveau van het sociaal minimum. De cijfers zijn berekend inclusief het gemiddelde effect van gemeentelijke regelingen en huursubsidie.

** Dit cijfer laat de procentuele toename in het huishoudinkomen zien van een gezin waarbij één partner werkt tegen het minimumloon en de niet-verdienende partner een baan aanvaardt met een inkomen op ½*minimumloon.

Tabel 21.2 laat zien dat de werkloosheidsval in 2005 afneemt voor de alleenverdiener met kinderen en de alleenstaande. De alleenverdiener met kinderen gaat er bij werkaanvaarding op minimumloonniveau gemiddeld echter nog steeds in inkomen op achteruit (- 3¼% ofwel € 630) ondanks

de verbetering van de werkloosheidsval. De verbetering van de werkloosheidsval wordt met name veroorzaakt door de verhoging van de arbeidskorting met € 56 en de beperking van het budget voor de bijzondere bijstand ten opzichte van 2004. Een alleenstaande gaat er 2¼% (€ 275) in inkomen op vooruit bij het aanvaarden van een baan op minimumloon niveau. Een gezin waarin de partner weer gaat werken (herintredersval) gaat er in 2005 meer in inkomen op vooruit dan in 2004 (een verbetering van 18% naar 18½%). De afname van de werkloosheidsval en de herintredersval zorgt ervoor dat mensen eerder een baan zullen aanvaarden. Deze positieve financiële prikkel stimuleert meer mensen om te gaan werken waardoor het arbeidsaanbod en de arbeidsparticipatie worden vergroot. Voor alleenstaande ouders neemt de armoedeval toe. Dit hangt samen met het feit dat vanwege de fiscale faciliteiten voor werkende alleenstaande ouders deze groep bij een inkomen rond het minimumloon geen belasting meer verschuldigd is. Daarom profiteert deze groep niet van de verhoging van de arbeidskorting en combinatiekorting.

In 2004 is de marginale druk 122¼% voor de alleenverdiener met kinderen en een inkomen rond modaal. In 2005 stijgt de marginale druk voor deze alleenverdiener tot 138½%-punt. Dit betekent dat een bruto inkomensverbetering leidt tot een netto inkomensverslechtering. Dit komt doordat deze groep nog net profiteert van de aanvullende kinderkorting. Bij een inkomensverbetering verliest deze groep dit voordeel. De toename van de marginale druk voor deze groep vloeit derhalve met name voort uit de verhoging van de aanvullende kinderkorting in 2005. Overigens heeft het kabinet zich voorgenomen om met ingang van 2006 de kinderregelingen meer glijdend inkomensafhankelijk te maken.

De marginale druk voor de alleenverdiener met kinderen op minimumplus (120%*WML) en voor tweeverdieners neemt toe door de verhoging van de tarieven eerste en tweede belastingschijf. Ter illustratie: de marginale druk van 76% betekent dat van een bruto-inkomensverbetering met € 100 er netto € 24 overblijft. De toename van de marginale druk (doorstroomval) betekent dat degene die al wel werk hebben aanvaard een geringere financiële prikkel hebben om actief te streven naar doorstroming in een beter betaalde baan of meer uren te werken.

In tabel 21.3 volgt een nadere toelichting op de achterliggende factoren die de in de tabellen 21.1 en 21.2 opgenomen ontwikkeling bepalen:

Tabel 21.3: Factoren die van invloed zijn op de armoedeval en koopkrachtontwikkeling

Factoren	Effect op koopkrachtbeeld	Effect op de armoedeval (werkloosheidsval + marginale druk)
<ul style="list-style-type: none"> ● Gemiddelde loonontwikkeling in de marktsector van ¾% ● Geraamde prijsstijging (inflatie) van 1¼% ● Stijging tarief 1e schijf met 0,85% ● Verlenging 1e schijf met € 400 ● Stijging tarief 2e schijf met 1,45% ● Algemene heffingskorting plus € 43 ● Arbeidskorting plus € 56. ● Verhoging van de aanvullende kinderkorting met € 135 en de verhoging van de gerichte combinatiekorting met € 93. 	<ul style="list-style-type: none"> Positief effect Negatief effect Negatief effect Positief effect Negatief effect Positief effect Positief effect 	<ul style="list-style-type: none"> Positief effect Neutraal Negatief effect Neutraal Negatief effect Neutraal Positief effect Kinderkorting: negatief effect Gerichte combinatiekorting: positief effect
<ul style="list-style-type: none"> ● Ouderenkorting + € 30 ● Aanvullende Ouderenkorting + € 35 ● Extra tegemoetkoming voor ouderen + € 60 ● AWF-werknemerspremie + 0,05% ● WTZ omslagbijdrage + € 56 en gemiddelde stijging particuliere ziektekosten premies + € 28,50 ● Afschaffen van de zalmsnip van gemiddeld € 45. 	<ul style="list-style-type: none"> Positief effect Positief effect Positief effect Negatief effect Negatief effect Negatief effect 	<ul style="list-style-type: none"> Neutraal Neutraal Neutraal Negatief Neutraal Neutraal

21.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 21.4: Begrotingsuitgaven artikel 21 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen			762	0	0	0	0
Uitgaven			762	0	0	0	0
<i>Programmauitgaven</i>			0	0	0	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>			762	0	0	0	0
Personeel			718				
Materieel			44				
Ontvangsten			0	0	0	0	0

Er worden geen programmauitgaven op dit beleidsartikel begroot, alleen toegerekende apparaatskosten.

21.4 Budgetflexibiliteit

Er is geen tabel budgetflexibiliteit opgenomen omdat er geen programmauitgaven op dit artikel worden begroot.

21.5 Evaluatieonderzoek

Jaarlijks worden in de begroting de geraamde uitkomsten van het inkomensbeleid beschreven in de vorm van de hierboven opgenomen kengetallen. Een jaarlijkse evaluatie hiervan vindt plaats in het jaarverslag als de gerealiseerde inkomensontwikkeling wordt samengevat in de dan beschikbare kengetallen. In een breder kader zij gememoreerd dat elke vier jaar een onderzoek plaatsvindt naar de wenselijkheid van een bijzondere aanpassing van het wettelijk minimumloon. In dat licht wordt eens in de vier jaar de inkomensontwikkeling van lage inkomens (WML en daaraan gekoppelde uitkeringen) gezien in relatie tot de inkomensontwikkeling van andere inkomens. Dit geeft nader inzicht in de mate waarin sprake is van een evenwichtige inkomensontwikkeling. Het laatste onderzoek is gehouden in 2003.

BELEIDSARTIKEL 22 ACTIVEREND ARBEIDSMARKTBELEID

22.1 Algemene doelstelling

| *Zorgdragen voor een toename van de arbeidsparticipatie* |

De algemene doelstelling «toename van de arbeidsparticipatie» duidt op het vergroten van het volume. Om dit te kunnen realiseren is het van belang dat Nederland beschikt over een kwantitatief en kwalitatief toereikend arbeidsaanbod zodat er kan worden voldaan aan de vraag naar arbeid.

22.2 Operationele doelstellingen

Een toename van de arbeidsparticipatie kan onder meer worden bereikt door realisatie van onderstaande operationele doelstellingen

1. *Beheerste ontwikkeling van de arbeidskosten.*
2. *Stijging van het aandeel werkenden en werklozen in de beroepsbevolking met een startkwalificatie.*
3. *Wegnemen van factoren die de arbeidsparticipatie belemmeren.*
4. *Verhogen van het aandeel ingeschrevenen bij de Centrale Organisatie Werk en Inkomen dat wordt bemiddeld naar werk.*

Operationele doelstelling 1: Beheerste ontwikkeling van de arbeidskosten.

Een beheerste arbeidskostenontwikkeling betekent dat de prijs van arbeid in de pas blijft lopen met de productiviteit. Dit is een belangrijke voorwaarde om de vraag naar arbeid niet te frustreren. De ontwikkeling van de arbeidskosten wordt gemeten door de loonkosten per eenheid product, de omvang van de wig en ontwikkeling van de administratieve lasten.

Tabel 22.1: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 1

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009*
22.01.01 Loonkosten per eenheid product	2,7%	- 2%	- 2%	-
22.01.02 Omvang van de wig inclusief werkgeverslasten naar inkomensniveau (WML-modaal-maximum premie-inkomen)	42,1%	42,5%	42,5%	-
22.01.03 Administratieve lasten door SZW veroorzaakt (een vermindering met 25% in 2007 t.o.v. 2002)	- 2%	- 9%	- 14%	- 25%*

* betreft het jaar 2007.

Loonkosten per eenheid product

Loonkosten per eenheid product (p.e.p) maken het mogelijk een internationale vergelijking te maken van de (ontwikkeling van de) concurrentiepositie van een sector of het bedrijfsleven als geheel. Gegeven de al sinds 1998 optredende verslechtering van deze indicator ten opzichte van onze voornaamste concurrenten is een verbetering van deze indicator in internationaal verband wenselijk. In tabel 22.1 is de (gangbare) mutatie van de arbeidskosten per eenheid product in de verwerkende industrie (exclusief olie-industrie) opgenomen. Deze prestatie-indicator is slechts in beperkte mate door overheidsbeleid beïnvloedbaar. Stijgen de arbeidskos-

ten p.e.p. sterker dan het prijspeil van de productie, dan zal de arbeidsinkomensquote (AIQ) oplopen. Gegeven de stand van de AIQ is een daling wenselijk. Deze wordt bereikt als in 2004 en 2005 de arbeidskosten p.e.p. met 2 procent per jaar afnemen. Een nullijn in de contractloonontwikkeling in beide jaren kan hieraan een substantiële bijdrage leveren. Een kwantificering voor latere jaren is niet zinvol, want zou moeten afhangen van de ontwikkeling van loonkosten, productiviteit en de economische conjunctuur in het algemeen.

Omvang van de wig

Deze prestatie-indicator laat het totaal aan bijkomende kosten zien, die een werkgever moet maken om een werknemer een bepaalde nettoloonstijging te geven. Het in de tabel gepresenteerde cijfer betreft een gemiddelde van de werknemers en de werkgeverswig op verschillende inkomensniveaus. De wig is de afgelopen jaren voor zowel werkgevers als werknemers toegenomen. Streven is deze stijging in 2004 te beperken en in 2005 dit niveau te stabiliseren. Een terugkeer naar een niveau van iets boven 40% zoals dat werd bereikt in 2001 en 2002 ligt vooralsnog buiten bereik.

Administratieve lasten

Eén van de manieren om de arbeidsparticipatie te bevorderen is het terugdringen van administratieve lasten voor bedrijven. Als de met arbeid verbonden kosten verminderen dan verbetert de concurrentiepositie, waardoor werkgelegenheid en BBP toenemen. Tot dusverre zijn voorstellen uitgewerkt waarmee de lasten in 2007 19% lager liggen dan de € 2533 miljoen van eind 2002. Het voornemen is om met een aanvullend pakket maatregelen te komen gericht op realisatie van de prestatievermindering van de administratieve lasten met 25% in 2007. Tot dusverre is voor € 354 miljoen (14%) vermindering gerealiseerd, waarvan € 121 miljoen (4,8%) in 2005. Uit tabel 22.2 blijkt dat het merendeel van de lastenreductie het gevolg is van de afstemming van loonbegrippen (WALVIS).

Tabel 22.2: Overzicht voorgenomen reducties administratieve lasten in 2005 voor het bedrijfsleven

	Wet- of regelgeving	Totale AL van betreffende wet of regel	Actie	Reductie (x € 1 mln)	Reductie in procenten
Arbeidsomstandigheden	Arbowet & Arbobesluit	908	Efficiëntere inrichting van de informatievoorziening	11,0	1%
Arbeidsomstandigheden	Arbeidsomstandighedenwet 1998	528	Invoering maatwerk arbodienstverlening	7,0	1%
Arbeidsomstandigheden	Besluit Drukapparatuur	15	Meer marktwerking bij certificatie; lagere frequentie keuring gebruik	2,5	17%
Arbeidsomstandigheden	Besluit Stralingsbescherming	25	Deskundigheidseisen naar Europees niveau brengen	0,8	3%
Werknemersverzekeringen	Premieafdracht werknemersverzekeringen	650	WALVIS – afstemming loonbegrippen	75,0	12%
Werknemersverzekeringen	Premieplicht werknemersverzekeringen	43	Uitbreiding rechtsgevolgen verklaring arbeidsrelatie	2,7	6%
Werknemersverzekeringen	Verlenging loondoorbetaling bij ziekte	13	Maximering ziekengeldlasten uitzendsector	1,2	9%
Werknemersverzekeringen	Wet kinderopvang	27	Verschuiven verplichtingen van bedrijven naar burgers	9,5	35%
Arbeidsverhoudingen	Wet kinderopvang	8,2	Verschuiven verplichtingen van bedrijven naar burgers	6,9	84%
Arbeidsverhoudingen	Vereenvoudiging ontslagstelsel	65	Invoering standaardverklaring werkgever/werknemer	3,7	6%
Arbeidsverhoudingen	Wet medezeggenschap werknemers	6,8	Vervanging van de Wet op de ondernemingsraden	0,7	10%
Arbeidsmarkt en Bijstand	Besluit bijstandsvoorziening zelfstandigen	0,3	Het besluit vervalt	0,3	100%
Totaal SZW		2 533		121,3	4,8%

Tabel 22.3: Overzicht verwachte toename van administratieve lasten in 2005 voor het bedrijfsleven door nieuw beleid

	Wet- of regelgeving	Totale AL van betreffende wet of regel	Actie	Toename (x € 1 mln)	Toename in procenten
Arbeidsomstandigheden	Asbestverwijdering in arbobesluit	0,74	Uitbreiding certificering asbestverwijderaars	0,04	5%
Werknemersverzekeringen	Verlenging loondoorbetaling bij ziekte	13	Beperking bovenwettelijke uitkering 2e ziektejaar	0,25	2%
Arbeidsverhoudingen	Pensioenfondsenwet	160	Betere informatie aan burgers over hun pensioen(rechten)	PM	PM
Totaal SZW		2 533		0,3	0,0%

De administratieve lastentoeename is vrij beperkt. De belangrijkste vermeerdering is het gevolg van het feit dat de Pensioenwet wijzigt. De pensioenfondsen moeten burgers beter gaan informeren over hun pensioen.

Operationele doelstelling 2: Stijging van het aandeel werkenden en werklozen in de beroepsbevolking met een startkwalificatie.

Een kwalitatief toereikend arbeidsaanbod betekent dat een stijging van het aandeel werkenden en werklozen met een startkwalificatie noodzakelijk is. Een startkwalificatie is het minimale niveau dat nodig is om een duurzame plek te veroveren op de arbeidsmarkt.

Tabel 22.4: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 2

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009
22.02.01 Extra toename van het aantal werkenden en werklozen in de beroepsbevolking (25–65 jaar) met een startkwalificatie	42 000*	50 000	50 000	50 000
22.02.02 Aandeel werkenden en werklozen in de beroepsbevolking. (25–65 jaar) met een startkwalificatie	74%**			> 80***

* betreft een gemiddelde van de jaren 2001 en 2002.

** betreft het jaar 2002; data 2003 niet beschikbaar.

*** betreft het jaar 2010.

Het hebben van een startkwalificatie (HAVO, VWO-diploma of MBO-2 niveau) wordt algemeen gezien als een belangrijke voorwaarde voor duurzame arbeidsparticipatie. Inzet is dan ook het bevorderen van scholing van laagopgeleide werkenden en werklozen naar dit niveau. Het doel is dat in 2010 meer dan 80% van de werkenden en werklozen in de beroepsbevolking over een startkwalificatie beschikt.

Omgerekend naar absolute aantallen betekent dit, dat het aantal werkenden en werklozen in de beroepsbevolking met een startkwalificatie jaarlijks met 50 duizend personen moet toenemen, bovenop de trendmatige groei met jaarlijks circa 60 duizend personen als gevolg van demografische ontwikkelingen en een verwachte stijging van de gemiddelde participatiegraad. In totaal gaat het dus om een jaarlijkse toename van 110 duizend personen met een startkwalificatie.

Daarvoor worden de volgende instrumenten ingezet:

- Fiscale faciliteit voor werkgevers die voormalig werkloze werknemers scholen tot startkwalificatieniveau;
- Via ESF kunnen projecten ingediend worden voor de scholing van werkenden tot startkwalificatieniveau;
- Fiscale afdrachtsvermindering onderwijs ter vergoeding van de loonkosten van werknemers die de beroepsbegeleidende leerweg volgen (ministerie OCW).

Bij de inzet van deze instrumenten wordt uitgegaan van een combinatie van werken en leren om de startkwalificatie te behalen. Met behulp van ESF wordt ook de inzet van Erkenning van Verworven Competenties, ofwel het herkennen en erkennen van tijdens het werk opgedane competenties, ondersteund.

Voor de stijging van het aandeel werkenden en werklozen met startkwalificatie is de groep «jongeren» van belang. Voorkomen moet worden dat jongeren de school verlaten zonder een startkwalificatie. Als dat onvermijdelijk is wordt gestreefd naar het behalen van een startkwalificatie door middel van gecombineerd werken en leren. In het Plan van aanpak Jeugdwerkloosheid is de terugdringing van het voortijdig schoolverlaten een belangrijke pijler. Met dit plan zijn de nodige maatregelen om voortijdig schoolverlaten aan te pakken in gang gezet of versterkt (zie ook operationele doelstelling 3).

Operationele doelstelling 3: Wegnemen van factoren die de arbeidsparticipatie belemmeren

Het is de komende jaren zowel vanuit economisch als sociaal oogpunt noodzakelijk om het effectieve arbeidsaanbod te vergroten. Om de kosten van de vergrijzing op te vangen, het tekort aan arbeidskrachten in de toekomst tegen te gaan en de sociale voorzieningen betaalbaar te houden, dient de arbeidsparticipatie van de Nederlandse bevolking verhoogd te worden. Groei van de arbeidsparticipatie kan gerealiseerd worden door het wegnemen van generieke en specifieke belemmerende factoren. Vooral bij ouderen, vrouwen, jongeren, etnische minderheden en (gedeeltelijk) arbeidsongeschikten is er potentieel voor verhoging van de arbeidsparticipatie.

Tabel 22.5: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 3

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2007	Streven 2009
22.03.01 Netto-arbeidsparticipatie van etnische minderheden	48%		54%		
22.03.02 % werkloze jongeren (15–22 jaar)	12,3%	10–15%	10–15%	10–15%	
22.03.03 Netto-participatiegraad ouderen (banen \geq 12 uur)	39%			40%	45%*
22.03.04 Netto-participatiegraad vrouwen	55%			65%*	65%*
22.03.05 Nalevingsniveau WAV	75–85%			>85%**	>85%**

* betreft het jaar 2010.

** betreft het jaar 2008.

De gemiddelde arbeidsparticipatie in Nederland in het jaar 2003 bedroeg 65%. Nederland heeft zich in Lissabon (arbeidsparticipatie van 70% in 2010) en in Stockholm gecommitteerd aan de doelstelling om van de Europese Unie een in internationaal opzicht dynamische en concurrerende kenniseconomie te maken. Een verhoging van de arbeidsparticipatie is hiervoor van cruciaal belang, omdat dit zorgt voor meer economische groei en minder uitkeringsafhankelijkheid. Er is een grote arbeidspotentie beschikbaar die nu onvoldoende wordt gebruikt door allerlei belemmeringen. Voor een aantal groepen heeft het kabinet specifieke doelen geformuleerd.

Het primaire uitgangspunt van het kabinetsbeleid bij het verhogen van de arbeidsparticipatie van genoemde groepen is niet de doelgroep maar de factoren die de deelname aan de arbeidsmarkt belemmeren zoals: het ontbreken van een startkwalificatie, problemen met het combineren van arbeid en zorg, onvoldoende scholing, de armoedeval of minder grijpbare knelpunten als vooroordelen.

Door het meten van de arbeidsparticipatie wordt beoordeeld hoe het algemene arbeidsmarktbeleid uitwerkt voor diverse groepen in de samenleving. Daarmee wordt gekeken of dit beleid voldoende is om Lissabon- en kabinetsdoelstellingen te realiseren. Mochten cijfers daartoe aanleiding geven dan zal achterhaald moeten worden welke belemmerende factor hieraan ten grondslag ligt, zodat deze kan worden aangepakt in eerste instantie binnen het algemene beleid. Als dit niet of onvoldoende mogelijk is kan het nuttig zijn om – bovenop het algemene beleid – aanvullend beleid te voeren.

Aanvullend beleid heeft een tijdelijk, innovatief en agenderend karakter. Een aanvullende actie kan noodzakelijk zijn als het algemene beleid niet

alle cruciale knelpunten voor arbeidsparticipatie op korte termijn kan oplossen. Bij het aanvullende beleid is van belang te kijken naar wie verantwoordelijk is voor de uitvoering. De verantwoordelijkheid kan liggen bij de sociale partners, de uitvoeringsketen, gemeenten en/of het Rijk.

Daarnaast is handhaving van beleid met betrekking tot illegale arbeid en de WAV van belang om de arbeidsparticipatie te bevorderen. Verdringing van legale door illegale arbeid heeft immers een drukkend effect op de arbeidsparticipatie.

Aanvullende acties

In aanvulling op en ter versterking van het algemene arbeidsmarktbeleid is besloten tot het uitvoeren van een aantal aanvullende acties.

Oprichting landelijk centrum diversiteitsmanagement

Het binnenkrijgen en houden van personeel uit de niet traditionele wervingsgroepen vereist in veel gevallen een andere aanpak. Het kabinet heeft in 2004 besloten tot de oprichting van een landelijk centrum diversiteitsmanagement dat werkgevers in de private en publieke sector stimuleert en faciliteert bij het voeren van beleid gericht op instroom en behoud van personeel uit verschillende bevolkingscategorieën, onder wie minderheden, vrouwen en ouderen. Het centrum is in 2004 opgericht, en ontvangt tot en met 2006 subsidie van SZW.

Maatregelen ter bestrijding van de Jeugdwerkloosheid

Naar aanleiding van de in 2002 en 2003 snel oplopende werkloosheid onder jongeren is in juni van het jaar 2003 het Plan van Aanpak Jeugdwerkloosheid aan de Tweede Kamer aangeboden (Tweede Kamer, 2002/03, 23 972, nr. 64). Hierin formuleert de regering twee doelstellingen:

- Een jeugdwerkloosheid die in de kabinetsperiode 2003–2007 niet meer bedraagt dan het dubbele van de totale werkloosheidspercentage. Het kabinet spant zich in om met behulp van alle partijen de jeugdwerkloosheid te beperken binnen een bandbreedte van 10 tot 15%.
- Inzet is dat iedere werkloze jonger binnen een half jaar (weer) aan de slag en/of op school te krijgen, zodat langdurige werkloosheid wordt voorkomen.

Om deze doelstellingen te realiseren worden in de periode 2004–2007 de volgende instrumenten ingezet:

- *Fiscale faciliteit*: De bestaande fiscale faciliteit voor werkgevers die voormalig werkloze werknemers van 23 jaar en ouder scholen tot startkwalificatieniveau is per 1 januari 2004 ook opengesteld voor jongeren tot 23 jaar.
- *Drempelslechting*: CWI heeft de beschikking over een drempelslechttingsbudget. Uit dit budget kunnen individuele begeleiding, sollicitatietrainingen en korte cursussen voor jongeren, voor wie alleen bemiddeling niet volstaat, worden bekostigd. Een arbeidsovereenkomst is noodzakelijk om voor het drempelslechttingsbudget in aanmerking te komen. Het gaat om gemiddeld € 1 000,- per jongere. Voor de periode 2004–2007 is jaarlijks € 8 miljoen beschikbaar.
- *Taskforce Jeugdwerkloosheid*: De Taskforce heeft als belangrijkste taken: het realiseren van 40 000 extra jeugdbanen in de lopende kabinetsperiode en stimuleren van samenwerking op lokaal en regionaal niveau om jongeren binnen een half jaar aan het werk of op school te krijgen. In de eerste helft van 2004 zijn ruim 3 500 extra

jeugdbanen gerealiseerd, bij een doelstelling voor 2004 als geheel van 7 500 jeugdbanen. Voor de Taskforce is in de periode 2004–2007 jaarlijks € 3,4 miljoen uitgetrokken.

Stimuleren langer werken van ouderen

Langer doorwerken van ouderen is van cruciaal belang voor werkgevers, werknemers en overheid. In het kabinetsstandpunt naar aanleiding van de aanbevelingen van de Taskforce Ouderen en Arbeid is opgenomen dat het kabinet streeft naar een netto arbeidsparticipatie van 40% in 2007. Het kabinetsbeleid gericht op het stimuleren van langer doorwerken zal naar verwachting pas na 2007 tot volle ontplooiing komen, daarom komt bij een versnelde stijging ook de in het kader van het Lissabonproces afgesproken Europese doelstelling van 50% in 2010 binnen bereik. De volgende aanvullende maatregelen zijn aangekondigd om langer doorwerken te stimuleren:

- *Stimuleringsregeling*: Er is een cultuurverandering nodig bij werkgevers en werknemers om het mogelijk te maken dat ouderen langer doorwerken. Daarom wordt budget beschikbaar gesteld voor een stimuleringsregeling om leeftijdsbewust beleid in bedrijven te stimuleren en een brede toepassing van instrumenten mogelijk te maken. Voor de stimuleringsregeling leeftijdsbewust beleid, die loopt tot en met 2007, wordt uitgegaan van maximaal 150 projecten per jaar met een subsidie van gemiddeld € 50 000 per project.
- *Landelijk meerjaren communicatietraject*: Met behulp van een communicatietraject moet een mentaliteitsverandering bij werkgevers en werknemers over het deelnemen van ouderen aan de arbeidsmarkt worden bewerkstelligd. «Vervroegd uittreden» moet plaats maken voor «langer doorwerken». Voor het landelijk meerjaren communicatietraject dat loopt van 2004 t/m 2007 is jaarlijks € 1 mln beschikbaar.
- *Pilots mobiliteit*: Er zal budget beschikbaar worden gesteld om enkele pilots (intersectorale) mobiliteit te starten. Deze experimenten worden uitgevoerd in 5 branches/sectoren waar de problemen van vergrijzing groot zijn. Het gaat bij de pilots ondermeer om vormgeving van duale trajecten waarbij ook Erkenning van Verworven Competenties (EVC) wordt ingezet. Er zullen gedurende 2 jaar 5 pilots per jaar gestart worden. Per pilot wordt een bedrag gereserveerd van max. € 200 000.
- *Monitorcommissie*: Er komt een commissie die gaat bijhouden of aanbevelingen om ouderen in het arbeidsproces te houden ook daadwerkelijk worden overgenomen. Hiervoor is € 200 000 per jaar beschikbaar voor de periode 2004 t/m 2007.

Tot slot heeft het kabinet in de brief «Kiezen voor groei» aangekondigd op korte termijn in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn om langer werken te bevorderen. Hierbij staat de relatie tussen toegenomen levensverwachting en de leeftijd waarop mensen stoppen met werken centraal.

Commissie PaVEM

De tijdelijke commissie Participatie Vrouwen Etnische Minderheden (PaVEM) heeft tot taak gemeenten te ondersteunen bij het voeren van beleid ter bevordering van de maatschappelijke participatie en de participatie op de arbeidsmarkt. Gemeenten hebben op dit punt een regierol. De commissie richt zich bij de ondersteuning in eerste instantie op de dertig grootste gemeenten en richt zich bij haar acties op de thema's: werk, taal en debat.

Tabel 22.6: Uitgaven stimulering arbeidsparticipatie (x € 1 mln)

	2005	2006	2007
Drempelslechtingbudget CWI*	8,00	8,00	8,00
Taskforce Jeugdwerkloosheid	3,40	3,40	3,40
Langer doorwerken	6,90	9,10	9,10
Etnische minderheden	0,05	0,05	0,05
Totaal	18,35	20,55	20,55

* Het budget voor drempelslechting wordt jaarlijks overgeboekt naar het budget CWI (OD 4).

Handhaving

Handhaving, fraude, illegaliteit (nieuwe initiatieven)

Effectiviteit van het handhavingsbeleid is zowel afhankelijk van de pakkans als van de hoogte van de sancties. Het kabinet heeft maatregelen genomen om beiden te verhogen. De Illegalennota (Kamerstukken II, 2003/4, 29 537, nr. 2) en de brief over fraude en illegaliteit in de uitzendbranche (Kamerstukken II 2003/4, 17 050, nr. 261) die in april 2004 aan de Kamer zijn aangeboden bevatten een reeks van maatregelen die de handhaving van vigerende wet- en regelgeving moeten ondersteunen. Het gaat onder meer om een vestigingsvergunning voor uitzendbureaus (in relatie tot geblokkeerde rekening), wijzigingen in de inleners- en ketenaansprakelijkheid, de bestuurdersaansprakelijkheid, het anoniementarief, verificatie- en bewaarplicht documenten, hercontroles, boeteverhoging, eerste dagmelding, fictiebepaling bij zwartwerkers, en intensivering/uitbreiding interventieteams. Om deze maatregelen zo effectief mogelijk te laten zijn, wordt ook aandacht besteed aan verbetering van de afdoening.

Deze nieuwe maatregelen zullen deels al in 2004, maar grotendeels in 2005 hun beslag krijgen.

Zij komen boven op de eerder aangekondigde maatregelen zoals uitbreiding van de handhavingscapaciteit van de Arbeidsinspectie van 65 fte in 2003 naar 174 fte eind 2005 en invoering van de bestuurlijke boete in de WAV. De boete gaat van gemiddeld € 980 omhoog naar € 4 000 per illegale werknemer die is tewerkgesteld bij een natuurlijk persoon en € 8 000 per illegale werknemer die is tewerkgesteld bij een rechtspersoon.

Nalevingsniveau Wet Arbeid Vreemdelingen (Wav)

Het beleid is erop gericht dat de naleving van de Wav omhoog gaat. Op termijn moet door de hogere pakkans, de hogere boete, de kostenbatenanalyse van illegale tewerkstelling zodanig uitvallen, dat de huidige en potentieel malafide werkgevers niet meer tot illegale tewerkstelling overgaan. Op termijn moet het beleid daarmee tot een daling van het aangetroffen aantal overtredingen leiden. Door uitbreiding van de capaciteit neemt het aantal inspecties snel toe. In 2006 worden naar verwachting 11 000 inspecties verricht. De regering verwacht hierbij in 2006 circa 2600 boetes uit te schrijven. Bij malafide werkgevers wordt binnen een bepaalde periode een hercontrole uitgevoerd, waarmee de druk op de betreffende werkgever om geen vreemdelingen meer illegaal tewerk te stellen verder zal worden verhoogd.

Momenteel wordt bij circa 15–25% van de bedrijven die worden gecontroleerd overtredingen geconstateerd. Invoering van de bestuurlijke boete, uitbreiding van de handhavingscapaciteit tot 174 fte, extra maatregelen

om malafide uitzendbureaus aan te pakken, de oprichting van de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) die onder meer de georganiseerde illegale tewerkstelling bestrijdt en een landelijk dekkend netwerk van interventieteams moeten ervoor zorgen dat er minder werknemers illegaal tewerk worden gesteld. Het kabinet stelt zich ten doel dat het percentage van werkgevers dat overtredingen begaat in het kader van de Wet arbeid vreemdelingen, in 2008 is teruggebracht tot minder dan 15% in de sectoren land- en tuinbouw, horeca, bouw, uitzendbureau, schoonmaak, vlees en vis.

De informatie in hoeverre aan de doelstelling wordt voldaan, zal onder andere door inspecties worden verkregen. Indien voor 2008 besloten zou worden tot een vrij verkeer van werknemers met de Midden- en Oost-Europese landen, zal dit gevolgen hebben voor de realisatie van de doelstelling, omdat een aanzienlijk deel van de overtredingen betrekking heeft op illegale tewerkstelling van werknemers uit deze landen.

Operationele doelstelling 4: Verhogen van het aandeel ingeschrevenen bij de Centrale Organisatie Werk en Inkomen dat wordt bemiddeld naar werk

Ten slotte is het van belang dat het beschikbare arbeidsaanbod snel wordt bemiddeld naar werk. Daarom is het van belang dat het aandeel ingeschrevenen bij de Centrale Organisatie Werk en Inkomen dat wordt bemiddeld naar werk wordt verhoogd.

Tabel 22.7: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 4

	Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005*
22.04.01	Preventiequote uitgesplitst naar WW en WWB	17,3% WW 45,6% WWB	18% WW 40% WWB	20% WW 45% WWB
22.04.02	Uitstroomquote uitgesplitst naar WW en WWB	51,0% WW 50,4% WWB	50% WW 50% WWB	55% WW 55% WWB
22.04.03	Vervullingsquote van de vacatures	33,8%	31%	38%

* Betreft normen afkomstig uit het conceptjaarplan CWI 2005. Het definitieve jaarplan CWI 2005 is conform de SUWI-wet op 1 oktober 2004 beschikbaar en wordt jaarlijks aan het parlement aangeboden. In de loop van het jaar zal het parlement, via de toezending van de het jaarplan, de kwartaalverslagen en de jaarverslagen, worden geïnformeerd over de definitieve normstelling en de resultaten op deze indicatoren.

De bij CWI ingeschreven werkzoekenden krijgen passende dienstverlening aangeboden zodat zij op een zo kort mogelijke termijn aan het arbeidsproces kunnen deelnemen. Er is daarbij sprake van een gedifferentieerde dienstverlening, die afhankelijk is van de marktkans en het profiel van de cliënt. Om te bepalen welke cliënten makkelijk bemiddelbaar zijn en welke cliënten een reïntegratietraject nodig hebben, hanteert CWI op dit moment een stelsel van fasering (4 fasen), waarbij alleen de fase 1 cliënten bij CWI direct via CWI bemiddeld worden. De overige cliënten (fase 2 tot en met 4) worden ten behoeve van de reïntegratie overgedragen aan UWV of gemeenten. In 2005 zal het faseringstelsel waarschijnlijk worden vervangen door een routeringssysteem met twee groepen/klantstromen. Uitgangspunt daarbij is dat iedereen bemiddelbaar is (route A), tenzij er omstandigheden zijn die dat belemmeren (route B). Men komt in route B als gevolg van bepaalde persoonlijke omstandigheden (nu fase 4) of als er daadwerkelijk een reïntegratietraject beschikbaar is voor de cliënt of de doelgroep waartoe hij behoort. Verder komt een cliënt in route B als hij na afloop van route A (variërend van 3 tot 9 maanden) geen werk

heeft gevonden. De afstand tot de arbeidsmarkt blijft relevant als criterium voor het advies over de inzet van reïntegratie-instrumenten, maar alleen op basis van een analyse over de activiteiten van de cliënt in route A.

Bij de dienstverlening van CWI staat de zelfwerkzaamheid van cliënten voorop. Taak van CWI is om cliënten in staat te stellen zelf werk te vinden. Een belangrijk instrument hierbij is werk.nl. Verdere ontwikkeling van werk.nl vindt ook in 2005 plaats. De zelfwerkzaamheid is zonder vrijblijvendheid, CWI voert met de werkzoekenden gesprekken over het sollicitatiegedrag en handhaaft de bijbehorende verplichtingen. Daarnaast specialiseert CWI zich in het onderkennen van competenties.

Naast de groep cliënten voor wie het beschikbaar stellen van elektronische dienstverlening al voldoende is, is er ook een groep werkzoekenden die behoefte heeft aan meer (intensieve) dienstverlening. Naast de hiervoor genoemde activiteiten voert CWI met deze groep cliënten geregeld bemiddelingsgesprekken. Ten behoeve van de reïntegratietask van gemeenten en UWV stelt CWI overdrachtrapportages en arbeidsmarktanalyses op voor cliënten die er niet in slagen werk te vinden.

Iedere werkgever die bij CWI een vacature aanmeldt, krijgt passende dienstverlening aangeboden. Maatwerk wordt geboden hetzij via toegang tot werk.nl, hetzij in de vorm van het actief aanbieden van geschikte kandidaten voor de vervulling van een vacature op zo kort mogelijke termijn. CWI heeft hiervoor op ieder kantoor vacatureteams ingesteld waarbij persoonlijke dienstverlening en deskundigheid van de vraagkant van de arbeidsmarkt voorop staan. In 2005 zal CWI deze deskundigheid (meer branche en sector gericht) verder ontwikkelen.

Naast de werkzaamheden die CWI verricht om vraag en aanbod van arbeid bij elkaar te brengen, krijgt CWI er in 2005 een nieuwe vorm van dienstverlening bij. CWI voert vanaf 1 januari 2005 de indicatiestelling in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Doel van de Wsw is om personen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap, die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden kunnen werken, aan een passende en volwaardige baan te helpen. Door middel van de indicatiestelling wordt bepaald wie wel of niet tot de doelgroep van de Wsw behoort.

22.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 22.8: Begrotingsuitgaven artikel 22 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	435 721	397 040	382 606	344 030	337 301	317 292	316 292
Uitgaven	443 532	400 590	384 105	345 530	338 801	317 292	316 292
<i>Programmauitgaven</i>	<i>443 532</i>	<i>400 590</i>	<i>365 168</i>	<i>345 530</i>	<i>338 801</i>	<i>317 292</i>	<i>316 292</i>
<i>Operationele doelstelling 3</i>							
Stimulering arbeidsparticipatie	13 972	12 644	18 345	20 545	20 545	45	45
Primair proces		1 577	500	500			
Voorlichting		753					
<i>Operationele doelstelling 4</i>							
Centra voor Werk en Inkomen	411 289	376 976	337 875	317 803	311 574	310 565	309 565
BKWI	10 671	8 640	8 448	6 682	6 682	6 682	6 682
Handhaving	7 600						
<i>Apparaatsuitgaven</i>			<i>18 937</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Personeel			16 904				
Materieel			2 033				
Ontvangsten	33 052	0	11 500	14 600	14 600	14 600	14 600

Stimulering arbeidsparticipatie

In aanvulling op en ter versterking van het algemene arbeidsmarktbeleid is besloten tot het uitvoeren van een aantal aanvullende acties. Hiervoor is in 2005 een budget van € 18,35 miljoen beschikbaar. Dit budget zal worden ingezet ten behoeve van de onderdelen: diversiteitsmanagement, drempelslechting, Taskforce Jeugdwerkloosheid, langer doorwerken en de Commissie PAVEM. Zie ook tabel 22.6 en de bijbehorende toelichting.

CWI

De programma-uitgaven van CWI hebben betrekking op de uitvoeringskosten. CWI verzorgt hiervan de dienstverlening aan werkzoekenden en werkgevers en onderhoudt daarvoor een netwerk van 128 vestigingen. Ten behoeve van de reguliere dienstverlening van CWI is in de programma-uitgaven voor 2005 een bedrag van € 305,8 miljoen aan middelen beschikbaar. In de programma-uitgaven die in 2005 voor CWI beschikbaar zijn, is geen rekening gehouden met de transformatieprojecten die CWI uitvoert op het gebied van personeel en opleidingen, huisvesting, ICT en werkprocessen en communicatie. Hiervoor is in 2005 een bedrag van € 2,7 miljoen gereserveerd op de aanvullende post van Financiën. Een geoormerkt bedrag van € 18,3 miljoen is beschikbaar voor de uitvoering van de indicatiestelling Wsw in 2005.

BKWI

Het Bureau Ketensinformatisering Werk en Inkomen (BKWI) vormt een verbindende schakel in de SUWI-keten door het onderhouden van voorzieningen en standaarden waarmee de SUWI-organisaties gegevens op een efficiënte en betrouwbare manier kunnen uitwisselen. Voor BKWI is in 2005 een bedrag van € 8,37 miljoen beschikbaar. Onderdeel hiervan is een bedrag van € 1,75 miljoen voor de projectmatige ontwikkeling van Suwinet in 2005.

Tabel 22.9: Fiscale uitgaven artikel 22 (x € 1 mln)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007
Uitgaven	888	651	402	166	162
<i>Operationele doelstelling 2</i>					
Heffingskorting voor toetreders	8	5	2	0	
Afdrachtsvermindering onderwijs w.v. WVA startkwalificatie	14	33	37	41	46
Afdrachtsvermindering lage lonen	614	409	205	0	0
Afdrachtsvermindering langdurig werklozen	150	100	50	13	0
<i>Operationele doelstelling 3</i>					
Arbeidskorting voor ouderen	102	104	108	112	116

22.4 Budgetflexibiliteit

Tabel 22.10: Budgetflexibiliteit artikel 22

	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven	384 105	345 530	338 801	317 292	316 292
2. Waarvan apparaatuitgaven	18 937				
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	365 168	345 530	338 801	317 292	316 292
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	98%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	2%	99%	99%	99%	99%
7. Beleidsmatig gereserveerd		1%	1%	1%	1%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

22.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 22.11: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Evaluatie SUWI-wet (OD 4)	X	X	X			
Evaluatie stimuleringsprojecten allochtonen groepen (OD 3)	X					
Evaluatie raamconvenant grote ondernemingen (OD 3)	X					
Ontwikkeling en effectiviteit beleidsmaatregelen op de combinatie leren en werken (OD 2)	X					
Evaluatie administratieve lasten (OD 1)					X	

De doelstellingen van SUWI zijn werk boven uitkering, klantgerichtheid en doelmatigheid van de uitvoering. Deze doelstellingen zijn voor een belangrijk deel verwoord in de opgenomen operationele doelstellingen van SUWI. Over de voortgang bij de implementatie van SUWI en de bijdrage van de uitvoering aan het bereiken van de doelstellingen van de wet wordt jaarlijks gerapporteerd. In 2003 heeft een eerste evaluatie

plaatsgevonden op deelaspecten, in 2004 is een tussenevaluatie verschenen. Net als de tussenevaluatie 2004 zal ook de tussenevaluatie 2005 een geïntegreerde rapportage betreffen over de voortgang bij het bereiken van de effecten van de Wet SUWI en de bijdrage van de individuele actoren daaraan. Nadat per 1 januari 2006 de implementatie van de Wet SUWI grotendeels voltooid is zal later dat jaar een integrale evaluatie volgen. In deze integrale evaluatie wordt antwoord gegeven op de centrale vraag of de SUWI-doelstellingen worden bereikt.

De Stimuleringsregeling Projecten Allochtone Groepen (SPAG) is in mei 2004 afgelopen. Ter afsluiting van de evaluatie van de SPAG projecten stellen Research voor Beleid en Regioplan een eindrapportage op, waarin gebruik wordt gemaakt van de bevindingen uit de reeds opgestelde tussenrapportages. De eindrapportage zal naar verwachting in oktober 2004 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Het Raamconvenant Grote Ondernemingen (RGO) is medio 2004 afgelopen. Het RGO-project wordt geëvalueerd door SEOR. Het eindrapport wordt naar verwachting in oktober 2004 aan de Tweede Kamer aangeboden.

Najaar 2004 presenteert het kabinet, mede in antwoord op door de SER en RWI uitgebrachte adviezen over de inzet van duale trajecten voor inburgeraars, haar standpunt duale trajecten. Als onderdeel van dat plan zullen enkele pilottrajecten worden opgezet en gevolgd (eind 2004–2005). Daarbij zal worden nagegaan, of de inzet van trajecten waarin leren en werken wordt gecombineerd daadwerkelijk beter aansluit bij de wensen van betrokkenen, of dergelijke trajecten effectiever zijn (en in welk opzicht dan – waarbij een onderscheid gemaakt zal worden naar kwantitatieve en meer kwalitatieve prestatie-indicatoren) en of ze resulteren in een meer duurzame arbeidsparticipatie. Ook gaat het daarbij om de vraag welke vorm en inhoud dergelijke trajecten zouden moeten hebben en hoe de overheid het gebruik van duale trajecten kan ondersteunen en stimuleren.

De administratieve lasten die door SZW worden veroorzaakt moeten in 2007 met 25% zijn verminderd ten opzichte van 2002. In 2008 zal een nulmeting worden uitgevoerd van de situatie per 31 december 2007.

BELEIDSARTIKEL 23 REÏNTEGRATIE

23.1 Algemene doelstelling

Inschakeling in reguliere arbeid en voorkomen van uitval uit arbeid, van hen die dat niet op eigen kracht kunnen.

23.2 Operationele doelstellingen

Operationele doelstelling 1: Het toeleiden naar (reguliere) arbeid en voorkomen van uitval uit arbeid van hen die dat niet op eigen kracht kunnen door het bieden van reïntegratievoorzieningen.

Ten aanzien van operationele doelstelling 1 zijn de volgende prestatie-indicatoren (tabel 23.1) en kengetallen (tabel 23.2) geformuleerd.

Tabel 23.1: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 1

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2007
23.01.01 Mate van sluitendheid	83%	100%	100%	100%
23.01.02* Percentage uitstroom naar regulier werk na volgen reïntegratietraject	–	–	–	In 2007 25% meer dan 2004
23.01.03** Nalevingsniveau van deelname aan een traject (WW/BIA + WAO/WAJONG/WAZ)	–	–	–	–

Bronnen: SZW en UWV, bewerking SZW.

* De nulmeting van het resultaat van deze doelstelling wordt opgenomen in het Departementaal Jaarverslag SZW 2004¹.

** Het nalevingsniveau is over 2003 en 2004 niet bekend. Vanaf 2005 zal de informatie die daarvoor nodig is structureel worden uitgevraagd bij UWV.

Sluitende aanpak

Om langdurige werkloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en te verminderen krijgen alle nieuw ingeschreven volwassen werklozen² die niet zelf aan het werk komen binnen 12 maanden een aanbod voor een activiteit gericht op arbeidsreïntegratie of sociale activering; voor jongeren geldt dat binnen 6 maanden een aanbod moet worden gedaan.

In 2003 was de mate van sluitendheid 88 procent³. Dit cijfer houdt in dat 88 procent van de nieuwe instroom in werkloosheid in 2002 binnen twaalf maanden uit de werkloosheid is gestroomd of een aanbod voor een reïntegratietraject heeft gehad. Het cijfer is exclusief de sluitende aanpak van nieuwe werklozen die gedurende het jaar van (uitkerings)positie veranderen, bijvoorbeeld van WW naar ABW of van ABW naar niet-uitkeringsgerechtigd, de zogenaamde doorstroomgroep.

De mate van sluitendheid voor de nieuwe instroom inclusief de doorstroomgroep is 79 procent. De mate van sluitendheid voor de doorstroomgroep ligt zodoende lager dan voor de groep die binnen de 12 maanden afhankelijk is van één uitkeringsinstantie. Overgaan van uitkeringsinstantie heeft dus voor de werkloze een negatief effect op zijn/haar kans op uitstroom naar werk dan wel op het verkrijgen van aanbod voor het volgen van een reïntegratietraject. Mogelijke oorzaken hiervan zijn dat de overdracht van uitkeringsinstantie niet soepel verloopt, of dat tijdsplanning voor de uitkeringsinstantie na de overdracht te kort is

¹ Dit is een voorlopig resultaat gebaseerd op een half jaar cohort. Het definitieve cijfer is gebaseerd op een jaarcohort. Dit cijfer zal in het Departementaal jaarverslag SZW 2005 bekend gemaakt worden voor de trajecten die 2 jaar zijn gevolgd.

² De werkzoekende zonder arbeidsverplichting krijgt op eigen verzoek ook een aanbod.

³ Dit cijfer is een optelling van niet geheel vergelijkbare afzonderlijke doelgroepcijfers (WW, ABW en NUG).

voor het doen van een aanbod binnen de 12-maandstermijn. In het ketenoverleg is de problematiek voor de zogenaamde doorstroomgroep een aandachtspunt.

In aansluiting op de afspraken die gemaakt zijn in het kader van de Europese richtsnoeren streeft Nederland ook in de toekomst in principe naar het realiseren van een mate van sluitendheid van 100%.

Tabel 23.2: Kengetallen bij sluitende aanpak		
Kengetallen	Streven 2004	Streven 2005
Kengetallen sluitende aanpak volwassenen (nieuwe instroom)		
– Mate van sluitendheid bijstandsgerechtigden	100%	100%
– Mate van sluitendheid NUG/ANW	100%	100%
– Mate van sluitendheid WW/prestatie-indicator UWV sluitende aanpak WW	100%	100%
Kengetallen sluitende aanpak jongeren (< 23 jaar)		
Mate van sluitendheid jongeren (binnen 6 maanden een aanbod, aan het werk en/of opleiding)	100%	100%
– Mate van sluitendheid bijstandsgerechtigde jongeren	100%	100%
– Mate van sluitendheid jongeren NUG	100%	100%
– Mate van sluitendheid jongeren in WW	100%	100%

De sluitende aanpak wordt uitgevoerd door gemeenten en UWV, waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor de begeleiding van bijstandsgerechtigde werklozen en sinds 1-1-2002 ook voor de begeleiding van werkloze niet-uitkeringsgerechtigden (NUG) en voor Anw-gerechtigden. Het UWV is verantwoordelijk voor de sluitende aanpak van werklozen met een WW-uitkering. De sluitende aanpak voor jongeren wordt ook opgepakt in het kader van de maatregelen ter bestrijding van Jeugdwerkloosheid (zie ook beleidsartikel 22).

Percentage uitstroom naar regulier werk na een traject

Het kabinet heeft de wens uitgesproken om de effectiviteit uit reïntegratietrajecten te verhogen (prestatie-indicator 23.01.02). Hiertoe is reeds in de begroting 2004 de doelstelling geformuleerd dat alle reïntegratietrajecten moeten leiden tot 25% meer uitstroom naar regulier werk in 2007. Deze toename moet plaatsvinden in de periode 2004–2007, ten opzichte van 2004 (zie ook de Beleidsagenda). Invoering van de wet Werk en Bijstand en prestatie-afspraken met UWV moeten bijdragen aan het realiseren van deze doelstelling (zie ook flexibel reïntegratiebudget gemeenten en inspanningen UWV).

De doelstelling van 25 procent meer uitstroom naar regulier werk geldt over het totaal van alle reïntegratietrajecten, dus WAO, WW, Bijstand en NUG/ANW. Het gaat hierbij om een gewogen gemiddelde over alle reïntegratietrajecten, hetgeen inhoudt dat de uitstroompercentages per onderscheiden categorie zouden kunnen verschillen. Naast de doelstelling ten aanzien van uitstroom naar regulier werk, wordt ook de duurzame uitstroom in beeld gebracht. Voor zowel gemeenten als UWV geldt dat sprake is van duurzame uitstroom als iemand binnen 6 maanden niet opnieuw is ingestroomd in de uitkering. De 25% doelstelling is bedoeld voor de gehele periode en er worden geen tussentijdse, jaarlijkse

streefwaarden bepaald (zie ook TK, 2003–2004, 29 200 XV, nr. 24). De uitstroom naar werk is conjunctuurgevoelig.

Met het oog op de realisatie van de doelstelling in 2007 volgt SZW de tussentijdse ontwikkelingen bij de uitvoerders op deze doelstelling, onderscheiden naar categorie. In het departementaal jaarverslag zullen hierover kengetallen worden opgenomen. De voorlopige nulmeting van het resultaat van deze doelstelling wordt gepresenteerd in het Departementaal Jaarverslag SZW 2004.

Flexibel reïntegratiebudget voor gemeenten

Gemeentelijke overheden zijn op grond van de Wet werk en bijstand (WWB) verantwoordelijk voor de reïntegratie van bijstandsgerechtigden, IOAW-, IOAZ- en ANW-gerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden. Om deze verantwoordelijkheid beter vorm te kunnen geven zijn per 1 januari 2004 diverse budgetten samengevoegd tot één flexibel reïntegratiebudget. Gemeenten kennen de lokale en regionale spelers op de arbeids- en reïntegratiemarkt, en kunnen – zonder gebonden te zijn aan «dichtgetimmerde» regelingen – aan de rol van regievoerder invulling geven. Over de invulling en resultaten van het gemeentelijke reïntegratiebeleid leggen de colleges van B&W verantwoording af aan de gemeenteraden. Een goed reïntegratiebeleid is van groot belang. Ten eerste vanwege de positieve effecten voor individu en gemeenschap die uitgaan van een grotere participatie aan het economische en maatschappelijke leven. Ten tweede kan het voor individuele gemeenten leiden tot besparingen op het gebudgetteerde inkomensdeel. Op basis van een persoonsmonitor die voor alle gemeenten gaat gelden, volgt SZW de voortgang.

Op macroniveau beoogt de WWB een effectiever en efficiënter reïntegratiebeleid dan voorheen, waarbij een actievere – en op maat gesneden – invulling door gemeenten een positieve invloed heeft op de werking van de reïntegratiemarkt en daarmee op de uitstroomdoelstelling van 25% meer uitstroom naar regulier werk in 2007 (prestatie-indicator 23.01.02).

Voor SZW is er ten aanzien van gemeenten sprake van een nieuwe rol, die meer faciliterend en ondersteunend is. SZW en VNG hebben afgesproken dat zij uit hoofde van sociale en economische overwegingen en vanuit hun eigen verantwoordelijkheden, een bijdrage leveren aan een succesvolle ontwikkeling van het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid. SZW en VNG hebben een gezamenlijke beleidsagenda geformuleerd om ten aanzien van gemeenten o.a.:

- arbeidsmarktontwikkelingen en/of arbeidsmarktonderwerpen te bespreken;
 - naar wederzijdse behoefte te komen tot gewenste kaderstelling;
 - best practices en belemmeringen in beeld te brengen;
- en op basis hiervan waar mogelijk gezamenlijk actie te ondernemen.

Waar 2004 een overgangsjaar was, dient per 1 januari 2005 de WWB in het geheel te zijn geïmplementeerd. Per 1 januari 2005 dienen gemeenteraden bij verordening regels te hebben gesteld voor het ondersteunen bij arbeidsinschakeling en het aanbieden van voorzieningen. Een evenwichtige aandacht aan de verschillende te onderscheiden doelgroepen dient daarin te worden vastgelegd. Via het recht op ondersteuning dat iedere cliënt volgens de WWB bezit, worden gemeenten geacht invulling te geven aan de sluitende aanpak (prestatie-indicator 23.01.01, zie ook sluitende aanpak).

Agenda voor de Toekomst

In 2001 heeft de Minister van SZW bestuurlijke afspraken gemaakt met de VNG over extra inspanningen om bijstandsgerechtigden te activeren. Afspraak was dat tot en met 2004 in totaal circa 300 000 trajecten zouden zijn gerealiseerd, waarvan 40% tot uitstroom naar werk moet hebben geleid in 2006 (zie tabel 23.6). Vanwege invoering van de WWB en de huidige conjunctuur is in overleg met de VNG besloten dat het meetpunt voor het realiseren van de trajectdoelstelling verschuift van ultimo 2004 naar ultimo 2005 en dat gemeenten die eind 2004 op schema liggen zich niet langer financieel hoeven te verantwoorden voor de subsidievaststelling. De Agenda van de toekomst heeft richting gemeenten een impuls gegeven aan het resultaatgerichte werken, aan het (verder) invoeren van klantmanagement en aan het doorlichten van het huidige klantenbestand, en is zodoende een opmaat om de grotere verantwoordelijkheid onder het WWB-regime in te vullen.

Reïntegratie-inspanningen UWV

Tabel 23.3: Kengetallen UWV ¹			
Kengetallen	Realisatie ² 2003	Streven 2004	Streven 2005
Snelle start reïntegratietrajecten WW	–	85%	85%
Snelle start reïntegratietrajecten Rea	–	85%	85%
Plaatsingspercentage duurzame werkhervatting WW	nnb	50%	60%
Plaatsingspercentage duurzame werkhervatting Rea	nnb	40%	40%

Bron: UWV.

- ¹ Bronnen: De onderstaande streefwaarden per contractjaar zijn afkomstig uit de concept-jaarplannen van de SUWI-organisaties. De definitieve jaarplannen zijn conform de SUWI-wet op 1 oktober a.s. beschikbaar. In de loop van het jaar zal de Tweede Kamer via de toezending van de jaarplannen, via kwartaalverslagen en de jaarverslagen geïnformeerd worden over de definitieve normstelling en de resultaten op deze indicatoren.
- ² Realisatiecijfers 2003 van de plaatsingspercentages zijn nog niet bekend omdat pas in 2007 de volledige eindresultaten van de in 2003 gestarte trajecten bekend zijn.

Voor het UWV zijn drie beleidsprioriteiten ontwikkeld ten aanzien van de reïntegratie-inspanningen. Deze zijn neergelegd in de volgende beleidsuitgangspunten (en voorzien van daarvoor geldende UWV-prestatie indicatoren):

1. uitkeringsgerechtigden hoeven niet langer dan noodzakelijk op een reïntegratieaanbod te wachten (Prestatie-indicator UWV «Snelle start van reïntegratietrajecten», i.e. binnen 20 werkdagen na het vaststellen van de ondersteuningsbehoefte);
2. langdurige werkloosheid moet worden voorkomen door binnen 12 maanden na de eerste werkloosheidsdag een reïntegratietraject aan te bieden (mate van sluitendheid WW/Prestatie-indicator UWV sluitende aanpak WW, zie tabel 23.2) en;
3. het UWV contracteert kwalitatief goede reïntegratiebedrijven met goede resultaten (Prestatie indicator UWV «Plaatsingspercentage duurzame werkhervatting»).

Om meer grip te krijgen op het kengetal sluitende aanpak, zijn de afspraken met het UWV aangescherpt. Over de resultaten wordt de TK

geïnformeerd via het kwartaalbericht van het UWV en het kwartaalbericht Arbeidsmarkt van SZW. Overige afspraken tussen SZW en UWV:

- Prestatie-afspraken tussen CWI en UWV moeten leiden tot snellere overdracht van WW-gerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- In aansluiting op de werkwijze in de ons omringende landen wordt voor sommige categorieën, zoals bijv. fase 1 cliënten die na een halfjaar alsnog aan het UWV worden overgedragen, een intensieve begeleiding door de reïntegratiecoach geregistreerd als aanbod. Hierover worden nadere afspraken gemaakt met het UWV.
- Uitkeringsgerechtigden die zelf het initiatief in handen willen nemen kunnen gebruik maken van de reïntegratietelefoon of een individuele reïntegratie overeenkomst (IRO).

Om het percentage uitstroom naar werk na een reïntegratietraject (zie ook prestatie-indicator 23.01.02) te verhogen is t.a.v. het UWV het volgende beleid ingezet:

- Met betrekking tot de aanbesteding wordt er naar gestreefd om het aantal doelgroepen en de omvang van de doelgroepen zo te kiezen dat er een betere mix ontstaat tussen het behalen van schaalvoordelen (risicospreiding) en het leveren van maatwerk (specialisatie).
- De contracten tussen het UWV en reïntegratiebedrijven bevatten meer prikkels die er toe moeten leiden dat reïntegratiebedrijven de efficiëntste weg naar duurzame arbeid inzetten. Dit is conform en ter uitvoering van het beleid zoals verwoord in notitie «Naar een werkende reïntegratiemarkt».
- Uitbreiding van beleidsmaatregelen die de primaire doelstelling – nl. werkhervatting – ondersteunen. Het gaat hierbij om de vormgeving en het gebruik van de reïntegratie-instrumenten preventieve trajecten, proefplaatsing, no-riskpolis, werkplekaanpassing en premiekorting. Het UWV implementeert mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Het Werkend Perspectief een plan van aanpak waarmee de bekendheid van het reïntegratie-instrumentarium bij werkgevers wordt verhoogd. Tevens implementeert het UWV een plan van aanpak waarmee de beslistermijnen van het UWV met betrekking tot de toekenning van reïntegratie-instrumenten aanzienlijk wordt verkort.
- Het beleid om uitkeringsgerechtigden die hun plicht tot meewerken aan de reïntegratie niet of onvolledig nakomen te sanctioneren, wordt geïntensiveerd en is onderdeel van reguliere verantwoording in kwartaalrapportages en jaarverslagen UWV.
- Ten aanzien van de extra middelen die beschikbaar zijn voor de doelgroep Wajong heeft De commissie Het Werkend Perspectief voorstellen gedaan om tot een betere afstemming te komen van beleid voor de Wajong arbeidsgehandicapten. Daarnaast worden de jonggehandicaptenteams van het UWV geïntensiveerd, waarbij de regie in handen komt van in Wajonggerechtigden gespecialiseerde arbeidsdeskundigen (AD-J). Tevens krijgen innovatieve ideeën uit het veld een kans en worden financieel gesteund.

RSP

De Regeling Schoonmaakdiensten Particulieren (RSP) subsidieert loonkosten voor langdurig werklozen die huishoudelijke diensten verrichten bij particulieren.

Tabel 23.4: Kengetallen RSP (x € 1 mln)			
Kengetallen	2003	2004	2005
Totaal	6 057	7 648	7 842
– RSP-loonkostensubsidie	5 876	7 448	7 642
– RSP-uitvoeringskosten	181	200	200
<i>Volume</i>			
Aantal contracten (op basis van 32 uur)	577	727	600
Subsidiebedrag per werknemer (x € 1)	10 184	10 245	10 245

Bron: SZW

Over 2003 was de bezetting 577 fte's. Het is de prognose dat de bezetting in 2004 727 fte's bedraagt. De Ondernemersorganisatie Schoonmaak- en Bedrijfsdiensten (OSB) ontvangt voor de uitvoering van de regeling een vergoeding. Hierbij handelt de OSB overeenkomstig de afspraken die in de uitvoeringsovereenkomst tussen het ministerie en OSB zijn opgenomen. Tot de werkzaamheden die OSB in het kader van de handhaving uitvoert, behoren het controleren van declaraties en jaaropgaven. De herbezinning over de RSP heeft geleid tot het voornemen de regeling af te bouwen. Met de OSB wordt overlegd over een afbouwregeling die tegemoet komt aan belangen van betrokken partijen (werknemers en werkgevers).

Raad voor Werk en inkomen (RWI) en Stimuleringsregeling vacaturevervulling door werklozen en met werkloosheid bedreigde werknemers (SVWW)

In het Hoofdlijnenakkoord is gekozen voor overheveling van de advies-taken van de Raad voor Werk en Inkomen (RWI) naar de Sociaal-Economische Raad (SER) en het afschaffen van RWI-subsidieregelingen (SVWW). Het besluit tot beëindiging van de SVWW is genomen en uitgevoerd. De lopende projecten hebben een looptijd tot en met 2006 en de uitfinanciering van de regeling wordt nog uitgevoerd door de RWI. Met betrekking tot de overige taken is eerst een evaluatie uitgevoerd¹. Het kabinet heeft daarop besloten de RWI per saldo in gewijzigde vorm te handhaven, teneinde de gebleken waarde van met name coördinatie, overleg en expertisevorming inzake decentraal arbeidsmarktbeleid te behouden. Het kabinet acht het wel noodzakelijk om het aantal taken van de RWI te verminderen en de werkwijze aan te passen. Hiertoe is wetswijziging noodzakelijk. Het wetsvoorstel is inmiddels ingediend bij de Tweede Kamer.

Europees Sociaal Fonds (ESF)

Het ESF is het voornaamste financiële instrument voor de Europese Unie om de strategische doelstellingen op het terrein van het werkgelegenheidsbeleid in concrete acties om te zetten.

Het ministerie van SZW stelt het beleidskader vast en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het ESF 3. Voor het programma 2000–2006 is in totaal € 1 611 miljoen beschikbaar.

De voor de Sluitende Aanpak verantwoordelijke partijen (gemeenten en UWV) kunnen bijvoorbeeld co-financiering verkrijgen via de ESF-middelen. Het betreft hier Europese subsidies, die niet in de rijksbegroting zijn opgenomen.

EQUAL

Het doel van het ESF-EQUAL-programma is het via transnationale samenwerking stimuleren van nieuwe benaderingen voor de bestrijding

¹ TK 2003–2004, 26 448, nr. 137, Kabinets-standpunt evaluatie RWI.

van arbeidsmarktgerelateerde discriminatie en ongelijkheid van welke aard dan ook. Hiervoor wordt aan vernieuwende EQUAL-projecten budget toegekend.

Positieve resultaten uit de projecten worden geïmplementeerd in het Nederlands arbeidsmarktbeleid.

Voor de integratie van succesvolle praktijken in beleid wordt een strategie van continue selectie, verbreiding en invoering in de reguliere manier van werken toegepast, de zogenaamde «mainstreaming» zoals in het kader van EQUAL wordt ontwikkeld.

Voor het programma 2000–2006 is in totaal € 209,1 miljoen beschikbaar. Het betreft hier Europese subsidies, die niet in de rijksbegroting zijn opgenomen.

Totale reïntegratiemiddelen

Naast de reïntegratiemiddelen die op de begroting van SZW staan zijn er reïntegratiemiddelen beschikbaar via de sociale zekerheidsfondsen voor het UWV, middelen voor reïntegratie vanuit belastingmaatregelen en ESF middelen.

In de tabel 23.5 is een overzicht van reïntegratie en uitvoeringsmiddelen opgenomen voor ESF 3 en EQUAL die buiten begroting beschikbaar zijn.

Tabel 23.5: Beschikbare reïntegratie- en uitvoeringsmiddelen ESF 3 en EQUAL (x € 1 miljoen)					
	2004	2005	2006	2007	2008
ESF reïntegratie	246	253	261	263	267
ESF uitvoering	8	8	7	7	8
EQUAL reïntegratie	33	34	34	35	35
EQUAL uitvoering	2	2	2	2	2
Totaal	291	297	302	307	312

Bron: SZW.

Tabel 23.6: Effectiviteit van reïntegratie

	Realisatie/ raming 2003	Begro- ting 2004	Begro- ting 2005
Gestarte reïntegratietrajecten en gesubsidieerde arbeid (jaargemiddelden)			
WAO ¹	32 800	42 300	27 500
WW ¹	23 300	23 000	23 000
Abw/WWB ^{1, 2}	105 700	103 010	–
NUG	6 080	–	–
ID Banen	48 450	–	–
WIW dienstbetrekkingen	26 540	–	–
WIW werkervaringsplaatsen	2 030	–	–
Totaal gesubsidieerde arbeid ³	–	–	–
Totaal	244 900	–	–
Plaatsingen			
WAO ¹	11 400	11 750	13 700
WW ¹	4 800	6 250	7 300
Abw/WWB ^{1, 2}	26 780	39 300	33 070
NUG	4 680	–	–
ID banen	4 190	–	–
WIW dienstbetrekkingen	3 750	–	–
WIW werkervaringsplaatsen	1 780	–	–
Totaal	57 380	–	–

Bronnen: SZW en UWV, bewerking SZW (cijfers UWV 2003 en 2004 op basis van kwartaalverslagen, 2005 op basis van concept jaarplan).

¹ Voor WAO, WW, ABW en NUG kan per kalenderjaar het aantal gestarte trajecten niet gerelateerd worden aan de plaatsingen omdat deze laatste cijfers voor een groot deel betrekking hebben op trajecten die in eerdere jaren zijn gestart. De inzet van SZW is om, aan de hand van nog beschikbaar te komen gegevens, op jaarbasis plaatsingen te kunnen relateren aan gestarte trajecten.

² Gegevens uitsluitend op basis van de Agenda voor de Toekomst. De afspraken in het kader van de Agenda voor de Toekomst over het aantal te realiseren trajecten lopen tot en met 2005. Plaatsingen inclusief uitstroom naar gesubsidieerd werk.

³ Gegevens over gesubsidieerde arbeid onder de WWB komen in 2005 beschikbaar.

Handhaving

Als prestatie-indicator voor handhaving hanteert SZW het nalevingsniveau. Bij reïntegratie wordt dit omschreven als naleving van de verplichting tot deelname aan een traject. De eerste resultaten zullen in het jaarverslag over 2005 worden opgenomen (zo mogelijk in de begroting voor 2006). Naast de prestatie-indicator zijn er vier kengetallen «handhaving reïntegratie» geformuleerd, die nauw aansluiten bij de handavingsketen: bekendheid met regels (preventie), aantal signalen van onvoldoende inzet bij deelname aan een reïntegratietraject (controle), financiële omvang van opgelegde maatregelen (opsporing) en het afdoeningspercentage (afdoening). De levering van deze gegevens door UWV is op dit moment nog niet volledig. Het streven is al deze kengetallen over 2005 te meten.

23.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 23.7: Begrotingsuitgaven artikel 23 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	684 993	1 974 646	1 809 657	1 744 132	1 708 477	1 702 017	1 699 017
Uitgaven	2 104 488	2 033 156	1 872 158	1 744 132	1 708 477	1 702 017	1 699 017
<i>Programmauitgaven</i>	<i>2 092 888</i>	<i>2 024 175</i>	<i>1 861 489</i>	<i>1 736 151</i>	<i>1 698 506</i>	<i>1 693 046</i>	<i>1 690 046</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
Flexibel reïntegratiebudget*	1 783 465	1 622 936	1 620 543	1 638 970	1 638 970	1 638 970	1 638 970
Agenda voor de Toekomst	135 973	163 226	46 744	21 119	593		
RSP	6 057	7 648	7 842	7 842	7 842	7 842	7 842
Stimuleringsregeling ID-banen	11 317	59 963	36 149	1 000			
SZW cofinanciering Equal		3 000	6 807	4 795	6 807	3 000	
Praktijkscholing	79 807	64 829	65 209	5 033			
RWI/SVWW	21 982	27 504	24 238	16 235	6 127	6 127	6 127
REA uitkeringslasten (Wajong)	38 400	47 220	38 440	28 240	27 640	26 780	26 780
REA uitvoeringskosten (Wajong)	11 000	10 850	7 900	5 300	5 000	3 800	3 800
<i>Overige programmauitgaven</i>							
Subsidies	3 750	14 695	6 762	6 762	4 672	5 672	5 672
Voorlichting	333	1 449					
Onderzoek	804	855	855	855	855	855	855
<i>Apparaatsuitgaven</i>	<i>11 600</i>	<i>8 981</i>	<i>10 669</i>	<i>7 981</i>	<i>9 971</i>	<i>8 971</i>	<i>8 971</i>
Personeel			2 570				
Materieel			118				
Agentschap SZW	11 600	8 981	7 981	7 981	9 971	8 971	8 971
Ontvangsten	201 493	264 701	39 701	140 990	4 856	4 856	4 856

* Budget 2003 betreft het samengestelde budget van ID-banen, Wiv en sluitende reïntegratie. Budget 2004 is flexibel reïntegratie budget inclusief budget van sluitende reïntegratie en reservering voor nabetaaling ID-banen.

1. Programmagelden

Flexibel reïntegratiebudget gemeenten

Dit budget is bedoeld ter financiering van de ondersteuning bij arbeidsinschakeling van personen uit de gemeentelijke doelgroepen. De uitvoeringskosten mogen niet worden gefinancierd uit dit budget.

Voor 2003 zijn de dat jaar nog beschotte reïntegratiebudgetten voor gemeenten omwille van de presentatie samengevoegd. Met hetzelfde doel is voor 2004 de € 19,22 mln voor uitfasering sluitende reïntegratie samengevoegd met het flexibel reïntegratiebudget.

Agenda voor de Toekomst

Het betreft de uitfasering van middelen voor de prestatie-afspraken met gemeenten en de projecten die in het kader van de Agenda voor de Toekomst worden uitgevoerd.

Tijdelijke stimuleringsregeling regulier maken ID-banen

Vanaf 1 juli 2004 worden er geen nieuwe aanvragen voor de stimuleringsregeling meer in behandeling genomen. De middelen voor 2005 zijn nodig voor de uitfinanciering van de toegekende subsidies.

SZW cofinanciering EQUAL

Vanaf 2001 is cofinanciering voor EQUAL projecten in het programma 2000–2006 in de begroting opgenomen. Het betreft gelden die ingezet worden voor de integratie van succesvolle praktijken in beleid. Hiertoe

wordt een strategie van continue selectie, verbreiding en invoering in de reguliere manier van werken toegepast («mainstreaming»). Voorts worden de gelden ingezet voor het programma en de uitvoering van projecten die door SZW worden aangevraagd en uitgevoerd.

RWI/SVWW

Het hier opgenomen bedrag betreft de apparaatskosten van de RWI. Het structurele budget hiervoor is vastgesteld op € 6 mln. Voor 2005 en 2006 is tevens een budget voor de uitfinanciering van de SVWW opgenomen.

Praktijkscholing

Aan de Regionale Opleidingencentra (ROC's) is voor de borging van de praktijkscholing volgens de Hoofdelijke Versnelde Scholing (HVS) is een subsidie voor de periode 2003 t/m 2005 toegekend. De ROC's hebben per 2003 deze activiteiten van de Stichting Centrum Vakopleiding overgenomen. De in 2006 beschikbare middelen van ca € 5 mln zijn beschikbaar voor de afwikkeling van de subsidie aan de ROC's en de liquidatie van de stichting Centrum Vakopleiding.

2. Overige programmauitgaven

Subsidies en overige beleidsuitgaven

Dit is een samengestelde post, waar onder meer bedragen voor ESF en EQUAL staan opgenomen. Deze post bevat voor ESF en EQUAL activiteiten ter ondersteuning van de ten uitvoer legging van de regelingen zoals publiciteit, voorlichting, mainstreaming, coördinatie, bewaking, onderzoek, organisatie van congressen, uitvoering van evaluatie enzovoorts. De uitvoering wordt door onderdelen van het ministerie of door derden uitgevoerd.

3. Apparaatuitgaven

Bijdrage aan Agentschap SZW

De uitvoering van subsidieregelingen is voor een belangrijk deel opgedragen aan het Agentschap SZW. Een aantal taken in o.a. coördinatie, bewaking, onderzoek en evaluatie wordt door onderdelen van het ministerie of door derden uitgevoerd. Voor de programmaperiode 2000–2006 worden ESF 3 en het Communautair Initiatief EQUAL uitgevoerd. Tevens heeft het agentschap opdrachten in de door de minister vastgestelde (subsidie)regelgeving op het terrein van werk en inkomen, zoals in de «Stimuleringsregeling voor Allochtone Groepen» (SPAG). Voor de uitvoering van de regelingen ESF 3 en voor het communautaire initiatief EQUAL in de lopende periode 2000–2006 is alleen de financiering die door de lidstaat wordt ingezet opgenomen. De Europese subsidies voor 50% cofinanciering van de uitvoering zijn niet in de rijksbegroting opgenomen.

Tabel 23.8 Premieuitgaven artikel 23 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal uitgaven	615 300	493 550	358 100	230 514	212 766	169 436	172 901
<i>Programmauitgaven</i>	<i>615 262</i>	<i>493 550</i>	<i>358 100</i>	<i>230 514</i>	<i>212 766</i>	<i>169 436</i>	<i>176 901</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
REA uitkeringslasten	535 100	414 138	297 221	186 366	168 070	133 198	132 603
REA uitvoeringskosten	80 200	79 412	58 208	39 282	36 689	27 819	28 206
Nominaal	0	0	2 671	4 866	8 007	8 419	12 092

Bronnen: SZW en UWV.

Uitvoeringskosten REA

De uitvoeringskosten 2004 en latere jaren zijn bijgesteld op basis van de uitvoeringsinzichten van UWV. Vanaf 2004 vertonen de uitvoeringskosten REA een dalende trend ten gevolge van de maatregelen uit het Hoofdlijnenakkoord. Als gevolg van de uit SUWI voortvloeiende efficiency afspraken vanaf 2005 zal ook een verlagend effect optreden. Een algemene toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage inzake ZBO's en RWT's.

Tabel 23.9 Uitkeringslasten REA (x € 1 miljoen)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Trajecten na ziekte	164	173	144	121	106	79	73
Scholing tijdens trajecten	73	32	15	0	0	0	0
Extra reïntegratie Wajong (Verburg)	0	12	12	12	12	12	12
Subsidies aan werkgevers	52	20	8	0	0	0	0
Uitkeringen REA	152	130	78	0	0	0	0
Subsidies aan arbeidsgehandicapten	69	69	59	71	72	63	74
Uitvoeringskosten	91	90	67	4	43	34	35
Overig	65	26	22	15	15	14	14
Totaal Uitkeringslasten	666	552	405	265	248	202	208

Bronnen: SZW en UWV.

Onder de post «Trajecten na ziekte» worden de reïntegratietrajecten voor arbeidsgehandicapten ondergebracht die instromen in het WAO stelsel na de loondoorbetalingsperiode. Conform het hoofdlijnenakkoord is er € 100 miljoen extra voor reïntegratiemiddelen, gelijk verdeeld over de jaren 2004 tot en met 2007 (4 maal € 25 miljoen) beschikbaar. Deze gelden worden ingezet voor trajecten na herbeoordeling volgens het nieuwe schattingsbesluit.

In 2005 vindt geen nieuwe instroom in de WAO plaats in verband met de verlenging van de loondoorbetalingsperiode van 1 naar 2 jaar voor werkgevers. De reguliere reïntegratiegelden die voor de nieuwe instroom waren gereserveerd, worden ook ingezet voor reïntegratietrajecten naar aanleiding van de herbeoordelingoperatie.

Vanaf 1 juli 2003 zijn de uitgaven aan scholing tijdens trajecten onderdeel van de trajectprijs. Alleen voor trajecten die voor 1 juli 2003 zijn gestart, wordt scholing nog separaat vergoed. Deze begrotingspost loopt derhalve af naar 0.

Tijdens de begrotingsbehandeling 2003 is overeengekomen dat er jaarlijks € 11,5 mln beschikbaar komt ten behoeve van de reïntegratie van Wajonggerechtigden. De Minister heeft de Commissie Het Werkend Perspectief advies gevraagd over de besteding van deze middelen. De Commissie heeft haar advies op 7 juni 2004 uitgebracht. Bij brief van 25 juni 2004 heeft het Kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over de voorgenomen besteding van deze middelen.

De subsidies aan werkgevers bij het in dienst nemen of in dienst houden van arbeidsgehandicapten zijn vanaf 2002 omgezet in een premiekortingsregeling (belastingplan 2002-deel V). De reeds toegekende subsidies kennen een looptijd van maximaal drie jaar. Derhalve zal de oude regeling tot in 2005 tot afnemende kosten leiden.

Onder de post Uitkering REA vallen de declaraties ziekengeld (no riskpolis) en de reïntegratie uitkering tijdens scholing en proefplaatsing. Vanaf 2006 zal de financiering van de no riskpolis veranderen. Op het moment dat de no riskpolis tot uitbetaling komt, heeft het het kenmerk van een loondervingsuitkering. Om aan te sluiten bij andere sociale verzekeringsuitkeringen bij ziekte zal de financiering worden overgeheveld naar het AWf.

Naar aanleiding van de dereguleringsoperatie heeft het Kabinet het voornemen om de reïntegratie-uitkering tijdens scholing of proefplaatsing te laten vervallen. De reeds gestarte reïntegratie-uitkeringen worden afgefinancierd.

De overheid is verantwoordelijk voor het waarborgen van een gelijke toegang tot de arbeidsmarkt. Om deze toegang mogelijk te maken biedt het UWV arbeidsplaatsvoorzieningen aan. Onder de post Subsidies aan arbeidsgehandicapten worden deze uitgaven verantwoord.

23.4 Budgetflexibiliteit

Tabel 23.10: Budgetflexibiliteit artikel 23, begrotingsuitgaven					
	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven	1 872 158	1 744 132	1 708 477	1 702 017	1 699 017
2. Waarvan apparaatsuitgaven	10 669				
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	1 861 489	1 744 132	1 708 477	1 702 017	1 699 017
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	97%	1%			
5. Complementair noodzakelijk		96%			
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	3%	3%	97%	97%	97%
7. Beleidsmatig gereserveerd			3%	3%	3%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 23.11: Budgetflexibiliteit artikel 23, premieuitgaven

	2005	2006	2007	2008	2009
3. Premieuitgaven (x € 1 000)	358 100	230 514	212 766	169 436	172 901
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	90%	30%	30%	30%	30%
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	10%	70%	70%	70%	70%
7. Beleidsmatig gereserveerd					
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

23.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 23.12: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
REA/WGA				X		
Periodiek onderzoek regelovertreding*	X		X		X	
Samenwerking gecombineerde reïntegratie-aanpak van activering en zorg	X					
Evaluatie RWI	X		X			
Monitor individueel reïntegratiecontract	X					
Realisatie en effectiviteit van het beleid op het terrein van de sluitende aanpak	X					
Regeling schoonmaakdiensten		X				
Evaluatie realisatie 25% meer uitstroom uit reïntegratie-trajecten					X	
Evaluatie reïntegratiemarkt	X		X			
Evaluatie asielzoekers en werk	X					
Evaluatie seizoenarbeid	X					

* Voorheen Misbruik en oneigenlijk gebruik.

Reeds in 2004 afgeronde evaluatieonderzoeken:

Sluitende aanpak

De Evaluatie Sluitende Aanpak 1999–2003 is op 2 juni 2004 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II, 2003–2004, 23 972 nr. 71).

De Evaluatie Rwi is op 29 april 2004 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II, 2003–2004, 26 448, nr. 137).

Het rapport Evaluatie asielzoekers en werk is op 5 april 2004 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II, 2003–2004, 19 637, nr. 808).

BELEIDSARTIKEL 24 SOCIALE WERKVOORZIENING

24.1 Algemene doelstelling

Het bevorderen van arbeidsparticipatie van personen met lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen.

Arbeidsgehandicapten die dat willen, moeten kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. De sociale werkvoorziening voorziet in aangepaste arbeid voor mensen die vanwege een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking niet kunnen werken onder reguliere omstandigheden. De aangepaste arbeid dient, binnen het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw), bij voorkeur in een zo regulier mogelijke werkomgeving plaats te vinden. Op basis van deze wet heeft de gemeente de zorgplicht de benodigde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde arbeidsgehandicapten tot stand te brengen.

Het Rijk verdeelt volgens een financieel verdeelmodel jaarlijks een totaal aantal arbeidsplaatsen over gemeenten met bijbehorende subsidie per arbeidsplaats. Indien gemeenten hun Wsw-taken integraal hebben overgedragen aan een werkvoorzieningschap op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) wordt de rijkssubsidie aan dat werkvoorzieningschap verstrekt.

Tabel 24.1: Streefwaarden algemene doelstelling

Beleidsartikel 24	2003	2004	2005
Effectindicator ^a	92%	92%	92%
Prestatie-indicator ^b	98%	99%	99%
Doelmatigheidsindicator ^c	100	102	102

^a De effectindicator geeft het aantal personen in het Wsw-werknemersbestand weer tegenover de totale doelgroep (werknemersbestand plus wachtlijst).

^b De prestatie-indicator geeft de realisatie van arbeidsplaatsen weer in relatie tot het aantal waarvoor subsidie is toegekend.

^c De doelmatigheidsindicator geeft de ontwikkeling weer van de (geïndexeerde) kosten per standardeenheid ten opzichte van het jaar 2003 (gesteld op 100).

Tabel 24.2: Effectinformatie ontwikkeling werknemersbestand en wachtlijst (in personen)

Jaar	Werknemersbestand	Wachtlijst	Totale doelgroep
1997	91 000	20 380	111 380
1998	90 100	16 100	106 200
1999	91 500	8 650	100 150
2000	92 500	6 500	99 000
2001	93 400	5 700	99 100
2002	94 950	5 750	100 700
2003	96 400	8 500	104 900

bron: Wsw jaarstatistiek en Wsw monitor.

24.2 Operationele doelstellingen

1. *Het realiseren van aangepaste arbeid voor degenen die hiervoor zijn geïndiceerd.*
2. *Het bevorderen van de arbeidsbekwaamheid van de sw-werknemer.*

Aangepaste arbeid kan binnen het kader van de Wsw op drie manieren worden gerealiseerd.

1. *Beschutte arbeid* in een dienstbetrekking bij de gemeente of een daartoe door de gemeente aangewezen rechtspersoon;
2. *Detachering* vanuit een dienstbetrekking bij de gemeente of een daartoe door de gemeente aangewezen rechtspersoon en feitelijk werkzaam bij een reguliere werkgever (CAO Wsw);
3. *Begeleid werken* in een dienstbetrekking met een reguliere werkgever (CAO van betreffende werkgever). Bij deze laatste vorm is de stap naar het gaan verrichten van arbeid onder normale omstandigheden het kleinst. Het ligt dus voor de hand om zoveel mogelijk personen met een Wsw-indicatie, voor wie dat mogelijk is, een begeleid werken arbeidsplaats aan te bieden.

Operationele doelstelling 1: Het realiseren van aangepaste arbeid voor degenen die hiervoor zijn geïndiceerd.

Tabel 24.3: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 1					
Prestatie-indicator		Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009
24.01.01	Verblijfsduur op wachtlijst Wsw	Gem. 11 maanden	Gem. 12 maanden	Max. 12 maanden	Max. 12 maanden

Bron: WSW monitor.

SZW verstrekt jaarlijks een bedrag aan subsidie per arbeidsplaats voor een jaarlijks af te spreken taakstelling per gemeente/schap. De gemeente dient zoveel mogelijk personen met een indicatie en herindicatiebesluit een dienstbetrekking krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht aan te bieden voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden. Plaatsing in een dienstbetrekking of op een begeleid werkplek is alleen mogelijk vanaf de wachtlijst.

Realisatie taakstelling aangepaste arbeid

In overleg met de VNG maakt SZW afspraken over het jaarlijks te realiseren aantal arbeidsplaatsen. Gestreefd wordt naar een realisatie in taakstelling van 100%. Dit percentage is de afgelopen jaren niet geheel gerealiseerd. In 2003 was er sprake van een realisatie van bijna 99% (87 800 standardeenheden, ten opzichte van een taakstelling van 89 043). In 2005 wordt een realisatie verwacht van tegen de 100%.

Wachtlijst/wachtduur

De gemeente beheert de wachtlijst. De gemiddelde wachttijd is gedaald tot 11 maanden in 2003. De wachtlijst stijgt voor het eerst sinds jaren weer. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe dit zich in 2005 zal ontwikkelen.

Naar aanleiding van de motie Verburg (december 2003, 29 200 XV, nr. 46) zijn in bestuurlijk overleg met VNG maatregelen afgesproken om per 2005 niet meer de gemiddelde, maar de individuele wachttijd van WSW-geïndiceerden op de wachtlijst te maximeren op 12 maanden, uitgezonderd geïndiceerden die niet direct beschikbaar zijn voor arbeid wegens detentie, ziekte of deelname aan voltijds onderwijs. En eveneens binnen de mogelijkheid van de door het rijk toegekende taakstelling. Op voorwaarde van instemming van de Tweede Kamer zullen personen die ten onrechte langer dan 12 maanden op de wachtlijst staan niet meer meegerekend worden bij de verdeling van de taakstelling.

Operationele doelstelling 2: Het bevorderen van de arbeidsbekwaamheid van de sw-werknemer.

Tabel 24.4: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 2

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009
24.02.01 Aantal plaatsingen in begeleid werken t.o.v. totaal aantal plaatsingen	7%	13%	25%	25%

Bron: WSW Jaarverantwoording gemeenten.

Begeleid werken

Bij begeleid werken is een sw-geïndiceerde in het kader van de Wsw in dienst bij een reguliere werkgever. De reguliere werkgever ontvangt van de gemeente subsidie, die een deel van de loonkosten, samenhangend met een lagere arbeidsproductiviteit, de kosten van bemiddeling, begeleiding en eventuele werkplekaanpassingen compenseert.

Vanaf 1998 dienen gemeenten jaarlijks tenminste 25% van de nieuwe plaatsingen vanaf de wachtlijst in de Wsw te realiseren in de vorm van begeleid werken. In het geval een gemeente aantoonbaar onvoldoende inspanningen heeft gepleegd om – gezien de streefwaarde – de vereiste aantallen plaatsingen begeleid werken te realiseren, wordt het subsidiebedrag overeenkomend met het aantal niet-gerealiseerde plaatsingen begeleid werken van de gemeente teruggevorderd.

Toezicht en handhaving

De Inspectie Werk en Inkomen (IWI) is verantwoordelijk voor de uitoefening van het tweedelijns toezicht op de uitvoering van de Wsw door gemeenten. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eerste lijn.

Modernisering Wsw

Conform het advies over de Wsw van de Raad voor Werk en Inkomen (RWI) en het daarop gevolgde kabinetsstandpunt over de modernisering van de Wsw uit 2003 heeft het kabinet als eerste stap de wetswijziging aan de Kamer voorgelegd, waarmee de overdracht van de indicatiestelling WSW naar CWI formeel wordt geregeld. Dit wetsvoorstel is in 2004 door de Eerste en Tweede Kamer aanvaard.

Met deze overdracht beoogt het kabinet te komen tot een onafhankelijke en meer uniforme uitvoering van de indicatiestelling, zodat de Wsw optimaal beschikbaar blijft voor mensen die hierop zijn aangewezen. Tevens heeft de overdracht tot doel vorm te geven aan de sluitende aanpak, waarbij na afwijzing voor de Wsw-indicatie doorgeleiding plaatsvindt naar andere voorzieningen of arbeidsmarktinstrumenten. In

deze begroting zijn de middelen voor de uitvoering van de indicatiestelling in 2005 reeds overgeboekt van artikel 24 (sociale werkvoorziening) naar artikel 22 (activerend arbeidsmarktbeleid).

Centraal in de tweede fase van het moderniseringstraject staat het stroomlijnen van de indicatiestelling Wsw met andere indicatiestellingen voor zorgvoorzieningen en (reïntegratie)instrumenten als ook het bevorderen van de omslag in de Wsw van aanbod- naar vraagsturing, waarbij de cliënt centraal staat. Hierbij hoort de uitdrukkelijke ambitie om het werken onder zo regulier mogelijke omstandigheden te bevorderen. Deze verandering vergt onder meer aanpassingen op het terrein van de financieringssystematiek. Over de invulling van de tweede fase van het moderniseringstraject heeft het kabinet toegezegd in september 2004 een hoofdlijnennotitie aan de Tweede Kamer te verzenden. Onder meer de VNG, branche-organisatie Cedris en de gehandicaptenorganisaties worden bij de uitwerking van de in deze notitie aangekondigde maatregelen betrokken.

Publiek Overzicht Resultaten Wsw

Met de introductie in 2004 van het Publiek Overzichten Resultaten Wsw (POR) is aan gemeenten en werkvoorzieningschappen een geschikt instrument gegeven om meer inzicht te krijgen in eigen prestaties en prestaties van andere gemeenten en schappen, zoals de realisatie van het aantal arbeidsplaatsen, de omvang van de wachtlijst en de wachtduur daarop en het aantal plaatsingen in begeleid werken.

24.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 24.5: Begrotingsuitgaven artikel 24 (x €1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	2 247 824	2 225 000	2 400 564	2 400 000	2 400 000	2 400 000	2 400 000
Uitgaven	2 151 307	2 186 083	2 167 715	2 181 346	2 181 417	2 181 417	2 181 417
<i>Programmauitgaven</i>	<i>2 151 307</i>	<i>2 186 083</i>	<i>2 167 151</i>	<i>2 181 346</i>	<i>2 181 417</i>	<i>2 181 417</i>	<i>2 181 417</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
Wet sociale werkvoorziening	2 151 307	2 186 083	2 167 151	2 181 346	2 181 417	2 181 417	2 181 417
<i>Apparaatsuitgaven</i>			564	0	0	0	0
Personeel			539				
Materieel			25				
Ontvangsten	458 934	509 130	444 629	417 658	417 698	417 737	417 843

Tabel 24.6: Kengetallen WSW

Kengetallen		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Uitgaven (x € 1 mln)	Wsw-decentraal		2 180,5	2 162,4	2 176,5	2 176,6	2 176,6	2 176,6
	Wsw-centraal		6,0	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Taakgesteld volume		89 045	89 042	89 817	89 817	89 817	89 817	89 817
Gerealiseerd volume		87 800						
Gemiddelde prijs (x € 1)	Kosten per SE	24 120	24 556	24 129	24 287	24 287	24 287	24 287
Budget, volume, uitkering								
Anticumulatiebaten								
Anticumulatie baten (x € 1 mln)								
	WAZ	1,5	1,7	1,7				
	WAO	139	171,5	142,6				
	Wajong	264,7	273,4	273,4				
Volume bespaarde uitkeringen								
	WAZ	100	100	100				
	WAO	18 000	18 000	18 000				
	Wajong	23 600	24 100	24 100				
Gemiddelde bespaarde uitkering (x € 1)								
	WAZ	13 500	12 780	12 850				
	WAO	8 035	9 530	7 920				
	Wajong	11 090	11 345	11 345				

Bron: SZW, Jaaropgaven Wsw van gemeenten, gegevens Wsw-monitor en gegevens UWV.

De programma-uitgaven WSW voor 2005 zijn onderverdeeld in een centraal en een decentraal budget.

Centraal budget

Jaarlijks stelt de Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in september na Bestuurlijk Overleg met de VNG de hoogte van het centraal budget vast. Het budget bedraagt voor 2005 naar verwachting circa € 4,8 miljoen. In de begroting 2005 is reeds een overboeking verwerkt van een bedrag van € 14,3 miljoen naar artikel 22 in verband met de overdracht van de indicatiestelling WSW naar CWI. Het centraal budget omvat € 2,8 miljoen voor de Stichting Beheer Collectieve Middelen (SBCM), en € 2 miljoen voor het moderniseringstraject Wsw. Het precieze bedrag voor het centraal budget wordt na het Bestuurlijk Overleg in september 2004 vastgesteld.

Decentraal budget

Het decentraal deel van het Wsw-budget voor 2005 bedraagt € 2 162 miljoen en is bedoeld ter financiering van het voor 2005 taakgestelde aantal arbeidsplaatsen. Dit decentrale deel is inclusief een bedrag van € 1,2 miljoen ten behoeve van kinderopvang, dat tot en met het budget 2004 centraal gereserveerd stond bij de middelen voor SBCM. Niet gerealiseerde arbeidsplaatsen worden in latere jaren verrekend. Een deel van het decentrale budget wordt gereserveerd voor eventuele 95% garantietoekenningen die in het najaar van 2005 vastgesteld worden.

Ontvangsten anticumulatie bepalingen

Een deel van het Wsw-budget wordt gefinancierd uit inderdieneffecten Waz, WAO of Wajong. Dit komt omdat uitkeringen vanwege arbeidsongeschiktheid (Waz, WAO, Wajong) worden «verrekend» met de Wsw-salarissen en daarom als ontvangsten worden verantwoord op de

SZW-begroting (Wsw-budget). Voor 2005 gaat het om een bedrag van € 444,6 miljoen. De prestatiegegevens zijn alle beschikbaar vanuit de huidige gegevensinwinningen.

Bij de vaststelling van de subsidie Wsw worden onder meer niet benutte subsidiemiddelen verrekend met gemeenten. De terugvordering van toegekende subsidiemiddelen betreft vooral onderrealisatie van arbeidsplaatsen. Dit deel van de ontvangsten 2005 heeft betrekking op de onderrealisatie 2003, en bedraagt € 27 miljoen.

24.4 Budgetflexibiliteit

De Wsw is een gebudgetteerde regeling. De omvang van het centraal deel van de begroting wordt jaarlijks vastgesteld op grond van bestuurlijke afspraken tussen SZW en VNG. Het decentraal deel van de begroting wordt in oktober voorafgaand aan het begrotingsjaar aan gemeenten toegekend. De budgetflexibiliteit voor 2005 is daarmee vrijwel nihil.

Tabel 24.7: Budgetflexibiliteit artikel 24

	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven	2 167 715	2 181 346	2 181 417	2 181 417	2 181 417
2. Waarvan apparaatsuitgaven	564				
3. programma-uitgaven (1-2)	2 167 151	2 181 346	2 181 417	2 181 417	2 181 417
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	99%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	1%	1%	1%	1%	1%
7. Beleidsmatig gereserveerd		99%	99%	99%	99%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

24.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 24.8: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wsw		X				
Realiseren aangepaste arbeid		X				
Bevorderen arbeidsbekwaamheid		X				

Evaluatie Wsw

Artikel 46 van de Wsw geeft aan dat periodiek onderzoek (iedere 4 jaar) gedaan dient te worden naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de wet. De eerstvolgende evaluatie is voor 2005 voorzien. De voorbereidingen daartoe worden eind 2004 gestart. Hierbij zal afstemming plaatsvinden met het lopende moderniseringstraject Wsw dat naar verwachting zal leiden tot wetgeving in 2007 en tot een eerste evaluatie in 2010. Gestart in 2004 is een onderzoek naar het in beeld brengen van de kosten van een Wsw-arbeidsplaats (operationele doelstelling 1).

BELEIDSARTIKEL 25 ARBEID EN ZORG

25.1 Algemene doelstelling

Bevorderen dat werknemers arbeid en zorg kunnen combineren.

De laatste jaren is het aantal werknemers dat arbeid en zorg combineert sterk toegenomen. Dat vrouwen bij de komst van een eerste kind actief blijven op de arbeidsmarkt, is in de afgelopen jaren gebruik geworden. Omgekeerd zijn er ook meer mannen die een bijdrage leveren aan de dagelijkse zorg voor hun jongere kinderen, zij het dat deze ontwikkeling minder sterk is. En behalve zorg aan jonge kinderen, wordt door werknemers ook hulp geboden aan zorgafhankelijke naasten (zoals partner en ouders). Deze groeiende groep zorgende werknemers heeft behoefte aan faciliteiten die een optimaal evenwicht tussen (tijd voor) arbeid en zorg mogelijk maken.

Daarnaast zijn er vrouwen met zorgtaken die niet (meer) participeren op de arbeidsmarkt, maar dat mogelijk met adequate faciliteiten om te combineren wel zouden doen. Ook zullen er mannelijke werknemers zijn die hun aandeel in de dagelijkse zorg zouden vergroten wanneer daarvoor goede voorzieningen aanwezig zouden zijn.

Met arbeid-en-zorgbeleid wil de overheid ervoor zorgdragen dat werknemers die willen combineren, dat ook feitelijk kunnen. Met andere woorden: het streven is erop gericht de groep werknemers die zou willen combineren maar dat feitelijk (nog) niet doet, kleiner te maken.

Tabel 25.1: Streefwaarden algemene doelstelling

	Realisatie 2004*	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2007
Het aandeel werknemers (m/v) dat wil combineren, maar dat feitelijk (nog) niet doet, op het totaal aantal werknemers (m/v) dat wil combineren	Nog niet bekend			- 25%

* De realisatie 2004 geldt als nulmeting en wordt door het CBS uitgevoerd in 2005.

Het in de tabel genoemde aandeel zal in de komende jaren worden gevolgd (monitoren). Daarbij zal ten behoeve van de groep werknemers die wil combineren maar dat feitelijk nog niet (in de zelf gewenste mate) doet, zowel gemeten worden hoeveel werknemers naast hun werk (meer) zouden willen zorgen, als hoeveel zorgenden (meer) zouden willen werken. Wat betreft zorgtaken zal gefocust worden op drie belangrijke zorgsituaties: de dagelijkse zorg voor een kind tot en met 12 jaar; de incidentele zorg voor een ziek kind, partner of ouder en de langerdurende zorg voor een levensbedreigend ziek kind, partner of ouder. De eerste meting ten behoeve van deze indicator zal plaatsvinden in 2005.

25.2 Operationele doelstellingen

Werknemers die arbeid en zorg willen combineren, kunnen grofweg op drie verschillende manieren ondersteund worden: met tijd, geld of voorzieningen. In Nederland is gekozen voor ondersteuningsbeleid via een combinatie van deze instrumenten, waarbij mogelijkheden voor verlof en kinderopvang centraal staan.

De operationele doelstellingen zijn dan ook:

1. *Zorgdragen voor een adequaat stelsel van verlofarrangementen.*
2. *Zorgdragen voor een stelsel van toegankelijke en verantwoorde kinderopvang.*

Operationele doelstelling 1: Zorgdragen voor een adequaat stelsel van verlofarrangementen

Met de Wet arbeid en zorg (2001) wordt werknemers een stelsel van verlofarrangementen geboden, dat tijd (recht op verlof) biedt voor een aantal situaties waarin zorgtaken om extra aandacht vragen. Behalve voor het ouderschapsverlof geldt voor de overige verlofvormen in de Wet arbeid en zorg (zwangerschaps- en bevallingsverlof; kraamverlof; adoptieverlof; calamiteiten- en kortverzuimverlof; kortdurend zorgverlof) dat niet alleen een recht op verlof, maar ook een recht op betaling is geregeld. Daarnaast regelt de wet onder voorwaarden een financiële tegemoetkoming bij een langere periode van onbetaald verlof voor zorg of educatie: de financieringsregeling loopbaanonderbreking.

Als sluitstuk van het geheel van verlofrechten heeft het kabinet een voorstel gedaan voor opname in de Wet arbeid en zorg van een recht op langdurend zorgverlof¹. Het betreffende wetsvoorstel werd in juli 2001 aan de Tweede Kamer gezonden; de plenaire behandeling ervan zal naar verwachting nog dit jaar kunnen plaatsvinden.

Tabel 25.2: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 1

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009
25.01.01 Het aandeel werknemers (m/v) dat behoefte heeft aan verlof, maar dit (nog) niet gebruikt, op het totaal aantal werknemers (m/v) met behoefte aan verlof				- 25%*
25.01.02 Ouderschapsverlof	72%			54%
25.01.03 Kortdurend zorgverlof	15%			11%
25.01.04 Langdurend zorgverlof	40%			30%

* Betreft een streven voor 2007.

Of, zoals de operationele doelstelling beoogt, het stelsel van verlofarrangementen adequaat is, is af te lezen aan de grootte van de eventuele discrepantie tussen de behoefte aan en het feitelijk gebruik van de verschillende verlofregelingen door de specifieke doelgroepen. Een grote discrepantie kan wijzen op belemmeringen om, ondanks de behoefte daaraan, van verlof gebruik te maken. Het streven is om een dergelijke discrepantie in 2007 te hebben verminderd met 25%.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2001–2002, nr. 28 467.

In opdracht van SZW heeft het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) een onderzoek verricht naar behoefte aan en gebruik van verlofarrangementen.

ten, teneinde per verlofregeling het bestaan en de grootte van een eventuele discrepantie in beeld te brengen. Dit rapport is op 21 april 2004 naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd, waarbij is aangegeven dat de onderzoeksresultaten zullen worden betrokken bij de in 2004 gestarte evaluatie van de Wet arbeid en zorg.

In het SCP-onderzoek is de discrepantie tussen behoefte en gebruik voor de verschillende verlofvormen nagegaan en uitgedrukt in een percentage, dat aangeeft wat het aandeel van de groep behoeftige niet-gebruikers is op de totale groep behoeftigen. Een discrepantie tussen (wel) behoefte en (toch geen) gebruik doet zich relatief weinig voor bij kortdurende vormen van verlof (kraamverlof; calamiteitenverlof; kortdurend zorgverlof). De discrepantie varieert daar van 6 tot respectievelijk 9 en 15%. Een grotere discrepantie geldt voor vormen van langerdurend verlof: 40% voor langdurend zorgverlof en 72% voor ouderschapsverlof.

De redenen om geen gebruik te maken van een verlofregeling, hoewel men daaraan wel behoefte heeft, zijn divers. Werkgerelateerde factoren, zoals (verwachte) problemen voor het werkpakket en de continuïteit van het werk en het uitblijven van toestemming van de werkgever, zijn het belangrijkste. Ongewenst inkomensverlies als reden om geen gebruik te maken van een regeling, kwam het meest voor bij ouderschapsverlof en loopbaanonderbreking. Onbekendheid met de regeling speelde globaal een rol bij 10% van de behoeftige niet-gebruikers.

Dit onderzoek kan beschouwd worden als een «nul-meting» voor de in tabel 25.2 genoemde prestatie-indicator. Daarin is de discrepantie aangegeven voor de verlofregelingen die van toepassing zijn in de drie zorgsituaties die in paragraaf 25.1 zijn aangegeven: dagelijkse zorg voor jonge kinderen (ouderschapsverlof); kortdurende zorg voor zieke partner, kind of ouder (kortdurend zorgverlof) en langerdurende zorg voor levensbedreigend zieke partner, kind of ouder (langdurend zorgverlof). De vraag hoe de geconstateerde discrepantie tussen behoefte aan en gebruik van verlofregelingen met beleid kan worden verminderd, zal aan de orde komen in het kabinetsstandpunt naar aanleiding van de integrale evaluatie van de Wet arbeid en zorg dat naar verwachting in maart 2005 aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.

Tabel 25.3: Kengetallen

Kengetallen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Zwangerschaps- en bevallingsverlof-uitkering							
<i>Werknemers</i>							
– aantal toekenningen (x 1 000 werknemers)	144	144	144	144	144	144	144
– uitgaven Vangnet-Awf (x € 1 mln)	912,0	912,0	912,0	912,0	912,0	912,0	912,0
<i>Zelfstandigen</i>							
– aantal toekenningen (x 1 000 werknemers)	5	5	1	1	1	1	1
– uitgaven WAZ (x € 1 mln)	24	23	2	2	2	2	2
Adoptieverlofuitkering							
<i>Werknemers</i>							
– aantal werknemers met uitkering	1 294	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
– uitgaven Awf (x € 1 mln)	2,6	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
<i>Zelfstandigen</i>							
– volume uitkeringen	0,0	0,0	0,0	–	–	–	–
– uitgaven WAZ (x € 1 mln)	0,0	0,0	0,0	–	–	–	–
Gebruik (betaald en onbetaald) ouderschapsverlof							
aantal werknemers (x 1000)	64	64	64	64	64	64	64
Uitkeringen financieringsregeling loopbaanonderbreking							
aantal gebruikers	248	248	–	–	–	–	–
totale Finlo-uitgaven Awf (x € 1000)	250	250	–	–	–	–	–

Het gebruik van langerdurend onbetaald verlof wordt mede bepaald door de mogelijkheden om dit verlof te financieren, zoals ook uit het SCP-onderzoek bleek. Daarmee is duidelijk dat de discrepantie tussen behoefte aan en gebruik van langerdurend verlof verkleind kan worden door een financieringsregeling voor langerdurend verlof.

Om het gebruik van onbetaald verlof te vergemakkelijken heeft het kabinet in de begroting 2004 het voorstel gedaan voor een per 1 januari 2004 te introduceren levensloopregeling: een individuele, fiscaal ondersteunde spaarregeling waarmee werknemers tijdens de levensloop periodes van onbetaald verlof financieel kunnen overbruggen. Dit voorstel is, conform het Najaarsakkoord 2003, aangehouden in afwachting van nader overleg tussen kabinet en sociale partners over het gehele stelsel van VUT/prepensioen en levensloop. Dit overleg zou in april 2004 tot overeenstemming hebben moeten leiden. Daar deze overeenstemming niet bereikt werd, heeft het kabinet de Tweede Kamer bij brief van 3 mei 2004 laten weten dat het alsnog teruggrijpt op zijn voorstellen uit het Belastingplan 2004 en het wetsvoorstel levensloop, waarbij deze laatste op één punt wordt gewijzigd.

De belangrijkste kenmerken van de voorgestelde levensloopregeling die per 1 januari 2006 zal worden ingevoerd, zijn:

- Werknemers krijgen een recht op deelname aan de levensloopregeling.
- Jaarlijks kan maximaal 12% van het bruto jaarinkomen worden gespaard, tot een maximum van in totaal 150% van het bruto jaarinkomen. Voor werknemers die per 1-1-2006 tussen de 50 en 57 jaar zijn geldt dat zij meer dan 12% per jaar mogen inleggen op hun levensloopregeling.
- Wie de levensloopregeling gebruikt voor het financieren van (onbetaald) ouderschapsverlof komt in aanmerking voor een heffingskorting

ter hoogte van 50% van het bruto wettelijk minimumloon (WML) per opgenomen verlofdag¹. De fiscale tegemoetkoming is een tijdelijke regeling die loopt tot en met 2009.

- Een belangrijke wijziging ten opzichte van het in 2003 ingediende wetsvoorstel Levensloopregeling is, dat het spaartegoed *ook* kan worden gebruikt voor voltijds verlof in het jaar voorafgaand aan de ingang van ouderdomspensioen.

De spaarloonregeling blijft gehandhaafd, maar er kan niet in hetzelfde jaar aan beide regelingen worden deelgenomen.

De fiscale stimuleringsregeling betaald ouderschapsverlof wordt per 1 januari 2006 afgeschaft. Er geldt in 2006 een overgangsregeling voor lopende gevallen. Dat zijn werknemers die al in 2005 betaald ouderschapsverlof genieten en op basis waarvan de werkgever afdrachtvermindering kan toepassen. De fiscale verlofspaarregeling blijft in 2005 nog in de huidige vorm bestaan en zal per 1 januari 2006 in de levensloopregeling opgaan. De voorgestelde financieringsregeling voor langdurend zorgverlof en de bestaande financieringsregeling loopbaanonderbreking zullen (zoals voorgesteld in de derde nota van wijziging op het betreffende wetsvoorstel Langdurend zorgverlof) in het licht van de introductie van de levensloopregeling als algemene financieringsmogelijkheid voor langerdurend verlof, worden geschrapt. De behandeling van dit wetsvoorstel is hangende het overleg tussen sociale partners en het kabinet over de levensloopregeling aangehouden, maar zal naar verwachting nog in 2004 kunnen worden afgerond.

Operationele doelstelling 2: Zorgdragen voor een stelsel van toegankelijke en verantwoorde kinderopvang

Op 1 januari 2005 wordt de Wet kinderopvang van kracht. Vanaf dat moment worden alle bestaande regelingen van de rijksoverheid voor de bekostiging en de kwaliteit van kinderopvang vervangen door een nieuw wettelijk kader. De ouders staan centraal in de Wet kinderopvang. De wet gaat uit van vraagfinanciering. Ouders die arbeid en zorg combineren of een traject volgen gericht op deelname aan betaalde arbeid, kunnen in aanmerking komen voor een inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de overheid in de kosten van het kinderopvanggebruik. De Wet kinderopvang heeft betrekking op formele vormen van kinderopvang: dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang. Van ouders wordt een eigen aandeel in de kosten verwacht. Bij werknemers wordt daarnaast een financieel aandeel van de werkgever verwacht. Deze vorm van vraagfinanciering stelt ouders in staat zelf te kiezen van welke opvangvorm en opvangvoorziening gebruik wordt gemaakt. Als gevolg daarvan zal de kinderopvangbranche als markt gaan functioneren. De verantwoordelijkheid voor het aanbod ligt bij de branche.

De Belastingdienst geeft de ouders op aanvraag maandelijks de tegemoetkoming als voorschot. Na afloop van het jaar wordt de tegemoetkoming vastgesteld op basis van de feitelijke inkomensgegevens en het feitelijke kinderopvanggebruik. Aan de uitvoering door de Belastingdienst ligt een uitvoeringsconvenant ten grondslag.

De Wet kinderopvang gaat bij kinderopvanggebruik door werknemers uit van een werkgeversbijdrage ter grootte van 1/3e van de kosten (situatie van twee werkende ouders). De werkgeversbijdrage is vrijwillig. Gestreefd wordt naar een situatie, waarbij in 2008 voor 90% van de werknemers een werkgeversbijdrage beschikbaar is (realisatie 2003: 60%). Voor werknemers zonder werkgeversbijdrage biedt de Wet kinderopvang een financiële compensatie. Voor werknemers met een inkomen tot anderhalf maal modaal (€ 45 000) is deze compensatie structureel. In 2006 wordt op

¹ Het bruto wettelijk minimumloon (WML) bedraagt met ingang van 1 juli 2003 €58,35 per dag.

basis van een evaluatie bepaald hoe de ontwikkeling van het aandeel van werkgevers beoordeeld moet worden.

De Wet kinderopvang heeft de ambitie de financiële toegankelijkheid van formele kinderopvang te waarborgen. Het streven daarbij is dat huishoudens waarbinnen ouders arbeid en zorg combineren en gebruik maken van formele kinderopvang in gelijke mate gebruik blijven maken van formele kinderopvang als voor invoering van de wet. Daaraan gekoppeld geldt het streven dat het aandeel van huishoudens met een inkomen tot anderhalf keer modaal (€ 45 000) binnen het aantal huishoudens met formele kinderopvang minstens gelijk blijft als voor invoering van de wet.

Tabel 25.4: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 2

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2008
25.02.01% werknemers met een werkgeversbijdrage	60%			90%
25.02.02 Het aantal huishoudens dat gebruik maakt van formele kinderopvang		*	Groter of gelijk aan 2004	Groter of gelijk aan 2004
25.02.03 Het aandeel huishoudens met een inkomen tot € 45 000 binnen het aantal huishoudens met formele kinderopvang		*	Groter of gelijk aan 2004	Groter of gelijk aan 2004

* Op basis van een nulmeting wordt de situatie van 2004 vastgelegd.

De Wet kinderopvang regelt naast de bekostiging ook de kwaliteit van de kinderopvang. In de wet is een beperkt aantal kwaliteitsvoorschriften vastgelegd, waaraan de ondernemer moet voldoen. Deze bieden de ondernemers in vergelijking met de bestaande situatie meer ruimte voor eigen invulling. Ondernemers zijn verplicht ouders via een oudercommissie medezeggenschap te verlenen over een aantal bepalende elementen. De oudercommissie heeft een verzaamd adviesrecht. Het toezicht op de kwaliteit wordt uitgevoerd door de GGD. Ten behoeve van de uniformiteit maakt de GGD gebruik van toezichtprotocollen. Op de toezichtfunctie van de GGD wordt een tweedelijns toezicht uitgevoerd door de Inspectie Werk en Inkomen (IWI). Op grond van de Wet kinderopvang zijn experimenten met innovatieve vormen van kinderopvang mogelijk.

De overgang naar een stelsel van vraagfinanciering heeft consequenties voor de aanbieders van kinderopvang. Eén klantengroep (de ouders) komt in de plaats van drie klantengroepen (ouders, gemeenten en werkgevers). Alle inkomsten moeten worden gegenereerd vanuit de maandelijkse betalingen van ouders. Niet alle organisaties kunnen daarop in alle opzichten volledig zijn voorbereid. Voor de organisaties waarvoor de overgang naar de Wet kinderopvang tot tijdelijke financieringsproblemen leidt, biedt het Waarborgfonds kinderopvang in de periode 2005–2006 een aantal tijdelijke financiële faciliteiten. Het Waarborgfonds heeft daarvoor in 2004 een tijdelijke subsidie van € 30 miljoen ontvangen, die in 2012 grotendeels terugvloeit naar het ministerie van SZW.

In verband met de invoering van de Wet kinderopvang, worden in het kader van flankerend beleid projectsubsidies verstrekt onder andere gericht op de bevordering van zelfregulering en het stroomlijnen van toezicht.

De Wet kinderopvang heeft niet alleen betrekking op kinderopvanggebruik door werknemers. Ook kinderopvanggebruik in het kader van reïntegratie

in de arbeidsmarkt valt onder de reikwijdte van de Wet kinderopvang. Onderzocht wordt of de uitgaven van het rijk voor deze doelgroep in de periode 2005–2006 voor 50% bekostigd kunnen worden via ESF Doelstelling 3.

25.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 25.5: Begrotingsuitgaven artikel 25 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	174 589	311 988	775 718	775 032	760 674	749 712	749 712
Uitgaven	218 058	315 588	775 918	775 032	760 764	749 712	749 712
<i>Programmauitgaven</i>	<i>218 058</i>	<i>315 588</i>	<i>774 334</i>	<i>775 032</i>	<i>760 674</i>	<i>749 712</i>	<i>749 712</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
Rijksbijdrage loopbaanonderbreking	373	400					
Basisregeling levensloop							
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
KOA-regeling	57 944	71 500					
Kinderopvang	157 463	240 727	772 506	773 204	758 846	747 884	747 884
Primair proces	1 160	1 909	1 228	1 228	1 228	1 228	1 228
Voorlichting	455	542	100	100	100	100	100
Onderzoek	663	510	500	500	500	500	500
<i>Apparaatsuitgaven</i>			1 584	0	0	0	0
Personeel			1 412				
Materieel			172				
Ontvangsten	2	0	10 000	0	0	0	0

Kinderopvang

In 2005 wordt de Wet kinderopvang ingevoerd. De programma-uitgaven vanaf 2005 hebben betrekking op de tegemoetkomingen die op grond van de Wet kinderopvang aan ouders worden verstrekt. De tegemoetkoming voor kinderopvang komt in de plaats van alle bestaande overheidsregelingen op het terrein van kinderopvang. In verband daarmee worden de middelen die in het Gemeentefonds en in de fiscaliteit voor kinderopvang waren bestemd, toegevoegd aan de SZW-begroting. Deze gelden worden ingezet voor de financiering van de Wet kinderopvang. De fiscale regelingen (afdrachtvermindering en buitengewone uitgaven) komen per 2005 te vervallen (tabel 25.6). Tevens worden extra middelen vanuit het Hoofdlijnenakkoord ingezet.

Tabel 25.6: Fiscale uitgaven artikel 25 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Uitgaven	327 000	454 000	68 000	563 000	580 000	635 000	635 000
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
Afdrachtkorting ouderschapsverlof	42 000	68 000	68 000	43 000	–	–	–
Levensloopregeling*	–	–	–	520 000	580 000	635 000	635 000
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
Afdrachtvermindering kinderopvang	162 000	234 000	–	–	–	–	–
Buitengewone lasten aftrek	123 000	152 000	–	–	–	–	–

* In prijzen 2003.

25.4 Budgetflexibiliteit

Tabel 25.7: Budgetflexibiliteit artikel 25

	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven	775 918	775 032	760 674	749 712	749 712
2. Waarvan apparaatsuitgaven	1 584				
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	774 334	775 032	760 674	749 712	749 712
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht					
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)					
7. Beleidsmatig gereserveerd	100%	100%	100%	100%	100%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

25.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 25.8: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Evaluatie Wet Arbeid & Zorg	x					x
Evaluatie Wet aanpassing arbeidsduur	x					
Evaluatie Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang		x				
Evaluatie Wet kinderopvang					x	

De Wet arbeid en zorg zal in 2004 worden geëvalueerd. Bij deze evaluatie zal behalve van de resultaten van door het SCP verrichte onderzoek onder werknemers, ook gebruik gemaakt worden van de resultaten van een onderzoek onder werkgevers, een CAO-onderzoek en een jurisprudentie-onderzoek. Bij deze evaluatie zullen de effecten van de wet voor werkgevers en werknemers nader worden onderzocht en gewogen. Op basis van deze resultaten zal naar verwachting in maart 2005 een definitief kabinetsstandpunt naar de Tweede Kamer kunnen worden gezonden. Het kabinetsstandpunt evaluatie Wet aanpassing arbeidsduur (Waa) is, mede namens de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, op 2 april 2004 naar de Kamer gezonden (Kamerstukken II, 2003/04, 29 503, nr. 1). Het kabinet concludeert daarin dat Waa in de huidige vorm voldoet en het daarmee beoogde doel ook in de praktijk wordt gerealiseerd.

In 2005 wordt op basis van de subsidieafrekeningen met gemeenten vastgesteld of de doelstelling van de Regeling uitbreiding kinderopvang (eind 2003 een capaciteitsuitbreiding met circa 82 000 plaatsen ten opzichte van de situatie in 1999) is gehaald. Een monitor over de stand van zaken eind 2003 wijst uit dat deze doelstelling naar verwachting zal worden gehaald.

In 2008 zal de Wet kinderopvang worden geëvalueerd. Vanaf de inwerkingtreding in 2005 tot aan de evaluatie zal jaarlijks verslag worden uitgebracht over de belangrijkste aspecten van de wet. In 2006 wordt onderzocht hoe de bijdrage van werkgevers aan de kinderopvang zich ontwikkelt. De trend zal moeten aangeven in hoeverre het streven dat in 2008 voor 90% van de werknemers een werkgeversbijdrage beschikbaar zal zijn, haalbaar zal blijken. Op basis van deze evaluatie wordt het beleid

ten aanzien van de werkgeversbijdrage bepaald. Tevens zullen in 2006 de effecten van de Wet kinderopvang op het reïntegratiebeleid worden onderzocht.

BELEIDSARTIKEL 26 OVERLEGSTRUCTUREN, COLLECTIEVE ARBEIDSVOORWAARDENVORMING EN MEDEZEGGENSCHAP

26.1 Algemene doelstelling

Het bevorderen van stabiele en evenwichtige arbeidsverhoudingen.

In het Nederlandse systeem van arbeidsverhoudingen is de zelfregulering door sociale partners een belangrijk uitgangspunt. De overheid biedt diverse instrumenten en structuren ter ondersteuning van die zelfregulering. Het uitgangspunt van zelfregulering door sociale partners laat onverlet dat de overheid op sociaal en sociaal-economisch terrein haar eigen verantwoordelijkheid heeft. Afstemming en coördinatie van overheidsbeleid en het beleid van sociale partners vormen dan ook een logische aanvulling op dit uitgangspunt.

26.2 Operationele doelstellingen

- 1. Het bevorderen van zelfregulering door sociale partners.*
- 2. Afstemmen en onderling coördineren van overheidsbeleid en het beleid van sociale partners.*

Operationele doelstelling 1. Het bevorderen van zelfregulering door sociale partners

Het wettelijk kader wordt gevormd door de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (CAO), de Wet op het Algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten (AVV), de Wet op de loonvorming, de Wet op de ondernemingsraden (WOR), de Wet op de Europese ondernemingsraden (WEOR) en de Wet op de bedrijfsorganisatie (WBO). Het is aan betrokkenen om al dan niet gebruik te maken van de aangeboden instrumenten en structuren.

Wet CAO/Wet AVV

De Wet CAO en de Wet AVV vormen samen het instrumentarium dat de collectieve arbeidsvoorwaardenvorming ondersteunt. Met dit instrumentarium (en het onderhoud daarvan) kan op effectieve wijze worden voorzien in de behoefte van sociale partners en van de overheid tot zelfregulering door sociale partners. Het draagt bij aan stabiele arbeidsverhoudingen en arbeidsrust.

Met de Wet op de loonvorming beschikt het kabinet over de mogelijkheid om bij een zich plotseling voordoende noodsituatie, veroorzaakt door één of meer schoksgewijze optredende externe factoren, in te grijpen in het niveau van de loonkosten. Daarbij dient wel voldaan te worden aan de strikte voorwaarden zoals opgenomen in de wet.

In Nederland valt ongeveer 84% van de werknemers onder de werkingssfeer van een CAO. Hierin zijn ook begrepen de werknemers die onder een arbeidsvoorwaardenregeling van de overheid vallen. In tabel 26.1 wordt nader aangegeven om welke aantallen CAO's en werknemers het gaat.

Ten behoeve van de uitvoering van het beleid ten aanzien van de algemeenverbindendverklaring worden regels vastgesteld in het Toetsingskader AVV. Het «onderhoud» van het AVV-instrument brengt met zich mee dat de toepassing wordt afgestemd op de actuele ontwikkelingen op het terrein van de collectieve arbeidsvoorwaardenvorming. In 2005 betreft dit in ieder geval: decentralisatie binnen CAO's, de onafhankelijk-

heid van nieuw optredende vakbonden en de bevordering van de transparantie van CAO-fondsen. De ontwikkeling van de werkgelegenheid en de werkloosheid, in samenhang met de verslechterde concurrentiepositie en de afgenomen winstgevendheid maken een nullijn voor de contractloonstijging noodzakelijk. In lijn hiermee heeft het kabinet voor 2004 en 2005 besloten tot een nullijn voor de contractlonen in de collectieve sector en tot het bruto bevriezen van het wettelijk minimumloon en de uitkeringen. De noodzaak tot een dergelijke nullijn vormt voor het kabinet de aanleiding om in de komende periode tijdelijk (van 1 november 2004 tot en met 31 december 2005) CAO-afspraken die leiden tot een stijging van de contractlonen niet te ondersteunen door middel van het instrument van algemeenverbindendverklaring. Het Toetsingskader is dienovereenkomstig aangepast. Na invoering van het wetsvoorstel beperking van aanvullingen op de verplichte loondoorbetalingen in het tweede ziektejaar (BALTZ) kunnen aanvullingen in het tweede ziektejaar conform het bestaande Toetsingskader niet meer algemeen verbindend verklaard.

Tabel 26.1: Kengetallen collectieve arbeidsvoorwaardenvorming*

	Aantallen 2003	2004	% CAO's 2003	% werknemers 2004	2003	2004
bedrijfstak-CAO's						
aantal bedrijfstak-CAO's	193	195	27%	26%		
aantal direct gebonden werknemers	4 335 500	4 650 000			75%	76%
aantal door AVV gebonden werknemers	779 500	686 000			14%	11%
ondernemings-CAO's						
aantal ondernemings-CAO's	519	564	73%	74%		
aantal gebonden werknemers	653 000	716 000			11%	12%
totaal aantal CAO's	712	759	100%	100%		
totaal aantal werknemers onder CAO	5 768 000	6 052 000			100%	100%

* Cijfers voor 2003 wijken af t.o.v. eerder verstrekte cijfers i.v.m. een wijziging in de gehanteerde systematiek (verder toegelicht in de Voorjaarsrapportage CAO-afspraken, juni 2004, SZW).

Medezeggenschap van werknemers

De Wet op de ondernemingsraden biedt het instrumentarium waarmee organen voor medezeggenschap van werknemers in de onderneming kunnen worden ingesteld en effectief kunnen functioneren. Het beleid is onveranderd gericht op het bevorderen van de kwaliteit van de medezeggenschap, evenals op het bevorderen van het goed functioneren van de medezeggenschapsorganen. In 2002 hadden van de ondernemingen met 50 of meer werknemers in de overheidssector 98% en in de marktsector 71% een ondernemingsraad ingesteld.

Nog in 2004 wordt een nieuwe opzet van de WOR ingediend bij de Tweede Kamer (Wet medezeggenschap werknemers, WMW). Uitgangspunt van het kabinetsvoorstel tot wijziging van de WOR is dat de overheid de voorwaarden moet creëren die ondernemer en ondernemingsraad de mogelijkheid bieden te komen tot een verbetering van de medezeggenschap in de onderneming. Het kabinet zal voorstellen doen om de regelgeving toegankelijker te maken en waar mogelijk minder dwingend, meer maatwerk mogelijk te maken, procedures te vereenvoudigen en inmiddels verouderde en overbodige regelgeving te schrappen. In het begrotingsjaar 2005 gelden de volgende prioriteiten:

- Afronding van de nieuwe WMW ter vervanging van de WOR
- Voorlichting in verband met de wetswijziging.

Daarnaast worden Europese afspraken ten aanzien van medezeggenschap voorbereid en geïmplementeerd. In 2003 is, in vervolg op verordening en richtlijn omtrent de Europese vennootschap en de rol van de werknemers daarbij, de verordening en de medezeggenschapsrichtlijn betreffende de Europese coöperatieve vennootschap vastgesteld. Uiterlijk begin 2005 wordt een wetsvoorstel ter implementatie van die richtlijn ingediend, die uiterlijk 18 augustus 2006 in werking moet treden.

Tabel 26.2: Kengetal naleving medezeggenschap							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Percentage OR-plichtige ondernemingen met OR ¹	74%			X			X

¹ Meting van dit kengetal vindt om de drie jaar plaats. De eerstvolgende meting vindt plaats in 2005.

Wet WBO

De Wet op de bedrijfsorganisatie stelt het bedrijfsleven in staat gemeenschappelijke belangen in eigen beheer te behartigen en is een institutioneel kader voor (hoofd)product- en (hoofd)bedrijfschappen. Ook de WBO is er nadrukkelijk op gericht zelfregulering tot stand te brengen. Inmiddels zijn alle instellings-amvb's vastgesteld in het kader van de lopende hergroepering van de bedrijfslichamen. Nog in 2004 wordt het kabinetsstandpunt naar aanleiding van de evaluatie van de laatste herziening van de WBO in 1999 aan de Tweede Kamer aangeboden.

In de WBO is eveneens de adviestaak van de SER vastgelegd. Binnen dit institutionele kader kunnen sociale partners het kabinet op sociaal en economisch terrein adviseren. In het kader van de adviesstructuur stelt het kabinet jaarlijks in de Prinsjesdagbrief een lijst vast van voorgenomen adviesaanvragen aan de SER.

Operationele doelstelling 2: Afstemmen en onderlinge coördineren van overheidsbeleid en het beleid van sociale partners

De overheid wenst een adequate overlegstructuur tussen het kabinet en sociale partners in stand te houden. In dit overleg wordt de inzet van de onderscheiden partijen ten aanzien van met name het sociaal-economische beleid – met nadrukkelijk behoud van ieders eigen verantwoordelijkheid – waar mogelijk afgestemd. Gedurende het gehele jaar voert de Regiegroep (SZW en Stichting van de Arbeid) hiertoe overleg. Eind 2003 heeft dit overleg geresulteerd in het Najaarsakkoord (formeel ondertekend op 18 november 2003). Tijdens het Voorjaarsoverleg d.d. 18 mei 2004 is echter geen overeenstemming bereikt over de dossiers VUT, prepensioen en levensloop. Dit betekent dat het kabinet genoodzaakt is terug te vallen op de oorspronkelijke plannen op deze terreinen.

26.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 26.3: Begrotingsuitgaven artikel 26 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen		590	4 346	496	471	471	471
Uitgaven		622	4 385	525	500	500	500
<i>Programmauitgaven</i>		622	790	525	500	500	500
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
Voorlichting (WMW)		85	490	225	200	200	200
Subsidies		537	300	300	300	300	300
<i>Apparaatsuitgaven</i>			3 595	0	0	0	0
Personeel			3 368				
Materieel			227				
Ontvangsten		0	0	0	0	0	0

26.4 Budgetflexibiliteit

Tabel 26.4: Budgetflexibiliteit artikel 26						
	2005	2006	2007	2008	2009	
1. Totaal geraamde kasuitgaven	4 385	525	500	500	500	
2. Waarvan apparaatsuitgaven	3 595					
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	790	525	500	500	500	
Waarvan op 1 januari van 2005:						
4. Juridisch verplicht						
5. Complementair noodzakelijk						
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)						
7. Beleidsmatig gereserveerd	100%	100%	100%	100%	100%	
8. Beleidsmatig vrij						
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	

26.5 Evaluatieonderzoek

Als gevolg van de WOR-evaluatie uit 2003 wordt in 2004 het wetsvoorstel WMW ingediend. Evaluatie van de gewijzigde wetgeving zal vijf jaar na de inwerkingtreding van de wet WMW plaatsvinden.

De Wet op de bedrijfsorganisatie (WBO) kent een vierjaarlijkse evaluatiecyclus. Eind 2004 zal de evaluatie Wet op de bedrijfsorganisatie met een kabinetsstandpunt worden ingediend bij de Tweede Kamer.

Tabel 26.5: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
WBO	X			X		

BELEIDSARTIKEL 27 REGULERING VAN INDIVIDUELE ARBEIDSRELATIES

27.1 Algemene doelstelling

Bescherming van werknemers binnen een arbeidsrelatie onder waarborging van voldoende flexibiliteit voor de werkgever.

Hiermee wordt bijgedragen aan kwalitatief goede, stabiele en evenwichtige arbeidsverhoudingen. Het gaat hierbij om beleid dat gericht is op het met de maatschappelijke ontwikkelingen afgestemde basisniveau van arbeidsrechtelijke bescherming, waaronder voorschriften ten aanzien van gelijke behandeling bij de arbeid en het beleid ten aanzien van arbeids- en rusttijden.

Een belangrijk uitgangspunt op het terrein van de arbeidsverhoudingen is dat het primaat in beginsel ligt bij sociale partners, waarbij de overheid verantwoordelijk is voor een minimumniveau aan arbeidsrechtelijke bescherming en ordening. De inzet van de overheid is hierbij niet alleen gericht op de totstandkoming van wet- en regelgeving waarmee bepaalde normen worden vastgelegd, maar ook op het bevorderen van de naleving hiervan.

27.2 Operationele doelstellingen

- 1. Bevordering van gelijke kansen op (toegang tot) de arbeidsmarkt door bescherming te bieden tegen ongelijke behandeling bij arbeid en beroep.*
- 2. Zorgdragen voor een goede balans tussen rechten en plichten van werkgevers en werknemers voortvloeiend uit de arbeidsovereenkomst.*
- 3. Zorgdragen voor een adequaat normstelsel voor arbeids- en rusttijden.*

Operationele doelstelling 1: Bevordering van gelijke kansen op (toegang tot) de arbeidsmarkt door bescherming te bieden tegen ongelijke behandeling bij arbeid en beroep

Met toegankelijke regelgeving dient een effectieve bescherming geboden te worden tegen ongelijke behandeling en tevens gewaarborgd te worden dat een ieder gelijke kansen heeft op het terrein van de arbeid. Dit draagt tevens bij aan het bevorderen van de arbeidsparticipatie van vrouwen, allochtonen, ouderen en gehandicapten.

De overheid voert een actief beleid ter bevordering van gelijke behandeling voorafgaand aan, tijdens en bij de beëindiging van de arbeidsverhouding. Onderdeel hiervan is het beleid gericht op het terugdringen van ongerechtvaardigde beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen, autochtonen en allochtonen, voltijders en deeltijders. Verder worden de sociale partners gestimuleerd tot een zorgvuldig werving- en selectiebeleid. Naast regelgeving worden voor de gelijke behandeling instrumenten als voorlichting en gedragscodes ontwikkeld en gestimuleerd, en zijn klachtenprocedures – bij de Commissie gelijke behandeling en bij de Commissie klachtenbehandeling aanstellingskeuringen – ingericht.

Bevordering van de naleving van de wettelijke voorschriften en stimulering van sociale partners om hun eigen verantwoordelijkheid op dit terrein te nemen vormen belangrijke uitgangspunten van het beleid.

Voor het komende jaar gelden de volgende prioriteiten:

- Bevordering van de naleving van de nieuwe wettelijke normen

betreffende gelijke behandeling naar leeftijd, handicap en tijdelijk en vast personeel en stroomlijning en samenvoeging van de regelgeving op het terrein van gelijke behandeling.

- Implementatie van de herziene tweede richtlijn (gelijke behandeling m/v) in nationale regelgeving. Hierbij zal tegelijkertijd de victimisatiebescherming in artikel 7:648 BW en artikel 125 g AW in overeenstemming worden gebracht met de bepalingen daaromtrent in het communautaire recht.
- Terugdringing van ongelijke beloning in strijd met de wet.
- Bevorderen van een zorgvuldig werving- en selectiebeleid en het tegengaan van niet-functionele aanstellingskeuringen.

Op grond van de wettelijke verplichting zal in samenhang met de Algemene wet gelijke behandeling een evaluatie van de Wet gelijke behandeling m/v plaatsvinden.

Operationele doelstelling 2: Zorgdragen voor een goede balans tussen rechten en plichten van werkgevers en werknemers voortvloeiend uit de arbeidsovereenkomst

Bij deze doelstelling gaat het om het ontwikkelen en onderhouden van een normstelling voor de arbeidsrechtelijke bescherming van werknemers, zonder daarbij het belang van werkgevers uit het oog te verliezen. Een goede balans tussen rechten en plichten van werkgevers en werknemers voortvloeiend uit de arbeidsovereenkomst is hierbij onontbeerlijk, evenals een adequaat stelsel van ontslagbescherming en een adequate regeling ter voorkoming van ontslag bij een tijdelijke vermindering van de bedrijvigheid die buiten de normale risicosfeer van de werkgever ligt. In dat kader is het van belang er op toe te zien dat internationale regelgeving op deze terreinen het realiseren van deze doelstelling waar mogelijk bevordert, ondersteunt en niet belemmert.

Voor de komende periode gelden de volgende prioriteiten:

- Kabinetsreactie naar aanleiding van het rapport van de Adviescommissie Duaal Ontslagstelsel (Commissie Rood);
- Kabinetsreactie op de evaluatie van de wet Flexibiliteit en Zekerheid;
- Heroverweging van het bij bedrijfseconomische ontslagen te hanteren lifo-beginsel.

Wat betreft de WML is voor 2005 de ambitie om de trend in de toename van het aantal onderbetalingen te keren, onder meer door middel van voorlichting en samenwerking met branche-organisaties. Kwantificering van deze ambitie wordt gekoppeld aan de overweging een bestuurlijke boete in de WML op te nemen. De Tweede Kamer zal hierover voor 1 december 2004 worden geïnformeerd.

Operationele doelstelling 3: Zorgdragen voor een adequaat normstelsel voor arbeids- en rusttijden

Met de Arbeidstijdenwet (ATW) biedt de overheid een wettelijk kader voor arbeids- en rusttijden van werknemers, zowel jeugdigen als volwassenen. De wet kent minimumnormen voor de duur van de verplichte rustperiodes en pauzes, en maximumnormen ten aanzien van de arbeidstijden en bijvoorbeeld het aantal nachtdiensten. Daarnaast bevat de wet specifieke bepalingen over arbeid door kinderen en arbeid door vrouwen rondom de bevalling.

Het doel van de wet- en regelgeving op het gebied van arbeids- en rusttijden is het beschermen van werknemers tegen risico's op het gebied van de veiligheid, gezondheid en het welzijn in relatie tot hun arbeids- en

rusttijden. Ook is de wet- en regelgeving bedoeld om een betere balans tussen werk en privé mogelijk te maken.

De implementatie van internationale regelgeving, in het bijzonder Europese richtlijnen, speelt een belangrijke rol bij de wet- en regelgeving in Nederland.

In 2004 zijn een aantal belangrijke stappen gezet ten aanzien van de drie prioritaire onderwerpen (invoering bestuurlijke boete, algemene vereenvoudiging van de Arbeidstijdenwet en de herziening Europese richtlijn 93/104) waaraan ook in 2005 nog gewerkt zal worden.

- De parlementaire behandeling van het voorstel van Wet bestuurlijke boete Arbeidstijdenwet is in 2004 afgerond. De toezichthoudende instanties (Arbeidsinspectie, Staatstoezicht op de Mijnen en de Inspectie Verkeer en Waterstaat) hebben nu de beschikking gekregen over een nieuw instrument waardoor een effectievere handhaving van de normen van de arbeids- en rusttijden mogelijk is. Over de effecten van de wet zal 3 jaar na inwerkingtreding in een verslag aan de Tweede Kamer worden gerapporteerd.
- Verbeteren wet- en regelgeving in het kader van deregulering en vereenvoudiging. Nadat een meerderheid van de Tweede Kamer tijdens het Algemeen overleg van 15 april 2004 kon instemmen met de hoofdlijnen van het kabinetsstandpunt over de voorgenomen vereenvoudiging van de regelgeving over arbeids- en rusttijden¹, is dit voor advies aan de SER voorgelegd. Het SER-advies wordt eind 2004 verwacht en zal worden betrokken bij het opstellen van een wetsontwerp, waarvan de parlementaire behandeling is voorzien in 2005. Dan zal ook de lagere regelgeving over arbeids- en rusttijden worden herzien in het kader van de voorgenomen vereenvoudiging.
- In reactie op de mededeling van de Europese Commissie over de richtlijn 93/104/EG heeft het kabinet aangedrongen op een spoedige herziening van de richtlijn². Een herziening is nodig om een oplossing te vinden voor de financiële en personele knelpunten die bij het werken in aanwezigheidsdiensten zijn ontstaan tengevolge van de uitspraken van het Europese Hof van Justitie aangaande de interpretatie van de definitie van arbeidstijd. Tijdens het Voorzitterschap in de tweede helft van 2004 heeft het bereiken van een politiek akkoord over een aanvaardbare structurele aanpassing hoge prioriteit. Tegelijkertijd wordt in dit kader een noodzakelijke aanpassing van het Arbeidstijdenbesluit voor aanwezigheidsdiensten voorbereid, die in 2005 in werking kan treden indien een snelle Europese oplossing op zich laat wachten.

27.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 27.1: Begrotingsuitgaven artikel 27 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen			2 288	0	0	0	0
Uitgaven			2 288	0	0	0	0
<i>Programmauitgaven</i>			0	0	0	0	0
Apparaatsuitgaven			2 288	0	0	0	0
Personeel			2 085				
Materieel			203				
Ontvangsten			0	0	0	0	0

¹ Tweede Kamer, 2003–2004, 29 376, nr. 1.

² Tweede Kamer, 2003–2004, 29 376, nr. 2.

27.4 Budgetflexibiliteit

Er is geen tabel budgetflexibiliteit opgenomen omdat er geen programma-uitgaven op dit artikel worden begroot.

27.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 27.2: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Wet verbod op onderscheid tijdelijk en vast dienstverband				X		
Wet verbod op onderscheid naar arbeidsduur	X					X
Algemene wet gelijke behandeling/Wet gelijke behandeling m/v	X					X
Wet verbod op onderscheid naar leeftijd						X
Wet verbod op onderscheid naar handicap of chronische ziekte	X				X	
Wet Flexibiliteit en Zekerheid	X					
Besluit aanstellingskeuringen	X					
Regeling werktijdverkorting	X					
Wet bestuurlijke boete ATW				X		

Het periodieke verslag van de Commissie gelijke behandeling over de werking in de praktijk van de Wet verbod op onderscheid naar arbeidsduur (WOA) is, mede namens de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, op 8 april 2004 de Kamer toegezonden. Hierbij zijn tevens betrokken de resultaten van een evaluatieonderzoek naar onder andere de bekendheid met en de uitwerking in de praktijk van de WOA en een CAO-onderzoek.

Op grond van de samenhang vindt in 2004 evaluatie van de Wet gelijke behandeling m/v tegelijkertijd plaats met de evaluatie van de Algemene wet gelijke behandeling. Voortouw bij de evaluatie van de Algemene wet gelijke behandeling ligt bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het voortouw bij de evaluatie van de Wet verbod op onderscheid naar handicap of chronische ziekte ligt bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Verder wordt in 2004 een kabinetsstandpunt over de Regeling werktijdverkorting en een kabinetsstandpunt over de Wet flexibiliteit en zekerheid aan de Tweede Kamer gezonden.

BELEIDSARTIKEL 28 PENSIOENBELEID

28.1 Algemene doelstelling

Bevorderen en beschermen van arbeidspensioenen.

In Nederland zorgt de overheid voor een basispensioen in de vorm van de AOW (zie beleidsartikel 32 Overige inkomensondersteuning). Daarnaast beoogt de overheid te bewerkstelligen dat werknemers een aanvullend pensioen opbouwen. Dit om te voorkomen dat het inkomen op het moment van pensionering te veel terugvalt. Sociale partners zijn primair verantwoordelijk voor de aanvullende pensioenen omdat het om een arbeidsvoorwaarde gaat.

Het is de verantwoordelijkheid van de overheid te bewaken dat toegezegde aanvullende pensioenen ook daadwerkelijk tot uitbetaling komen. Dat betekent dat, wanneer een werkgever een pensioentoezegging doet aan zijn werknemers, die toezegging minimaal moet voldoen aan een aantal eisen ten aanzien van de inhoud van de pensioenregeling, de financiering daarvan en een transparante uitvoering van de pensioenregeling. De overheid schept een wettelijk kader als waarborg en bevordert de opbouw van aanvullend pensioen door daarop toegesneden belastingmaatregelen.

De overheid beoogt te bewerkstelligen dat het overeenkomen en uitvoeren van pensioenregelingen gebeurt op een wijze die aansluit bij maatschappelijke ontwikkelingen en die rekening houdt met andere aspecten van sociaal-economisch beleid (loonontwikkeling, lange termijn betaalbaarheid). Daarbij is ook regelgeving op EU-niveau van toenemend belang.

28.2 Operationele doelstellingen

- 1. Vergroten van het bereik van aanvullende pensioenen.*
- 2. Verbeteren van de houdbaarheid van het stelsel van aanvullende pensioenen.*
- 3. Verbeteren van de betrokkenheid van deelnemers bij hun pensioenvoorziening.*

Operationele doelstelling 1: Vergroten van het bereik van aanvullende pensioenen

Met gebruikmaking van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 wordt bevorderd dat zoveel mogelijk werknemers in het kader van hun arbeidsovereenkomst afspraken maken over een aanvullend pensioen. Verder wordt ingezet op het bevorderen van afspraken met en tussen sociale partners over algemene werking van een pensioenregeling. Het kabinet heeft als criterium tot het niet in werking laten treden van de bepalingen voor algemene werking genoemd dat in 2006 zicht moet zijn op halvering van dat deel van de witte vlek dat wordt gevormd door werknemers die uitgesloten worden van deelneming aan de pensioenregeling van de werkgever (Kamerstukken II 2003/04, 28 294, nr. 2). Dit is 7% van het aantal werknemers in de leeftijd tussen 25 en 65 jaar.

Tabel 28.1: Prestatie-indicator operationele doelstelling 1

	Realisatie 1996	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2006
28.01.01 Verminderen van de witte vlek				
Aantal werknemers dat uitgesloten wordt van een pensioenregeling van de werkgever	7%			3½%

Uit onderstaande tabel valt af te leiden dat wat betreft de toegankelijkheid van pensioenregelingen de toetredingsleeftijd bij pensioenfondsen de afgelopen jaren omlaag is gegaan. Hiermee wordt bereikt dat meer deelnemers gedurende een langere periode een pensioen kunnen opbouwen.

Tabel 28.2: Kengetallen operationele doelstelling 1

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Toetredingsleeftijd bij pensioenregelingen	Aandeel actieve deelnemers (%)						
< 25 jaar	49%	65%	64%	69%	68%	72%	77%
>=25 jaar	51%	35%	36%	31%	32%	23%	19%
Onbekend	–	–	–	–	–	5%	4%

Bron: PVK, Pensioenmonitor 1998–2004, bewerking SZW.

Het wetsvoorstel houdende nieuwe regeling voor verplichte deelneming in een beroepspensioenregeling (Kamerstukken II 2003/04, 29 481) is in maart 2004 ingediend. Het wetsvoorstel regelt de verplichtstelling van pensioenregelingen voor zelfstandige beroepsbeoefenaren op een moderne en transparante wijze.

Voor 2005 geldt de volgende prioriteit:

- Implementatie van de Wet verplichte beroepspensioenregelingen.

Operationele doelstelling 2: Verbeteren van de houdbaarheid van het stelsel van aanvullende pensioenen

In de Pensioenwet worden de waarborgen getroffen om ervoor te zorgen dat overeengekomen pensioenen ook daadwerkelijk tot uitkering kunnen komen. In het voorjaar van 2004 werd tussen kabinet en sociale partners overeenstemming bereikt over een nieuw financieel toetsingskader aan de hand waarvan kan worden bepaald hoeveel geld een pensioenfonds moet reserveren om in de toekomst aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Op 11 maart 2004 sprak de Tweede Kamer zijn steun uit voor dit financiële toetsingskader (FTK). De Pensioen- en Verzekeringskamer zal in de praktijk uitvoering geven aan dit kader, wat uiteindelijk in de Pensioenwet zal worden verankerd.

Met sociale partners wordt een constante dialoog gevoerd waarin – gegeven de vergrijzing en de behoefte aan een beheerste loonontwikkeling – modernisering en kostenbeheersing centraal staan.

Uit onderstaande tabel is af te leiden dat de aard van de regeling bij pensioenfondsen verschuift van een eindloon- naar een middelloon-systeem, wat bijdraagt aan kostenbeheersing.

Tabel 28.3: Kengetallen operationele doelstelling 2

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Type regeling bij pensioenregelingen			Aandeel actieve deelnemers (%)				
Eindloon	67%	59%	59%	58%	56%	52%	12%
Middelloon	25%	32%	31%	33%	33%	36%	74%
Beschikbare premie	0%	0%	0%	1%	2%	3%	2%
Overig	8%	9%	9%	8%	9%	9%	11%

Bron: PVK, Pensioenmonitor 1998–2004, bewerking SZW.

In de internationale context is de inzet te bewerkstelligen dat het Nederlandse stelsel zijn specifieke kenmerken kan behouden.

In het begrotingsjaar 2005 geldt de volgende prioriteit:

- Parlementaire behandeling van de Pensioenwet ter vervanging van de Pensioen- en Spaarfondsenwet op basis van de Hoofdlijnennotitie (Kamerstukken II 2001/02, 28 294, nrs. 1, 2) en het Financieel Toetsingskader (Kamerstukken II 2003/04, 28 294, nr. 4);

Operationele doelstelling 3: Verbeteren van de betrokkenheid van deelnemers bij hun pensioenvoorziening

Om te voorkomen dat burgers op het moment van pensionering voor verrassingen komen te staan over de aard en inhoud van hun ouderdagsvoorziening, is het aangewezen het pensioenbewustzijn bij burgers te vergroten. Ook door het vergroten van de transparantie in de uitvoering van pensioenregelingen kan draagvlak voor het behoud van het bestaande pensioenstelsel worden vergroot. De overheid bevordert dat de voorlichting van uitvoerders van pensioenregelingen ten aanzien van indexatie, besluitvorming over overschotten en tekorten, en deelnemersraden, evenals de individuele aanspraken van actieve deelnemers en slapers aan de gewenste vereisten voldoet. De instrumenten daartoe zijn het opnemen van voorschriften in de Pensioenwet, het stimuleren van projecten (zoals de website www.pensioenkijker.nl) en het maken van afspraken met pensioenuitvoerders, sociale partners en ouderenorganisaties.

De betrokkenheid van gepensioneerden bij bestuur en beheer van de uitvoering van de pensioenregeling verdient aandacht omdat deze groep vanwege hun positie buiten het arbeidsproces alleen met extra inspanningen hierin een positie kan verwerven.

Als zich in de uitvoering van pensioenregelingen keuzes voordoen, dan moeten diegenen die de gevolgen van een gemaakte keuze zullen ervaren, in de gelegenheid zijn de besluitvorming over die keuze te beïnvloeden en eventueel aan te vechten. De overheid zal de randvoorwaarden scheppen om een goed klimaat te organiseren voor het invullen van het convenant medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van aanvullende pensioenregelingen, zoals dat op 28 februari 2003 tussen de Stichting van de Arbeid en het Coördinatieorgaan van samenwerkende ouderenorganisaties is gesloten. Als per 1 juli 2005 niet minstens 65% van de pensioenfondsen aan de vereisten ten aanzien van medezeggenschap van gepensioneerden voldoet, dan zullen beide convenantpartijen bij de regering op een wettelijke regeling van de medezeggenschap van gepensioneerden aandringen.

In 2005 zijn de prioriteiten:

- Het stimuleren van een project ter verbetering van de kwaliteit van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van aanvullende pensioenregelingen;
- Het bij gelegenheid van de Pensioenwet bevorderen van transparantie in voorlichting en uitvoering door het opstellen van een wettelijk kader daartoe;
- Het bij gelegenheid van de Pensioenwet treffen van een wettelijke regeling voor medezeggenschap bij de uitvoering van rechtstreeks verzekerde regelingen.

28.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 28.4: Begrotingsuitgaven artikel 28 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen			1 063	0	0	0	0
Uitgaven			1 063	0	0	0	0
<i>Programmauitgaven</i>			<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Apparaatsuitgaven			1 063	0	0	0	0
Personeel			974				
Materieel			89				
Ontvangsten			0	0	0	0	0

Er worden geen programmauitgaven op dit artikel begroot, alleen toegerekende apparaatskosten.

28.4 Budgetflexibiliteit

Er is geen tabel budgetflexibiliteit opgenomen omdat er geen programmauitgaven op dit artikel worden begroot.

28.5 Evaluatieonderzoek

Bij de evaluatie van het vrijstellingsbesluit van de wet verplichte deelneming in een bedrijfspensioenfonds 2000 (wet Bpf) gaat het er om inzicht te krijgen wat het gevolg is van het toestaan van een groter aantal vrijstellingsgronden voor werkgevers om uitgezonderd te worden van de verplichting tot deelname in een bedrijfstakpensioenfonds.

De betrokkenheid van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen wordt per 1 juli 2005 gemeten door de convenantpartijen bij het convenant medezeggenschap gepensioneerden.

Bij de evaluatie van de witte vlek gaat het er om te meten in welke mate het aantal werknemers, dat wordt uitgesloten van deelname aan een pensioenregeling van de werkgever, is afgenomen.

Tabel 28.5: Evaluatie overzicht

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Evaluatie vrijstellingsbesluit wet Bpf 2000		x				
Betrokkenheid gepensioneerden bij uitvoering van aanvullende pensioenregelingen		x				
Verminderen witte vlek			x			

BELEIDSARTIKEL 29 ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN, ARBOZORG EN VERZUIM

29.1 Algemene doelstelling

Bevorderen van veilige en gezonde arbeidsomstandigheden en goede arbozorg, mede om ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid te beperken.

Werkgevers, werknemers en overheid hebben belang bij goede arbeidsomstandigheden. Na een werkdag weer gezond thuiskomen is een waarde die inzet verdient. Het gaat ook om terugdringen van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid, bijdragen aan arbeidsproductiviteit en groei van ondernemingen, en het voorkomen van incidenten met een maatschappelijk ontwrichtend karakter.

Essentieel voor het bereiken van goede arbeidsomstandigheden is de arbo- en verzuimaanpak meer tussen de oren van werkgevers en werknemers te brengen. De overheid activeert zelfwerkzaamheid en stuurt op ernstige risico's met stimuleringsbeleid, vraaggestuurde informatie en in regelgeving en handhaving. Daaraan inherente verlaging van regeldruk en lasten neemt weerstand weg en vergroot kansen op effectief beleid in bedrijven.

29.2 Operationele doelstellingen

- 1. Beperken van de arbeidsrisico's waaraan werknemers zijn blootgesteld.*
- 2. Het stimuleren en ondersteunen van beleid in arbeidsorganisaties om het ziekteverzuim te beperken en de instroom in de arbeidsongeschiktheidsregelingen te beperken.*

Operationele doelstelling 1: Beperken van de arbeidsrisico's waaraan werknemers zijn blootgesteld

Mensen aan het werk houden, betekent het voorkomen van uitval ten gevolge van de arbeid. SZW heeft de afgelopen jaren voor verschillende arbeidsrisico's streefwaarden geformuleerd. Streefcijfers voor tillen en geluid lopen tot 2006. Ter realisatie zet SZW onder meer handhaving in en arboconvenanten met sociale partners.

Risicogestuurd beleid op basis van ernstige risico's is het uitgangspunt. Zo wordt de komende jaren ingezet op een reductie van het aantal arbeidsongevallen in verschillende (hoog risico) sectoren. Er wordt een aantal specifiek op de bouw gerichte activiteiten ondernomen omdat daar relatief de meeste ongevallen gebeuren. De op de bouw gerichte Europese inspectiecampagne wordt in 2005 vervolgd. Daarnaast worden in 2005 in samenwerking met de (chemische) procesindustrie maatregelen getroffen, onder meer op basis van onderzoek naar oorzaken van de verontrustende piek van zware ongevallen in deze bedrijfstak.

Tabel 29.1: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 1

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2006	Streven 2007
29.01.01 Percentage werknemers blootgesteld aan schadelijk geluid	5%			2,3%	
29.01.02 Percentage werknemers dat regelmatig kracht moet zetten	22%			15,4%	
29.01.03 Aantal afspraken met branches * VASSt actieplannen:					
– opgestart		18			
– gerealiseerd					13
* Versterking arbeidsveiligheid	2	5	10		3
29.01.04 Bovengemiddelde handhavingsinzet Arbeidsinspectie	11%		> 10%		

Bron: SZW.

SZW heeft een tweetal projecten gestart die zich richten op het vergroten van de kennis en bewustwording over risicovolle situaties om deze vervolgens ook daadwerkelijk aan te pakken.

Het programma Versterking Arbeidsveiligheid richt zich op het verminderen van het aantal arbeidsongevallen. Dit programma heeft als doel het inhoudelijk vormgeven aan risicogestuurd arbeidsveiligheidsbeleid en vergroting van eigen verantwoordelijkheid van bedrijven door het verhogen van veiligheidsbewustzijn. De gehanteerde werkwijze behelst:

- ontwikkeling van een methodiek voor kwantitatieve analyse voor arbeidsrisico's (risicomodel)
- ontwikkeling goede praktijken door het uitvoeren van concrete veiligheidsverbetertrajecten
- bouw van een database met gegevens over arbeidsongevallen in binnen- en buitenland.

Dit zal significant bijdragen aan het begrip over de onderliggende oorzaken van ongevallen. Bedrijven worden in staat gesteld om op kosteneffectieve wijze beslissingen te nemen over risicoreductiestrategieën. Via veiligheidsverbetertrajecten voor individuele bedrijven en werkvloer worden voor diverse branches goede praktijken ontwikkeld. Het programma loopt van 2003 tot en met 2007. Dan moet het kwantitatieve risicomodel gereed zijn en in totaal 20 verbeteringstrajecten zijn gestart.

In 2003 is het programma Versterking Arbeidsomstandighedenbeleid Stoffen (VASSt) gestart. Hiermee wil SZW het bedrijfsleven, in het bijzonder het MKB, stimuleren en faciliteren bij de adequate beheersing van de blootstelling van werknemers aan stoffen. SZW stimuleert (hoogrisico) branches en ketens een actieplan te maken om het stoffenbeleid te versterken. Doelstelling is dat in 2007 minimaal 10 branche-actieplannen en 3 keten-actieplannen zijn uitgevoerd.

Farboregeling

Doel van de Farboregeling is de verbetering van arbeidsomstandigheden door stimulering van aanschaf en gebruik van innovatieve arbovriendelijke bedrijfsmiddelen. De regeling wordt op basis van evaluatie per 1 januari 2005 omgezet van een fiscale in een subsidieregeling. De aanpassing wordt budgetneutraal doorgevoerd. Tegenover een beperking van de lijst van arbeidsmiddelen die voor subsidie in aanmerking komt (meer risicogericht) staat een versterking van de financiële stimulans door een hogere bijdrage dan het huidige voordeel van 3,5%.

Handhaving

De Arbeidsinspectie (AI) handhaaft regels op arboterrein door inspecties en het openbaar maken van inspectieresultaten. Daarmee draagt de AI bij aan een veilig en gezond werkklimaat. Voor de inspectieprojecten wordt op basis van risicoanalyse prioriteit gegeven aan branches en bedrijven met de hoogste arborisico's en de laagste naleving.

Bij de representatieve aselecte steekproef van de jaarlijkse Arbomonitor blijken in 2003 bij circa 48% van de bedrijven zodanige tekortkomingen te bestaan dat een handhavingsinstrument (waarschuwing, stillegging, boete) is ingezet. De AI wil haar capaciteit zoveel mogelijk inzetten in situaties die ongunstiger zijn dan het «gemiddelde». Dat doet de AI door een zodanige selectie voor inspectie dat er «wordt gevist waar vis zit». Streven is om de handhavingsinzet in projecten arbeidsomstandigheden in 2005 tenminste 10 procentpunten hoger te laten zijn dan in de Arbomonitor.

Tabel 29.2: Kengetallen Arbeidsinspectie: nagestreefd handhavingspercentage

Sector	gerealiseerd handhavingspercentage* arbomonitor 2003	gerealiseerd handhavingspercentage* AI in projecten arbo 2003	nagestreefd handhavingspercentage AI in projecten arbo 2005:
Industrie	53%	53%	
Bouw	43%	65%	
Commerciële dienstverlening	46%	56%	
Publieke dienstverlening	49%	61%	
Totaal Arbo AI	48%	59%	
Extra handhavings% AI t.o.v. arbomonitor		11%	> 10%

Bron: Arbeidsinspectie.

Daarnaast is het van belang om inzicht te geven in de effectiviteit van het handhavinginstrumentarium op arbeidsomstandigheden. De daling van het percentage bedrijven met overtreding bij eerste en vervolginterventies biedt dat. Bij geconstateerde overtredingen bij eerste interventie wordt direct handhavend opgetreden. Als er bij de vervolginterventie opnieuw overtredingen worden geconstateerd, zet de AI zwaardere instrumenten in.

Tabel 29.3: Percentage bedrijven met inzet handhavinginstrumenten bij eerste en vervolginterventie*

Kengetallen	2001	2002	2003
Percentage geïnspecteerde bedrijven met inzet handhavinginstrumenten bij eerste interventie	59%	59%	58%
Percentage geïnspecteerde bedrijven met inzet handhavinginstrumenten bij vervolginterventie	11%	8%	6%

Bron: SZW.

* gemeten in jaar van vervolginterventie.

De inzet van handhavinginstrumenten bij eerste interventie in combinatie met de inzet van handhavinginstrumenten bij vervolginterventie is een indicator van de mate van *effectiviteit van de handhaving*. Als de capaciteit van de AI daar ingezet wordt waar veel overtredingen van de arboregelgeving zijn én als de inzet van deze capaciteit ertoe leidt dat de

betreffende overtredingen na het eerste inspectiebezoek niet meer aanwezig zijn, dan geeft dat een indicatie dat de handhaving effectief is. De AI hanteert als streven voor 2005 om de effectiviteit van de handhaving tenminste op het peil van 2003 te houden en zal hiervan een beeld geven in het SZW-jaarverslag over 2005.

Operationele doelstelling 2: Het stimuleren en ondersteunen van beleid in arbeidsorganisaties om het ziekteverzuim te beperken en de instroom in de arbeidsongeschiktheidsregelingen te beperken.

Tabel 29.4: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 2

Prestatie-indicator		Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2007
29.02.01	RI&E's beschikbaar bij bedrijven	86%	91%	92%	
29.02.02	Aantal arboconvenanten met branches		69		
	eerste fase	48	50**		
	tweede fase	3	19		
29.02.03	Aandeel werkzame arbeidsgehandicapten dat nog aanpassingen in het werk noodzakelijk acht	16%*	15%		14%

Bron: SZW (29-02-01 en 29-02-02) en CBS (29-02-03).

* voorlopig cijfer.

** realisatie 2004.

Risico-inventarisatie en evaluatie (ri&e) als basis voor bewuster preventiebeleid op de werkvloer

Voor een goede arbo- en verzuimaanpak moeten werkgevers en werknemers inzicht hebben in de risico's en weten hoe zij die kunnen aanpakken. De ri&e draagt bij aan bewustwording bij werkgevers en werknemers. Sinds 1998 is grote winst geboekt in het aantal aanwezige ri&e's, alleen het MKB loopt nog achter (zie tabel 29.8). Verdere verbetering is noodzakelijk, voor een bewuster preventiebeleid door ondernemingen. SZW zet daartoe in op het toegankelijk en toepasbaar maken van de kennis daarover, geënt op de behoeftes van ondernemingen. SZW doet dit – samen met het Arboplatform en partijen daarin – door het faciliteren van voortgaande digitalisering van branchespecifieke ri&e's die via internet vrij toegankelijk zijn en door arbo informatiepakketten voor administratiekantoren (belangrijke informatiebron voor de MKB ondernemer). Ook worden arboproducten over bijvoorbeeld kosten en baten van arbobeleid ontwikkeld, specifiek voor MKB branches. Dit zorgt voor een kwaliteitsimpuls én voor vermindering van administratieve lasten. Voor het overige beleid ter vermindering van regeldruk wordt verwezen naar de brief van SZW van 8 april 2004 (TK 29 515, nr. 3).

Voor flexibilisering in de organisatie van deskundige bijstand voor en door ondernemingen dient ultimo 2004 wetgeving gerealiseerd te zijn. In 2005 ligt dan de nadruk op flankerend beleid bij implementatie.

Arboconvenanten, over beperking van blootstelling aan belangrijke arbeidsrisico's en bevordering van vroege reïntegratie.

In april 2004 werd het 50^e en laatste arboconvenant afgesloten dat in het oorspronkelijke kader tot stand kwam, een aantal dat het streven bij aanvang (20) ruim heeft overtroffen. De aanpak met convenanten is verlengd met een tweede fase die loopt tot en met 2007. Hierin wordt het sectorale beleid over verzuim en reïntegratiebeleid verder ontwikkeld, zowel in bestaande convenantsectoren als in nieuwe sectoren met een

relatief groot of groeiend WAO-bestand. Streven is dat eind 2004 19 tweedefaseconvenanten zijn getekend met taakstellingen tot minder verzuim en lagere WAO instroom. Het accent in de jaren 2005 tot en met 2007 ligt vooral op implementatie en expiratie.

Tabel 29.5: Convenanten naar fase, stand per 1 augustus 2004

	Aantal	Bereik werknemers (* 1 miljoen)	Financiële reservering SZW (* € 1 miljoen)	Financiële reservering sectoren/sociale partners (* € 1 miljoen)
Convenanten totaal	57	3,7	86,7	203,6
– eerste fase	50	3,5	81,5	195,1
– tweede fase	7	0,7	5,2	8,5
Intentieverklaringen tweede fase	12	0,8	13,0	13,0*

Bron: SZW.

* Dit is een minimumbedrag.

Het aantal onderwerpen waarover in convenanten afspraken worden gemaakt, loopt uiteen: in sommige convenanten blijven de afspraken beperkt tot één onderwerp, in de meeste convenanten komen echter meerdere onderwerpen tegelijkertijd aan de orde.

Tabel 29.6: meest voorkomende onderwerpen in convenanten, per 1 augustus 2004

Onderwerp	Frequentie in eerste-faseconve- nanten (N = 50)	Frequentie in tweede-faseconve- nanten (N = 7)	Frequentie totaal (N = 57)
(Vroegtijdige) reïntegratie	37	6	43
Werkdruk/PSA	35	2	37
Fysieke belasting/tillen	27	2	29
RSI	13	1	14
Oplosmiddelen	8	1	9
Agressie en geweld	9	–	9
Allergenen	7	1	8
Geluid	8	–	8
WAO-uitstroom	–	3	3

Bron: SZW.

Onder (vroegtijdige) reïntegratie zijn diverse soorten afspraken geschaard. Veelal gaat het om kwantitatieve afspraken over reduceren van (langdurig) ziekteverzuim of WAO-instroom. In de tweedefase convenanten wordt in een drietal sectorale pilots – mede met het UWV – onder meer gestreefd naar een verhoging van de WAO-uitstroom. In 2005 verstrijkt de looptijd van 13 eerstefaseconvenanten. Onderzoek wijst uit dat in de periode 2001–2003 de verzuimdaling in convenantbranches significant groter is geweest dan in niet convenantbranches. Ook is er binnen convenantsectoren een sterkere daling in WAO-toekenningen. Succesvolle projecten zijn gebundeld in de uitgave «Arboconvenanten: het betere werk».

Tabel 29.7: Overzicht van convenanten die in 2005 expireren én kwantitatieve afspraken bevatten ten aanzien van het ziekteverzuimpercentage en/of het WAO-instroompercentage*

Arboconvenanten	Overeengekomen doelstelling(en) voor 2005
Grafimedia	Ziekteverzuim uiterlijk 9-10-2005 reduceren met ten minste 10% ofwel 0,5% punt; instroom in de WAO uiterlijk 9-10-2005 reduceren met ten minste 20%
Kappers	Ziekteverzuimpercentage uiterlijk 17-12-2005 reduceren met ten minste 15%, op basis van het vast te stellen verzuimpercentage na verbetering van de registratiesystematiek, per 1-1-2003; instroom in WAO en WAZ uiterlijk 17-12-2005 reduceren met ten minste 25%
Industriële reiniging en Scheeps- onderhoud (ORSIMA)	Ziekteverzuim uiterlijk 11-9-2005 reduceren met ten minste 1% punt op basis van het vast te stellen verzuimpercentage na verbetering van de registratiesystematiek per 1-1-2003; Instroom in WAO uiterlijk 11-9-2005 reduceren met ten minste 15% ten opzichte van de cijfers van de eerste helft van 2001, en voor 11-9-2007 de WAO-instroom reduceren met 20%
Openbare Bibliotheken	Ziekteverzuimpercentage uiterlijk 10-10-2005 reduceren met ten minste 1,0%-punt
Woning-corporaties	In de convenantsperiode het ziekteverzuim in de branche terugdringen tot op het landelijk gemiddelde en zo mogelijk daar onder
Politie	Ziekteverzuimpercentage bij iedere afzonderlijke organisatie in drie jaar terug te brengen met ten minste 10% van het ziekteverzuimpercentage zoals dit voor het jaar 2000 voor elke afzonderlijke organisatie gold.
Ziekenhuizen	Reduceren van het verschil tussen het gemiddelde ziekteverzuim in de branche en het vergelijkbaar landelijk gemiddelde op 1-7-2004 met tenminste 50%; reduceren van het verschil tussen de landelijke instroom in de WAO en de instroom vanuit de branche over het jaar 2003 met 50% ten opzichte van 2000.

Bron: SZW.

Effectmetingen zullen naar verwachting bij het jaarverslag over 2006 beschikbaar zijn.

Ontsotting Sociale zekerheid en zorg, met nadruk op verzuim- en arbobeleid

Op de slotconferentie van het project Sociale zekerheid en zorg in december 2004 zal met partijen in het veld de balans opgemaakt worden. Kernpunt in de activiteiten is de totstandkoming van een integrale en transparante dienstverleningsketen van preventie, verzuim en reïntegratie. Het grote aantal instanties dat deze dienstverlening aanbiedt (arbodiensten, reïntegratiebedrijven, zorg- en inkomensverzekeraars, verschillende artsengroepen, UWV) moet daartoe hun diensten in onderlinge samenwerking en tegen een goede prijs-/kwaliteitsverhouding aanbieden. Dat moet werkgevers en werknemers in staat stellen op de werkvloer effectief arbozorg en verzuimbeleid te realiseren.

Werk voor arbeidsgehandicapten

Werk voor arbeidsgehandicapten vergt veelal aanpassingen van werkplek of werkomgeving. In 2003 bleken ruim 1,6 miljoen mensen van 15 tot en met 64 jaar door een langdurige aandoening, ziekte of handicap belemmerd te worden in het verkrijgen of uitvoeren van werk. Van hen waren er 778 000 werkzaam. Daarvan gaf 16% aan dat er nog een aanpassing noodzakelijk is. Streven is dit percentage te verlagen naar 14% in 2007

door zoveel mogelijk belemmeringen voor arbeidsgehandicapten bij het verkrijgen of uitvoeren van werk te verminderen, door een toegespitste arboaanpak van hun werkgever.

Belangrijke inspanningen voor het stimuleren van toetreders tot arbeid en behoud van werk voor deze werknemers worden verricht door de Commissie Het Werkend Perspectief (CWP).

Tabel 29.8: Kengetallen operationele doelstellingen 1 en 2			
Kengetallen	2003	2004	2005
Beschikbaarheid schriftelijke ri&e			
<i>alle werkgevers</i>	86%	91%	92%
<i>1-9 werknemers</i>	83%	90%	
<i>10-99 werknemers</i>	93%	97%	
<i>> 99 werknemers</i>	98%	99%	
Beroepsziektemeldingen conform richtlijnen	84%		90%
Farbo-producten met (gedeeltelijk) positief advies van de Arbeidsinspectie			
Fiscale regeling	6 000	6 600	

Bron: Arbeidsinspectie en NCvB.

De fiscale Farboregeling wordt vanaf 2005 vervangen door een subsidie-regeling. Deze regeling moet nog vorm krijgen; aantallen producten worden daarom pas in de begroting 2006 gepresenteerd.

29.3 Budgettaire gevolgen

Tabel 29.9: Begrotingsuitgaven artikel 29 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	47 755	56 872	95 374	44 323	32 067	22 563	20 825
Uitgaven	40 639	61 186	97 151	44 323	34 067	23 699	20 825
<i>Programmauitgaven</i>	<i>40 639</i>	<i>61 186</i>	<i>49 266</i>	<i>44 323</i>	<i>34 067</i>	<i>23 699</i>	<i>20 825</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
Handhaving	223	500					
Primair proces	2 287	3 179	896	896	896	896	896
Subsidies	5 457	6 738	14 384	12 847	12 992	14 128	12 992
Onderzoek	1 854	1 953	365	350	350	350	350
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
Arboconvenanten	20 157	39 312	25 030	21 635	14 243	2 739	1 001
Subsidies	9 741	6 977	8 232	8 245	5 236	5 236	5 236
Voorlichting	125	389	9				
Onderzoek	795	2 138	350	350	350	350	350
<i>Apparaatsuitgaven</i>			<i>47 885</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Personeel			42 827				
Materieel			5 058				
Ontvangsten	6 115	5 984	6 884	6 884	6 884	6 884	6 884

Subsidies operationele doelstelling 1

De fluctuatie in de subsidie-uitgaven voor operationele doelstelling 1 wordt veroorzaakt door een kasschuif in de uitgaven voor het VASSt-project; de raming 2004 is verlaagd en de begrote uitgaven voor 2005 en 2008 zijn verhoogd.

Arboconvenanten

De uitgaven voor de met sociale partners afgesloten arboconvenanten lopen door tot in 2008. De piek in de uitgaven is in 2004. De voor 2009 begrote uitgaven maken onderdeel uit van het amendement Verburg (TK 2002–2003, 28 600 XV, nr. 42).

Overige programmauitgaven

De voor 2005 en verder begrote uitgaven voor de onderdelen «Primair proces», «Onderzoek en beleidsinformatie» en «Handhaving» zijn thans nog niet volledig toebedeeld aan de individuele beleidsartikelen, maar zijn begroot in artikel 98 «Algemeen». De hiervoor benodigde middelen worden toebedeeld op basis van jaarlijks op te stellen jaarplannen. Deze toedeling leidt tot begrotingsmutaties in de suppletore begrotingen.

Ontvangsten

De begrote ontvangsten hebben betrekking op bestuurlijke boeten.

29.4 Budgetflexibiliteit

Tabel 29.10: Budgetflexibiliteit artikel 29

	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven	97 151	44 323	34 067	23 699	20 825
2. Waarvan apparaatsuitgaven	47 885				
3. Dus programma-uitgaven (1–2)	49 266	44 323	34 067	23 699	20 825
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	45%	26%	7%		
5. Complementair noodzakelijk	7%	8%	11%	9%	8%
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	26%	30%	33%	30%	22%
7. Beleidsmatig gereserveerd	18%	18%	23%	29%	32%
8. Beleidsmatig vrij	4%	18%	26%	32%	38%
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Voor de afgesloten arboconvenanten zijn juridische verplichtingen met sociale partners afgesproken Voor in onderhandeling zijnde convenants-trajecten en voor diverse projecten zoals VASSt, Versterking Arbeidsveiligheid, de Commissie Werkend Perspectief, het Arboplatform Nederland en het NCvB zijn toezeggingen gedaan waardoor SZW bestuurlijk gebonden is om gelden beschikbaar te stellen. Voor projecten als de aanpak administratieve lasten en het vervolg op het Project Sociale Zekerheid en Zorg, alsmede voor de subsidieregelingen zijn beleidsmatig gelden gereserveerd.

29.5 Evaluatieonderzoek

De evaluatie van de Arbowet 1998 wordt in oktober 2004 afgerond en resulteert in een SER-advies. Dit omvat tevens evaluatie van de werking van de Arbowet inzake ongewenste omgangsvormen. De tussenevaluatie van de werking wet verbetering poortwachter bestaat uit twee onderdelen; het eerste wordt oktober 2004 afgerond, het tweede april 2005. Voor

de evaluatie van het arboconvenanttraject zijn inmiddels voorbereidingen getroffen. Het eindrapport van de Evaluatie Brzo 1999 is opgeleverd en wordt in het najaar 2004 aan de Kamer aangeboden. Het evaluatieonderzoek «maatschappelijke kosten van arbeidsomstandigheden» is afgerond. Er is vervolgonderzoek toegezegd. Hierin worden de beleidseffecten op brancheniveau nader onderzocht: de causale relatie tussen kosten en baten van arbeidsomstandighedenbeleid in bedrijven en instellingen (met name op het gebied van verzuim) en de invloed van arbeidsomstandighedenbeleid op de productiviteit.

Tabel 29.11: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Evaluatie Arbowet 1998	X					
Evaluatie «seksuele intimidatie, agressie en geweld», als deel van de evaluatie Arbowet 1998	X					
Eindevaluatie arboconvenanttraject					X	
Tussenevaluatie Wet Verbetering Poortwachter	X	X				
Maatschappelijke kosten arbeidsomstandigheden	X					
Evaluatie BRZO 1999	X					

30.1 Algemene doelstelling

Zorgdragen voor adequate bescherming met activerende voorwaarden tegen de financiële risico's bij inkomensverlies¹.

«De bestaanszekerheid der bevolking en spreiding van welvaart zijn voorwerp van zorg der overheid»².

Deze taak voor de overheid is in de Nederlandse Grondwet verankerd, en op grond hiervan stelt de overheid de polisvoorwaarden op voor de te onderscheiden socialezekerheidsregelingen. Wanneer het over de hoogte en duur van inkomensbescherming gaat kan een spanningsveld ontstaan tussen de vraag of dat recht doet aan de persoonlijke omstandigheden waarin iemand verkeert, en de vraag of het betrokkenen voldoende motiveert activiteiten te ondernemen gericht op arbeidsinschakeling.

Dit artikel gaat over inkomensbescherming voor personen die gerekend worden tot de (potentiële) beroepsbevolking, en op basis van de onderliggende regelgeving in beginsel een inspanningsverplichting hebben om betaalde arbeid te verkrijgen, waarmee zomogelijk zelfstandig in het levensonderhoud voorzien kan worden. Beleidsartikelen 22 (Activerend arbeidsmarktbeleid) en 23 (Reïntegratie) zijn zodoende nauw verwant met dit beleidsartikel. Daar waar (hernieuwde) arbeidsinschakeling om welke reden dan ook niet direct kan plaatsvinden, wordt voorzien in inkomensbescherming.

In de operationele doelstellingen van dit artikel wordt ingegaan op de Wet werk en bijstand (WWB), de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers respectievelijk zelfstandigen (IOAW respectievelijk IOAZ), het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz), de Werkloosheidswet (WW), de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK), de tijdelijke Wet beperking inkomensgevolgen arbeidsongeschiktheidscriteria (BIA) en de Tijdelijke Regeling Inkomensgevolgen herbeoordeelde arbeidsongeschikten (TRI). De WWB, IOAW, IOAZ, Bbz, WWIK, BIA en de TRI zijn sociale voorzieningen, de WW is een sociale verzekering.

30.2 Operationele doelstellingen

- 1. Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan mensen die niet zelf (volledig) kunnen voorzien in hun levensonderhoud.*
- 2. Zorgdragen dat een tijdelijke en activerende inkomensvoorziening wordt verstrekt aan werknemers die werkloos zijn geworden.*
- 3. Zorgdragen dat een tijdelijke financiële tegemoetkoming in de kosten van het bestaan wordt verstrekt aan beroepsmatig actieve kunstenaars die niet over voldoende middelen kunnen beschikken om te voorzien in hun levensonderhoud.*
- 4. Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan oudere herkeurde arbeidsongeschikten.*
- 5. Zorgdragen dat een tijdelijke tegemoetkoming wordt verstrekt aan bepaalde arbeidsongeschikten die herbeoordeeld zijn in de zg. herbeoordelingsoperatie.*

¹ Op de groep personen van 65 jaar en ouder, die krachtens de Wet werk en Bijstand (WWB) wel aanspraak op een uitkering kunnen doen gelden, zijn activerende voorwaarden niet van toepassing.

² Grondwet: Hoofdstuk 1, art. 20, eerste lid.

Operationele doelstelling 1: Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan mensen die niet zelf (volledig) kunnen voorzien in hun levensonderhoud.

De WWB voorziet erin om, na aanwending van alle beschikbare voorliggende voorzieningen, te voorkomen dat burgers met hun inkomen onder het niveau van het sociale minimum geraken. Hiermee is de WWB het «vangnet» in de sociale zekerheid. Daarbij is het streven om betrokkenen (met uitzondering van personen van 65 jaar en ouder) zo spoedig mogelijk weer zelfstandig in het levensonderhoud te doen voorzien. In dringende situaties kan een college van B&W tijdelijk vrijstelling verlenen van de plicht om naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen of te aanvaarden.

Behalve dat de uitkeringsafhankelijkheid daarmee wordt doorbroken, wordt betaalde arbeid gezien als een krachtig instrument om armoede tegen te gaan. Daar waar er belemmeringen zijn om werk te aanvaarden, biedt het ministerie van SZW zo mogelijk «tools» om het vinden van oplossingen op decentraal niveau te vergemakkelijken. Bijvoorbeeld voor mensen die tot een gemeentelijke doelgroep voor reïntegratie behoren en die kampen met een schuldenproblematiek. In de praktijk kan het bestaan van een schuldenproblematiek demotiverend werken op de beoogde reïntegratie. In zo een situatie kunnen vanuit het werkdeel WWB middelen worden ingezet voor een integraal traject, waarin schuldhelpverlening bijdraagt aan de reïntegratie. Om gemeenten aan te moedigen op innovatieve wijze invulling te geven aan de doelen van de WWB is er jaarlijks (via artikel 98 van deze begroting) een subsidiebudget beschikbaar.

De WWB voorziet, naast de algemene bijstand en de bijzondere bijstand (zie beleidsartikel 33: Tegemoetkoming specifieke kosten), in een langdurigheidstoelage. Deze toeslag kan op aanvraag worden verstrekt aan personen van 23 jaar tot en met 64 jaar die minimaal 60 maanden ononderbroken een inkomen hebben van maximaal de bijstandsnorm. Door de afstand tot de arbeidsmarkt is dit een uiterst kwetsbare groep. Zie voor de hoogte van de toeslagen en de bijstandsnormen tabel 30.1. De bijstandsnormen zijn gekoppeld aan het nettominimumloon.

Tabel 30.1: Normbedragen Wet Werk en Bijstand (per 01-07-2004, incl. vakantie-uitkering)

Categorie (21 t/m 64 jaar)	Normbedrag	% netto minimumloon	Langdurigheidstoelage (23 t/m 64 jaar)
Gehuwden of ongehuwd samenwonenden (21 t/m 64 jaar)	€ 1 151,82	100%	€ 462
Alleenstaande ouders (21 t/m 64 jaar)	€ 806,27	70%	€ 415
Alleenstaanden (21 t/m 64 jaar)	€ 575,91	50%	€ 324
Maximale toeslag alleenstaande (ouder) (21 t/m 64 jaar)	€ 230,36	20%	

De norm voor alleenstaande (ouders) kan worden verhoogd met een toeslag wanneer er sprake is van hogere noodzakelijke kosten van bestaan dan waar de norm in voorziet, als gevolg van het niet kunnen delen van kosten met een ander. Voor geen van de categorieën is de normuitkering hoger dan het netto minimumloon.

Om bovengenoemde operationele doelstelling te realiseren is het van belang dat het rijk – macro bezien – voldoende middelen beschikbaar stelt aan gemeenten (prestatie-indicator 30.01.01). Het macrobudget voor jaar t wordt in september van jaar t definitief vastgesteld op basis van een met het Centraal Planbureau afgestemde volumeraming. In deze raming wordt rekening gehouden met het bijstandsvolume in jaar t-1, de actuele economische vooruitzichten en de verwachte effecten van gewijzigd beleid. Daarentegen wordt het effect van het gemeentelijke beleid in jaar t niet meegenomen bij de definitieve vaststelling van het macrobudget, omdat anders een deel van de financiële prikkel in de WWB wordt weggenomen. Jaarlijks zal het verschil tussen het definitieve budget en de macorealisatie worden gemonitord, en conform het verzoek van de Tweede Kamer onderwerp zijn van bespreking met de VNG.

Het kabinet streeft er voor de lange termijn naar de verdeling van het macrobudget voor alle gemeenten volledig te laten plaatsvinden op basis van objectieve criteria. Momenteel is er sprake van een overgangssituatie waarbij er in het verdeelmodel – afhankelijk van de omvang van een gemeente – sprake is van een bepaalde combinatie van objectieve criteria en historische kostenaandelen.

De WWB voorziet in een toetsingscommissie. Deze commissie adviseert de Minister van SZW over aanvragen door colleges van B&W voor een aanvullende uitkering inkomensdeel. Een dergelijke aanvraag kan worden toegekend wanneer de gemaakte kosten de toegekende uitkering met minimaal 10% overstijgen en dit niet te wijten is aan een tekortschietende gemeentelijke uitvoering.

Met de WWB hebben gemeenten een zo groot mogelijke beleidsruimte en financiële verantwoordelijkheid gekregen voor de uitvoering van de algemene bijstand en de reïntegratie van bijstandsgerechtigden. Hierdoor worden gemeenten beter in staat gesteld en financieel gestimuleerd om het beroep op bijstand te beperken tot situaties waarin dit echt noodzakelijk is.

De regering streeft ernaar in 2006 5% minder bijstandslasten te hebben dan zonder de WWB het geval zou zijn. In het kader van de evaluatie van de WWB in 2007 zal hiertoe een analyse worden verricht. Deze doelstelling is gerelateerd aan de in de beleidsagenda opgenomen doelstelling over verhoogde effectiviteit van reïntegratietrajecten.

De eerste signalen over hoe gemeenten invulling geven aan de nieuwe verantwoordelijkheid onder de WWB zijn positief. Zowel de aandacht voor instroombeperking als voor uitstroombepaling zijn toegenomen. Gemeenten zetten de accenten verschillend, bijvoorbeeld bij een stringente «controle aan de poort» of bij de implementatie van een «Work First» aanpak. Daarbij is het belang van heldere (prestatie)afspraken met bijvoorbeeld Centra voor Werk en Inkomen en reïntegratiebedrijven toegenomen. Dit heeft dan ook in toenemende mate de aandacht van gemeentebesturen.

Naast de WWB voorzien ook de IOAW, IOAZ en Bbz in realisatie van de operationele doelstelling. Deze regelingen onderscheiden zich onder meer van de WWB door de afgebakende doelgroepen en de financierings-systematiek. Daarnaast kennen de genoemde regelingen afwijkende bepalingen met betrekking tot het in aanmerking te nemen vermogen. Het kabinet heeft het voornemen om per 1 januari 2005 de leeftijdsgrens

om in aanmerking te komen voor een IOAW-uitkering te verhogen van 50 naar 55 jaar. Het aan het werk gaan of blijven van mensen in deze leeftijdscategorie wordt hiermee gestimuleerd. Dit is in lijn met andere kabinetsmaatregelen die beogen de arbeidsdeelname voor ouderen te bevorderen.

De financieringssysteem van de WWB geeft gemeenten een impuls op het terrein van de preventie, opsporing en afdoening van fraude. Het rijk heeft daarnaast ter ondersteuning van het implementeren van een effectief handhavingsbeleid door gemeenten, een aantal instrumenten ingezet, waaronder de Stimuleringsregelingen «Hoogwaardig Handhaven» en «Opsporing en Controle». Een belangrijke rol bij het opsporen van witte fraude is weggelegd voor het Inlichtingenbureau gemeenten. Dit bureau heeft twee taken:

1. Samenlooptdetectie: het vergelijken van gegevens van Gemeentelijke Sociale Diensten over bijstandsccliënten met die van andere registraties om zo bijstandsfraude op te kunnen sporen (zoals de Informatie Beheer Groep (IBG) en de Belastingdienst).
2. Het mogelijk maken van elektronisch gegevensverkeer tussen de Sociale Diensten onderling en andere overheidsorganisaties waarmee wordt samengewerkt (zoals CWI en UWV).

Inzet voor 2005 is dat het Inlichtingenbureau deze dienstverlening aan gemeenten verder zal verbeteren (de bestaande samenloopsignalen van UWV, IBG en Belastingdienst en de faciliteiten voor het gegevensverkeer met UWV en CWI).

Het is de verwachting dat de toenemende mogelijkheden voor en aandacht van gemeenten om invulling te geven aan het handhavingsbeleid zal leiden tot een stijging van de spontane naleving van de regels door uitkeringsgerechtigden. Daarnaast is het denkbaar dat door intensievere «controle aan de poort» mensen met een verkeerde intentie worden geweerd uit de uitkering. Als verbijzondering van de naleving van regels zal het nalevingsniveau van de opgave van inkomsten worden gemeten (prestatie-indicator 30.01.02). Dit nalevingsniveau geeft aan welk percentage van de bijstandpopulatie geen inkomsten heeft naast de uitkering, of deze, wanneer dat wel het geval is bij de verstrekende sociale dienst meldt. Het nalevingsniveau wordt gemeten met het periodiek onderzoek regelovertreding sociale zekerheid (POROSZ).

Tabel 30.2: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 1

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009
30.01.01 Toereikendheid inkomensdeel macrobudget W en B	nvt	toereikend*	toereikend	toereikend
30.01.02 Nalevingsniveau van de opgave van inkomsten**	61%	64%	67%	73%

Bron: SZW, POROSZ

* Uitgangspunt is dat het macrobudget toereikend is. De minister van SZW is verantwoordelijk voor de uiteindelijke raming en vaststelling van het inkomensdeel macrobudget WWB, en monitort zodoende continu de systematiek. Mochten aanzienlijke en structurele discrepanties worden geconstateerd tussen het definitieve budget en de macrorrealisatie, dan kan dit in het bestuurlijke, politiek overleg aan de orde komen.

** Deze prestatie indicator wordt met ingang van 2004 structureel via POROSZ gemonitord. Voor de uitkomsten van POROSZ gelden overigens bepaalde betrouwbaarheidsintervallen. Een secundaire analyse van eerder verricht POROSZ-onderzoek geeft een indicatie van de nulsituatie in 2003.

Tabel 30.3: Kengetallen operationele doelstelling 1

WWB	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Volume (x 1000 uitkeringen)</i>							
Thuiswonenden periodiek < 65	328	365	394	416	425	422	419
Thuiswonenden periodiek >= 65	22	23	25	26	28	30	33
IOAW	17	15	17	19	23	25	26
IOAZ	3	3	3	3	4	5	6
Bijstand buitenland	1	1	1	1	1	1	1
Bbz	1	1	1	1	1	1	1
<i>Gegevens handhaving</i>							
Bekendheid regels (Abw)	51%						
Aantal geconstateerde fraudegevallen	16 370						
Totaal fraudebedrag (x € 1 mln)	63,4						
Gemiddeld fraudebedrag (x € 1)	3 873						
% Strafrechtelijke afdoening	13%						
% Administratieve afdoening	69%						
Incassoratio	15%						

Bron: SZW, CBS bijstandsfraudestatistiek 2003, POROSZ.

* Op het moment van publicatie van deze begroting zijn er nog geen halfjaarcijfers uit de CBS bijstandsfraudestatistiek 2004 beschikbaar. Ramingen voor 2004 op grond van deze cijfers worden in het jaarverslag 2004 opgenomen.

De ontwikkeling van het bijstandsvolume is sterk gerelateerd aan de werkloosheidsontwikkeling, zij het dat er sprake is van een vertragend effect. Naast de conjuncturele invloed zijn ook geraamde effecten van het Rijksbeleid en de uitvoeringspraktijk van invloed op de ontwikkeling van het bijstandsvolume.

Operationele doelstelling 2: Zorgdragen dat een tijdelijke en activerende inkomensvoorziening wordt verstrekt aan werknemers die werkloos zijn geworden

De Werkloosheidswet (WW) verzekert werknemers tegen het risico van loonderving als gevolg van werkloosheid. De WW biedt een tijdelijke inkomensgarantie. De duur van het recht op een WW-uitkering bedraagt ten minste 6 maanden en ten hoogste 5 jaar. Het activerende karakter van de WW komt tot uitdrukking in het tijdelijke karakter van de WW én in de verplichtingen gericht op werkherhvatting. Het gaat hierbij onder meer om de sollicitatieplicht en de verplichting om passende arbeid te aanvaarden. De WW-gerechtigde is eveneens verplicht om voor werkherhvatting noodzakelijke scholing te volgen en ook anderszins mee te werken aan activiteiten die de werkherhvatting bevorderen.

In de tweede helft van de jaren '90 is het aandeel van ouderen (vanaf 57½ jaar) in het WW-bestand ruim verdubbeld naar meer dan 30%. Werknemers vanaf 57½ jaar hebben een hogere instroomkans, maar vooral een extreem lage kans op uitstroom uit de WW wegens werkherhvatting. Dit is met name een gevolg van lagere arbeidsmarktkansen van oudere werknemers, maar hangt ook samen met institutionele kenmerken van de WW. Per 1 januari 2004 is de vervolgitkering in de WW afgeschaft voor werknemers die op of na 11 augustus 2003 werkloos zijn geworden. De maximale duur van de WW is hiermee bekort van 7½ jaar naar 5 jaar. De afschaffing van de vervolgitkering leidt ook voor werknemers die bij

aanvang van de werkloosheid jonger zijn dan 57½ jaar tot een verkorting van de uitkeringsduur. Deze maatregel past zodoende in het algemene kabinetsbeleid – zoals dat is verwoord in het Hoofdlijnenakkoord en recentelijk nogmaals in de nota «Kiezen voor groei» – om de sociale zekerheid meer activerend te maken. Naast het afschaffen van de vervolgitkering is de vrijstelling voor oudere werknemers van de sollicitatieplicht en van andere verplichtingen gericht op werkherleving ongedaan gemaakt. Met deze maatregelen wil het kabinet de instroomkans van oudere werknemers in de WW terugdringen en de gemiddelde uitkeringsduur van alle WW-gerechtigden, maar met name van ouderen bekorten. Om de uitwerking van het kabinetsbeleid op de leeftijdscategorie 57½ en ouder in de tijd te kunnen volgen, zijn in tabel 30.4 twee prestatie-indicatoren opgenomen (over de instroomkans en de verwachte uitkeringsduur voor deze groep).

De duur van de werkloosheidsuitkering is gerelateerd aan het arbeidsverleden van de werknemer.

Met ingang van 1 januari 2005 wordt dit arbeidsverleden in principe vastgesteld aan de hand van het feitelijke arbeidsverleden.

Tevens is het kabinet voornemens met ingang van 2005 over te gaan tot de in het Hoofdlijnenakkoord aangekondigde afschaffing van de kortdurende WW-uitkering en de aanscherping van de wekeneis voor de WW. Het recht op een WW-uitkering wordt aldus voorbehouden aan werknemers die zowel voldoen aan de wekeneis (39 uit 52), als aan de jareneis (4 uit 5).

Het voornemen om de financiering van de WW meer te richten op het beperken van frequent terugkerende, kortdurende werkloosheid, is in 2004 verder uitgewerkt in overleg met de betrokken sectoren. De Tweede Kamer is per brief van 6 juli 2004 geïnformeerd over de met de sectoren besproken vormen van premiedifferentiatie. De besluitvorming over de vormgeving van premiedifferentiatie vindt in het najaar van 2004 plaats.

Om de ontslagkosten te beperken zal in de WW een regeling worden ingevoerd voor beperking van ontslagvergoedingen. Vergoedingen in welke vorm dan ook (inkomsten in verband met beëindiging van de dienstbetrekking) zullen op de WW-uitkering in mindering worden gebracht. Door de werkgever verstrekte diensten met het oog op de arbeidsinschakeling van de ontslagen werknemer (outplacement, scholing) blijven hierbij buiten beschouwing.

Het kabinet heeft de SER op 1 februari 2004 verzocht om te adviseren over een toekomstbestendige WW en daarbij zijn oordeel te geven over een aantal modaliteiten waarmee de financierbaarheid en/of de legitimiteit van de WW kan worden vergroot.

In overleg met het UWV zijn voorstellen uitgewerkt om de WW te vereenvoudigen en te dereguleren. Een deel van deze voorstellen waarvoor geen wetswijziging was vereist, is in 2004 al ingevoerd. De minister van SZW zal de Tweede Kamer in het najaar van 2004 informeren over aanvullende vereenvoudigingen van de WW.

Als prestatie-indicator voor handhaving (zie tabel 30.4) hanteert SZW het nalevingsniveau. Het nalevingsniveau wordt voor de WW op twee manieren geoperationaliseerd, namelijk het nalevingsniveau van de plicht tot het ondernemen van sollicitatieactiviteiten en het nalevingsniveau van

de plicht voor de opgave van eventuele inkomsten (i.v.m. de hoogte van de uitkering). Begin 2005 worden de resultaten van de derde meting van het periodiek onderzoek regelovertreding sociale zekerheid (POROSZ-3) bekend. De resultaten daarvan zullen in het jaarverslag over 2004 worden opgenomen. In de begroting voor 2006 worden de geoperationaliseerde streefwaarden van de indicator zo nodig bijgesteld.

Tabel 30.4: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 2

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009
30.02.01 Instroomkans 57½+ t.o.v. 55–57½ jr.	1,04	1–1,05	1–1,05	1–1,05
30.02.02 Verwachte uitkeringsduur 57½ (in maanden)	38	38	37	30
30.02.03* Nalevingsniveau van sollicitatieverplichtingen	68	70	72	80
30.02.04* Nalevingsniveau van opgave van inkomsten uit arbeid	74	75	76	80

Bronnen: UWV (bewerking SZW), POROSZ.

* Deze prestatie-indicatoren worden met ingang van 2004 structureel via POROSZ gemonitord. Voor de uitkomsten van POROSZ gelden overigens bepaalde betrouwbaarheidsintervallen. Een secundaire analyse van eerder verricht POROSZ-onderzoek geeft een indicatie van de nulsituatie 2003.

De kengetallen «handhaving WW» in tabel 30.5 geven informatie die aansluit bij de handavingsketen: preventie (kennis van de verplichtingen en de sancties bij overtreding), controle (inclusief bijzondere controles, fysieke controles op basis van risico-analyse), opsporing (omvang geregistreerde schade) en afdoening (administratief en strafrechtelijk).

Tabel 30.5: Kengetallen operationele doelstelling 2

WW	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Volume ontslagwerkloosheid*</i>							
volume zonder aanvullend beleid	218	277	309	294	273	258	248
beleidseffecten WW-maatregelen	0	0	– 29	– 46	– 51	– 53	– 53
volume met aanvullend beleid	218	277	280	247	222	205	194
aantal nieuwe uitkeringen	419	478	481	448	423	405	395
aantal beëindigde uitkeringen	343	419	478	481	448	423	405
<i>Lasten (x € 1 mln)**</i>							
uitkeringslasten zonder extra beleid	3 393	4 423	4 829	4 764	4 623	4 615	4 580
beleidseffecten	0	0	– 340	– 550	– 599	– 631	– 640
uitkeringslasten met extra beleid	3 393	4 423	4 489	4 213	4 024	3 984	3 940
uitkeringslasten per uitkeringsjaar (x € 1)	15 564	15 968	16 032	17 057	18 126	19 434	20 309
<i>Gegevens handhaving</i>							
bekendheid met regels	54%	n.b.					
aantal fysieke en bijzondere controles	22 095	10 315**					
totaal schadebedrag (x € 1 mln)	8,3	4,9**					
afdoeningspercentage	84,4%	95,2%**					

Bronnen: SZW, UWV, POROSZ.

* Volume en beleidseffecten luiden in duizenden uitkeringsjaren, aantallen nieuwe en beëindigde uitkeringen in duizenden uitkeringen.

** Halfjaarcijfers UWV.

*** Exclusief overige WW-Lasten

Tabel 30.5 laat zien dat het einde van de conjuncturele neergang in zicht is. In 2005 wordt wel nog een verdere toename van het WW-volume verwacht. Echter, als gevolg van beleidsmaatregelen die in 2005 in

werking treden, zal deze ten opzichte van 2004 gering zijn (3 000). Na 2005 laten zowel conjunctuur als beleid hun positieve werking gelden en neemt het WW-volume verder af. Deze volumereductie vertaalt zich uiteraard in lagere uitkeringslasten (zie paragraaf 30.3). Het door het kabinet in gang gezette beleid leidt ertoe dat de gemiddelde WW-uitkering (het quotiënt van de uitkeringslasten en het WW-volume) in de komende jaren geleidelijk zal toenemen tot naar verwachting € 20 267 in 2009.

Operationele doelstelling 3: Zorgdragen dat een tijdelijke financiële tegemoetkoming in de kosten van het bestaan wordt verstrekt aan beroepsmatig actieve kunstenaars die niet over voldoende middelen kunnen beschikken om te voorzien in hun levensonderhoud.

De Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK) treedt naar verwachting per 1 januari 2005 in werking. De WWIK biedt kunstenaars ondersteuning bij het opbouwen van een renderende – al dan niet gemengde – beroepspraktijk. Gedurende maximaal 48 maanden binnen een tijdbestek van 10 jaar kan aanspraak worden gemaakt op inkomensondersteuning. Jaarlijks wordt door het door de minister aangewezen adviserend orgaan «Kunstenaars & Co» beoordeeld of de kunstenaar beroepsmatig actief is (geweest), en aan de centrumgemeenten advies uitgebracht of de betrokkene zodoende aanspraak kan (blijven) maken op een WWIK-uitkering. Daarnaast is het voor het behouden van de uitkering van belang dat de kunstenaars voldoen aan een progressie-eis in de inkomsten (dit legt de verantwoordelijkheid voor het slagen in de opbouw van een renderende – al dan niet gemengde – beroepspraktijk bij de kunstenaars zelf).

Een groot verschil ten opzichte van de «oude WIK» is dat de gemeenten meer mogelijkheden hebben om de betrokken kunstenaars te ondersteunen. Het werkdeel WWB kan op verzoek van de kunstenaar(s) worden aangewend voor activiteiten gericht op het verwerven van inkomsten uit alternatieve bronnen, naast de kunstpraktijk. Voor het versterken van de kunstpraktijk zijn flankerende middelen beschikbaar via de begroting van OC&W. Op basis van deze activerende bepalingen wordt verwacht dat meer kunstenaars dan voorheen erin zullen slagen om – na maximaal 48 maanden WWIK-uitkering – zelfstandig in het bestaan te voorzien (prestatie-indicator 30.03.01). In de evaluatie van de WWIK zal op basis van een nadere analyse nadrukkelijk aan de orde komen in hoeverre uitstromers uit de WWIK er in slagen om een renderende – al dan niet gemengde – beroepspraktijk op te bouwen.

De WWIK wordt uitgevoerd door 20 centrumgemeenten, waarbij sprake is van spreiding over alle provincies en over alle gemeenten met een kunstvakopleiding. Deze gemeenten ontvangen een vergoeding voor de uitvoeringskosten.

Tabel 30.6: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 3

Prestatie-indicator		Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009
30.03.01	Het uitstroomaandeel WWIK in 2005 dat zelfstandig kan voorzien in het levensonderhoud.	0-meting	toename t.o.v. 2004	*

* Nadat de 0-meting over het uitstroomaandeel 2004 is verricht zal een streefwaarde voor de langere termijn worden gekozen. Deze zal in de begroting 2006 worden opgenomen.

Tabel 30.7: Kengetallen operationele doelstelling 3

WWIK	2003	2004	2005	2006 e.v.
Gemiddeld aantal personen	3 625	3 436	3 150	3 000
Aantal personen per 31-12	3 571	3 300	3 000	3 000

Bron: SZW.

De verwachting is dat het volume WWIK vanaf 2005 zal stabiliseren rond de 3000 personen. Dit betekent dat in 2005 het neerwaartse effect van het bereiken van de maximale uitkeringsduur op het volume tot staan zal zijn gebracht en de instroom en de uitstroom met elkaar in evenwicht zijn.

Operationele doelstelling 4: Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan oudere herkeurde arbeidsongeschikten.

Ten gevolge van herbeoordeling op grond van de Wet terugdringing beroep op de arbeidsongeschiktheidsregelingen van 7 juli 1993 (wet TBA) verliest een aantal uitkeringsgerechtigden geheel of gedeeltelijk hun arbeidsongeschiktheidsuitkering. Zij zullen, als zij geen werk kunnen vinden, onmiddellijk dan wel op termijn, een beroep doen op de WWB, IOAW of IOAZ die een (partner)inkomens- en/of vermogenstoets kennen. Deze situatie werd voor de groep oudere arbeidsongeschikten en arbeidsongeschikten die reeds lang op een uitkering waren aangewezen, ongewenst geacht. Hiertoe is de tijdelijke Wet beperking inkomensgevolgen arbeidsongeschiktheidscriteria (BIA) in het leven geroepen. BIA-gerechtigden zijn (als men na 1 augustus 1993 als gevolg van herkeuring het recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering (gedeeltelijk) verliest:

- Arbeidsongeschikten die op 1 augustus 1993 reeds recht hadden op een AAW- of een WAO-uitkering en op die dag 45 jaar of ouder waren.
- Arbeidsongeschikten die op 31 december 1986 in de leeftijd van 35 jaar of ouder waren en zowel op die datum als ook op 31 juli 1993 een AAW- of WAO-uitkering ontvingen. Voorwaarde daarbij is dat zij geen recht meer hebben op een werkloosheidsuitkering.

Aan oudere herkeurde arbeidsongeschikten wordt daarom een minimuminkomen dan wel een aanvulling tot dat minimuminkomen verstrekt. De hoogte van de BIA-uitkering bedraagt maximaal 70% van het minimumloon. Een BIA-uitkering wordt verstrekt tot het bereiken van de 65-jarige leeftijd.

Het activerende karakter van de BIA komt tot uitdrukking in de verplichtingen gericht op werkhervatting, zoals in de WW verwoord. Het gaat hierbij onder meer om de sollicitatieplicht en de verplichting om passende arbeid te aanvaarden. De BIA-gerechtigde is eveneens verplicht om voor werkhervatting noodzakelijke scholing te volgen en ook anderszins mee te werken aan activiteiten die de werkhervatting bevorderen.

De BIA is een overgangsregeling voor een steeds kleiner wordende groep uitkeringsgerechtigden. Ultimo 2016 zal het uitkeringsrecht op basis van de BIA vervallen. De BIA wordt uitgevoerd door het UWV, dat de loondervingsregelingen uitvoert. Uit doelmatigheidsoverwegingen is de

BIA geen onderwerp van evaluatie-onderzoek. Van de BIA worden ook geen afzonderlijke handhavingsgegevens bijgehouden: de kengetallen handhaving WW bevatten mede die van de BIA.

Tabel 30.8: Kengetallen operationele doelstelling 4

BIA	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aantal uitkeringsjaren	857	850	779	722	680	595	495
Gemiddelde uitkering (x € 1)	7 673	7 673	7 673	7 673	7 673	7 673	7 673

Bron: UWV, SZW.

Operationele doelstelling 5: Zorgdragen dat een tijdelijke tegemoetkoming wordt verstrekt aan bepaalde arbeidsongeschikten die herbeoordeeld zijn in de zg. herbeoordelingsoperatie.

Vanaf 1 oktober 2004 start een herbeoordelingsoperatie van de bestaande arbeidsongeschikten met het aangepaste Schattingsbesluit. Arbeidsongeschikten geboren voor of op 1 juli 1949 zijn van de herbeoordelingsoperatie uitgezonderd, evenals personen die bij eerdere herzieningen onder beschermend overgangsrecht vielen. Deze herbeoordelingsoperatie is geregeld in de Wet wijziging systematiek herbeoordelingen arbeidsongeschiktheidswetten en zal 2,5 jaar duren. De herbeoordelingsoperatie kan er toe leiden dat arbeidsongeschikten een lager arbeidsongeschiktheidspercentage krijgen waardoor hun uitkering verlaagd of beëindigd wordt. De regering vindt het wenselijk om in bepaalde gevallen deze inkomensgevolgen tijdelijk te compenseren. Daartoe is op basis van de Kaderwet SZW-subsidies een ministeriële regeling getroffen, waardoor de mogelijkheid wordt gecreëerd om aan arbeidsongeschikten die betrokken zijn bij de herbeoordelingsoperatie en die daarvoor in aanmerking komen, een tijdelijke tegemoetkoming te verstrekken. Op deze manier wordt het overgangsrecht voor de betrokken groep verbeterd, en krijgen zij meer kans zich te oriënteren op de arbeidsmarkt en een baan te zoeken. De Tijdelijke Regeling Inkomensgevolgen herbeoordeelde arbeidsongeschikten (TRI) heeft betrekking op arbeidsongeschikten die een lager arbeidsongeschiktheidspercentage krijgen door een herbeoordeling op grond van de herbeoordelingsoperatie, die geen recht (meer) hebben op een WW-uitkering en die er ondanks adequate inspanningen niet in slagen een (extra) arbeidsinkomen te verwerven dat opweegt tegen de verlaging van de arbeidsongeschiktheidsuitkering. Met verlaging van de uitkering wordt ook bedoeld een beëindiging van de uitkering. De regeling heeft betrekking op alle arbeidsongeschikten die betrokken zijn bij de herbeoordelingsoperatie, dus zowel personen met een WAO- als met een WAZ- of Wajong-uitkering. De TRI wordt uitgevoerd door het UWV.

De betrokken personen hebben recht op een tijdelijke tegemoetkoming van maximaal zes maanden. Het eerste moment waarop recht kan ontstaan op de tijdelijke tegemoetkoming is twee maanden na de herbeoordeling, met andere woorden op de dag waarop de uitkering zoals die was voor de herbeoordeling daadwerkelijk wordt verlaagd of beëindigd. De tegemoetkoming eindigt uiterlijk zes maanden na de daadwerkelijke verlaging van de arbeidsongeschiktheidsuitkering. Deze maximale duur wordt verkort met tijdvakken waarop wel recht op WW bestaat. De hoogte van de tijdelijke tegemoetkoming is gelijk aan het verschil tussen de arbeidsongeschiktheidsuitkering die de herbeoordeelde

ontving voor de datum van verlaging of intrekking van zijn arbeidsongeschiktheidsuitkering en de arbeidsongeschiktheidsuitkering vanaf die datum. Hierop wordt de toename van het inkomen uit arbeid vanaf de datum van verlaging of intrekking van zijn arbeidsongeschiktheidsuitkering ten opzichte van het inkomen uit arbeid voor die datum in mindering gebracht.

Gezien de duur van de herbeoordelingsoperatie van 2,5 jaar, enige uitloop die daarbij kan optreden en de duur van de TRI-tegemoetkoming van zes maanden, kan de regeling uiterlijk per 1 januari 2009 komen te vervallen.

Het activerende karakter van de TRI komt tot uitdrukking in de verplichtingen gericht op werkhervatting, zoals in de WWB verwoord. Het gaat hierbij onder meer om de sollicitatieplicht en de verplichting om passende arbeid te aanvaarden. De TRI-gerechtigde is eveneens verplicht om voor werkhervatting noodzakelijke scholing te volgen en ook anderszins mee te werken aan activiteiten die de werkhervatting bevorderen.

30.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 30.9: Begrotingsuitgaven artikel 30 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	3 437 534	10 160 795	5 424 585	5 484 809	5 468 164	5 462 326	5 476 811
Uitgaven	4 624 160	5 197 157	5 302 470	5 422 025	5 522 272	5 477 393	5 476 811
<i>Programmauitgaven</i>	<i>4 624 160</i>	<i>5 197 157</i>	<i>5 298 603</i>	<i>5 422 025</i>	<i>5 522 272</i>	<i>5 477 393</i>	<i>5 476 811</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
WWB	4 225 348	4 643 068	4 915 288	5 034 775	5 083 626	5 023 792	5 003 819
IOAW	219 400	201 831	190 613	204 991	250 052	262 325	270 989
IOAZ	39 800	38 758	34 370	44 050	54 730	65 450	76 300
Bijstand zelfstandigen	38 600	40 644	38 880	39 540	39 470	39 460	39 460
Bijstand buitenland	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600
Overig		175 700	13 716	8 622	9 654	11 585	12 315
Handhaving	35 252	24 135	23 455	19 024	22 360	22 360	22 360
Subsidies	989	675	113				
Voorlichting	117	300					
<i>Operationele doelstelling 3</i>							
WWIK uitkeringslasten	49 320	54 998	51 285	39 264	39 267	39 270	39 270
WWIK uitvoeringskosten	5 815	5 144	4 765	4 723	4 723	4 723	4 723
<i>Operationele doelstelling 4</i>							
BIA uitkeringslasten	6 576	6 599	6 048	5 618	5 292	4 640	3 872
BIA uitvoeringskosten	343	1 455	1 470	1 318	1 248	1 188	1 103
<i>Operationele doelstelling 5</i>							
TRI		1 250	16 000	17 500	9 250		
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
Personeel			3 867	0	0	0	0
Materieel			3 707	0	0	0	0
			160				
Ontvangsten	72 870	26 000	0	0	0	0	0

WWB inkomensdeel

Dit betreft het macrobudget dat op grond van de WWB over de gemeenten wordt verdeeld voor de kosten van WWB-uitkeringen en toeslagen.

IOAW/IOAZ/Bbz

Dit betreffen optellingen per regeling van het budgetdeel (25%) en het declaratiedeel (75%). De gebudgetteerde delen worden samen met de macrobudgetten WWB in één beschikking aan gemeenten toegekend.

Bijstand Buitenland

Dit betreft een aflopende regeling die voorziet in bijstand aan Nederlandse onderdanen in het buitenland. Deze bijstand wordt via de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen verstrekt.

WWIK

Dit betreffen de uitkeringslasten en uitvoeringskosten van de WWIK die voor 100% door 20 uitvoerende centrumgemeenten en «Kunstenaars & Co» worden gedeclareerd.

BIA

Dit betreft een tijdelijke overgangsregeling die de inkomensgevolgen t.g.v. herbeoordelingen arbeidsongeschiktheidsregelingen (op grond van de wet TBA van 7 juli 1993) dient te beperken.

Naar verwachting zal ultimo 2016 het uitkeringsrecht op grond van deze regeling vervallen.

Uitvoeringskosten BIA

Vanaf 2004 vertonen de uitvoeringskosten BIA een dalende trend. Dit hangt samen met de uit SUWI voortvloeiende efficiency-afspraken, waardoor vanaf 2006 ten opzichte van 2002 25% op de reguliere uitvoeringskosten wordt bespaard. Een algemene toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage inzake ZBO's en RWT's.

TRI

Dit betreft een overgangsregeling die de inkomensgevolgen ten gevolge van de herbeoordelingen in het kader van de Wet wijziging systematiek herbeoordelingen arbeidsongeschiktheidswetten dient te beperken. Mede gelet op de duur van deze herbeoordelingsoperatie is de verwachting dat het recht op deze regeling uiterlijk per 1 januari 2009 komt te vervallen.

Tabel 30.10: Premieuitgaven artikel 30 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal uitgaven	4 407 678	5 548 710	5 520 651	5 047 226	4 750 447	4 708 812	4 672 637
<i>Programmauitgaven</i>	<i>4 407 678</i>	<i>5 548 710</i>	<i>5 520 651</i>	<i>5 047 226</i>	<i>4 750 447</i>	<i>4 708 812</i>	<i>4 672 637</i>
<i>Operationale doestelling 2</i>							
WW uitkeringslasten	3 393 499	4 823 131	4 880 224	4 476 522	4 213 011	4 109 501	4 012 550
WW uitvoeringskosten	642 179	725 579	617 019	475 258	372 097	361 425	351 836
WW overige lasten	372 000	0	0	0	0	0	0
Nominaal	0	0	23 408	95 446	165 339	237 886	308 251
Ontvangsten	450 840	520 463	592 936	751 583	763 217	770 362	783 669

WW

In 2004 bereiken de uitgaven aan WW een voorlopig maximum. Als gevolg van het pakket beleidsmaatregelen en een conjunctuur die zich langzaam aan het herstellen is, zullen de uitgaven vanaf 2005 geleidelijk afnemen.

WW uitvoeringskosten

Vanaf 2005 vertonen ook de uitvoeringskosten WW een dalende trend. Dit wordt met name veroorzaakt door effecten van nieuw beleid (afschaffen VVU, afschaffen KDU en aanscherpen wekeneis). Voorts treedt er een

daling op vanwege de uit SUWI voortvloeiende efficiency-afspraken, waardoor vanaf 2006 ten opzichte van 2002 25% op de reguliere uitvoeringskosten wordt bespaard. Een algemene toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage inzake ZBO's en RWT's.

30.4 Budgetflexibiliteit

Tabel 30.11: Budgetflexibiliteit artikel 30, begrotingsuitgaven (X € 1 000)					
	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven	5 302 470	5 422 025	5 522 272	5 477 393	5 476 811
2. Waarvan apparaatsuitgaven	3 867				
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	5 298 603	5 422 025	5 522 272	5 477 393	5 476 811
Waarvan op 1 januari 2005:					
4. Juridisch verplicht	100%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)					
7. Beleidsmatig gereserveerd		100%	100%	100%	100%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

De budgetflexibiliteit is gering. De WWB, IOAZ, IOAW, BIA en de TRI zijn openeinderegelingen. Aan alle rechthebbenden die een beroep doen op de regeling(en) dienen middelen ter beschikking te worden gesteld. Een deel van de regelingen is krachtens de WWB gebudgetteerd. Het budget wordt bepaald op basis van ramingen van het aantal uitkeringsgerechtigden. De uitgaven aan handhavingsgelden liggen vast door bestuurlijke afspraken.

Tabel 30.12 Budgetflexibiliteit artikel 30, premieuitgaven (x € 1 000)					
	2005	2006	2007	2008	2009
3. Premieuitgaven	5 520 651	5 047 226	4 750 447	4 708 812	4 672 637
Waarvan op 1 januari 2005:					
4. Juridisch verplicht	97%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	3%	14%	13%	12%	12%
7. Beleidsmatig gereserveerd		86%	87%	88%	88%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Voor de jaren 2006 en verder is uitgegaan van beleidsmatig gereserveerde bedragen voor uitkeringslasten WW en voor de uitvoeringskosten UWV van bestuurlijk gebonden bedragen. Voor beide geldt dat alleen wijzigingen leiden tot flexibiliteit.

30.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 30.13: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
WWB				X		
WWIK		X (0-meting)				X
Periodiek onderzoek regelovertreding*	X		X		X	
SZW-beleid in perspectief ex cliënt	X					
Terugval bijstand en inkomenseffecten**	X					
Problematische schulden	X					

* Voorheen: Misbruik en oneigenlijk gebruik

** Voorheen: Herhaalde instroom in de bijstand.

In 2004 afgeronde evaluatieonderzoeken:

SZW-beleid in perspectief ex cliënt

Dit onderzoek is in juni 2004 afgerond en op 28 juni 2004 ter kennisname aan de Tweede Kamer aangeboden. De uitkomsten van dit onderzoek worden betrokken bij de evaluatie WWB.

Problematische schulden

Dit onderzoek is recent afgerond en wordt aangeboden aan de Tweede Kamer.

Gezien het tijdelijke karakter van de TRI is niet voorzien in een evaluatieonderzoek.

Begin 2004 heeft het kabinet een toekomstverkenning WW gemaakt.

Daarin is het huidige stelsel geëvalueerd en bezien tegen het licht van te verwachten ontwikkelingen (vergrijzing, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt etc). Het kabinet heeft de SER gevraagd te adviseren over de toekomst van de WW.

BELEIDSARTIKEL 31 INKOMENSBESCHERMING EN ARBEIDSONGESCHIKTHEID

31.1 Algemene doelstelling

Zorgdragen voor adequate bescherming met activerende voorwaarden tegen de financiële risico's bij arbeidsongeschiktheid.

Het wettelijk stelsel beschermt werknemers, personen die met werknemers worden gelijkgesteld en jonggehandicapten tegen het risico van gebrek aan inkomen als gevolg van ziekte en arbeidsongeschiktheid. Deze bescherming wordt geboden door verschillende wettelijke regelingen.

Sinds de inwerkingtreding van de Wet uitbreiding loondoorbetalingsplicht bij ziekte (WULBZ) in 1996 zijn werkgevers verplicht hun werknemers bij ziekte 70% van het laatstverdiende loon te betalen. Met ingang van 1 januari 2004 is de duur van deze verplichting verlengd van één jaar naar twee jaar door middel van de Wet verlenging loondoorbetalingsverplichting bij ziekte 2003.

Speciale categorieën en werknemers die geen arbeidsovereenkomst (meer) hebben (de zogeheten «vangnetgevallen», zoals flexwerkers, uitzendkrachten en werklozen), kunnen bij ziekte gedurende twee jaar aanspraak maken op ziekgeld op grond van de Ziektewet (ZW). Werknemers die na een ziekteperiode van twee jaar geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn, verkrijgen recht op een inkomensdervingsuitkering op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO).

Zelfstandigen, beroepsbeoefenaren, directeur-grootaandeelhouders en hun meewerkende echtgenoten kunnen wegens arbeidsongeschiktheid recht hebben op uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsuitkering zelfstandigen (WAZ). In de Wet einde toegang verzekering WAZ is in 2004 de wettelijk verplichte verzekering voor zelfstandigen afgeschaft. Zelfstandigen kiezen bewust voor het zelfstandig ondernemerschap, met de daarbij behorende kansen en risico's. Daarbij past dat aan zelfstandigen wordt overgelaten of zij het risico van arbeidsongeschiktheid al dan niet privaat verzekeren. Een wettelijk verplichte verzekering past daar niet meer bij. Slechts voor de lopende uitkeringen is de WAZ gehandhaafd.

Bij brief van 16 september 2003 heeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de contouren geschetst voor het nieuwe stelsel van arbeidsongeschiktheidsregelingen. De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 1 april 2004 met de minister overleg gevoerd over de contouren van het nieuwe stelsel van arbeidsongeschiktheidsregelingen (Kamerstukken II, 2003/04, 28 333, nr. 33). De wetgeving waarin die contouren worden uitgewerkt, is in voorbereiding.

31.2 Operationele doelstellingen

- 1. Zorgdragen dat een loongerelateerde tijdelijke inkomensvoorziening wordt verstrekt aan arbeidsongeschikte werknemers.*
- 2. Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan jonggehandicapten.*

Operationele doelstelling 1: Zorgdragen dat een loongerelateerde tijdelijke inkomensvoorziening wordt verstrekt aan arbeidsongeschikte werknemers (ZW/WAO)

De ZW verzekert de in paragraaf 31.1 genoemde speciale categorieën tot 65-jarige leeftijd van recht op uitkering bij ziekte. De ZW-uitkering bedraagt 70% van het dagloon. De ZW wordt uitgevoerd door het UWV. Na afloop van de periode van loondoorbetaling bij ziekte (twee jaar of, bij verlenging, ten hoogste drie jaar) of van uitkering van ziekgeld op grond van de ZW wordt aan werknemers bij arbeidsongeschiktheid tot 65 jarige leeftijd een WAO-uitkering verstrekt. De WAO kent een loondervingsuitkering en een vervolguitkering. De loondervingsuitkering is gebaseerd op het dagloon en de duur is afhankelijk van de leeftijd waarop de werknemer recht krijgt op een WAO-uitkering. Na afloop van deze periode kan aanspraak worden gemaakt op een vervolguitkering die is gebaseerd op het vervolgloondagloon. Het vervolgloondagloon is gelijk aan het minimumloon verhoogd met een percentage van het verschil tussen het dagloon en het minimumloon. Bij beide uitkeringen is de hoogte van de uitkering afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid. De WAO wordt uitgevoerd door het UWV.

SZW streeft naar beperking van de instroom in de ZW en de WAO. Voorkomen van arbeidsongeschiktheid van werknemers is primair een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. De werkgever dient zorg te dragen voor goede arbeidsomstandigheden en ziekteverzuimbegeleiding. Hiertoe worden onder meer arboconvenanten afgesloten. Gedurende de eerste twee ziektejaren zijn werkgevers en werknemers gezamenlijk verantwoordelijk voor reïntegratie.

De Wet verbetering poortwachter en de Wet verlenging loondoorbetalingsverplichting 2003 hebben een gunstig effect op het vroegtijdig ingrijpen bij ziekte en daardoor op snelle werkhervatting. Werkgever en werknemer zijn ingevolge deze wetten gezamenlijk gedurende twee jaar verantwoordelijk voor de reïntegratie.

Werkgever en werknemer hebben belang bij reïntegratie. De werkgever is gedurende twee jaar verplicht tot loondoorbetaling bij ziekte en heeft belang bij een daartegenover staande arbeidsprestatie. Bij onvoldoende reïntegratie-inspanningen van de werkgever wordt zijn loondoorbetalingsplicht na twee jaar ziekte verlengd met ten hoogste één jaar. Bij voldoende reïntegratie-inspanningen volgt na twee jaar ziekte een beoordeling van de arbeids(on)geschiktheid van de werknemer. De werknemer kan bij onvoldoende medewerking aan zijn reïntegratie in de loondoorbetalingsperiode geconfronteerd worden met vermindering van zijn loon of met beëindiging van de loondoorbetaling of ontslag. Indien bij de beoordeling van het reïntegratieverslag blijkt dat de werknemer zonder deugdelijke grond onvoldoende reïntegratie-inspanningen heeft verricht, weigert het UWV de WAO-uitkering geheel of gedeeltelijk, blijvend of tijdelijk. De werknemer heeft derhalve belang bij medewerking aan zijn reïntegratie.

Als gevolg van de Wet verlenging loondoorbetalingsverplichting bij ziekte 2003 zullen werknemers die in 2004 ziek geworden zijn in het jaar 2005 niet in de WAO instromen.

De WAO zal worden vervangen door de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), die twee regelingen omvat. Als na twee ziektejaren iemand volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, volgt een

uitkering op grond van de regeling Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten (IVA). De doelstelling is dat in het nieuwe stelsel van arbeidsongeschiktheidsregelingen de instroom van volledig en duurzaam arbeidsongeschikten beperkt blijft tot maximaal 25 000 per jaar. Voor diegenen die niet voor IVA in aanmerking komen, maar wel een verlies van verdien capaciteit hebben van tenminste 35%, wordt de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) gecreëerd. Dit wordt een activerende regeling die gedeeltelijk arbeidsgeschikten stimuleert de resterende verdien capaciteit te benutten. De WGA zal zowel een reïntegratiepakket alsook een recht op loonsuppletie omvatten. Als werkhervatting niet lukt, ontvangt een gedeeltelijk arbeidsgeschikte een uitkering conform de WW, gevolgd door een uitkering op minimumniveau naar rato van de mate van arbeidsongeschiktheid. In 2005 zal de wetgeving van de WIA worden afgerond en worden voorbereidingen getroffen voor een adequate uitvoering, zodat 1 januari 2006 het nieuwe stelsel in kan gaan.

In 2004 is door middel van de Wet wijziging systematiek herbeoordelingen arbeidsongeschiktheidswetten geregeld dat de wettelijk voorgeschreven herbeoordelingen vervallen en daarvoor in de plaats bestaande arbeidsongeschikten worden herbeoordeeld in een nader te bepalen volgorde en tijdpad. In de brief van 16 september 2003 aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2003/04, 28 333, nr. 2) is met betrekking tot deze herbeoordelingsoperatie opgenomen dat personen die de meeste kansen hebben op reïntegratie, het eerst worden opgeroepen voor een herbeoordeling.

Arbeidsongeschikten worden in de herbeoordelingsoperatie herbeoordeeld op grond van aangescherpte normen die zijn vastgelegd in het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten. In het jaar 2005 zet UWV de capaciteit, die ontstaat vanwege het wegvallen in 2005 van «eindewachttijd-beoordelingen» als gevolg van de Wet verlenging loondoorbetalingsverplichting 2003, in voor de herbeoordelingsoperatie. De volgorde van de cohorten waarin arbeidsongeschikten voor herbeoordeling worden opgeroepen, is bepaald op basis van leeftijd. Op deze wijze wordt bereikt dat personen met de beste reïntegratiekansen en de grootste kans op een vermindering van de arbeidsongeschiktheid, het eerst aan de beurt komen.

Uitstroom uit de WAO vindt voor een aanzienlijk deel plaats wegens niet-beïnvloedbare factoren als overlijden en het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Wel beïnvloedbaar is uitstroom wegens herstel.

Als prestatie-indicator voor handhaving hanteert SZW het nalevingsniveau. Het nalevingsniveau wordt voor de WAO op twee manieren geoperationaliseerd, namelijk het nalevingsniveau van de verplichtingen inzake informatie over de gezondheidstoestand (opdat kan worden beoordeeld in hoeverre er sprake is van herstel) en het nalevingsniveau van de plicht voor de opgave van eventuele inkomsten (i.v.m. de hoogte van de uitkering). Het nalevingsniveau wordt gemeten met het periodiek onderzoek regelovertreding sociale zekerheid (POROSZ). Begin 2005 worden de resultaten van de derde meting (POROSZ-3) bekend. De resultaten daarvan zullen in het jaarverslag over 2004 worden opgenomen. In de begroting voor 2006 worden de geoperationaliseerde streefwaarden van de indicator zo nodig bijgesteld.

Tabel 31.1: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 1 en 2

WAO incl. WAJONG en WAZ	Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009*
31.02.01*	Nalevingsniveau van verplichtingen ihk van herstel	76%	77%	78%	82%
31.02.02*	Nalevingsniveau van opgave van inkomsten uit arbeid	78%	79%	80%	84%

Bron: POROSZ.

* Deze prestatie indicator wordt met ingang van 2004 structureel via POROSZ gemonitord. Voor de uitkomsten van POROSZ gelden overigens betrouwbaarheidsintervallen. Een secundaire analyse van eerder verricht POROSZ-onderzoek geeft een indicatie van de nulsituatie 2003.

Tabel 31.2: Kengetallen WAO

WAO	2001	2002	2003	2004	2005
1. Bestand					
* in uitkeringen (ultimo, x 1000)	792	802	786	769	711
* als % verzekerde populatie	12,1%	12,1%	11,8%	11,5%	10,5%
* % geheel arbeidsongeschikt	68,3%	67,4%	66,9%	66,4%	65,9%
* Gem. % arbeidsongeschiktheid	80,8%	80,4%	80,1%	79,8%	79,5%
* % werkende WAO'ers	27%	28%	28%	28%	28%
2. Instroom					
* in uitkeringen (x 1000)	104,1	92,4	66,3	62,0	16,0
* instroomkans	1,6%	1,4%	1,0%	0,9%	**
* % afgewezen bij keuring	30%	30%	31%	31%	**
* % geheel arbeidsongeschikt	57%	56%	57%	58%	**
3. Uitstroom					
* in uitkeringen (x 1000)	80,8	82,0	83,2	78,7	74,3
* uitstroomkans	9,3%	9,3%	9,6%	9,3%	9,5%
– herstel/herbeoordeling	41%	45%	44%	42%	40%
– pensionering/overlijden	47%	46%	47%	49%	52%
– overige redenen	12%	9%	9%	9%	8%
4. Gegevens handhaving (incl. WAZ/Wajong)***					
Bekendheid met regels			50%		
Aantal fysieke en bijzondere controles		5 262	3 821	2 358	
Totaal schadebedrag (x € 1 mln)		9,5	11,3	4,3	
Afdoeningspercentage		93,4	93,7%	94,5	

Bronnen: UWV maandoverzicht arbeidsongeschiktheid januari t/m juni 2000–2004; UWV kwartaalverslag 2^e kwartaal 2004; SZW jaarverslag 2003; UWV jaarverslag 2003; Porosz, juni nota financiële ontwikkeling UWV-fondsen 2004–2005.

** Deze kengetallen worden voor 2005 niet opgenomen, omdat er in 2005 nauwelijks instroom zal zijn als gevolg van de verlenging van de loondoorbetalingsperiode.

*** Betreft halfjaarcijfers in 2004.

In 2005 zal er voor het eerst sprake zijn van het tweede jaar loondoorbetaling bij ziekte. Dit betekent dat er in principe nauwelijks instroom in de WAO zal plaatsvinden in 2005. Wel zal er enige instroom zijn als gevolg van bijvoorbeeld langere doorlooptijd van WAO-aanvragen, een toekenning na bezwaar en beroep of herleving van een recht. Het niveau van de uitstroom zal in 2005 licht dalen als gevolg van de lage instroom in 2003 en 2004. Herstel vindt namelijk het vaakst in het begin van de WAO-periode plaats. Bij de verwachte uitstroom is rekening gehouden met het effect van de herbeoordelingsoperatie. Het WAO-bestand zal per saldo dalen naar circa 711 duizend uitkeringen aan het eind van 2005.

De kengetallen handhaving WAO geven informatie die aansluit bij de handhavingsketen: preventie (kennis van de verplichtingen en de sancties bij overtreding), controle (bijzondere controles en fysieke controles op basis van risico-analyse), opsporing (omvang geregistreerde schade) en afdoening (administratief- en strafrechtelijk).

Tabel 31.3: Kengetallen WAZ

WAZ	2001	2002	2003	2004	2005
1. Bestand					
* in uitkeringen (ultimo, x 1 000)	55,8	56,2	55,9	56,0	54,0
* als % verzekerde populatie	7,2%	7,3%	7,3%	7,3%	7,2%
* % geheel arbeidsongeschikt	62,1%	62,7%	62,5%	61,6%	60,8%
* Gem. % arbeidsongeschiktheid	82,0%	82,3%	82,1%	82,0%	82,0%
* % werkende WAZ'ers	5%	6%	6%	6%	6%
2. Instroom					
* in uitkeringen (x 1 000)	6,8	7,8	6,9	7,1	4,0
* instroomkans	0,9%	1,0%	0,9%	0,9%	**
* % afgewezen bij keuring	26%	24%	27%	29%	**
* % geheel arbeidsongeschikt	52%	51%	50%	55%	**
3. Uitstroom					
* in uitkeringen (x 1 000)	7,6	7,4	7,2	7,0	6,0
* uitstroomkans	11,9%	11,7%	11,4%	11,1%	9,5%
– herstel/herbeoordeling	12%	15%	20%	18%	18%
– pensionering/overlijden	62%	65%	66%	73%	73%
– overige redenen	25%	20%	14%	9%	9%
4. Gegevens handhaving*					
* samen met WAO en Wajong in tabel 31.2					

Bronnen: UWV maandoverzicht arbeidsongeschiktheid januari t/m juni 2000–2004; kwartaalverslag 2^e kwartaal 2004; SZW jaarverslag 2003; UWV jaarverslag 2003; juni nota financiële ontwikkeling UWV-fondsen 2004–2005.

* Van de WAZ worden geen afzonderlijke handhavinggegevens bijgehouden: de kengetallen handhaving WAO bevatten mede die van de WAZ.

** Vanwege het vervallen van de instroom per 1-8-2005 worden deze kengetallen vanaf 2005 niet meer opgenomen.

Per 1 augustus 2004 treedt de wet «Einde toegang verzekering WAZ» in werking, waardoor er geen instroom in de regeling WAZ meer plaatsvindt vanaf 1 augustus 2005. De reeds bestaande lopende uitkeringen blijven hun rechten behouden. Vanaf 2005 zal het aantal lopende uitkering alleen nog maar afnemen.

Tabel 31.4: Kengetallen ZW

ZW	2001	2002	2003	2004	2005
1. Bestand * in uitkeringsjaren (ultimo, x 1 000)	106	103	103	104	111
2. Instroom * in uitkeringen (x 1 000)	618	649	575		
3. Uitstroom * in uitkeringen (x 1 000)	594	561	525		
4. Handhaving**					
* aantal geconstateerde overtredingen inlichtingenplicht		32 445	15 860	4 044	
* totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)		1,3	1,2	0,4	
* gem. benadelingsbedrag (x € 1)		41	75	99	
* afdoeningspercentage inlichtingenplicht		99,3%	99,1%	98,8%	

Bronnen: UWV Kerncijfers Werknemersverzekering UWV kwartaalverslag 2^e kwartaal 2004; SZW jaarverslag 2003; UWV jaarverslag 2003, juni nota financiële ontwikkeling UWV-fondsen 2004–2005.

** Betreft halfjaarcijfers in 2004.

Het volume van het vangnet ZW is vooral afhankelijk van het aantal werklozen en het aantal flexwerkers. Dit zijn de grootste groepen die bij ziekte recht krijgen op een ZW-uitkering. Daarnaast worden de uitkeringen vanwege zwangerschaps- en bevallingsverlof voorsnog in het ZW volume meegerekend. Het aantal ZW-uitkeringen in 2005 neemt iets toe. Dit is het saldo van een stijging als gevolg van de verlenging van de ziekteperiode tot twee jaar, een stijging van het aantal zieke werklozen vanwege de oplopende werkloosheid en een daling van het aantal ZW-uitkeringen aan flexwerkers.

Operationele doelstelling 2: Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan jonggehandicapten

Jonggehandicapten zijn jongeren, leerlingen en studenten van 18 jaar en ouder die geen arbeidsverleden hebben, arbeidsongeschikt zijn geworden en niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Jonggehandicapten zijn niet verzekerd op grond van de ZW en de WAO omdat zij geen werknemer zijn geweest. Omdat het kabinet bij afschaffing van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW) in 1998 van oordeel was dat ook voor jonggehandicapten van rechtswege een regeling bij inkomensgebrek ten gevolge van arbeidsongeschiktheid moest blijven bestaan, is de Wet op de arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (WAJONG) tot stand gebracht. De WAJONG kent geen vermogenstoets.

De hoogte van de WAJONG-uitkering hangt af van de mate van arbeidsongeschiktheid en bedraagt ten hoogste 70% van de (leeftijdsgelinkte) grondslag. De grondslag is een afgeleide van het bruto minimumjeugdloon per dag.

Vrijwel alle WAJONG-gerechtigden zijn volledig en duurzaam arbeidsongeschikt. Overigens zal de aanscherping van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten niet alleen de instroom in de WAO maar ook de instroom in de WAJONG beperken. De WAJONG valt evenals de WAO en WAZ onder de eerder genoemde herbeoordelingsoperatie met het aangescherpt Schattingsbesluit.

Ten aanzien van de tijdigheid van de verstrekking van WAJONG-uitkeringen zullen de achterstanden in 2005 worden weggewerkt.

De WAJONG wordt uitgevoerd door het UWV. Het UWV heeft ten aanzien van jonggehandicapten een reïntegratietaak. Daartoe beschikken de meeste districtskantoren over een gespecialiseerd WAJONG-team. In dit team is – naast een arts – een arbeidsdeskundige jonggehandicapten werkzaam. Het merendeel van de werkzame WAJONG'ers werkt voor WSW-bedrijven.

Tabel 31.5: Kengetallen Wajong					
	2001	2002	2003	2004	2005
1. Bestand					
* in uitkeringen (ultimo, x 1 000)	130,6	134,4	138,2	142,7	147,4
* als % verzekerde populatie	1,27%	1,30%	1,31%	1,34%	1,39%
* % geheel arbeidsongeschikt	97,9%	97,8%	97,7%	97,7%	97,7%
* Gem. % arbeidsongeschiktheid	99,0%	98,9%	98,8%	98,8%	98,9%
* % werkende Wajong'ers		28%	28%	28%	28%
2. Instroom					
* in uitkeringen (x 1 000)	7,0	7,7	8,2	8,7	8,9
* instroomkans	3,8%	4,2%	4,4%	4,6%	4,5%
* % afgewezen bij keuring	13%	12%	14%	15%	16%
* % geheel arbeidsongeschikt	96%	96%	96%	97%	97%
3. Uitstroom					
* in uitkeringen (x 1 000)	3,7	3,9	4,4	4,2	4,2
* uitstroomkans	2,8%	2,8%	3,1%	2,9%	2,8%
– herstel/herbeoordeling	19%	21%	22%	24%	24%
– pensionering/overlijden	53%	51%	50%	44%	44%
– overige redenen	28%	28%	27%	32%	32%
4. Gegevens handhaving					
* samen met WAO en WAZ in tabel 31.2*					

Bronnen: UWV maandoverzicht arbeidsongeschiktheid januari t/m juni 2000–2004; kwartaalverslag 2^e kwartaal 2004; SZW jaarverslag 2003; UWV jaarverslag 2003; juni nota financiële ontwikkeling UWV-fondsen 2004–2005.

* Van de WAJONG worden ook geen afzonderlijke handhavingsgegevens bijgehouden: de kengetallen handhaving WAO bevatten mede die van de WAJONG.

Het aantal Wajong-uitkeringen zal voorlopig blijven stijgen. De instroom ligt op een structureel niveau met nog slechts beperkte ontwikkelingen vanwege demografische factoren, terwijl de uitstroom relatief laag is. Het bestand Wajong'ers is nog relatief jong, waardoor de uitstroom vanwege het bereiken van de 65-jarige leeftijd op een laag niveau ligt. Binnen de totale uitstroom is het aandeel vanwege demografische redenen desondanks het hoogst. De reden daarvan is dat Wajong'ers slechts weinig herstellen.

31.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 31.6: Begrotingsuitgaven artikel 31 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	1 592 396	1 746 587	1 671 437	1 682 764	1 718 070	1 755 252	1 795 941
Uitgaven	1 592 396	1 746 587	1 671 437	1 682 764	1 718 070	1 755 252	1 795 941
<i>Programmauitgaven</i>	<i>1 592 396</i>	<i>1 746 587</i>	<i>1 670 017</i>	<i>1 682 764</i>	<i>1 718 070</i>	<i>1 755 252</i>	<i>1 795 941</i>
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
Wajong uitkeringslasten	1 546 752	1 692 572	1 614 469	1 633 449	1 672 688	1 709 467	1 749 600
Wajong uitvoeringskosten	45 644	54 015	55 548	49 315	45 382	45 785	46 341
<i>Apparaatuitgaven</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1 420</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Personeel			1 349				
Materieel			71				
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Wajong

De uitkeringslasten Wajong laten een stijgend patroon zien, vanwege de in voorgaande paragraaf nader toegelichte geleidelijke stijging van het aantal Wajong uitkeringen. De daling van de uitvoeringskosten in 2006 en latere jaren hangt samen met de uit SUWI-voortvloeiende efficiency-afspraken, waardoor vanaf 2006 ten opzichte van 2002 25% op de reguliere uitvoeringskosten wordt bespaard. Een algemene toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage inzake ZBO's en RWT's.

Tabel 31.7: Premie-uitgaven artikel 31 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal uitgaven	12 978 636	12 876 657	12 362 549	11 774 642	11 625 369	11 696 722	11 790 917
<i>Programmauitgaven</i>	<i>12 978 636</i>	<i>12 876 657</i>	<i>12 362 549</i>	<i>11 774 642</i>	<i>11 625 369</i>	<i>11 696 722</i>	<i>11 790 917</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
WAO uitkeringslasten	9 869 792	9 660 253	9 096 559	8 421 610	8 244 190	8 179 691	8 133 274
WAO uitvoeringskosten	795 091	838 887	807 385	665 045	555 297	537 952	537 952
ZW uitkeringslasten	1 537 851	1 574 004	1 667 771	1 834 883	1 869 827	1 892 000	1 900 298
ZW uitvoeringskosten	198 417	211 775	207 588	193 074	183 056	182 259	182 331
WAZ uitkeringslasten	525 000	529 000	510 652	449 004	394 583	350 176	308 252
WAZ uitvoeringskosten	52 485	62 738	52 721	41 989	34 202	31 594	28 719
Nominaal	0	0	19 873	169 037	344 214	523 050	700 091

De uitkeringslasten van de WAO dalen in 2005 en 2006 fors. Dit is vooral het gevolg van de verschuiving van het eerste WAO jaar naar het tweede jaar loondoorbetaling. Als gevolg van deze verschuiving zal de premie verlaagd worden. Daarnaast zorgen het nieuwe stelsel van arbeidsongeschiktheid en de herbeoordelingsoperatie met het gewijzigd Schattingsbesluit voor een besparing op de uitkeringslasten. Na 2007 stabiliseert het niveau van de uitkeringslasten. Door de beleidsmaatregelen liggen de uitkeringslasten dan op een aanzienlijk lager niveau dan bij ongewijzigd beleid.

ZW

De uitkeringslasten van het vangnet ZW zijn vooral afhankelijk van het aantal werklozen en het aantal flexwerkers. Dit zijn de grootste groepen die bij ziekte recht krijgen op een ZW-uitkering. Daarnaast worden de uitkeringen vanwege zwangerschaps- en bevallingsverlof vooralsnog in het ZW volume meegerekend. Afgezien van de ontwikkeling van het aantal werklozen, flexwerkers en zwangerschaps- en bevallingsverloven stijgen de uitkeringslasten van de ZW in 2005 en 2006 als gevolg van de verlenging van de ziekteperiode tot twee jaar.

WAZ

Vanwege de beëindiging van de toegang tot de WAZ zullen de uitkeringslasten van de WAZ een dalende trend laten zien. Het lopend bestand van de WAZ zal geleidelijk uitstromen, terwijl er geen zelfstandigen meer instromen.

Uitvoeringskosten WAO, ZW en WAZ

Vanaf 2004 vertonen de uitvoeringskosten een dalende trend. Dit hangt samen met de uit SUWI-voortvloeiende efficiency-afspraken, waardoor vanaf 2006 ten opzichte van 2002 25% op de reguliere uitvoeringskosten wordt bespaard. Daarnaast wordt de daling bij de WAO veroorzaakt door de verminderde instroom als gevolg van de Wet Verbetering Poortwachter, als gevolg van de Wet verlenging loondoorbetalingsverplichting 2003 en in latere jaren als gevolg van de geraamde besparingen als gevolg van de voorgenomen wet WIA. De daling van de uitvoeringskosten WAZ hangt samen met het stopzetten van de instroom als gevolg van de voorgenomen afschaffing van de WAZ. Een algemene toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage inzake ZBO's en RWT's.

31.4 Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit van de programma-uitgaven is nihil. De WAO, de WAZ, de ZW en de Wajong zijn openeinderegelingen, waarvan de uitgaven worden bepaald door het uitkeringsrecht van de doelgroep en de uitkeringsvoorwaarden. Deze zijn in de wet- en regelgeving vastgelegd. De uitgaven kunnen alleen worden aangepast door wijzigingen in de wet- en regelgeving.

Tabel 31.8: Budgetflexibiliteit artikel 31, begrotingsuitgaven

	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven (x € 1 000)	1 671 437	1 682 764	1 718 070	1 755 252	1 795 941
2. Waarvan apparaatsuitgaven	1 420				
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	1 670 017	1 682 764	1 718 070	1 755 252	1 795 941
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	100%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)		3%	3%	3%	3%
7. Beleidsmatig gereserveerd		97%	97%	97%	97%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 31.9: Budgetflexibiliteit artikel 31, premieuitgaven

	2005	2006	2007	2008	2009
3. Premieuitgaven (x € 1 000)	12 362 549	11 774 642	11 625 369	11 696 722	11 790 917
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	100%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)		7%	7%	7%	7%
7. Beleidsmatig gereserveerd		93%	93%	93%	93%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bij de verdeling is uitgegaan van de wettelijke verplichting tot het uitbetalen van uitkeringen in 2005. Voor de jaren 2006 en verder is uitgegaan van beleidsmatig gereserveerde bedragen voor de uitkeringslasten en voor de uitvoeringskosten van bestuurlijk gebonden bedragen. Voor beide geldt dat alleen wijzigingen in de wet- en regelgeving leiden tot flexibiliteit.

31.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 31.10: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Periodiek onderzoek regelovertreding*	X		X		X	
Wet eigen risicodragen ZW	X					
Wet instroomcijfers WAO		X				
Wet verlenging loondoorbetalingsverplichting bij ziekte				X		

* Voorheen: Misbruik en oneigenlijk gebruik.

Met betrekking tot het stelsel van regelingen rondom ziekte en arbeidsongeschiktheid wordt gewerkt aan een herziening van dit stelsel. Ten aanzien van regelingen die worden herzien is in dit artikel geen evaluatieoverzicht opgenomen.

BELEIDSARTIKEL 32 OVERIGE INKOMENSBESCHERMING

32.1 Algemene doelstelling

Zorgdragen voor adequate bescherming zonder activerende voorwaarden tegen de financiële risico's bij inkomensverlies.

SZW draagt er voor zorg dat aan bepaalde personen bescherming wordt geboden tegen de financiële risico's bij inkomensverlies zonder activerende voorwaarden. Deze bescherming heeft vorm gekregen in de volgende uitkeringsregelingen, te wetende Algemene nabestaandenwet (Anw), de Algemene Ouderdomswet (AOW, met waar van toepassing een aanvullende uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB)) en de Toeslagenwet (TW). Deze uitkeringsregelingen komen op dit beleidsartikel tot uiting en bieden respectievelijk bescherming tegen de financiële risico's bij het overlijden van de partner of de ouders, bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, en bij een inkomen onder het sociaal minimum na het ontvangen van een loondervingsuitkering.

32.2 Operationele doelstellingen

- 1. Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan alleenstaande nabestaanden, wezen of halfwezen voor wie het niet mogelijk is om zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien.*
- 2. Zorgdragen dat een minimuminkomen wordt verstrekt aan personen van 65 jaar en ouder.*
- 3. Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan zieke, arbeidsongeschikte en werkloze werknemers.*

Operationele doelstelling 1: Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan alleenstaande nabestaanden, wezen of halfwezen voor wie het niet mogelijk is om zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien

Nabestaanden, wezen of halfwezen van wie na het overlijden van hun partner of ouder(s) niet verwacht kan worden dat zij zelfstandig in hun levensonderhoud voorzien, ondervinden van overheidswege bescherming tegen het hierdoor optredend risico van inkomensverlies. Deze bescherming wordt geboden op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw). Een inkomensafhankelijke nabestaandenuitkering ter hoogte van maximaal 70% van het minimumloon kan worden verstrekt aan de alleenstaande nabestaande jonger dan 65 jaar die

- een ongehuwd eigen kind, stief- of pleegkind heeft jonger dan 18 jaar dat niet tot het huishouden van een ander behoort;
- arbeidsongeschikt is voor minstens 45%; of
- geboren is voor 1 januari 1950.

Een inkomensafhankelijke halfwezenuitkering ter hoogte van 20% van het minimumloon kan worden verstrekt aan de ouder of verzorger van een tot zijn huishouden behorende halfwees jonger dan 18 jaar.

Volle wezen tot 16 jaar (onder sommige omstandigheden tot 21 jaar) hebben recht op een inkomensafhankelijke wezenuitkering, waarvan de hoogte afhankelijk van de leeftijd 32 tot 64% van de nabestaandenuitkering bedraagt.

De nabestaandenuitkering wordt toegekend aan een alleenstaande nabestaande en is inkomensafhankelijk. Omdat het (gaan) voeren van een gezamenlijke huishouding of het (gaan) verwerven van inkomen van invloed is op het recht op of de hoogte van de uitkering, is het van belang dat de Sociale Verzekeringsbank (SVB), op tijd over informatie hierover beschikt. De ontvanger van de uitkering is verplicht tijdig alle (wijzigingen in) omstandigheden te melden die van invloed kunnen zijn op de uitkering. In tabel 32.1 wordt weergegeven in welke mate aan deze verplichting wordt voldaan.

Handhaving is er namelijk op gericht de naleving van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te bevorderen. Daarom is in dit kader gekozen voor de prestatie-indicator «nalevingsniveau».

Tabel 32.1: Prestatie-indicatoren Anw

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009*
32.01.01* Nalevingsniveau van het melden van het voeren van een gezamenlijke huishouding	Niet bekend			
32.01.02* Nalevingsniveau van opgave van inkomen en wijziging daarvan	Niet bekend			

* De invulling van deze gegevens is afhankelijk van de uitkomsten van het Periodiek onderzoek regelovertreding sociale zekerheid (POROSZ) dat voor de ANW voor het eerst in 2004 wordt uitgevoerd. Bij de uitkomsten zal worden gewerkt met een bandbreedte waartussen het werkelijke nalevingsniveau zich beweegt, zodat bij monitoring over meerdere jaren conclusies kunnen worden getrokken over de ontwikkeling in dat nalevingsniveau.

Tabel 32.2: Kengetallen Anw

Kengetallen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Algemene nabestaandenwet (Anw)</i>							
<i>Volume (x 1 000 uitkeringsjaren)</i>							
Ingang recht voor 1 juli 1996	72	57	49	43	37	32	27
* Vrouwelijke nabestaanden	63	50	43	38	33	29	25
w.v. nabestaanden- + halfwezenuitkering	5	4	3	2	2	2	1
w.v. nabestaandenuitkering	58	46	40	35	31	27	23
* Mannelijke nabestaanden	9	6	6	5	4	3	3
w.v. nabestaanden- + halfwezenuitkering	1	1	1	0	0	0	0
w.v. nabestaandenuitkering	8	6	5	4	4	3	3
Ingang recht na 1 juli 1996	59	64	68	72	76	79	81
* Vrouwelijke nabestaanden	51	55	58	62	65	67	69
w.v. nabestaanden- + halfwezenuitkering	7	8	9	11	11	12	13
w.v. alleen nabestaandenuitkering	39	41	43	45	47	48	49
w.v. alleen halfwezenuitkering	5	5	6	6	6	7	7
* Mannelijke nabestaanden	8	9	10	10	11	11	12
w.v. nabestaanden- + halfwezenuitkering	1	1	1	2	2	2	2
w.v. alleen nabestaandenuitkering	3	3	3	3	3	3	3
w.v. alleen halfwezenuitkering	4	5	5	6	6	6	6
Wezenuitkeringen (x 1 000 personen)	2	2	2	1	2	2	2
Totaal volume uitkeringsjaren	133	122	119	116	114	112	110
Totaal aantal uitkeringsgerechtigden (x 1 000 personen)	153	148	143	140	137	134	130
<i>Gegevens handhaving*</i>							
Bekendheid met regels	Niet bekend						
Aantal controles ogv fraudesignalen	832						
Totaal schadebedrag fraude (x € 1 mln)	5,2						
Afdoeningspercentage fraude	86%						

* BRONNEN: Handhavingsrapportages en Jaarverslagen SVB, Porosz vanaf 2004.

De volumes zijn gebaseerd op de meest recente prognoses van de SVB. De raming voor vrouwelijke en mannelijke nabestaanden met ingang recht voor 1 juli 1996 (de voormalige AWW-ers) is nauwelijks aangepast. De raming voor vrouwelijke en mannelijke nabestaanden met ingang recht na 1 juli 1996 is in geringe mate neerwaarts aangepast. Met name bij de vrouwelijke nabestaanden met ingang recht na 1 juli 1996 is de raming neerwaarts bijgesteld. De afname is vooral terug te vinden bij de vrouwelijke nabestaanden met alleen een nabestaandenuitkering, daar de stijging minder snel verloopt dan voorzien. Per saldo is het totaal aantal uitkeringsgerechtigden met een paar duizend gedaald.

De kengetallen «handhaving» geven informatie die aansluit bij de handhavingsketen: preventie (kennis van de verplichtingen en de sancties bij overtreding), controle (o.g.v. signalen), opsporing (omvang fraude) en afdoening (strafrechtelijk). Vanaf 2005 wordt het eerste kengetal ingevuld aan de hand van de resultaten van POROSZ en worden de laatste twee kengetallen uitgebreid tot administratieve opsporing en afdoening.

Operationele doelstelling 2: Zorgdragen dat een minimuminkomen wordt verstrekt aan personen van 65 jaar en ouder

Personen van 65 jaar of ouder ontvangen voor hun ouderdagsvoorziening van overheidswege een basispensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW). Voor een alleenstaande bedraagt een volledig basispensioen 70% van het minimumloon en voor een gehuwde of samenwonende AOW-er 50% van het minimumloon. Als een AOW-er een partner heeft die jonger is dan 65 jaar, die niet (volledig) in zijn of haar eigen levensonderhoud voorziet, bestaat op grond van de AOW recht op een toeslag op het basispensioen tot aan het relevante sociaal minimum. Deze toeslag is afhankelijk van het eventuele inkomen uit of in verband met arbeid van de jongere partner. Vanaf 2015 worden geen nieuwe toeslagen meer toegekend.

Het AOW-pensioen wordt opgebouwd op basis van het aantal verzekerde jaren. Wie tussen zijn 15de en 65ste jaar continu verzekerd is geweest, ontvangt een volledig AOW-pensioen. Over een periode van 50 jaar heeft de verzekerde dan 100% van zijn pensioen opgebouwd. Wie niet 50 jaar continu verzekerd is geweest (bijvoorbeeld vanwege verblijf in het buitenland) ondervindt een korting op zijn AOW-pensioen van 2% per niet-verzekerd jaar.

Omdat het (gaan) voeren van een gezamenlijke huishouding van invloed is op het niveau van het AOW-pensioen en omdat het (gaan) verwerven van inkomen door de partner jonger dan 65 jaar van invloed is op het recht op of de hoogte van de toeslag, is het van belang dat SVB, op tijd over informatie hierover beschikt. De ontvanger van de uitkering, alsmede zijn jongere partner, is verplicht tijdig alle (wijzigingen in) omstandigheden te melden die van invloed kunnen zijn op het pensioen of de toeslag. In tabel 32.3 wordt weergegeven in welke mate aan deze verplichting wordt voldaan.

Handhaving is er namelijk op gericht de naleving van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te bevorderen. Daarom is in dit kader gekozen voor de prestatie-indicator «nalevingsniveau».

Tabel 32.3: Prestatie-indicatoren AOW

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009*
32.02.01* Nalevingsniveau van het melden van gewijzigde samenlevingsvorm	Niet bekend			
32.02.02* Nalevingsniveau van opgave van inkomen en wijziging daarvan van partner jonger dan 65 jaar	Niet bekend			

* De invulling van deze gegevens is afhankelijk van de uitkomsten van het Periodiek onderzoek regelovertreding sociale zekerheid (POROSZ) dat voor de AOW voor het eerst in 2004 wordt uitgevoerd. Bij de uitkomsten zal worden gewerkt met een bandbreedte waartussen het werkelijke nalevingsniveau zich beweegt, zodat bij monitoring over meerdere jaren conclusies kunnen worden getrokken over de ontwikkeling in dat nalevingsniveau.

Zoals hierboven toegelicht, heeft niet iedereen van 65 jaar en ouder een volledig AOW-pensioen opgebouwd. Indien dit gepaard gaat met geen, of onvoldoende aanvullend pensioen (via collectieve regeling of individuele verzekering), kan het zijn dat het inkomen van een huishouden onder het sociaal minimum geraakt. Indien betrokkenen voldoen aan de vereisten, onder andere met betrekking tot de in aanmerking te nemen middelen,

ontstaat een recht op aanvullende bijstand. Voor deze categorie – die in de regel geen deel meer uitmaakt van de beroepsbevolking¹ – zijn de activerende voorwaarden uit de Wet werk en bijstand niet van toepassing. De middelen waarover gemeenten de beschikking hebben voor deze categorie maken onderdeel uit van het gebudgetteerde inkomensdeel WWB en zijn onder artikel 30 opgenomen. Gemeenten worden jaarlijks geïnformeerd over welk deel van het toegekende budget aan deze categorie wordt toegerekend. In 2003 zijn ruim 22 000 uitkeringen verstrekt als aanvulling op een onvolledige AOW-opbouw.

Het kabinet hecht er veel waarde aan dat Nederlandse ingezetenen tijdig een afdoende oudedagsvoorziening opbouwen. Zie hiertoe beleidsartikel 28 Pensioenbeleid uit deze begroting.

Tabel 32.4: Kengetallen AOW

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
AOW							
Volume (maal 1000 uitkeringsjaren)							
90% uitkering (alleenstaande met kind)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
70% uitkering (totaal)	966	970	976	981	985	993	1 004
w.v. partner < 65 jaar	9	6	5	6	5	6	6
w.v. overigen	957	964	971	975	980	987	998
50% uitkering (totaal)	1 266	1 327	1 355	1 382	1 410	1 443	1 481
w.v. partner < 65 jaar	163	200	204	207	211	216	221
w.v. overigen	1 103	1 127	1 151	1 175	1 199	1 227	1 260
Totaal volume uitkeringsjaren (90%+70%+50%)	2 232	2 298	2 331	2 363	2 396	2 436	2 485
Aantal uitkeringsgerechtigden (x 1000 personen)	2 424	2 469	2 517	2 564	2 611	2 668	2 735
<i>Korting op de AOW-uitkering i.v.m. niet-verzekerde jaren</i>							
* aantal personen met korting (x 1000 personen)	325	343	365	392	420	452	488
* aantal personen met korting (% van het totaal)	13%	14%	14%	15%	16%	17%	18%
* gemiddeld kortingspercentage	49,9%	49,8%	50,6%	51,3%	51,3%	51,3%	51,3%
<i>Gegevens handhaving*</i>							
Bekendheid met regels	Niet bekend						
Aantal controles ogv fraudesignalen	779						
Totaal schadebedrag fraude (x € 1 mln)	3,4						
Afdoeningspercentage fraude	73%						

* BRONNEN: Handhavingsrapportages en Jaarverslagen SVB, Porosz vanaf 2004

De kengetallen «handhaving» geven informatie die aansluit bij de handhavingketen: preventie (kennis van de verplichtingen en de sancties bij overtreding), controle (o.g.v. signalen), opsporing (omvang fraude) en afdoening (strafrechtelijk). Vanaf 2005 wordt het eerste kengetal ingevuld aan de hand van de resultaten van POROSZ en worden de laatste twee kengetallen uitgebreid tot administratieve opsporing en afdoening.

¹ Voor de partner die jonger is dan 65 geldt wel een arbeidsverplichting.

Tot 1 januari 2000 konden een AOW- en Anw-uitkering onbeperkt worden geëxporteerd naar het buitenland. Sinds die datum geldt een export-

bepierking voor het AOW-pensioen hoger dan 50% van het minimumloon, de AOW-toeslag en de Anw-uitkering. De exportbepierking is direct in werking getreden voor mensen die vanaf 1 januari 2000 in een niet-verdragsland (zijn) gaan wonen. Voor mensen die op de ingangsdatum al in een niet-verdragsland woonden en een uitkering hadden, geldt overgangsrecht. Het recht op uitkering op grond van de voorheen geldende regelgeving blijft gedurende een bepaalde termijn bestaan. Aanvankelijk zou deze termijn op 1 januari 2003 aflopen, maar de overgangstermijn is inmiddels wettelijk verlengd tot 1 januari 2004. Omdat de Centrale Raad van Beroep heeft geoordeeld dat export ook mogelijk is op basis van Verdrag nr. 118 van de Internationale Arbeidsorganisatie, heeft het kabinet inmiddels besloten om de exportbepierking op te schorten totdat genoemd verdrag is opgezegd. Dit is op zijn vroegst per 1 september 2005.

Operationele doelstelling 3: Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan zieke, arbeidsongeschikte en werkloze werknemers

De Toeslagenwet (TW), die in 1987 in het kader van de stelselherziening is ingevoerd, vult de loondervingsuitkering (ZW, WW, WAO, WAZ, Wajong, WAMIL) aan tot het voor de leefvorm relevant sociale minimum. De TW kent geen vermogenstoets, maar wel een toets op het inkomen van de toeslaggerechtigde en zijn partner. De TW overbrugt daarmee de minimumbehoeftefunctie en de loondervingsfunctie in de sociale zekerheid en vult maximaal aan tot het minimumniveau. De TW wordt uitgevoerd door het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) die de loondervingsuitkeringen uitvoert.

Tabel 32.5: Kengetallen Toeslagenwet

Kengetallen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Gemiddelde jaarvolume (x 1 000 uitkeringsjaren)	92	99	98	89	85	83	82
Gemiddelde toeslag (x € 1)	3 310	3 318	3 301	3 294	3 283	3 272	3 280
<i>Gegevens handhaving*</i>							
Aantal fysieke en bijzondere controles	156	92**					
Totaal schadebedrag (x € 1 mln)	1,3	0,6**					
Afdoeningspercentage	93,7%	98,7**					

* BRON: Jaarverslagen UWV

** Betreft halfjaarcijfers UWV

Handhaving is erop gericht de naleving van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te bevorderen.

De kengetallen «handhaving TW» geven informatie die aansluit bij onderdelen van de handhavingsketen: controle (inclusief bijzondere controles), opsporing (omvang geregistreerde schade) en afdoening (administratief- en strafrechtelijk). Preventie vindt bij de TW niet afzonderlijk plaats, maar samen met de primaire uitkering, zodat geen apart kengetal «kennis van regels» is opgenomen.

32.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 32.6: Budgettaire gevolgen artikel 32 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	315 292	341 739	331 312	297 084	282 050	275 595	271 915
Uitgaven	315 292	341 739	331 312	297 084	282 050	275 595	271 915
<i>Programmauitgaven</i>	<i>315 292</i>	<i>341 739</i>	<i>330 592</i>	<i>297 084</i>	<i>282 050</i>	<i>275 595</i>	<i>271 915</i>
<i>Operationele doelstelling 3</i>							
Toeslagenwet uitkeringslasten	304 543	328 284	318 693	290 345	275 149	268 507	265 171
Toeslagenwet uitvoeringskosten	10 749	13 455	11 899	6 739	6 901	7 088	6 744
<i>Apparaatsuitgaven</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>720</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Personeel			684				
Materieel			36				
Ontvangsten	0	36 000	0	0	0	0	0

Uitkeringslasten toeslagenwet

In de moederwetten WW en WAO treden er t/m 2005 tegengestelde effecten op: Het WW-volume stijgt terwijl het WAO-volume daalt. In 2004 wordt het effect van een dalend WAO-volume overheerst door het effect van het stijgend WW-volume. Voor 2005 is dit net andersom waardoor de uitkeringslasten voor de TW gaan dalen. Vanaf 2006 daalt ook het WW-volume, waardoor er voor de uitkeringslasten in 2006 een grotere daling optreedt dan in 2005.

Uitvoeringskosten Toeslagenwet

Vanaf 2004 vertonen de uitvoeringskosten TW een dalende trend. Dit hangt samen met de uit SUWI-voortvloeiende efficiency-afspraken, waardoor vanaf 2006 ten opzichte van 2002 25% op de reguliere uitvoeringskosten wordt bespaard. Een algemene toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage inzake ZBO's en RWT's.

Tabel 32.7: Premie-uitgaven artikel 32 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal uitgaven	24 064 528	24 532 774	25 072 006	25 667 460	26 330 293	27 040 438	27 762 017
<i>Programmauitgaven</i>	<i>24 064 528</i>	<i>24 532 774</i>	<i>25 072 006</i>	<i>25 667 460</i>	<i>26 330 293</i>	<i>27 040 438</i>	<i>27 762 017</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
ANW uitkeringslasten	1 499 178	1 455 604	1 405 961	1 371 380	1 343 120	1 313 939	1 278 138
ANW uitvoeringskosten	36 265	35 073	34 126	33 162	32 569	32 023	31 689
Nominaal	0	0	12 567	30 412	48 990	67 383	84 787
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
AOW uitkeringslasten	22 427 589	22 936 073	23 234 691	23 516 804	23 812 503	24 183 774	24 564 251
AOW uitvoeringskosten	101 496	106 024	105 607	105 635	107 970	110 674	113 045
AOW tegemoetkoming	0	0	151 900	153 800	155 800	158 200	161 100
Nominaal	0	0	127 154	456 267	829 341	1 174 445	1 529 007

Uitkeringslasten AOW/ANW

De uitkeringslasten AOW en ANW zijn in hoofdzaak het gevolg van demografische ontwikkelingen. Mutaties in de uitkeringslasten zijn op dit moment niet het gevolg van gewijzigd beleid.

Tegemoetkoming AOW-ers

In het licht van het inkomensbeeld 2005 (zie ook artikel 21) heeft het kabinet besloten tot een tegemoetkoming voor AOW-gerechtigden van € 60 bruto per jaar. De uitgaven worden gefinancierd via de rijksbijdrage tegemoetkoming AOW-ers (artikel 34).

Uitvoeringskosten AOW/ANW

De in dit artikel opgevoerde uitvoeringskosten voor AOW en ANW zijn afgestemd op de bijbehorende taken en zijn onderdeel van het totale budget van de SVB. Er is sprake van geringe mutaties onder invloed van loon-, prijs- en volumeontwikkelingen. Een algemene toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage inzake ZBO's en RWT's.

32.4 Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit van de programma-uitgaven is nihil. De ANW, de AOW en de TW zijn opneemregelingen, waarvan de uitgaven worden bepaald door het uitkeringsrecht van de doelgroep en de uitkeringsvoorwaarden. Deze zijn in de wet- en regelgeving vastgelegd. De uitgaven kunnen alleen worden aangepast door wijzigingen in de wet- en regelgeving.

Tabel 32.8: Budgetflexibiliteit artikel 32, begrotingsuitgaven					
	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven (x € 1 000)	331 312	297 084	282 050	275 595	271 915
2. Waarvan apparaatsuitgaven	720				
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	330 592	297 084	282 050	275 595	271 915
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	99%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	1%	1%	1%	1%	1%
7. Beleidsmatig gereserveerd		99%	99%	99%	99%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 32.9: Budgetflexibiliteit artikel 32, premieuitgaven					
	2005	2006	2007	2008	2009
3. Premieuitgaven (x € 1 000)	25 072 006	25 667 460	26 330 293	27 040 438	27 762 017
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	99%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	1%	1%	1%	1%	1%
7. Beleidsmatig gereserveerd		99%	99%	99%	99%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bij de verdeling van de begrotings- en de premieuitgaven is uitgegaan van de wettelijke verplichting tot het uitbetalen van uitkeringen in 2005. Voor de jaren 2006 en verder is uitgegaan van beleidsmatig gereserveerde bedragen voor de uitkeringslasten en voor de uitvoeringskosten van bestuurlijk gebonden bedragen. Voor beide geldt dat alleen wijzigingen in de wet- en regelgeving leiden tot flexibiliteit.

32.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 32.10: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Inkomensgarantie voor ouderen	X					
Inkomensgarantie nabestaanden			X			
Periodiek onderzoek regelovertreding (vanaf 2004)*	X		X		X	
Toeslagenwet					X	

* Voorheen: Misbruik en oneigenlijk gebruik.

De SVB heeft onderzoek verricht naar de effecten van de wetwijziging vrijwillige AOW/ANW-verzekering, die in 2001 is ingegaan. Het parlement is op 16 april 2004 schriftelijk over de resultaten van dit onderzoek ingelicht (Kamerstukken II, 2003/04, 27 468, nr. 16). De verhoging van de minimumpremie van 5% naar 10% heeft niet geleid tot veel opzeggingen van de vrijwillige verzekering.

BELEIDSARTIKEL 33 TEGEMOETKOMING SPECIFIEKE KOSTEN

33.1 Algemene doelstelling

Zorgdragen voor tegemoetkoming in specifieke kosten alsmede maatschappelijke erkenning van het leed van de asbestslachtoffers die niet via de voormalige werkgever een schadevergoeding kunnen verkrijgen.

SZW draagt er voor zorg dat bepaalde groepen personen een (financiële) tegemoetkoming krijgen voor specifieke kosten of als maatschappelijke erkenning van het leed van de asbestslachtoffers die niet via de voormalige werkgever een schadevergoeding kunnen verkrijgen. Deze tegemoetkomingen hebben vorm gekregen in vier uitkeringsregelingen op basis van de Wet werk en bijstand (WWB), de Algemene Kinderbijslagwet (AKW), de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG) en de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS). Al deze uitkeringsregelingen komen op dit beleidsartikel tot uiting en bieden respectievelijk een tegemoetkoming in de noodzakelijke kosten van bestaan, in de kosten van kinderen en aan de schadevergoeding van de immateriële schade van slachtoffers die door beroepsmatige blootstelling aan asbest maligne mesothelioom hebben ontwikkeld maar die geen verhaalbare vordering op een voormalige werkgever hebben.

33.2 Operationele doelstellingen

- 1. Zorgdragen dat gemeenten een tegemoetkoming kunnen verstrekken voor kosten voortvloeiend uit bijzondere omstandigheden en die niet uit eigen middelen kunnen worden voldaan.*
- 2. Zorgdragen dat een financiële tegemoetkoming in de kosten van kinderen wordt verstrekt aan ouders of verzorgers.*
- 3. Het zoveel mogelijk bij leven verstrekken van een eenmalige financiële tegemoetkoming in de immateriële schade aan werknemers, of huisgenoten van werknemers, met maligne mesothelioom door asbestblootstelling.*

Operationele doelstelling 1: Zorgdragen dat gemeenten een tegemoetkoming kunnen verstrekken voor kosten voortvloeiend uit bijzondere omstandigheden en die niet uit eigen middelen kunnen worden voldaan

De Wet werk en bijstand maakt het voor gemeenten mogelijk om, naast de algemene periodieke bijstand en langdurigheidstoeslag, bijzondere bijstand te verstrekken. Het gaat daarbij om aanvullende inkomensondersteuning om te voorzien in, uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende, noodzakelijke kosten van bestaan. De colleges van B&W zijn verantwoordelijk voor de beantwoording van de vraag of deze onkosten niet uit eigen middelen kunnen worden voldaan. In beginsel is er bij het verstrekken van bijzondere bijstand sprake van een geïndividualiseerde tegemoetkoming. Aan personen van 65 jaar en ouder, evenals aan chronische zieken en gehandicapten kunnen gemeenten categoriale bijstand verlenen. Dit echter voor zover het ten aanzien van de categorie waartoe zij behoren aannemelijk is dat die zich in bijzondere omstandigheden bevindt, waarbij sprake is van bepaalde noodzakelijke kosten van bestaan waarin de algemene bijstand niet voorziet en die de aanwezige draagkracht te boven gaat.

Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering van het gemeentefonds middelen voor bovengenoemde taak. Zie hiertoe de begrotingsstaat van het gemeentefonds en de bijlagen daarbij. Gemeenten zijn gezien de aard van de algemene uitkering uit het gemeentefonds vrij in de aanwending van middelen voor de bijzondere bijstand; zij hoeven daarover geen verantwoording af te leggen aan het rijk. Hoewel de algemene uitkering vrij besteedbaar is voor gemeenten, is voor de invulling van het gemeentelijk inkomensondersteuningsbeleid van belang dat herkenbaar wordt welke middelen het rijk hiervoor via het gemeentefonds beschikbaar stelt. Hierdoor wordt er uitgegaan van een «fictief budget bijzondere bijstand» binnen de algemene uitkering van het gemeentefonds.

In 2004 is naar aanleiding van de behandeling van de begroting van SZW € 80 miljoen extra voor compensatie voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten die onevenredig werden getroffen door maatregelen in de zorg beschikbaar gesteld. In navolging van deze compensatie reserveert het Kabinet in 2005 € 25 miljoen voor nadere maatregelen rond zittend ziekenvervoer en zelfzorgmiddelen. In het generieke inkomensbeeld, dat in 2005 over de hele linie negatief zal zijn, worden ouderen met een laag inkomen en gezinnen met kinderen en een laag inkomen relatief ontzien. Hieraan levert voor ouderen een toeslag op de AOW van € 60 een bijdrage. De toevoeging aan de middelen voor de bijzondere bijstand wordt in 2005 voor € 25 miljoen gecontinueerd. Het «fictief budget bijzondere bijstand» voor het jaar 2005 komt daarmee uit op € 316 miljoen.

Operationele doelstelling 2: Zorgdragen dat een financiële tegemoetkoming in de kosten van kinderen wordt verstrekt aan ouders of verzorgers

Het verzorgen en opvoeden van kinderen brengt kosten met zich mee. In deze kosten wordt voor kinderen tot 18 jaar van overheidswege tegemoet gekomen door middel van het per kwartaal achteraf verstrekken van kinderbijslag op grond van de Algemene Kinderbijslagwet (AKW). Voor kinderen die geboren zijn op of na 1 januari 1995, ontvangen ouders een vast bedrag afhankelijk van de leeftijd. Voor kinderen die geboren zijn voor 1 januari 1995, is de hoogte van de kinderbijslag op grond van overgangsrecht ook afhankelijk van het aantal kinderen in het gezin waarvoor recht bestaat op kinderbijslag. In 2005 zal de Kamer een nota over de AKW in den brede ontvangen, waarin onder meer vereenvoudiging van de wetgeving aan de orde zal komen.

In het Strategisch Akkoord was het voorstel opgenomen om met ingang van 2003 voor in het buitenland (niet-EU/EER-landen) wonende kinderen nog slechts een vast bedrag van 10% van de Nederlandse kinderbijslag uit te keren (woonlandbeginsel). Invoering van deze maatregel werd uitgesteld tot 2005. Thans wordt ervan afgezien. Reden hiervan is, dat invoering van het woonlandbeginsel zou inhouden, dat het merendeel van de inmiddels afgesloten handhavingsverdragen in het kader van de Wet Beperking export uitkeringen (BEU) zouden moeten worden aangepast. Wanneer een land geen belang heeft bij verdragsaanpassing, bestaat het risico van opzegging van het verdrag door dat land, waarmee Nederland zijn controle-afspraken kwijtraakt, ook ten aanzien van de langlopende uitkeringen die Nederland hoe dan ook moet blijven exporteren. Hierdoor ontstaat een frauderisico, dat groter is dan dat invoering van het woonlandbeginsel zou opleveren. Ook wordt thans afgezien van het voornemen tot afschaffing van het recht op kinderbijslag voor 16- en

17-jarige kinderen die geen erkend onderwijs volgen, waartoe door het kabinet in aanvulling op de maatregelen voortvloeiend uit het Strategisch Akkoord werd besloten.

Voor het recht op kinderbijslag voor een 16- of 17-jarige kind worden aanvullende voorwaarden gesteld. Zo moeten de ouders of verzorgers het kind in ieder geval in belangrijke mate onderhouden. Bij de bepaling hiervan speelt een rol of het kind eigen inkomen uit arbeid ontvangt. Dit inkomen mag een bepaald maximum bedrag niet overschrijden. Jaarlijks wordt hier onderzoek naar verricht, maar indien tussentijds een wijziging optreedt, moet een ouder of verzorger dit uit eigen beweging melden. Het in- of uitwonend zijn van een kind kan van invloed zijn op het recht op danwel de hoogte van de kinderbijslag. In onderstaande tabel wordt aangegeven in hoeverre ouders of verzorgers hun verplichting om wijzigingen in deze omstandigheden tijdig te melden, nakomen. Handhaving is er namelijk op gericht de naleving van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te bevorderen. Daarom is in dit kader gekozen voor de prestatie-indicator «nalevingsniveau».

Tabel 33.1: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 2

Prestatie-indicator	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005	Streven 2009*
33.02.01* Nalevingsniveau van tijdige opgave wijziging in- en uitwonend	Niet bekend			
33.02.02* Nalevingsniveau van opgave van inkomsten kinderen 16 jaar en ouder	Niet bekend			

*De invulling van deze gegevens is afhankelijk van de uitkomsten van het Periodiek onderzoek regelovertreding sociale zekerheid (POROSZ) dat voor de AKW voor het eerst in 2004 wordt uitgevoerd. Bij de uitkomsten zal worden gewerkt met een bandbreedte waartussen het werkelijke nalevingsniveau zich beweegt, zodat bij monitoring over meerdere jaren conclusies kunnen worden getrokken over de ontwikkeling in dat nalevingsniveau.

Bovenstaande indicatoren hebben alle betrekking op de AKW. Naast de AKW bestaat de regeling Tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen 2000 (TOG 2000). Het verzorgen van een gehandicapt kind thuis brengt immers extra kosten met zich mee. Op grond van de TOG 2000 kunnen ouders of verzorgers in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in deze kosten voor kinderen van 3 tot 18 jaar. Net als kinderbijslag wordt deze tegemoetkoming per kwartaal achteraf betaald. De tegemoetkoming bestaat uit één vast bedrag, ongeacht de leeftijd van het kind of de aard van de handicap.

Tabel 33.2: Kengetallen AKW en regeling TOG

Kengetallen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Volume-ontwikkeling AKW en TOG							
Gezinnen AKW (x 1 000)	1 906	1 922	1 934	1 945	1 949	1 951	1 949
Aantal telkinderen AKW (x 1 000)	3 504	3 529	3 537	3 542	3 542	3 536	3 524
Aantal telkinderen TOG (x 1 000)	25	30	35	35	35	35	35
<i>Gegevens handhaving AKW*</i>							
Bekendheid met regels	Niet bekend						
Aantal controles ogv fraudesignalen	197						
Totaal schadebedrag fraude (x € 1 mln)	0,4						
Afdoeningspercentage fraude	72%						

* BRONNEN: Handhavingsrapportages en Jaarverslagen SVB, Porosz vanaf 2004

De kengetallen «handhaving» geven informatie die aansluit bij de handhavingsketen: preventie (kennis van de verplichtingen en de sancties bij overtreding), controle (o.g.v. signalen), opsporing (omvang fraude) en afdoening (strafrechtelijk). Vanaf 2005 wordt het eerste kengetal ingevuld aan de hand van de resultaten van POROSZ en worden de laatste twee kengetallen uitgebreid tot administratieve opsporing en afdoening.

De ontwikkeling van het volume TOG in tabel 33.2 laat ook in 2004 een stijging zien. Met deze stijging is in de begroting 2004 al rekening gehouden. In het meerjarig beeld wordt de stijging in 2005 doorgetrokken en zodoende aangepast aan het uitvoeringsbeeld. Het voornemen is om vanaf 2006 de indicatiestelling voor de TOG te laten plaatsvinden overeenkomstig de indicatiestelling in het kader van de AWBZ. Er wordt geen verdere stijging van het volume van de TOG verwacht als gevolg van dit voornemen.

Operationele doelstelling 3: Het zoveel mogelijk bij leven verstrekken van een eenmalige financiële tegemoetkoming in de immateriële schade aan werknemers, of huisgenoten van werknemers, met maligne mesothelioom door asbestblootstelling

De regeling Tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS) is het sluitstuk op het Convenant Instituut Asbestslachtoffers. De TAS beoogt een vangnet te zijn voor die asbestslachtoffers die naar geldende burgerrechtelijke maatstaven een vordering tot schadevergoeding hebben, maar vanwege het ontbreken van een aansprakelijke tegenpartij of vanwege een beroep op verjaring van de claim er niet in slagen hun vordering geldend te maken. De overheid geeft een eenmalige tegemoetkoming in de immateriële schade van slachtoffers die door beroepsmatige blootstelling aan asbest maligne mesothelioom hebben ontwikkeld maar die geen verhaalbare vordering op een voormalige werkgever hebben. De overheid neemt niet de aansprakelijkheid van de werkgever over maar de vergoeding is te beschouwen als een uiting van maatschappelijke betrokkenheid bij het leed van de asbestslachtoffers. Hierbij geldt dat het slachtoffer zelf de maatschappelijke erkenning moet kunnen verkrijgen. In de TAS regeling is een voorschotregeling opgenomen, met behoud van bovengenoemde uitgangspunten. Door de voorschotregeling ontvangt het gros van de slachtoffers bij leven een erkenning voor het leed.

Voor de TAS is essentieel dat het slachtoffer zich bij leven aanmeldt bij het Instituut Asbestslachtoffers (IAS). Vervolgens bereidt het slachtoffer met het IAS een aanvraag om een voorschot voor. Als het slachtoffer niet bij leven een voorschot aanvraagt kunnen de nabestaanden, mits het slachtoffer zich wel bij leven bij het IAS heeft aangemeld voor bemiddeling, recht hebben op een eenmalige uitkering, als het slachtoffer daarop recht zou hebben gehad. Het aantal door de SVB verstrekte voorschotten is een belangrijke indicator voor de werking van de TAS; immers een voorschot wordt in beginsel bij leven aan een slachtoffer uitgekeerd. Streven is dat 90% van de toekenningen bij leven – dus in de vorm van voorschotten – geschiedt. Na verstrekking van het voorschot start het IAS de bemiddeling op basis van het convenant. Indien dit leidt tot een schikking stort de werkgever of verzekeraar het voorschot terug naar de SVB. Voor de volumes is van belang dat het bemiddelingsproces lange tijd kan duren. In veel gevallen komt het pas in het jaar na voorschotverstreking tot terugbetaling. Er wordt van uit gegaan dat het in 40% van de gevallen komt tot terugbetaling.

Tabel 33.3: Kengetallen Asbest

Kengetallen	Realisatie 2003	Prognose 2004	Prognose 2005 e.v.
Volume-ontwikkeling regeling Asbest (x 1)			
Toekenningen voorschot (bij leven)	191	230	240
Toekenningen eenmalige uitkering	29	35	25
Terugontvangen TAS voorschotten	38	120	115
Streven toekenningen in procenten			90%

Bron: SVB.

33.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 33.4: Begrotingsuitgaven artikel 33 (x € 1 000)

Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	3 313 038	3 335 967	3 347 382	3 341 805	3 324 764	3 293 768	3 257 569
Uitgaven	3 313 038	3 335 967	3 347 382	3 341 805	3 324 764	3 293 768	3 257 569
<i>Programmauitgaven</i>	<i>3 313 038</i>	<i>3 335 967</i>	<i>3 346 923</i>	<i>3 341 805</i>	<i>3 324 764</i>	<i>3 293 768</i>	<i>3 257 569</i>
Operationele doelstelling 2							
AKW uitkeringslasten	3 207 000	3 222 900	3 229 248	3 224 038	3 206 989	3 176 107	3 140 100
AKW uitvoeringskosten	75 000	80 564	80 742	80 824	80 835	80 725	80 515
TOG uitkeringslasten	24 737	26 755	31 094	31 094	31 091	31 092	31 100
TOG uitvoeringskosten	2 562	2 559	2 606	2 616	2 616	2 611	2 621
Operationele doelstelling 3							
Uitkeringslasten Reg. Asbest	2 836	2 188	2 235	2 235	2 235	2 235	2 235
Uitvoeringskosten Reg. Asbest	903	1 001	998	998	998	998	998
<i>Apparaatsuitgaven</i>			459	0	0	0	0
Personeel			438				
Materieel			21				
Ontvangsten	12 168	272	272	272	272	272	272

Uitkeringslasten AKW/TOG/Regeling Asbest

Als gevolg van demografische ontwikkelingen laat het budgettaire beeld van de AKW tot 2005 een stijgende uitkeringslast zien. Dit is voor een groot deel het gevolg van het doorschuiven naar een andere leeftijdscategorie met een hoger AKW-bedrag. Vanaf 2005 slaat dit om in een daling. Gezien de stijging van het volume TOG in 2005 zijn de uitkeringslasten toegenomen voor dat jaar.

Bij de raming voor de uitkeringslasten van de asbestregeling is uitgegaan van een aantal te verstrekken tegemoetkomingen van 265 per jaar, waarvan 40% op werkgevers wordt verhaald.

Uitvoeringskosten AKW/TOG/Regeling Asbest

De in dit artikel opgevoerde uitvoeringskosten voor TAS, TOG en AKW zijn afgestemd op de bijbehorende taken en zijn onderdeel van het totale budget van de SVB. Er is sprake van geringe mutaties onder invloed van volumeontwikkelingen. Een algemene toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage inzake ZBO's en RWT's (hoofdstuk 9).

33.4 Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit van de programma-uitgaven is nihil. De AKW, de TOG en de TAS zijn opneideregelingen, waarvan de uitgaven worden bepaald door het uitkeringsrecht van de doelgroep en de uitkeringsvoorwaarden. Deze zijn in de wet- en regelgeving vastgelegd. De uitgaven kunnen alleen worden aangepast door wijzigingen in de wet- en regelgeving. Bij de TAS zal ook het convenant moeten worden aangepast.

Tabel 33.5: Budgetflexibiliteit

	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven (x € 1 000)	3 347 382	3 341 805	3 324 764	3 293 768	3 257 569
2. Waarvan apparaatsuitgaven	459				
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	3 346 923	3 341 805	3 324 764	3 293 768	3 257 569
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	98%				
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	2%	2%	2%	2%	2%
7. Beleidsmatig gereserveerd		98%	98%	98%	98%
8. Beleidsmatig vrij					
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bij de verdeling is uitgegaan van de wettelijke verplichting tot het uitbetalen van uitkeringen in 2005. Voor de jaren 2006 en verder is uitgegaan van beleidsmatig gereserveerde bedragen voor de uitkeringslasten en voor de uitvoeringskosten van bestuurlijk gebonden bedragen. Voor beide geldt dat alleen wijzigingen in de wet- en regelgeving leiden tot flexibiliteit.

33.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 33.6: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tegemoetkoming in kosten van kinderen	X					
Periodiek onderzoek regelovertreding (vanaf 2004)*	X		X		X	
Tegemoetkoming asbestslachtoffers		X				
Bijzondere bijstand	X					

* Voorheen: Misbruik en oneigenlijk gebruik.

In mei 2004 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de resultaten gepubliceerd van het onderzoek «Equivalentiefactoren 1995–2000». Het onderzoek betrof een actualisering van het onderzoek «Equivalentiefactoren 1990–1995» uit 1998. Op 30 juni 2004 is de Kamer schriftelijk geïnformeerd over de belangrijkste resultaten van het onderzoek en is ingegaan op vragen van de Kamer naar de kostendekkendheid van kindgerelateerde tegemoetkomingen in relatie tot inkomen en gezinsgrootte (Kamerstukken II, 2003–2004, 29 258, nr. 16).

De TAS-regeling wordt in 2005 geëvalueerd. Zoals toegezegd aan de Tweede Kamer wordt daarbij ook gekeken naar de reikwijdte van de regeling.

In 2004 wordt er een onderzoek verricht naar maatregelen die gemeenten hebben getroffen om niet-gebruik bijzondere bijstand chronisch zieken, gehandicapten en ouderen tegen te gaan.

BELEIDSARTIKEL 34 RIJKSBIJDRAGEN AAN SOCIALE FONDSEN EN SPAARFONDS AOW

34.1 Algemene doelstelling

Borgen van voldoende dekking in sociale fondsen en spaarfonds AOW.

Het grootste deel van de sociale zekerheidsregelingen wordt gefinancierd door middel van premieheffing. Omdat in sommige omstandigheden premieheffing niet wenselijk of volledig mogelijk is, is in een aantal gevallen ervoor gekozen om de sociale fondsen te voorzien van een rijksbijdrage.

Een aparte positie neemt de rijksbijdrage aan het Spaarfonds AOW in. Het Spaarfonds AOW is geen daadwerkelijk fonds, in de eigenlijke betekenis van het woord. Het Spaarfonds bevat geen werkelijke vermogenstitels. Het fonds is de facto een registratie van een op specifieke titel afgeloste schuld. De ten gunste van het fonds geboekte bedragen maken deel uit van de collectieve sector. Stortingen in het Spaarfonds leiden niet tot een belasting van het begrotingssaldo.

34.2 Operationele doelstellingen

- 1. Het medebekostigen van de sociale verzekeringen uit de schatkist ter dekking of voorkoming van tekorten in de fondsen.*
- 2. Het waarborgen dat de AOW vanaf 2020 ondanks de vergrijzing betaalbaar blijft.*

Operationele doelstelling 1: Het medebekostigen van de sociale verzekeringen uit de schatkist ter dekking of voorkoming van tekorten in de fondsen.

Rijksbijdrage WAZ

SZW zorgt ervoor dat de rijksbijdrage aan het Arbeidsongeschiktheidsfonds Zelfstandigen (AfZ) zodanig wordt vastgesteld dat deze voorziet in de benodigde resterende dekking indien de Waz-premie die beroepsbeoefenaren inbrengen, onvoldoende is om hun arbeidsongeschiktheidslasten te dekken. De Waz-premie wordt geïnd door de Belastingdienst en afgedragen aan het AfZ. In 2003 is het voorschot op de rijksbijdrage WAZ voor het laatst betaald.

Premiebijdrage gemoedsbezwaarden

SZW voorziet in rijksbijdragen die de premiederving compenseren van de werknemersfondsen wegens aan werkgevers verleende premievrijstelling tot premiebetaling uit hoofde van gemoedsbezwaren. Natuurlijke personen en rechtspersonen waarbij natuurlijke personen werkzaam zijn, kunnen bij het UWV een aanvraag doen voor vrijstelling wegens gemoedsbezwaren van de verplichting tot premiebetaling. Dan wordt er in het kader van één of meer werknemersverzekeringen geen premie geheven, maar aan de werkgever een naheffingsaanslag in de loonbelasting (zonder verhoging) opgelegd ter hoogte van het bedrag waarvoor de werknemer aansprakelijk zou zijn geweest indien geen vrijstelling was verleend. Een compenserende rijksbijdrage is wenselijk omdat de uitkeringen aan werknemers met een gemoedsbezwaarde werkgever, gewoon uit de fondsen bekostigd worden.

Rijksbijdrage BIKK voor de AOW en de Anw

Sinds 2001 worden de fondsen voor de volksverzekeringen gecompenseerd voor een daling van de premieopbrengst als gevolg van de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001. Dit betekende dat het systeem van belastingvrije sommen werd vervangen door een systeem van heffingskortingen en het arbeidskostenforfait door een arbeidskorting, met als gevolg een lagere premieopbrengst. Deze compensatie is de zogeheten BIKK (Bijdrage in de Kosten van Kortingen). De hoogte hiervan wordt jaarlijks aangepast aan de geraamde kosten van de heffingskortingen en wijzigingen van de belasting- en premietarieven in de eerste schijf.

Rijksbijdrage AOW-gat grensarbeiders

In 2002 heeft de Kamer besloten om met terugwerkende kracht tot 1 januari 2002 de korting op het AOW-pensioen van vrouwen wier echtgenoten als grensarbeiders in de periode van 1 januari 1957 tot 1 april 1985 niet verzekerd waren voor de AOW, alsnog buiten beschouwing te laten. Dit geldt tevens voor de korting op de toeslag waarop de pensioengerechtigde echtgenoot recht heeft voor zijn jongere partner gedurende de periode dat zij de 65-jarige leeftijd nog niet heeft bereikt.

Rijksbijdrage Ouderdomsfonds

Bij het Ouderdomsfonds is sprake van een exploitatietekort. Dit leidt tot een vermogenstekort van gelijke omvang in 2004. Dit vermogenstekort wordt aangevuld uit de rijksmiddelen waardoor een neutrale kaspositie voor het Ouderdomsfonds ontstaat. Deze rijksbijdrage belast het EMU-saldo niet omdat daarin de saldi van de fondsen en het rijk integraal worden meegenomen. Op deze manier kan de AOW-premie ongewijzigd blijven, waardoor de lasten- en koopkrachtontwikkeling niet wordt beïnvloed.

Rijksbijdrage Aof

In de Wet einde toegang verzekering WAZ is bepaald dat de uitkeringen tijdens verlof wegens zwangerschap en bevalling aan alfa hulpen en overige voorheen WAZ-verzekerde personen met een arbeidsovereenkomst publiek geregeld blijven in de Wet arbeid en zorg. Ten tijde van de WAZ zijn deze uitkeringen gefinancierd uit WAZ-premies. Deze financieringswijze komt te vervallen met het vervallen van de WAZ. De uitkeringen tijdens verlof wegens zwangerschap en bevalling aan alfa hulpen en overige voorheen WAZ-verzekerde personen met een arbeidsovereenkomst, zal gefinancierd worden uit de algemene middelen, middels een rijksbijdrage in het Aof.

Rijksbijdrage tegemoetkoming AOW-gerechtigden

Deze rijksbijdrage betreft de tegemoetkoming voor AOW-gerechtigden, waartoe het kabinet in het licht van het inkomensbeeld 2005 heeft besloten.

De volksverzekeringsfondsen worden beheerd door de SVB en de werknemersverzekeringsfondsen door het UWV. Dit vindt plaats op basis van de door SZW ontwikkelde wet- en regelgeving. SZW houdt toezicht op de rechtmatige en doelmatige uitvoering door de SVB en het UWV.

Tabel 34.1: Kengetallen operationele doelstelling 1

Kengetallen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Premiebijdragen gemoedsbezwaren							
* Vergoedingen werknemersverzekeringen i.v.m. vrijstelling wegens gemoedsbezwaren (x € 1 mln)	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
* Aantal premievrijstellingen	67	68	68	68	68	68	68
* Gemiddelde vrijstelling (x € 1)	25 645	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000

Operationele doelstelling 2: Het waarborgen dat de AOW vanaf 2020 ondanks de vergrijzing betaalbaar blijft.

Door de voortschrijdende vergrijzing van de Nederlandse bevolking neemt de druk op de AOW toe. Het Spaarfonds AOW is in 1998 ingesteld om de financierbaarheid van de AOW-uitgaven op langere termijn zeker te stellen. Tegelijk met de instelling van het Spaarfonds is de te innen AOW-premie beperkt tot maximaal 18,25% waardoor de AOW-lasten meer worden gespreid. Vanaf 2020 kan het Ouderdomfonds een beroep doen op middelen uit het Spaarfonds om de toegenomen uitgaven aan AOW-uitkeringen zonder extra premieverhogingen te kunnen financieren.

Het Spaarfonds AOW wordt beheerd door SZW. SZW draagt zorg voor voeding van het spaarfonds AOW door middel van rijksbijdragen. Jaarlijks dient de rijksbijdrage met tenminste € 113,4 miljoen te stijgen. Naast de rijksbijdragen wordt het fonds ook gevoed door de jaarlijkse rentebijdringen.

Het vermogen van het Spaarfonds AOW (inclusief rentebaten) zal op basis van de huidige inzichten in 2020 circa € 125 miljard bedragen. Het Spaarfonds AOW wordt beheerd door SZW. Bij wet is bepaald dat tot het jaar 2020 aan dit fonds geen middelen zullen worden onttrokken.

Tabel 34.2: Kengetallen operationele doelstelling 2

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rijksbijdrage Spaarfonds AOW							
Rijksbijdrage (x € 1 mln)	2 518,5	2 631,9	2 745,4	2 858,8	2 972,3	3 085,7	3 199,2
Rentebaten (x € 1 mln)	680,2	811,0	959,1	1 138,7	1 338,6	1 554,1	1 786,1
Vermogenspositie (x € 1 mln)	15 870,7	19 313,7	23 018,2	27 015,7	31 326,6	35 966,4	40 951,7
Rentestand	4,09%	4,30%	4,85%	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%

34.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 34.3: Begrotingsuitgaven artikel 34 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	6 529 255	7 624 549	7 657 892	8 082 315	8 453 460	8 627 105	8 743 451
Uitgaven	6 529 255	7 624 549	7 657 892	8 082 315	8 453 460	8 627 105	8 743 451
<i>Programmauitgaven</i>	<i>6 529 255</i>	<i>7 624 549</i>	<i>7 657 570</i>	<i>8 082 315</i>	<i>8 453 460</i>	<i>8 627 105</i>	<i>8 743 451</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
Rijksbijdrage WAZ	9 756						
Rijksbijdrage AOW-gat grensarb.	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000
Bijdragen BIKK AOW	2 598 500	2 606 900	2 362 100	2 518 700	2 751 300	2 805 200	2 805 200
Bijdragen BIKK Anw	194 800	189 900	159 500	174 300	197 400	201 300	201 300
Rijksbijdrage Ouderdomsfonds	1 195 000	2 183 124	2 224 000	2 362 000	2 362 000	2 362 000	2 362 000
Premiebijdragen gemoedsbez.	1 719	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Rijksbijdrage Aof			2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Rijksbijdrage tegemoetkoming AOW-gerechtigden			151 900	153 800	155 800	158 200	161 100
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
Rijksbijdrage Spaarfonds AOW	2 518 480	2 631 925	2 745 370	2 858 815	2 972 260	3 085 705	3 199 151
<i>Apparaatsuitgaven</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>322</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Personeel			304				
Materieel			18				
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

34.4 Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit van de rijksbijdragen is nihil. De uitgaven kunnen alleen worden aangepast door wijzigingen in de wet- en regelgeving.

34.5 Evaluatieonderzoek

De evaluatie van operationele doelstelling 1 vindt plaats bij de respectievelijke moederwetten. Van evaluatie van operationele doelstelling 2 wordt afgezien omdat de doelstelling behaald wordt door middel van het, in de wet vastgelegde, instrument schuldreductie. Aan de hoogte van deze specifieke schuldreductie kan direct worden beoordeeld of de doelstelling (in voldoende mate) gehaald wordt.

BELEIDSARTIKEL 35 EMANCIPATIE

35.1 Algemene doelstelling

Het bevorderen van gelijke rechten, kansen, vrijheden en (sociale) verantwoordelijkheden in de maatschappij voor vrouwen en mannen.

Belangrijke uitgangspunten voor het Nederlandse emancipatiebeleid zijn de Wet Gelijke behandeling en het VN Vrouwenverdrag ter uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen. Het VN Vrouwenverdrag verplicht niet alleen tot het waarborgen van gelijkheid van vrouwen en mannen voor de wet, maar ook tot het voeren van beleid gericht op het realiseren van gelijke rechten en kansen in de praktijk op alle terreinen. Om de vier jaar dient Nederland te rapporteren over de implementatie van het Verdrag en de vooruitgang die in de praktijk is geboekt. Nog in 2004 wordt de vierde internationale rapportage in het kader van het VN Vrouwenverdrag bij het toezichthoudende comité van de Verenigde Naties ingediend. In deze rapportage zal bijzondere aandacht worden gegeven aan de aanbevelingen van het toezichthoudende comité van de VN over de kwetsbare positie van zwarte, migranten- en vluchtelingenvrouwen in Nederland. De rapportage is voorafgegaan door een tussentijdse rapportage aan de Commissie voor de Positieverbetering van Vrouwen (CSW) ter voorbereiding van de wereldwijde evaluatie «tien jaar na Beijing» die in maart 2005 zal plaatsvinden.

Hoofdinzet van het kabinet is dat het uitgangspunt van gelijkheid van vrouwen en mannen en de verbetering van de positie en deelname van vrouwen in de samenleving geïntegreerd wordt in het beleid op alle departementen. Het kabinet heeft daarnaast voor de komende jaren de volgende drie prioriteiten op het emancipatieterrein. Op alle drie de terreinen zal bijzondere aandacht worden gegeven aan de positieverbetering van vrouwen in een kwetsbare positie, met name laagopgeleide vrouwen en allochtone vrouwen.

1. Rechten en veiligheid

Er is nog veel geweld tegen vrouwen. Jaarlijks zijn circa 200 000 vrouwen slachtoffer van mishandeling door de (ex)partner. Dit geweld komt zowel in autochtone als allochtone relaties en gezinnen voor. Vrouwenhandel, gedwongen huwelijken en zwangerschappen, eerwraak en genitale verminking zijn in Nederland een groeiend probleem. Het streven is het aantal slachtoffers van geweld bij zowel autochtone als allochtone meisjes en vrouwen terug te dringen. Het beleid terzake moet gezien worden in het kader van de aanpak van geweld en huiselijk geweld die door de Minister van Justitie wordt gecoördineerd.

Ter uitvoering van de motie van Kamerlid Hirsi Ali c.s. (Tweede Kamer 28 600 XV, nr. 100) over geweld tegen vrouwen komt er een landelijk dekkend netwerk van advies- en steunpunten huiselijk geweld. Uiterlijk in januari 2006 moeten de advies- en steunpunten functioneren bij de 35 gemeenten die aangewezen zijn als centrumgemeente voor vrouwenopvang. Het Rijk ondersteunt de gemeenten hierbij met een stimuleringsmaatregel.

Om een beter inzicht te krijgen in de seksespecifieke dimensie van geweld zal SZW samen met enkele gemeenten de Vrouwen Veiligheids Index (VVI) uittesten en integreren in al bestaande lokale veiligheidsindexen. Doel van

de VVI is om lokaal en regionaal de systematische monitoring van geweld tegen vrouwen en «seksespecifiek geweld» te stimuleren. In 2005 zijn de eerste resultaten van de VVI bekend.

Ter uitvoering van de motie van Kamerleden Wolfsen en Hirsi Ali (Tweede Kamer 28 345, nr. 10) over eerwraak zal Justitie/V&I de gelegenheid bieden aan de politie in twee regio's om een registratie van eerwraak-incidenten op te zetten en op basis van het daarmee verkregen inzicht in de aard en omvang van eerwraak een sluitende aanpak te ontwikkelen waarin de in de motie genoemde aspecten van preventie, veiligheid en bescherming, opsporing en vervolging zullen worden betrokken.

In de kabinetsreactie op het onderzoeksrapport «Strategieën ter voorkoming van meisjesbesnijdenis, inventarisatie en aanbevelingen» geeft de regering haar inzet weer voor een samenhangend beleid om vrouwelijke genitale verminking te bestrijden. Omdat er geen betrouwbare gegevens over de omvang van de problematiek in Nederland zijn, start in 2004 een onderzoek dat duidelijk moet maken hoeveel genitaal verminkte vrouwen en meisjes er in Nederland zijn. Daarnaast heeft het kabinet een Adviescommissie vrouwelijke genitale verminking bij de Raad voor Volksgezondheid en Zorg (RVZ) ingesteld die de mogelijkheden moet onderzoeken van een effectief controlesysteem én van effectief signaleren, opsporen en handhaven. De commissie is gevraagd voor eind 2004 advies uit te brengen. Hiermee voert het kabinet tevens de motie van het Kamerlid Arib uit over een verplichte controle door jeugdartsen op onder meer vrouwelijke genitale verminking.

In juli 2004 heeft de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM) de derde rapportage aan de regering aangeboden. Mensenhandel is een ernstige vorm van, vaak georganiseerde en grensoverschrijdende, criminaliteit, waarbij fundamentele rechten van veelal vrouwen worden geschonden. Naast een aantal conclusies en aanbevelingen bevat het rapport informatie over wet- en regelgeving, slachtoffers, hulpverlening en belangenbehartiging, bestuurlijke handhaving, opsporing en vervolging. Nog in 2004 wordt de aanbeveling van de NRM voor een plan van aanpak mensenhandel uitgevoerd.

Uit een analyse van het Sociaal en Cultureel Planbureau «Emancipatie in estafette» naar de positie van vrouwen uit etnische minderheden is gebleken dat de meerderheid van deze vrouwen in een kansarme positie verkeert. Ze hebben geen werk en hun opleidingsniveau is over het algemeen laag. In het plan van aanpak Emancipatie en Integratie, dat de ministers van SZW en Justitie/V&I samen naar de Tweede Kamer hebben gestuurd, worden maatregelen aangekondigd om de emancipatie en integratie van vrouwen en meisjes uit etnische minderheden te verbeteren. Over de uitvoering van dit plan zal de regering in de loop van 2004 afspraken maken met de dertig grootste gemeenten.

2. Arbeid en economische zelfstandigheid

Uit de Emancipatiemonitor 2002 blijkt dat de arbeidsparticipatie van alle categorieën stijgt, maar dat de arbeidsdeelname van allochtone vrouwen en van vrouwen boven de 50 jaar nog steeds erg laag is. De arbeidsparticipatie van Marokkaanse en Turkse vrouwen was bijvoorbeeld slechts 26%, resp. 33% in 2001. De arbeidsparticipatie van alle vrouwen in de leeftijd van 15–64 jaar bedroeg 55% in 2003, 20%-punt lager dan de arbeidsparticipatie van mannen. Doelstelling van het kabinet is om de arbeidsdeelname van vrouwen te verhogen tot 65% in 2010, tot 5%-punt boven de Europese streefwaarde van 60% (zie tabel 35.1). Veel vrouwen werken in deeltijd. Meten we de arbeidsparticipatie van vrouwen in arbeidsjaren, dan ligt de participatie met 42% ruim onder het Europese

gemiddelde van 47% en ver onder de arbeidsparticipatie van vrouwen in Zweden, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk die rond de 60% ligt. Doordat de participatie in arbeidsjaren ver achter blijft bij de participatie in personen blijft de ontwikkeling van de economische zelfstandigheid van vrouwen ook achter bij de eerdere prognoses. In 2000 verdiende 38% van de Nederlandse vrouwen tenminste 70% van het nettominimumloon. In het Meerjarenbeleidsplan Emancipatie heeft het kabinet de doelstelling geformuleerd dat 60% van de vrouwen in 2010 economisch zelfstandig is (zie tabel 35.1).

Om belemmeringen voor de arbeidsparticipatie van vrouwen weg te nemen stimuleert de overheid mannen om meer zorgtaken op zich te nemen en treft de overheid voorzieningen om de combinatie van werken en zorgen eenvoudiger te maken onder meer via de Wet Kinderopvang en de Levensloopregeling. Ook vier jaar experimenteren met dagindeling heeft succesvolle oplossingen opgeleverd om het combineren van werken en zorgen te vereenvoudigen. In 2004 komt er een kabinetsreactie op de adviezen van de Stuurgroep Dagindeling en de Commissie Dagarrangementen gericht op de brede implementatie op lokaal niveau van de resultaten van de experimenten.

3. Besluitvorming en bestuur

Evenredige participatie van vrouwen in besluitvorming en bestuur lijkt vanzelfsprekend, maar is dat nog niet. Het aandeel van vrouwen in de top van het bedrijfsleven en openbaar bestuur is ook internationaal gezien zeer laag. Daarom zet het kabinet boegbeelden uit het bedrijfsleven en uit maatschappelijke organisaties en politiek in om doorstroming van vrouwen naar hogere functies te bevorderen. Achterblijvers worden door publicatie van het aandeel vrouwen in de hogere managementfuncties gestimuleerd tot actie. Goede voorbeelden worden ontwikkeld, ondersteund en verspreid.

Tabel 35.1: Prestatie-indicatoren operationele doelstelling 1

Prestatie-indicatoren		Huidige situatie	Streefwaarden 2005	2010
35.01.01	1. Rechten en veiligheid*			
	Aantal advies- en steunpunten huiselijk geweld		35 in 2006	
	Uitbreiding capaciteit vrouwenopvang		200 in 2007	
	Aantal gemeenten met beleidsplan huiselijk geweld		250 in 2006	
35.01.02	2. Arbeidsparticipatie en economische zelfstandigheid			
	arbeidsparticipatie van vrouwen	55% in 2003	59%	65%
	zorgparticipatie van mannen**	35% in 2000	38%	40%
	economische zelfstandigheid vrouwen***	38% in 2000	51%	60%
35.01.03	3. Besluitvorming en bestuur****			
	aandeel vrouwen in politieke functies	28–36% in 2002	35–40%	45–50%
	in topfuncties bedrijfsleven (top250)	5% in 2002	11%	20%
	in topfuncties non-profit	13–30% in 2002	19–36%	35–45%
	in topfuncties overheid	11% in 2003	17%	25%

Bron: Meerjarenbeleidsplan Emancipatie (Tweede Kamer 27 061 XV, nr. 3). Netto arbeidsparticipatie: CBS, Enquête beroepsbevolking. Bron voor cijfers 2000: SCP/CBS, Emancipatiemonitor 2002.

* In het kader van het VNG-project huiselijk geweld draagt SZW bij aan de totstandkoming van een instrument voor kwaliteits- en effectiviteitsmeting van de lokale aanpak van huiselijk geweld (Tweede Kamer 29 200 XV, nr. 37). Het ministerie van VWS heeft zich ten doel gesteld in 2007 de beschikbare capaciteit voor vrouwenopvang met 200 plaatsen uit te breiden in de daarvoor aangewezen 35 centrumgemeenten.

Het ministerie van Justitie heeft zich ten doel gesteld eind 2006 tenminste 250 gemeenten meer dan nu te stimuleren om een beleidsplan te maken gericht op de aanpak van huiselijk geweld en samenwerkingsconvenanten af te sluiten met lokaal betrokken partijen.

** Het laatste realisatiecijfer betreft 2000. Aangezien de gegevens éénmaal in de vijf jaar worden gemeten door het CBS/SCP, zijn de nieuwe realisatiegegevens in 2006 te verwachten.

*** De streefwaarde voor 2010 is gebaseerd op de positieve trend in de economische zelfstandigheid van de jaren negentig (van 25% in 1990 naar 38% in 2000). Onbekend is op dit moment in hoeverre deze trend negatief beïnvloed is door de minder gunstige economische conjunctuur van de afgelopen jaren.

**** De realisatiecijfers uit 2000 zijn als uitgangspunt genomen; voor de streefwaarden is uitgegaan van een wenselijke groei van 2% per jaar. Voor politieke functies wordt gestreefd naar een verhoging van 5% om de vier jaar. In de gemeenteraden lag in 2000 het aandeel vrouwen lager dan in bijvoorbeeld de Tweede Kamer; voor 2010 ligt het doel voor gemeenteraden daarom op 45%. In de non-profitsector is het aandeel vrouwen in hogere functies in de welzijns- en zorgsector hoger dan in de sociale-economische sector; vandaar dat de streefwaarden variëren. De indicatoren voor 2005 sluiten aan op die uit het Meerjarenbeleidplan. Er zijn echter meer verfijnde indicatoren afleidbaar. Er zijn bijvoorbeeld grote verschillen tussen bedrijfstakken, die in dit overzicht niet tot uiting komen. Naast het aandeel vrouwen in topfuncties (zoals raden van bestuur en raden van commissarissen) is het belangrijk dat het aandeel vrouwen in de hogere (midden)-functies evenredig stijgt. Bovendien kunnen arbeidsorganisaties zelf op basis van de huidige samenstelling van hun personeelsbestand op de site www.glazenplafondindex.nl een berekening laten maken voor hun mogelijke streefwaarden.

35.2 Operationele doelstellingen

1. *Het duurzaam integreren van het man/vrouw-perspectief in beleid en uitvoering ter bevordering van de kwaliteit en effectiviteit van het rijksoverheidsbeleid. Hieronder wordt begrepen het (re)organiseren, verbeteren, ontwikkelen en evalueren van beleidsprocessen op zo'n manier dat het perspectief van gendergelijkheid wordt geïntegreerd in al het beleid.*
2. *Verbreden en verdiepen van het emancipatieproces op lokaal, nationaal, Europees en internationaal niveau. Hieronder wordt verstaan:*
 - *Agenderen van emancipatievraagstukken en het ontwikkelen van beleidsinitiatieven en publiek/private samenwerkingsprojecten;*
 - *Ondersteunen van sectoren, bedrijven, provincies, gemeenten en maatschappelijke organisaties bij het uitvoeren van projecten en experimenten;*
 - *Monitoren van de voortgang van het emancipatiebeleid en de verankering van het emancipatieperspectief in politieke besluitvorming, beleidsvorming en -uitvoering.*

Het emancipatiebeleid kent twee «sporen». Via het eerste spoor wordt emancipatiebeleid verankerd in het beleid bij departementen, andere overheden en maatschappelijke organisaties (gendermainstreaming). Via het tweede spoor werkt de coördinerend bewindspersoon voor het emancipatiebeleid aan verbreding en verdieping van het emancipatieproces. Dit gebeurt door het agenderen, ondersteunen en monitoren van nieuwe beleidsinitiatieven en nieuwe beleidsinstrumenten in samenspraak met andere overheden en maatschappelijke partners. Beide sporen zijn ingebed in internationale en Europese verdragen. Over de geboekte resultaten dient periodiek aan de Europese Raad en het toezichthoudende comité van de VN te worden gerapporteerd.

Operationele doelstelling 1: Het duurzaam integreren van het man/vrouw-perspectief in beleid en uitvoering ter bevordering van de kwaliteit en effectiviteit van het rijksoverheidsbeleid

Er zijn verschillen in de positie en deelname van vrouwen en mannen in de samenleving.

Dientengevolge kunnen de effecten van beleid voor vrouwen en mannen aanzienlijk verschillen. Het onderkennen van deze verschillen in zowel ontwerp als uitvoering van beleid leidt tot een verhoging van de kwaliteit en de effectiviteit van het overheidsbeleid. Hierdoor kunnen ongewenste effecten van beleid voor vrouwen en mannen worden voorkomen. Vanuit deze uitgangspunten is in het kabinetsstandpunt *gendermainstreaming, een strategie voor kwaliteitsverbetering* (Tweede Kamer 27 061 XV, nr. 15), gesteld dat het bevorderen van gelijke rechten en kansen van vrouwen in

wetgeving en praktijk uitgangspunt is voor het kabinetsbeleid. Daarbij zijn alle ministers binnen hun eigen beleidsterreinen verantwoordelijk voor een beleid dat in ontwerp en uitvoering gelijke rechten en kansen voor vrouwen en mannen tot uitgangspunt heeft en rekening houdt met de verschillen in deelname en positie van vrouwen en mannen in de samenleving. Op veel beleidsterreinen wordt vaak nog impliciet uitgegaan van «oude rolpatronen», terwijl die het deelnemen van mensen aan de samenleving in de weg kunnen staan. Het proces waarin naar de realisering van dit beleid wordt toegewerkt wordt ook wel gender-mainstreaming genoemd, of de integratie van het man/vrouw-perspectief in beleid en uitvoering.

Een beoordeling in hoeverre de gendermainstreaming vordert zal gemaakt worden door de visitatiecommissie emancipatie (VCE) die alle departementen visiteert. Het instellen van de commissie is de markering van een nieuwe fase in het emancipatiebeleid, waarbij de rollen van de diverse actoren op dit terrein transparanter worden. Het instellen van de visitatiecommissie betekent ook dat voor de Kamer en haar commissies transparanter wordt, welke bewindspersoon voor welk terrein verantwoordelijk is voor de integratie van het man/vrouw perspectief. De coördinerend bewindspersoon voor het emancipatiebeleid stimuleert de overige bewindslieden en werkt op verschillende terreinen nauw met hen samen. De commissie is op 1 juli 2004 ingesteld voor een periode van drie jaar (tot 1 juli 2007).

In het Kabinetstandpunt inzake de *implementatie van de strategie voor gender mainstreaming* (Tweede Kamer 27 061 XV, nr. 18) is een nadere invulling gegeven aan de wijze waarop het visitatieproces plaats zal vinden. De resultaten van de visitatie zullen door de verantwoordelijke minister zelf en niet door de coördinerend bewindspersoon voor het emancipatiebeleid aan de Tweede Kamer gestuurd worden. De commissie legt verantwoording af aan de coördinerend bewindspersoon via jaarlijkse rapportages en een eindrapportage uiterlijk 1 november 2006.

Operationele doelstelling 2: Verbreden en verdiepen van het emancipatieproces op lokaal, nationaal, Europees en internationaal niveau

De coördinerende bewindspersoon voor het emancipatiebeleid is verantwoordelijk voor het agenderen van emancipatievraagstukken, het ondersteunen bij het uitvoeren van projecten en experimenten gericht op het versterken van het emancipatieproces op lokaal, nationaal, Europees en internationaal niveau en het monitoren van de voortgang van het emancipatiebeleid. Voor de hoofdprioriteiten van het emancipatiebeleid is deze betrokkenheid uitgewerkt in een programma van activiteiten. Dit programma beperkt zich tot activiteiten die de coördinerende bewindspersoon vanuit zijn verantwoordelijkheid uitvoert. Over de wijze van uitvoering en effectiviteit van deze activiteiten zal jaarlijks worden gerapporteerd in het departementale jaarverslag van SZW. De doelen en activiteiten waar de coördinerende bewindspersoon verantwoordelijk voor is, zijn ontleend aan het Meerjarenbeleidplan Emancipatie. Zoals in de begroting 2004 aangekondigd, zal de coördinerende bewindspersoon de Tweede Kamer eind 2005 een voortgangsrapportage op het Meerjarenbeleidplan doen toekomen. Afhankelijk van de bevindingen van deze tussentijdse evaluatie zal de coördinerende bewindspersoon in 2006 besluiten over bijstelling of wijziging van de tot nu toe gevolgde aanpak.

Programma van activiteiten op de hoofdlijnen, prioriteiten en doelen van het emancipatiebeleid.

1. Emancipatie algemeen

a. Internationaal

Nederland voldoet met de uitvoering van de strategie voor gendermainstreaming aan de internationale afspraken in VN- en EU- en Raad van Europa-verband (o.a. Wereldvrouwen-conferentie Beijing, 1995; Verdrag van Amsterdam, 1997). Tijdens het Nederlandse voorzitterschap in 2004 worden de voorbereidingen getroffen voor de 2^e rapportage die in de eerste helft van 2005 aan de Voorjaarsstop zal worden voorgelegd. In maart 2005 zal Nederland actief deelnemen aan de wereldwijde evaluatie «tien jaar na Beijing» in de Commissie voor de Positieverbetering van Vrouwen.

doel: inzicht geven in uitvoering en implementatie van de Europese en internationale afspraken

b. Gendermainstreaming

In het najaar van 2004 start de visitatiecommissie emancipatie met haar eerste ronde. De tweede visitatieronde vindt plaats in 2006. Elke ronde levert rapportages op over de departementen en een overzichtsrapportage.

doel: inzicht in de wijze waarop de verschillende departementen het man/vrouw perspectief verankeren in hun beleid.

c. Emancipatiesubsidiebeleid

doel 1: waarborging van de Emancipatiekennisinfrastructuur die het emancipatieproces in de samenleving ondersteunt door middel van institutionele subsidie aan het IIAV en E-Quality;

doel 2. bijdrage aan concrete positieverbetering van groepen kwetsbare vrouwen door middel van meerjarige projectsubsidie aan circa 35 organisaties op jaarbasis.

doel 3. facilitering van de overgang van institutionele naar projectmatige subsidie door middel van projectsubsidie aan de drie koepels van vrouwenorganisaties: de Vrouwen Alliantie, de NVR en Tiye International. De te subsidiëren projecten leveren een bijdrage aan de doelstellingen van het emancipatiebeleid zoals geformuleerd in dit beleidsartikel.

Ten behoeve van projectmatige subsidies is per 1 januari 2004 de nieuwe subsidieregeling emancipatieprojecten ingevoerd. Voor de nieuwe subsidieregeling komen alle rechtspersonen in aanmerking. Vrouwen in een achterstandspositie ten opzichte van andere vrouwen vormen de doelgroep. Het budget voor projectmatige subsidies wordt verdeeld over de drie beleidsprioriteiten (zie tabel 35.2). Projecten kunnen een duur van maximaal drie jaar hebben. Samenwerking met belangrijke instanties en medefinanciering uit andere bronnen of eigen middelen zijn belangrijke criteria bij de beoordeling van de projectvoorstellen naast een beoordeling van het te verwachten bereik van en de effectiviteit voor de doelgroep.

2. Rechten en Veiligheid

a. Plan van aanpak emancipatie en integratie.

doel: afspraken met 30 gemeenten over de wijze waarop zij het emancipatie- en integratiebeleid op gemeentelijk niveau zullen stimuleren en faciliteren.

b. Taskforce Vrouwen, Veiligheid en Conflict.

doel: vergroten van de rol van vrouwen in conflictpreventie, -oplossing en naoorlogse wederopbouw door middel van een Taskforce die zich richt op onder andere het realiseren van een genderparagraaf in operatiebevelen voor internationale missies, het organiseren van themabijeenkomsten, specifieke trainingen en het integreren van gender in militaire- en politieopleidingen.

- c. Pilot Vrouwen Veiligheids Index (VVI)
doel: bevorderen van aandacht voor seksespecifiek geweld in de gemeentelijke veiligheidsmonitoring. De aan de pilot deelnemende gemeenten zullen als voorbeeld voor andere gemeenten dienen.
- d. Subsidieregeling thema rechten en veiligheid
doel: bijdragen aan de rechten en veiligheid van specifieke groepen vrouwen in een kwetsbare positie. Het kan hierbij gaan om het verbeteren van de kennis over rechten en over diverse vormen van hulpverlening, het bespreekbaar maken van specifieke problemen op het terrein van rechten en veiligheid en het verhogen van zelfredzaamheid en weerbaarheid.

3. *Arbeid en economische zelfstandigheid*

- a. Arbeidsparticipatie
doel: het doorbreken van de horizontale beroepensegregatie (beter toegankelijk maken van mannenberoepen voor vrouwen en omgekeerd) met projecten welke met name het vrouwelijk potentieel voor bèta/techniek beter benutten.
- b. Rolverdeling arbeid en zorgverantwoordelijkheid.
doel: een meer evenredige rolverdeling tussen vrouwen en mannen door middel van publicaties over de combinatie arbeid en zorg, debatten en conferenties, campagnes «wiedoetwat» en «Mannen in de Hoofdrol» (ESF Equal).
- c. Dagindeling en levensloop
doel 1: het op lokaal niveau ontwikkelen en implementeren van oplossingen die de combinatie arbeid en zorg vergemakkelijken door middel van het subsidiëren van 125 experimenten en implementatietrajecten (ESF-3) en het bekend maken van de resultaten via website, publicaties en conferenties. De experimenten zijn onder meer gericht op afstemming van werk- en openingstijden, flexibele werktijden en de invoering van kleinschalige vormen van kinderopvang.
doel 2: stimuleren van gemeenten om vorm te geven aan concreet beleid gericht op samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en vrijetijdsvoorzieningen (dagarrangementen) en combinatiefuncties in onderwijs, opvang en sport. Hiertoe wordt een ESF-programma ontwikkeld.
doel 3: bevorderen van kennisuitwisseling over vraagstukken van dagindeling, ruimte en tijd en levensloop door het oprichten van het kenniscentrum Dagindeling, ruimte en tijd, het kennisplatform Tijden van de Samenleving, het uitvoeren van een «tijdsmonitor» en het organiseren van een nationale «Tijdconferentie».
doel 4: stimuleren van het denkproces over levensloop, arbeidsparticipatie en keuzevrijheid. Hiertoe wordt een onderzoek uitgevoerd naar de kosten en baten van beleidsmaatregelen voor het vergroten van het aantal gewerkte uren van vrouwen en mannen over de gehele levensloop.
- d. Subsidieregeling thema maatschappelijke participatie
doel: bijdragen aan de verhoging van de maatschappelijke participatie van specifieke groepen vrouwen in een kwetsbare positie. Het kan hierbij gaan om het doorbreken van isolement, het verhogen van de participatie aan vrijwilligersactiviteiten, aan onderwijs en werk alsmede het bespreekbaar maken van traditionele rolpatronen.

4. *Besluitvorming en bestuur*

a. Glazen Plafond

doel 1: de doorstroming van vrouwen naar hogere functies in arbeidsorganisaties bevorderen door het ontwikkelen en verspreiden van daartoe ontwikkelde instrumenten in 30 pilots van het ESF-Equal-project MIXED.

doel 2: het verhogen van het aantal vrouwen in topfuncties in het bedrijfsleven, overheid en non-profitsector door middel van promotie-activiteiten door een netwerk van 20 prominenten uit het bedrijfsleven en andere arbeidsorganisaties. Dit derde ambassadeursnetwerk is in mei 2004 van start gegaan.

doel 3: arbeidsorganisaties stimuleren om hun m/v balans te verbeteren door de situatie in hun bedrijf zichtbaar te maken (glazen-plafond-index).

b. Ambassadeursnetwerk besturen

doel: een grotere deelname van vrouwen aan maatschappelijke en politieke besluitvorming door het inzetten van een stimulerend netwerk van 14 boegbeelden uit vertegenwoordigende organen en besturen. Het ambassadeursnetwerk is in oktober 2004 van start gegaan.

c. Subsidieregeling thema besluitvorming en bestuur

doel: bijdragen aan verhoging van de deelname aan besluitvorming en bestuur van specifieke groepen vrouwen in een kwetsbare positie. Het gaat hierbij vooral om het verhogen van de deelname van vrouwen in verenigingsbesturen, wijkraden, ouderraden, besturen van belangenorganisaties en zelforganisaties.

Tabel 35.2 Samenvatting van het programma van activiteiten

Beleidsprioriteiten	Agenderen	Ondersteunen	Monitoren
Emancipatie algemeen	<p><i>Internationaal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Internationale en nationale rapportage VN Vrouwenverdrag • CSW evaluatie Beijing + 10 <p><i>Gendermainstreaming</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Visitatiecommissie Emancipatie • Rapportage Gendermainstreaming aan Europese Raad • Voortgangsrapportage op het Meerjarenbeleidplan 	<p><i>Emancipatiekennisinfrastructuur</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • SZW-Subsidie E-Quality • SZW-Subsidie IIAV • SZW projectmatige subsidies aan de Vrouwen Alliantie, de NVR en Tiye International 	<p><i>Monitoring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Emancipatiemonitor
	<p>Rechten en veiligheid</p> <p><i>Emancipatie en integratie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan van aanpak <p><i>Geweld</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Taskforce Vrouwen, Veiligheid en Conflict • Vrouwenveiligheidsindex 	<p><i>SZW-subsidie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • SZW-Subsidie «Rechten en veiligheid» 	<p><i>Monitoring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geweld- en slachtofferstatistieken • Monitor aanpak van huiselijk geweld
Arbeid en economische zelfstandigheid	<p><i>Arbeidsparticipatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorbreken beroepensegregatie <p><i>Rolverdeling arbeid en zorgverantwoordelijkheid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Campagne Mannen in de hoofdrol (ESF Equal) <p><i>Dagindeling en levensloop</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Experimenten en implementatie resultaten op lokaal niveau • Kenniscentrum • Platform Tijden van de samenleving 	<p><i>SZW-subsidie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • SZW-Subsidie «Maatschappelijke participatie» <p><i>ESF-subsidie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Subsidie gemeentelijke experimenten dagindeling en tijdbureaus (ESF 3) 	<p><i>Monitoring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsparticipatie vrouwen <p><i>Monitoring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitor Mannen in de hoofdrol <p><i>Monitoring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdsmonitor
	<p>Besluitvorming en bestuur</p> <p><i>Evenredige vertegenwoordiging</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorstroming vrouwen naar hogere functies (ESF Equal) • 3^e Ambassadeursnetwerk Glazen plafond • Ambassadeursnetwerk Besturen 	<p><i>SZW-subsidie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • SZW-Subsidie «Besluitvorming en bestuur» 	<p><i>Monitoring</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Glazen Plafond index

35.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 35.3: Begrotingsuitgaven artikel 35 (x €1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	12 676	14 189	12 661	10 277	10 277	10 277	10 277
Uitgaven	13 781	11 688	12 661	10 277	10 277	10 277	10 277
<i>Programmauitgaven</i>	<i>13 781</i>	<i>11 688</i>	<i>10 277</i>	<i>10 277</i>	<i>10 277</i>	<i>10 277</i>	<i>10 277</i>
<i>Operationele doelstelling 1 en 2</i>							
Dagindeling	2 196	660					
Primair proces	4 263	2 548	2 246	2 246	2 246	2 246	2 246
Subsidies	6 805	7 726	7 727	7 727	7 727	7 727	7 727
Voorlichting	178	269	204	204	204	204	204
Onderzoek	339	485	100	100	100	100	100
<i>Apparaatsuitgaven</i>			2 384	0	0	0	0
Personeel			2015				
Materieel			369				
Ontvangsten	562	0	0	0	0	0	0

35.4 Budgetflexibiliteit

Tabel 35.4: Budgetflexibiliteit artikel 35					
	2005	2006	2007	2008	2009
1. Totaal geraamde kasuitgaven	12 661	10 277	10 277	10 277	10 277
2. Waarvan apparaatsuitgaven	2 384				
3. Dus programma-uitgaven (1-2)	10 277	10 277	10 277	10 277	10 277
Waarvan op 1 januari van 2005:					
4. Juridisch verplicht	40%	35%	22%		
5. Complementair noodzakelijk					
6. Bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)					
7. Beleidsmatig gereserveerd	35%	35%	35%	35%	35%
8. Beleidsmatig vrij	25%	30%	43%	65%	65%
9. Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Het budget voor programma uitgaven is in 2005 al voor een belangrijk deel juridisch verplicht (40%), dat geldt onder andere voor de institutionele subsidies in het kader van de subsidieregeling emancipatieprojecten. Voorts is in 2005 het budget voor 35% beleidsmatig gereserveerd op grond van de subsidieregeling emancipatieprojecten.

35.5 Evaluatieonderzoek

Tabel 35.5: Evaluaties algemene en operationele doelstellingen						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Duurzaam integreren van het man/vrouw-perspectief in beleid en uitvoering			X			
Verbreden en verdiepen van het emancipatieproces		X				

Een beoordeling in hoeverre de gendermainstreaming vordert zal gemaakt worden door de visitatiecommissie emancipatie (VCE) die alle departementen visiteert. De commissie legt verantwoording af aan de coördinerend bewindspersoon via jaarlijkse rapportages en een eindrapportage uiterlijk 1 november 2006.

De coördinerend bewindspersoon is verantwoordelijk voor een beleidsprogramma met activiteiten (die zijn ontleend aan het Meerjarenbeleidsplan Emancipatie, zie tabel 35.2). Eind 2005 krijgt de Kamer een voortgangsrapportage op het Meerjarenbeleidsplan Emancipatie. Afhankelijk van de bevindingen van deze tussentijdse evaluatie zal de coördinerende bewindspersoon in 2006 besluiten over bijstelling of wijziging van de tot nu toe gevolgde aanpak.

4. NIET-BELEIDSARTIKELN

NIET-BELEIDSARTIKEL 97 AFLOPENDE REGULINGEN

97.1 Algemene beleidsdoelstelling

Voor de financiële afwikkeling en verantwoording van een aantal afgesloten regelingen is in de begroting een aparte voorziening getroffen. Het gaat hier uitsluitend om na-declaraties of vergoedingen van nabetalingen op grond van gerechtelijke uitspraken (bezwaar- en beroepsprocedures) naar aanleiding van geschillen in het verleden.

97.2 De afgesloten regelingen

Financiële afwikkeling afgesloten regelingen

De wet Werkloosheidsvoorziening is financieel afgewikkeld. Het gaat hier uitsluitend om na-declaraties of vergoedingen van nabetalingen op grond van gerechtelijke uitspraken (bezwaar- en beroepsprocedures) naar aanleiding van geschillen in het verleden.

Regeling ex-mijnwerkers

De Regeling vervroegde uittreding ex-mijnwerkers en de Silicoseregeling mijnwerkers zijn financieel afgewikkeld. Per 1 januari 2000 zijn alle rechthebbenden uitgestroomd, zodat uitsluitend nog nabetalingen worden verantwoord. Op deze voorziening wordt tevens de Rijksbijdrage aan het algemeen mijnwerkersfonds verantwoord.

IHS-banenpools

In verband met koopkrachtverlies voor ex-banenpoolers is in 1999 een afbouwregeling gecreëerd met een looptijd van 3 jaar met als doel koopkrachtreparatie van optredende negatieve koopkrachteffecten. Op deze voorziening worden uitsluitend eventuele nabetalingen verantwoord.

Ontvlechting Arbvo

De financiële afwikkeling van de ontvlechting Arbvo is tot en met 2004 verantwoord op artikel beleidsartikel 17 «SUWI». Op deze voorziening worden met ingang van 2005 uitsluitend nabetalingen of ontvangsten op afrekeningen verantwoord.

Ondersteuning Bedrijfsverzamelgebouwen

Voor de implementatie van de SUWI-structuur is een stimuleringsregeling bedrijfsverzamelgebouwen van kracht geweest. Eventuele nabetalingen of terugontvangsten op deze stimuleringsregeling worden hier verantwoord.

Afwikkeling ESF-oud

Naar verwachting worden in 2004 alle eindafrekeningen van de ESF-programma's ontvangen en kan worden overgegaan tot definitieve afwikkeling van deze programma's. Eventuele nabetalingen of terugontvangsten worden op deze voorziening geboekt.

Afwikkeling overige uitgaven in verband met de implementatie van de SUWI-structuur

De financiële afwikkeling van het proces «implementatie van de SUWI-structuur» is afgerond. Eventuele afrekeningen op de posten «Facilitering oprichting CWI», «Coördinatie reïntegratiemarkt», «ICT» en «Overig» worden op deze voorziening afgewikkeld.

97.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 97.1: Begrotingsuitgaven artikel 97 (bedragen x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	238 034	38 798	62	0	0	0	0
Uitgaven	243 258	38 980	244	182	182	182	182
<i>Programmauitgaven</i>	<i>242 974</i>	<i>38 822</i>	<i>182</i>	<i>182</i>	<i>182</i>	<i>182</i>	<i>182</i>
Afgesloten Regelingen	4						
Regeling Ex Mijnwerkers	182	182	182	182	182	182	182
IHS-Banenpools	139						
Ontvlechting Arbvo	189 233	15 000					
Ondersteuning vorming BVG'en	2 547	22 640					
Afwikkeling ESF-oud	33 045						
Overig afwikkeling SUWI	17 824	1 000					
<i>Apparaatsuitgaven</i>	<i>284</i>	<i>158</i>	<i>62</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Personeel			59				
Materieel			3				
Agentschappen	284	158					
Ontvangsten	14 640	11 587	0	0	0	0	0

De bedragen 2003 zijn de in dat jaar uiteindelijk gerealiseerde uitgaven, verplichtingen en ontvangsten. Naast de toerekening van de apparaatsuitgaven zijn nog bedragen 2004 geraamd voor Ontvlechting Arbvo, Bedrijfsverzamelgebouwen en Overige SUWI. De rijksbijdrage aan het Algemeen Mijnwerkersfonds loopt tot 2010 en bedraagt € 0,182 miljoen per jaar.

97.4 Budgetflexibiliteit

Het betreft hier in alle gevallen uitfinanciering van aflopende en of afgesloten regelingen. De budgetten zijn daardoor volledig inflexibel.

NIET-BELEIDSARTIKEL 98 ALGEMEEN

98.1 Karakter van de uitgaven

Op dit artikel worden apparaatsuitgaven toegelicht die niet direct kunnen worden toegerekend aan één van de andere beleidsartikelen. Op dit artikel worden verder de niet naar beleidsartikelen toe te rekenen posten Subsidies, Voorlichting, Onderzoek en Beleidsinformatie en Handhaving toegelicht.

Personeel en materieel

Het totale personele en materiële budget in 2005 bedraagt € 234,6 miljoen (inclusief huisvesting en automatisering). Van het totale apparaatsbudget wordt € 88,6 miljoen toegerekend aan de beleidsartikelen.

De toerekening naar de beleidsartikelen is met ingang van 2005 inclusief de apparaatuitgaven van de premiegefinancierde uitgaven en de overige beleidsonderwerpen. Hierdoor worden er voor € 24 miljoen meer apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen toegerekend dan in voorgaande jaren.

De toedeling naar de beleidsartikelen in 2005 is als volgt in de begrotingsstukken verwerkt:

Tabel 98.1: Toedeling personele en materiële budgetten naar artikelen (x € 1 000)			
Beleidsartikel	Personeel	Materieel	Totaal apparaat
21. Inkomensbeleid	718	44	762
22. Activerend arbeidsmarktbeleid	16 904	2 033	18 937
23. Reïntegratie	2 570	118	2 688
24. Sociale Werkvoorziening	539	25	564
25. Arbeid en Zorg	1 412	172	1 584
26. Overlegstructuren, CAO-vorming en Medezeggenschap	3 368	227	3 595
27. Regulering Individuele Arbeidsrelaties	2 085	203	2 288
28. Pensioenbeleid	974	89	1 063
29. Arbeidsomstandigheden, Arbozorg en Verzuim	42 827	5 058	47 885
30. Inkomensbescherming met activering	3 707	160	3 867
31. Inkomensbescherming arbeidsongeschiktheid	1 349	71	1 420
32. Overige Inkomensbescherming	684	36	720
33. Tegemoetkoming specifieke kosten	438	21	459
34. Rijksbijdragen aan sociale fondsen en spaarfonds AOW	304	18	322
35. Emancipatie	2 015	369	2 384
97. Aflopende regelingen	59	3	62
98. Algemeen personeel en materieel	81 428	16 136	97 564
98. Algemeen huisvesting		31 014	31 014
98. Algemeen automatisering		17 463	17 463
Totaal apparaatsuitgaven	161 381	73 260	234 641

De bijdrage van het moederdepartement aan het Agentschap SZW van € 8,0 miljoen (artikel 23) en de bijdrage aan IWI van € 26,4 miljoen (artikel 98) zijn buiten deze berekening gehouden.

Een onderdeel van de apparaatsuitgaven op artikel 98 zijn de uitgaven van de Arbeidsinspectie en de SIOD. Onderstaand wordt nader ingegaan op deze onderdelen van SZW.

Arbeidsinspectie

De missie van de Arbeidsinspectie (AI) luidt: «De Arbeidsinspectie pakt misstanden aan op het gebied van veiligheid en gezondheid van werknemers en op het gebied van de illegale arbeid en levert beleidsrelevante informatie op deze terreinen».

Het aanpakken van misstanden vraagt om een gedegen inzicht in het veld en een weldoordachte strategie en verantwoorde keuze in de inzet van de middelen. De Arbeidsinspectie zet met name haar handhavingscapaciteit in daar waar toezicht nodig is om tot een voldoende niveau van naleving te komen.

De inzet van de AI op handhaving arbeidsomstandigheden is zoveel mogelijk gericht op de grote ziekmakers en WAO-veroorzakers. Voor de keuzes van inspectieprojecten en de daarbij te inspecteren onderwerpen wordt o.a gebruik gemaakt van een risicomodel waarin de arbeidsrisico's zijn geïnventariseerd en geprioriteerd. Ieder inspectieproject wordt afgesloten met een projectverslag wat openbaar wordt gemaakt. Daarnaast worden ernstige arbeidsongevallen en klachten m.b.t. arbeidsomstandigheden onderzocht. Wanneer hierbij overtredingen worden geconstateerd wordt handhavend opgetreden.

Op grond van het Besluit Risico Zware Ongevallen 1999 zijn aangewezen inrichtingen verplicht tot het hebben van een Veiligheidsbeheersings-systeem (VBS) om de gevaren van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen te beheersen. Binnen de Arbeidsinspectie is de directie Major Hazard Control (MHC) belast met het toezicht op deze bedrijven. Hiertoe worden de Veiligheidsrapporten van deze bedrijven beoordeeld en worden bedrijven geïnspecteerd. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar incidenten met gevaarlijke stoffen en naar zware ongevallen. Wanneer overtredingen worden geconstateerd wordt handhavend opgetreden.

De AI heeft in 2003 en 2004 ca. 80 nieuwe inspecteurs geworven voor de aanpak van illegale tewerkstelling. In 2005 zullen nog circa 50 nieuwe inspecteurs op dit terrein van bestrijding arbeidsmarktfraude instromen. De nieuwe inspecteurs zullen worden ingezet in een aantal nieuwe multidisciplinaire Interventieteams ten behoeve van opsporing van o.a. illegale tewerkstelling in de horeca, de vleesverwerkende industrie, de tuinbouw en de transportsector. Daarnaast worden bestaande teams zoals het Westland interventie Team (WIT) en het Bouw Interventie Team (BIT) versterkt. Tevens zal de AI capaciteit inzetten om in met name Amsterdam, Den Haag en Utrecht meer onderzoeken te doen in het kader van het bestrijden van malafide uitzendbureaus, ter ondersteuning van het gemeentelijk handhavingsbeleid in probleemwijken.

Tabel 98.2: Producten arbeidsinspectie

Producten	Aantal	% van de capaciteit	Uitgaven (x € 1 000)
Trajecten Arbeidsomstandigheden	19 944	39,7	24 162
Trajecten Arbeids Tijden Wet	270	1,1	653
Monitor-rapportages AVO	1	4,2	2 577
Arbeidsmarkt Fraude -trajecten	7 320	20,2	12 309
Klachtenonderzoek	2 091	6,3	3 850
Ongevalsonderzoek	2 383	16,1	9 776
Major Hazard Control	355	6,9	4 181
Overig reactief	1 846	3,1	1 900
Desk-research rapportages	9	0,5	279
Beschikkingen, Ontheffingen, Vergunningen	3 425	1,9	1 129
Totaal aantallen	37 644		
Totaal in procenten		100	
Totaal uitgaven (Personeel en Materieel)			60 816

Voor de begroting zijn negen productgroepen onderscheiden. De eenheid waarin deze gepland worden zijn «af te sluiten interventietrajecten», bij de Arbeidsinspectie kortweg «zaak» genoemd. Een zaak omvat alle bezoeken en administratieve afhandeling nodig om te komen tot normconform gedrag bij een bedrijf. De producten Arbo-trajecten, Klachtenonderzoek, Ongevalonderzoek, Overig reactief en Major Hazard Control zijn begroot en nader toegelicht in beleidsartikel 29 Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim.

Het periodieke arbeidsvoorwaardenonderzoek (AVO-monitor) is als apart product onderscheiden. Het onderzoek levert representatieve informatie over o.a. loonontwikkelingen, onderbetaling, arbeidsmarktpositie van mannen en vrouwen, autochtonen en allochtonen, voltijders en deeltijders en werknemers met vaste en tijdelijke contracten en als ook de beloningsverschillen tussen deze groepen. Ook diverse externe onderzoeksinstellingen maken van de verzamelde gegevens gebruik. Om tot een representatief AVO-onderzoek te komen worden bij circa 2500 bedrijven gegevens verzameld van circa 60 000 werknemers. De gegevens worden ter plekke verzameld uit de personeels- en loonadministraties en via interviews. Voorts worden gegevens opgevraagd, bewerkt en geanalyseerd van ruim 100 000 werknemers werkzaam bij de overheid. Naast het AVO onderzoek wordt ook een aantal deskresearch analyses uitgevoerd. Bij deze onderzoeksprojecten worden de rapportages als één product geteld omdat hier geen sprake is van individuele handhavingstrajecten.

Het aantal zaken van 3425 bij de productgroep beschikkingen/ontheffingen/vergunningen is opgebouwd uit ca.

- 400 Vergunningen in het kader van de kernenergiewet,
- 25 beschikkingen in het kader van de Arbeidstijdenwet
- 3000 meldingen t.b.v. de FARBO regeling (fiscale aftrekmogelijkheid voor arbovriendelijke investeringen).

SIOD

Speerpunten in 2005 voor de SIOD blijven de aanpak van zware en/of georganiseerde vormen van illegale tewerkstelling, premie- en uitkerings-

fraude en subsidiefraude. Binnen deze typering zijn aspecten als internationale (grensoverschrijdende) fraude, identiteitsfraude en bestrijding malafide intermediairs vertegenwoordigd.

Tabel 98.3: Kengetallen SIOD

	Realisatie 2003	Streven 2004	Streven 2005
Met OM bepaald aantal af te ronden opsporingsonderzoeken	68	65	80
Streefaandeel zelfgegenereerde onderzoeken	22%	30%	30%
Beschikbaar aantal uren voor ondersteuning interventieteams	Nvt	2 800	8 400
Beoogde opbrengst sv-premienadeel (in miljoenen euro's)	10,2	12,6	15,7

In 2003 heeft de SIOD 68 opsporingsonderzoeken afgerond (het streefaantal was 65) met een totale opbrengst van € 16,7 miljoen (sv-premienadeel). Hiernaast is een fiscaal nadeel van € 43,4 miljoen opgespoord. Voor 2004 heeft de SIOD met het Openbaar Ministerie afgesproken het streefaantal van 65 te handhaven, waarbij aangetekend wordt dat de SIOD zich nog meer op de zware zaken zal concentreren. Voor 2005 zet de SIOD in op 80 afgeronde opsporingsonderzoeken.

In 2003 had de SIOD 22% van de afgeronde onderzoeken zelf geïdentificeerd, o.a. op basis van CIE-informatie, signalen uit themaonderzoeken, spin-offs van reeds uitgevoerde onderzoeken en andere interne projecten. Voor 2004 en 2005 zet de SIOD erop in dat 30% van de opsporingsonderzoeken voortkomt uit eigen bronnen. Hierbij wordt o.a. gebruik gemaakt van de 5 fte's uit de amendements-middelen Verburg die reeds aan de formatie van de SIOD zijn toegevoegd. Vanaf 2004 faciliteert de SIOD de interventieteams op het terrein van risicoanalyse. Deze ondersteuning wordt in het kader van het amendement Verburg in 2005 uitgebreid met inzet van extra criminaliteitsanalisten.

Tabel 98.4: Overzicht van een aantal SIOD-producten, beslag op capaciteit en uitgaven in 2005

Producten	Aantal	% van de capaciteit	uitgaven (x € 1000)
Aantal opsporingsonderzoeken	80		
Ondersteuning interventieteams (in uren)	8 400		
Totaal		73%	14 413
Operationele ondersteuning en bedrijfsvoering		27%	5 227
Totaal in procenten		100%	
Totaal uitgaven (personeel & materieel)			19 640

Programmauitgaven artikel 98

De programmauitgaven op dit artikel zijn het Primair proces, Subsidies, Voorlichting, Onderzoek en Beleidsinformatie en Handhaving. Delen van deze beleidsuitgaven kunnen worden toegerekend naar beleidsartikelen

en zullen daar worden verantwoord. Indien van toepassing zal voor het behoud van een totaaloverzicht per uitgavencategorie inzicht worden gegeven in de totale omvang van de budgetten.

Voorlichting

Het totale budget bedraagt € 6,3 miljoen, waarvan € 5,9 miljoen centraal geraamd op artikel 98. De voorlichtingsuitgaven, die rechtstreeks aan een beleidsdoelstelling kunnen worden toegerekend, worden onder het desbetreffende beleidsartikel verantwoord.

In verband met de wijzigingen in de WW en de WAO zijn omvangrijke meerjarige voorlichtingscampagnes gestart, waarvan de financiering via dit artikel verloopt.

Subsidies

Het totale subsidiebudget van SZW bedraagt in 2005 € 74,6 miljoen. Hiervan wordt € 67,4 miljoen toegerekend aan beleidsartikelen en € 7,2 miljoen centraal geraamd op artikel 98. Voor een totaaloverzicht van alle SZW subsidiemiddelen verwijs ik naar Bijlage subsidies in hoofdstuk 13.

Voor alle subsidiabele activiteiten van SZW worden de kaders sinds 1998 gesteld door de Kadervet SZW-subsidies en de Algemene Regeling SZW-subsidies. Hierin zijn de bepalingen opgenomen waaraan de subsidieverstrekking moet voldoen. De subsidies worden zoveel mogelijk in de begroting zichtbaar gemaakt bij het beleidsartikel dat betrekking heeft op een specifieke doelstelling waar de subsidie een bijdrage aan levert.

Er is echter een aantal subsidies die niet aan een beleidsdoelstelling kunnen worden toebedeeld omdat er geen begrotingsgefinancierde middelen mee gemoeid zijn, alsmede een aantal subsidies waarvan de toekenningsprocedure nog loopt en die nog definitief niet zijn toegekend. Voor beide categorieën subsidies geldt dat ze zijn opgenomen onder beleidsartikel 98 «Algemeen». Daarnaast wordt een klein reservebudget gehanteerd dat kan worden ingezet voor aanvullende subsidieaanvragen die gedurende het jaar worden ingediend. Ook dit reservebudget is geplaatst onder artikel 98.

Handhaving

Het beleidsbudget voor handhaving op de begroting bedraagt € 62,6 miljoen, verdeeld over de artikelen 30 en 98. Van dit budget heeft € 32,3 miljoen betrekking op de uitvoering van het Handhavingsprogramma 2003–2006. Speerpunten zijn de bestrijding van zwarte fraude, identiteitsfraude en illegale tewerkstelling. Zie onder andere ook de Beleidsagenda en artikel 22.

Aan beleidsartikel 30 is € 23,5 miljoen toegerekend. Hiervan is € 15 miljoen gereserveerd voor intensiveringen uit het Handhavingsprogramma 2003–2006. Dit betreft onder meer de gemeentelijke maatregelen «Uitbreiding controle en opsporing» en «Hoogwaardig Handhaven».

Een bedrag van € 39,9 miljoen is niet aan beleidsartikelen toegerekend. Hiervan is een bedrag van € 17,3 miljoen geormerkt voor intensiveringen uit het Handhavingsprogramma. Dit betreft onder meer de invoering van de bestuurlijke boete bij de Wet Arbeid Vreemdelingen (WAV) en maatregelen in het kader van de voorkoming en bestrijding van Identiteitsfraude en Illegale tewerkstelling.

Op grond van het Strategisch Akkoord en het Hoofdlijnenakkoord moeten met de uitvoering van het Handhavingsprogramma 2003–2006 extra netto-opbrengsten gerealiseerd worden, die oplopen naar € 140 miljoen in 2006. De extra uitgaven en bruto-opbrengsten zijn in onderstaande tabel weergegeven.

De begrotingsuitgaven in de tabel omvatten naast de hierboven aangegeven uitgaven voor het handhavingprogramma ook de onder de apparaatsuitgaven opgenomen uitbreiding van de Arbeidsinspectie ten behoeve van deelname aan interventieteams (€ 6,1 miljoen). De premiegefinancierde uitgaven hebben vooral betrekking op uitbreiding van fysieke controles door het UWV en op de intensieve aanpak van identiteitsfraude.

Tabel 98.5: Bruto-opbrengsten en uitgaven fraude Strategisch Akkoord en Hoofdlijnenakkoord (x € 1 mln)				
	2005	2006	2007	2008
Bruto-opbrengsten				
– uitkeringslasten	83,5	99,5	105,7	105,7
<i>waarvan begrotingsgefinancierd (art. 30)</i>	<i>54,4</i>	<i>60,6</i>	<i>63,7</i>	<i>63,7</i>
<i>waarvan premiegefinancierd (WAO, WW)</i>	<i>29,1</i>	<i>38,9</i>	<i>42</i>	<i>42</i>
– premie-ontvangsten	62,5	78,1	78,3	78,3
– boete-ontvangsten (art.2)	11,5	14,6	14,6	14,6
Totaal	157,5	192,2	198,6	198,6
Uitgaven*				
– begrotingsgefinancierd (art. 30)	38,4	30	29,3	29,3
– premiegefinancierd (WAO, WW)	18,6	14,1	16,7	16,7
Totaal	57,0	44,1	46,0	46,0
Saldo (netto-opbrengsten)	100,5	148,1	152,6	152,6
taakstelling	95	140	140	140

* excl. de amendementsmiddelen Verburg (voor apparaatsuitgaven AI en SIOD), die geen deel uitmaken van deze uitgavenreeks.

98.2 Budgettaire gevolgen van beleid

Onderstaand overzicht biedt inzicht in het totaal van de budgetten die niet worden toebedeeld en dus op het artikel Algemeen worden begroot en verantwoord.

Tabel 98.6: Begrotingsuitgaven artikel 98 (x € 1 000)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	294 146	335 423	231 755	314 288	305 123	305 123	306 257
Uitgaven	298 931	328 351	235 582	315 660	305 594	305 094	306 228
<i>Programmauitgaven</i>	<i>20 336</i>	<i>48 342</i>	<i>63 978</i>	<i>57 255</i>	<i>56 278</i>	<i>55 778</i>	<i>55 778</i>
Handhaving	4 564	27 860	39 912	33 894	33 409	33 409	33 409
Primair proces	3 093	3 001	495	495	495	495	495
Subsidies	798	1 144	7 230	7 151	7 558	7 558	7 558
Voorlichting	5 117	7 036	5 937	4 912	4 412	3 912	3 912
Onderzoek en Beleidsinformatie	6 764	9 301	10 404	10 803	10 404	10 404	10 404
Waarborg en garanties	0	0	0	0	0	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>	<i>269 595</i>	<i>280 009</i>	<i>171 604</i>	<i>258 405</i>	<i>249 316</i>	<i>249 316</i>	<i>250 450</i>
Personeel	153 299	165 474	81 428	154 390	148 789	148 624	148 624
Materieel	33 536	34 389	16 136	24 646	24 887	25 052	25 052
Huisvesting	29 015	31 349	31 014	35 226	35 446	35 446	36 580
Automatisering	18 020	21 546	17 463	18 580	14 631	14 631	14 631
Bijdrage aan IWI	35 725	27 251	25 563	25 563	25 563	25 563	25 563
Ontvangsten	9 916	16 828	19 126	19 126	19 126	19 126	19 126

De voor 2005 en verder begrote uitgaven voor de onderdelen «Primair proces», «Voorlichting», «Subsidies» en «Onderzoek» en «Handhaving» zijn nog niet volledig toebedeeld aan de individuele beleidsartikelen, maar zijn deels begroot op het niet-beleidsartikel 98 «Algemeen». Deze middelen worden verdeeld over de beleidsartikelen op basis van jaarlijks op te stellen jaarplannen. Deze toedeling leidt tot begrotingsmutaties in de suppletore begrotingen.

Garanties aan instellingen

De kredietgarantie aan de Stichting Werkenrode te Groesbeek van het Rijk loopt door tot het jaar 2011. Het uitstaande risico bedraagt per 1 januari 2005 circa € 98 000,- en neemt jaarlijks met circa € 16 000,- af.

Bijdrage aan IWI

De bijdrage in 2005 aan de baten-lastendienst i.o. Inspectie Werk & Inkomen van € 26,5 miljoen is begroot op dit artikel 98. De bijdrage van het moederdepartement aan het Agentschap SZW (exclusief Equal) van € 8,0 miljoen is begroot op artikel 23 «Reïntegratie».

98.3. Budgetflexibiliteit

Tabel 98.7: Budgetflexibiliteit apparaatsuitgaven artikel 98

	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal apparaatsuitgaven	171 604	258 405	249 316	249 316	250 450
Waarvan op 1 januari 2005:					
Juridisch verplicht	95%	91%	87%	83%	80%
Beleidsmatig vrij	5%	9%	13%	17%	20%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Apparaatsuitgaven

De categorieën apparaatsuitgaven zijn niet los van elkaar te zien. Wanneer er personeel in dienst is zullen er uitgaven voor personeel, materieel, huisvesting en automatisering moeten worden gedaan. Uitgaven aan inhuur van externe deskundigen zijn in principe flexibel en worden vooral bepaald door specifieke organisatie- en ontwikkelingsvraagstukken.

Primair proces

Deze uitgaven zijn nog onverplicht en dus volledig flexibel.

Onderzoek

Ten laste van het onderzoeksbudget is een aantal langlopende verplichtingen aangegaan met een looptijd tot 2006. Dit betekent dat in 2005 31% van de geraamde uitgaven inflexibel is. In 2006 is dat nog 7% en tot slot in 2007 4%. Vanaf 2008 zijn de uitgaven 100% flexibel.

Tabel 98.8: Langlopende verplichtingen van Onderzoeksbudget

	2005	2006	2007	2008	2009
Onderzoeksbudget	10 404	10 803	10 404	10 404	10 404
Waarvan op 1 januari 2005:					
Juridisch verplicht	31%	7%	4%	100%	100%
Beleidsmatig vrij	69%	93%	96%	100%	100%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Voorlichting

Ten laste van het voorlichtingsbudget zijn geen langlopende verplichtingen aangegaan. In technisch juridische zin zijn daarmee alle geraamde uitgaven flexibel. Hoewel nog niet verplicht, zijn de geraamde uitgaven wel nodig voor het in stand houden van een basis infrastructuur voorlichting.

Subsidies

Uitgangspunt bij het verstrekken van subsidies is dat ze in principe niet meerjarig worden verstrekt (op enkele uitzonderingen na). Daarnaast is er bij subsidies sprake van een bevoorschotting van 80% van de totale kosten in jaar t, en 20% financiering in jaar t+1.

Handhaving en kwaliteitsverbetering van de uitvoering

Ten laste van het handhavingbudget op dit artikel worden in principe geen langlopende verplichtingen aangegaan. Verplichtingen in een bepaald jaar worden in de regel voor 80% bevoorschot en afgerekend in het volgende jaar. Dit betekent dat van het budget voor 2005 20% niet flexibel is. Voor de latere jaren is er in principe sprake van 100% budgetflexibiliteit.

NIET-BELEIDSARTIKEL 99 NOMINAAL EN ONVOORZIEN

Op dit artikel worden de uitgaven geparkeerd voor onvoorziene uitgaven, loon- en prijsbijstelling.

Onvoorzien

De grondslag ligt in de Comptabiliteitswet, waarin de mogelijkheid bestaat een artikel voor onvoorziene uitgaven op te nemen.

Loonbijstelling

Op dit onderdeel wordt de loonbijstelling verwerkt in het kader van algemene salarismaatregelen, incidentele loonontwikkeling en overige specifieke maatregelen op het gebied van arbeidsvoorwaarden en premies sociale zekerheid. Het artikel heeft het karakter van een «parkeerartikel» totdat de loonbijstelling toegedeeld kan worden aan de relevante beleidsartikelen.

Prijsbijstelling

Op dit onderdeel worden de uit de aanvullende post prijsbijstelling ontvangen bedragen geboekt tot toerekening plaatsvindt aan prijsgevoelige begrotingsartikelen. Dit artikel heeft het karakter van een «parkeerartikel» totdat toerekening kan plaatsvinden naar relevante beleidsartikelen.

99.1 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 99.1: Begrotingsuitgaven artikel 99 (x € 1 000)							
Artikelonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Verplichtingen	0	1 118	5 020	20 344	19 502	19 218	19 218
Uitgaven	0	1 118	5 020	20 344	19 502	19 218	19 218
<i>Programmauitgaven</i>	<i>0</i>	<i>1 118</i>	<i>5 020</i>	<i>20 344</i>	<i>19 502</i>	<i>19 218</i>	<i>19 218</i>
Onvoorzien		0	0	0	0	0	0
Loonbijstelling		315	0	0	14	104	104
Prijsbijstelling		803	5 020	20 344	19 488	19 114	19 114
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

5. DE BEDRIJFSVOERING

Programma Managementinformatie Nu en in de Toekomst

In 2003 is ten behoeve van de verdere ontwikkeling en inbedding van VBTB binnen het ministerie van SZW het «programma Informatiekundige Gevolgen van VBTB» gestart. In 2004 is het programma onder de naam «programma Managementinformatie Nu en in de Toekomst» verder gegaan.

Zowel in 2004 als in 2005 ligt de nadruk dan ook op het ontwikkelen én eenvoudig beschikbaar maken van managementinformatie die managers ondersteunt in het sturing geven aan het efficiënt en effectief bereiken van de (in de begroting) gestelde doelen.

Hiertoe lopen een aantal projecten, gericht op het bereiken van de volgende doelen:

1. Het in kaart brengen van de managementinformatiebehoefte aangaande de bedrijfsvoering en wel op een zodanige wijze dat de integrale manager op basis van deze managementinformatie adequaat kan sturen en verantwoording kan afleggen.
2. Het «VBTB»-proof maken van projectmatig werken, door het verbeteren van de gebruikte werkwijzen, het gegevensbeheer en de (management)informatievoorziening binnen projecten.

Vervanging financiële administratie systemen

Een belangrijke ontwikkeling in de bedrijfsvoering van SZW is de realisatie van een geïntegreerd financieel systeem ter ondersteuning van de begrotingsvoorbereiding, de financiële administratie en de bekostiging van gemeenten en andere uitvoeringsorganisaties. Het nieuwe systeem, dat op 1 januari 2006 operationeel moet zijn, zal gebaseerd worden op het zogenaamde KFI-model. Met het nieuwe systeem wordt beoogd het begrotingsproces van SZW verder te stroomlijnen, de aansluitingsproblemen tussen de huidige financiële systemen te elimineren, de totale beheerskosten te verminderen en de kwaliteit en beschikbaarheid van stuur- en managementinformatie aanzienlijk te verbeteren. In de toekomst zal dit systeem ook gebruikt worden om voor andere aspecten van de bedrijfsvoering, zoals personeel en materieel beheer, het gegevensbeheer en de (management)informatievoorziening te ondersteunen.

Vorbereiding SSC HRM

In 2004 en 2005 wordt binnen SZW gewerkt aan het voorbereiden van de overgang van de personeels- en salarisadministratie (PSA) naar het rijksbrede shared service centre HRM per 1 januari 2006. In de gekozen aanpak wordt veel aandacht besteed aan het begeleiden van de betrokken PSA-medewerkers, het voorbereiden van de SZW-organisatie op het gebruik van het digitale zelfbedieningsconcept voor managers en medewerkers (E-HRM), het digitaliseren van de personeelsdossiers en de overgang naar het nieuwe personeelssysteem van het shared service centre HRM. SZW geldt als één van de voorlopers in dit interdepartementale veranderingstraject.

Aansturing SUWI-ZBO's

Bij de aansturing van de Centrale organisatie werk en inkomen (CWI), het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) en de Sociale verzekeringsbank (SVB) gaat SZW uit van het zogenaamde government governance analysekader. Het waarborgen van de realisatie van de beleidsdoelstellingen vormt de grondslag van de government governance benadering. In deze benadering staan de government governance principes inzake beleid, sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden centraal.

In aanvulling op de government governance is gekozen voor het zogenaamde 4R model (geven van Richting en Ruimte en het vragen van Rekenschap en Resultaat). De kern van het 4R model is de scheiding tussen beleid en uitvoering. De minister bepaalt wat er moet gebeuren en binnen welk kader (Richting) en de besturen van de uitvoeringsorganisaties bepalen hoe dat gebeurt (Ruimte). De focus van het verkeer tussen de minister van SZW en de SUWI-zbo's ligt in eerste instantie op de outputprestaties en de outcome. Daarbij is sprake van een P&C-cyclus waarbij op vaste momenten door uitvoeringsorganisaties verantwoording wordt afgelegd met betrekking tot de voornemens en de behaalde prestaties. Specifiek met betrekking tot de bedrijfsvoering stelt de Raad van Bestuur in het jaarverslag een mededeling bedrijfsvoering op. Deze maakt deel uit van een groeitraject dat de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden. In 2005 zal over het begrotingsjaar 2004 door alle zbo's een mededeling bedrijfsvoering worden opgesteld. Wanneer uit het verantwoordings- en toezichtstraject blijkt dat de bedrijfsvoering c.q. het interne beheer niet op orde is, dan zal de minister stappen doen in de richting van het uitvoeringsproces.

6. DE AGENTSCHAPPEN

In dit hoofdstuk worden de twee agentschappen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegelicht: het Agentschap SZW en de Inspectie Werk en Inkomen.

6.1 AGENTSCHAP SZW

Missie

Het Agentschap SZW heeft tot taak de uitvoering van (subsidie)regelingen op het terrein van het sociaal-economische beleid, in het bijzonder op het terrein van werk en inkomen, op een objectieve, effectieve en efficiënte wijze te doen plaatsvinden.

Op het moment van verschijnen van de begroting verzorgt het Agentschap voor SZW de uitvoering van twee Europese regelingen, namelijk ESF doelstelling 3 en EQUAL en zes nationale SZW regelingen. Voorts verzorgt het Agentschap SZW de (juridische en financiële administratieve) afwikkeling van het ESF-oud programma 94–99. Thans is het Agentschap SZW in gesprek met twee directies over de mogelijke uitvoering van twee nieuwe regelingen met ingang van 2005 (FARBO en langer werken).

Het Agentschap SZW verkent de mogelijkheden tot samenwerking met andere agentschappen op het terrein van huisvesting, ICT en dergelijke.

Strategie en Doelstellingen

Om de uitvoering op de gewenste wijze te realiseren heeft het Agentschap SZW onder andere de volgende aandachtspunten geformuleerd voor de middenlange termijn:

- I. Verbetering van de Interne Processen
- II. Verhoging van de tevredenheid bij de opdrachtgevers
- III. Verbetering van doelmatigheid

Deze aandachtspunten zijn verder geconcretiseerd in doelstellingen en per doelstelling heeft het Agentschap SZW een indicator benoemd. Een selectie is opgenomen in tabel 6.1.1. Naast de interne sturing worden deze indicatoren gebruikt ter toetsing van de doelmatigheid van het Agentschap SZW.

Tabel 6.1.1: Strategie en doelstellingen

Verbeteren van Interne Processen	Realisatie 2003	Begroting 2004	Streefwaarde 2005 ¹
Voorspelbaarheid richting aanvragers en uitvoerders Verbeteren van de kwaliteit van de beschikkingen	1. Doorlooptijd: 86 dagen 2. Slagingspercentage: 92% 3. financiële fouten: geen	1. Doorlooptijd: 91 dagen 2. Slagingspercentage: 90% 3. financiële fouten: < 0,5%	1. Doorlooptijd: 100% < 91 dagen 2. Slagingspercentage: 90% 3. financiële fouten: < 0,5%
Verhoging van de tevredenheid bij de opdrachtgevers	Realisatie 2003	Begroting 2004	Streefwaarde 2005
Realisatie van beleidsdoelstellingen	1. Toewijzing op nieuwe aanvragen van beschikbare Europese middelen budgetjaar 2003: 110,7%	1. Verplichting van beschikbare Europese middelen: 85%	1. Verplichting van beschikbare Europese middelen: n.v.t. ²
Bereikbaarheid	2. Telefonische bereikbaarheid: 66% binnen 15 sec. 3. Aantal bezoeken website: 54 000		2. Telefonische bereikbaarheid: 90% binnen 15 sec. 3. Aantal bezoekers website: 70 000
Verbeteren doelmatigheid	Realisatie 2003	Begroting 2004	Streefwaarde 2005
Daling van het tarief per medewerker Loonkosten per FTE Materiele kosten per FTE Directe uren/totale uren	1. gem. tarief per medewerker per direct uur € 95,65 2. € 55 200 3. € 27 400 4. 47,2%	1. gem. tarief per medewerker per direct uur € 82,50 2. € 54 000 3. € 27 000 4. 52%	1. gem. tarief per medewerker per direct uur € 82,10 2. € 63 500 ³ 3. € 22 400 4. 57%

¹ Op dit moment overweegt het Agentschap SZW of de gekozen indicatoren aangepast gaan worden.

² De primaire verantwoordelijkheid voor deze doelstelling ligt bij de beleidsdirectie (i.c. ABG); het Agentschap SZW levert hieraan door middel van voorlichting en advies een belangrijke bijdrage.

³ De weergegeven loonkosten per fte is gebaseerd op 25% ingehuurd externe medewerkers, in 2005 zal dit percentage worden bijgesteld tot 15%.

Voorspelbaarheid richting aanvragers en uitvoerders

Voorspelbaarheid – en dus het zijn van een betrouwbare partner – is voor een uitvoeringsorganisatie van groot belang om duidelijk afstand te doen van de ervaringen met ESF-subsidies uit het verleden en zo meer kwalitatief goede aanvragen te realiseren.

De doorlooptijd is een kwaliteitsaspect dat iets zegt over de klantvriendelijkheid. De doorlooptijd is het aantal dagen dat het Agentschap SZW nodig heeft om een beoordeling af te ronden.

Bij het slagingspercentage wordt gemeten welk percentage van de aanvragen leidt tot toekenning van een subsidie. Dit percentage zegt iets over de duidelijkheid van communicatie die het Agentschap SZW geeft voordat een subsidie-aanvraag wordt ingediend en tijdens de behandel-fase van de aanvraag. Het slagingspercentage zal ook in 2005 alleen voor de subsidieregeling ESF doelstelling 3 worden gemeten.

Verbeteren van de kwaliteit van de beschikkingen

Het afgeven van foutloze beschikkingen schept vertrouwen bij alle betrokkenen. Het Agentschap SZW streeft naar een zo gering mogelijk percentage financiële fouten.

Het financiële foutenpercentage is de verhouding tussen het gecorrigeerde subsidiebedrag gedeeld door het totale subsidiebedrag van de gecontroleerde dossiers.

Bereikbaarheid

De telefonische bereikbaarheid is een indicator voor de klanttevredenheid. Hieronder wordt verstaan welk percentage van de binnenkomende telefoontjes binnen welke tijd wordt beantwoord.

Ook in 2005 zal het aantal bezoeken op de website van het Agentschap SZW (www.Agentschapszw.nl) worden gemeten. Deze indicator geeft aan in hoeverre het Agentschap SZW op het gebied van e-voorlichting succesvol is gebleken.

Daling van het tarief per medewerker

Inzicht in de functieniveaus, bijbehorende taken en de hoogte van de tarieven is wenselijk om actief te kunnen sturen op financieel resultaat. Dit uiteraard wel met instandhouding van de gewenste kwaliteit. De daling van het gemiddelde tarief per medewerker is het gevolg van een betere opbouw van het personeelsbestand.

Loonkosten per FTE

De loonkosten vormen veruit de belangrijkste kostenpost. Beheersing daarvan is dus noodzakelijk. Het normatieve kader van de gewenste loonstijging wordt bepaald door exogene factoren (CAO) en endogene factoren (percentage inleen en beheerste incidentele en structurele loonsverbeteringen zittend personeel).

Materiële kosten per FTE

Onder de materiële kosten wordt verstaan de kosten voor: persoonlijke vergoedingen, opleidingen, materieel, post/distributie, telefonie, cateringvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. Voorlichtings- en communicatiekosten evenals automatiseringskosten, huisvestingskosten en onderzoek en advies staan apart in de begroting, maar zijn bij het bepalen van de kosten per fte meegenomen. Deze indicator is belangrijk in het kader van de beheersing van de overheadkosten.

Directe uren/Totale uren

Het aantal directe evenals het totale aantal uren is afkomstig uit de tijdverantwoording van de medewerkers. De verhouding lijn (direct) en staf (indirect) is van invloed op de uitkomst van deze indicator. De ratio zegt iets over de productiviteit van de organisatie.

Tabel 6.1.2: Begroting van baten en lasten Agentschap SZW (x € 1 000)

	realisatie 2003	na 1e sup 2004	2005	2006	2007	2008	2009
Baten							
Opbrengsten moederdepartement ¹	10 447	12 459	15 700	8 397	8 188	7 973	8 971
Opbrengst overige departementen	80						
Opbrengst derden	–						
Rentebaten	27		21	21	21	21	21
Buitengewone baten	–						
Exploitatiebijdrage	5 648	25 ²					
Totaal baten	16 202	12 484	15 721	8 418	8 209	7 994	8 992
Lasten							
Apparaatskosten							
– personele kosten	10 731	8 780	11 436	5 877	5 836	5 638	6 810
– materiële kosten	4 209	3 268	3 901	2 158	2 126	2 142	2 173
Rentelasten	18	15	73	56	39	10	
Afschrijvingskosten							
– Materieel	48	58	115	115	60	60	
– Immaterieel	118	142	185	185	100	100	
Dotaties voorzieningen	1 000						
Buitengewone lasten	44						
Totaal Lasten	16 168	12 263	15 710	8 391	8 161	7 950	8 983
Saldo van baten en lasten	34	221	11	27	48	44	9

¹ Bij het bepalen van de opbrengsten moederdepartement is op dit moment alleen uitgegaan van de uitvoering van de huidige regelingen. Gelet op de afloop van de regelingen laat dit een afnemend beeld zien.

² Deze bijdrage heeft betrekking op een eenmalige bijdrage in de (personeels)kosten van de ondernemingsraad.

Baten

Algemeen

Het Agentschap SZW heeft tot taak de uitvoering van (subsidie)regelingen op het terrein van het sociaal-economische beleid, in het bijzonder op het terrein van werk en inkomen. In de nabije toekomst zal het Agentschap SZW zich hoofdzakelijk richten op opdrachten uit het moederdepartement, maar mogelijke opdrachten uit andere ministeries worden niet uitgesloten.

De programmaperiode van de Europese regelingen loopt tot en met 2006. Het is nog niet zeker of en zo ja in welke vorm en omvang deze regelingen na 2006 zullen worden voortgezet. Ook drie van de vijf nationale regelingen kennen eindige looptijden. De terugval in de omzet na 2005 wordt concreet verklaard door afloop van de regelingen EQUAL, ID-banen, Klantmanagement en TSS abw.

Ten aanzien van de tariefstelling geldt dat het Agentschap SZW streeft naar een tariefdaling die gericht is op een tariefontwikkeling die gelijk blijft aan het inflatiepercentage.

Opbrengst moederdepartement

De opbrengst moederdepartement betreft de uitvoering van de regelingen ESF doelstelling 3, Equal, ID-banen, Mut Bijstand Buitenland, Stimuleringsregeling Bedrijfsverzamelgebouwen (BVG), Klantmanagement en Tijdelijke Stimuleringsregeling Samenwerkingsverband Abw (TSS Abw). De uitvoering van ESF 94–99 wordt in opdracht van en onder verantwoordelijkheid van de directie ABG gedaan.

Het Agentschap SZW kent de processtappen (producten) basislast, intake en ontvankelijkheid, monitoren, overig beheer, einddeclaratie, intake bezwaarschriften, afhandeling bezwaarschriften en afhandeling beroepszaken. De uit te voeren producten kunnen per regeling verschillen. Daarnaast worden bij een aantal regelingen out-of-pocketkosten in rekening gebracht. Deze kosten hebben betrekking op specifieke wensen van de opdrachtgever en worden direct aan de opdrachtgever doorbelast.

De volgende matrix geeft de vermoedelijke omzet, per product en opdrachtgever in 2005 weer:

Tabel 6.1.3: Omzet per product en opdrachtgever 2005 (x € 1 000)										
	ESF-3	Equal	ID-banen	Bijstand Buiten- land	BVG	Klant manage- ment	TSS abw	Subto- taal	nieuwe rege- lingen	Totaal
Basislast	1 741	1 409	254	105	71	43	22	3 645		
Intake en ontvankelijkheid	350	58	201	16	0	0	4	629		
Beoordelen en beschikken	2 155	662	398	119	19	0	26	3 379		
Monitoren	1 509	834	64	4	2	0	0	2 413		
Overig beheer	1 476	940	0	10	13	95	2	2 536		
Eindeclaratie	1 463	15	0	58	70	0	0	1 606		
Intake bezwaarschriften	3	2	14	1	1	0	0	21		
Afhandeling bezwaarschriften	159	26	50	12	10	0	14	271		
Afhandeling beroepszaken	14	8	0	7	4	0	0	33		
<i>Subtotaal</i>	<i>8 870</i>	<i>3 954</i>	<i>981</i>	<i>332</i>	<i>190</i>	<i>138</i>	<i>68</i>	<i>14 533</i>		
Out of pocket	412	490	48	8	0	0	0	958		
<i>Totaal</i>	<i>9 282</i>	<i>4 444</i>	<i>1 029</i>	<i>340</i>	<i>190</i>	<i>138</i>	<i>68</i>	<i>15 491</i>	<i>209</i>	<i>15 700</i>

Opbrengst overige departementen

Op dit moment worden geen opdrachten voor overige departementen uitgevoerd maar mogelijke opdrachten in de nabije toekomst worden niet uitgesloten.

Opbrengst derden

Opbrengst derden betreft omzet die buiten de Rijksoverheid wordt gerealiseerd. Het Agentschap SZW zal zich hoofdzakelijke richten op opdrachten vanuit het moederdepartement, maar het is niet uitgesloten dat er in de directe toekomst opdrachten voor derden worden uitgevoerd.

Rentebaten

De rentebaten heeft betrekking op de Rekening Courant Mifi Beheer. Het gehanteerde rentepercentage is variabel.

Buitengewone baten

Het Agentschap SZW verwacht dat geen buitengewone baten gerealiseerd zullen worden.

Exploitatiebijdrage

Een exploitatiebijdrage van het moederministerie heeft (in de regel) een tijdelijk karakter.

Op dit moment is de verwachting dat het Agentschap SZW in 2005 geen exploitatiebijdrage nodig zal hebben.

Lasten

Personele kosten

De hoogte van de personeelskosten wordt bepaald door prijs- en volumeontwikkelingen. De prijsontwikkelingen zijn het gevolg van CAO-verhogingen en de reguliere beloningsronde. Bovendien is rekening gehouden met het streven de tarieven die bij de opdrachtgevers in rekening worden gebracht nauwelijks te laten stijgen, door een beter en evenwichtiger personeelsbestand.

Bij het bepalen van de personeelskosten is uitgegaan van een piek aan werkzaamheden in begrotingsjaar 2005. Deze piek aan werkzaamheden heeft betrekking op het werkaanbod van de regeling ESF doelstelling 3 en EQUAL. Voor de regeling ESF doelstelling 3 is rekening gehouden met extra aanvragen en alle bijkomende werkzaamheden in de vervolgprocessen, voor de regeling EQUAL is rekening gehouden met het samenvallen van de werkzaamheden van tranche één en twee. Dit betekent ook dat de productiecapaciteit flexibel moet kunnen worden aangepast, zodat in de begroting is uitgegaan van 15% extern ingehuurd medewerkers (Agentschap SZW-breed).

Omdat nog niet bekend is in welke vorm en omvang de (Europese) regelingen na 2006 zullen worden voortgezet, is bij het bepalen van de personeelskosten na 2005 alleen rekening gehouden met de uitvoering van de huidige regelingen.

Materiële kosten

Een groot deel van de materiele kosten is gerelateerd aan het aantal personeelsleden en bestaan uit huisvestingskosten, automatiseringskosten en overige kosten. De verwachting is dat in 2005 een piek aan werkzaamheden opgevangen moeten worden waardoor extra personeel in dienst zal zijn en de materiele kosten in dat jaar hoger zullen zijn. De verwachting is dat na 2005 de piek in werkzaamheden voorbij zal zijn en is in de begroting alleen nog rekening gehouden met de uitvoering van de huidige regelingen. Hierdoor zullen de materiele kosten lager zijn. De huisvestingskosten en automatiseringskosten zijn gebaseerd op de afgesproken SLA's. Daarnaast is rekening gehouden met onderhoudskosten van de in gebruik zijnde softwaresystemen en overige automatiseringskosten. De overige materiele kosten betreffen kantoorkosten, voorlichting & communicatie en advies & onderzoek.

Rentelasten

De rentelasten hebben betrekking op vier investeringsleningen, twee voor (hoofdzakelijk) immateriële en twee voor (hoofdzakelijk) materiële activa. De leningen voor immateriële activa kennen een looptijd van vijf jaar en de rentepercentages zijn 3,72% en 3,22%. De lening voor materiële activa heeft een looptijd van drie jaar en de geldende rentepercentages zijn 3,35% en 2,69%.

Afschrijvingskosten

Bij de materiële activa wordt een afschrijvingstermijn van drie jaar gehanteerd en bij de immateriële activa is de termijn vijf jaar. In 2003 en 2004 is door het Agentschap SZW geïnvesteerd in materiële en immateriële activa en deze investeringen zijn van invloed op de afschrijvingskosten in 2005 en volgende jaren.

Dotaties aan voorzieningen

Het Agentschap SZW verwacht dat er geen dotaties aan voorzieningen zullen worden gedaan.

Buitengewone lasten

Het Agentschap SZW verwacht dat geen buitengewone lasten zullen worden gerealiseerd.

Saldo van baten en lasten.

Het saldo van baten en lasten zal in het jaar van ontstaan opgenomen worden in het onverdeelde resultaat. In het jaar daarop wordt het resultaat verwerkt in overeenstemming met het besluit van de eigenaar.

Kasstroomoverzicht

Tabel 6.1.4: Kasstroomoverzicht Agentschap SZW (x € 1 000)							
	realisatie 2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1 Rekening courant RHB 1 januari (incl. deposito)	6 887	5 060	5 234	4 961	4 767	4 585	4 305
2 Totaal operationele kasstroom	- 3 272	714	311	327	209	204	9
3a -/- Totaal investeringen	448						
3b +/- totaal boekwaarde des-investeringen	0						
3 Totaal investeringskasstroom	- 448	0	0	0	0	0	0
4a -/- eenmalige uitkering aan moederdepartement		0	44	0	10	172	
4b +/- eenmalige storting door moederdepartement							
4c -/- aflossingen op leningen	87	540	540	521	381	312	0
4d +/- beroep op leenfaciliteit	1 980						
4 Totaal financieringskasstroom	1 893	- 540	- 584	- 521	- 391	- 484	0
5 Rekening courant RHB 31 december (incl. deposito)	5 060	5 234	4 961	4 767	4 585	4 305	4 314

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom bestaat uit het geraamde saldo van baten en lasten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en mutaties in het werkkapitaal.

Investeringskasstroom

De investeringskasstroom wordt bepaald door de geschatte investeringen in materiële en immateriële activa. Het Agentschap SZW verwacht in de nabije toekomst geen grote investeringen te doen.

Financieringskasstroom

De eenmalige storting van het moederdepartement wordt ten laste van het Eigen Vermogen gebracht volgens de vermogensvoorschriften baten-lastendiensten. Deze vermogensvoorschriften schrijven voor dat het Eigen Vermogen, exclusief de verplichte reserves niet hoger mogen zijn dan 5% van de gemiddelde jaaromzet, berekend over de laatste drie jaren.

De aflossing op leningen heeft betrekking op de aflossing van de lopende leningen.

Vermogensontwikkeling

Onderstaande tabel geeft inzicht in de meerjarige vermogensontwikkeling van het Agentschap SZW:

Tabel 6.1.5: Vermogensontwikkeling Agentschap SZW (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1 Eigen Vermogen per 1 januari	250	284	505	472	499	537	409
2 Saldo van baten en lasten	34	221	11	27	48	44	9
3a uitkeringen aan moederdepartement			- 44		- 10	- 172	
3b bijdrage moederdepartement ter versterking EV							
3c overige mutaties							
3 Directe mutaties in het Eigen Vermogen	0	0	- 44	0	- 10	- 172	0
4 Eigen Vermogen per 31 december	284	505	472	499	537	409	418

6.2 INSPECTIE WERK EN INKOMEN

Inleiding

De Inspectie Werk en Inkomen heeft de tijdelijke status van dienst die een batenlastenstelsel voert. Beoogd is dat de inspectie per 1 januari 2005 als volwaardige batenlastendienst van start gaat.

Taken IWI

De inspectie houdt onafhankelijk toezicht op de uitvoeringsinstanties die de werknemers- en volksverzekeringen uitvoeren en op de gemeentebesturen, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de sociale voorzieningen. Het gaat om het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Centrale organisatie werk en inkomen (CWI), de Stichting Inlichtingenbureau (IB), het Bureau Keteninformatisering werk en inkomen (BKWI), de Sociale Verzekeringsbank (SVB), de Raad voor Werk en Inkomen (RWI) en de gemeenten.

IWI houdt ook toezicht op de werking van het stelsel van werk en inkomen, door te kijken naar de wijze waarop CWI, UWV, SVB en gemeenten samenwerken bij de uitvoering van de aan hen opgedragen taken. Verder houdt IWI toezicht op de Sociaal-Economische Raad (SER), de Pensioen- en Verzekeringskamer (PVK) en certificatie- en keuringsinstellingen op het terrein van arbeidsomstandigheden (CKI's) en participeert de inspectie in de interdepartementale Commissie van toezicht op het College Toelating Bestrijdingsmiddelen (CTB). Het toezicht op de SER en de PVK is beperkt tot enige aspecten. Vanaf 2005 krijgt IWI de coördinatie en verantwoordelijkheid van het toezicht op de certificering en accreditatie met betrekking tot risicovolle activiteiten. De Raad van Accreditatie blijft de beoordelingen van de aangewezen instellingen verrichten.

Het toezicht van de inspectie draagt bij aan het bereiken van de doelstellingen van de wetgever op het terrein van werk en inkomen. De inspectie levert deze bijdrage door vast te stellen in hoeverre de uitvoering functioneert conform de daaraan te stellen eisen van doeltreffendheid, rechtmatigheid en doelmatigheid. De inspectie draagt daarmee tevens bij aan:

- het bevorderen van de kwaliteit van uitvoering en beleid;
- het bevorderen van de werking van het stelsel in relatie tot de beleidsdoelstellingen van de minister.

De inspectie beoogt hiermee tevens het vertrouwen van de burger in het systeem van beleid, uitvoering en toezicht te bevorderen.

Producten

De inspectie heeft een jaarcyclus, gebaseerd op de jaarlijks op te leveren toezichtproducten.

De programmering vindt primair plaats via het plan van werkzaamheden voor het komende jaar (jaarplan). Het jaarplan 2005 is het resultaat van een door de inspectie uitgevoerde omgevings- en risicoanalyse. Deze analyses helpen bij het maken van keuzes, gegeven de omvang van het toezichtterrein en de beschikbare capaciteit. De inspectie houdt bij de programmering rekening met de door de minister geformuleerde kaders voor de jaar- en meerjarenplannen van het UWV, het CWI, de SVB, het BKWI en het IB (zoals neergelegd in de Meibrieven 2004) en met de bestuurlijke afspraken die de minister maakt met uitvoerende instanties. Ook de wensen van de Tweede Kamer en de signalen van uitvoerende

instanties en gemeentebesturen, burgers en maatschappelijke organisaties zijn in de overwegingen betrokken.

In het jaarplan geeft de inspectie aan welke producten zij het komende jaar gaat maken.

Onderzoek is de kernactiviteit van de inspectie. In de wettelijk voorgeschreven rapportages en in de rapportages naar aanleiding van risico-gericht onderzoek oordeelt IWI over de kwaliteit van de uitvoering en draagt zij bij aan de kwaliteit van de regelgeving. Ook houdt de inspectie capaciteit vrij om te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen of verzoeken. De inspecteur-generaal stelt het jaarplan voor 1 juli vast en biedt het aan de minister aan.

Prioriteiten 2005

In het Jaarplan 2004 stelde de Inspectie Werk en Inkomen zich ten doel te komen tot stelselbrede oordelen, een accentverschuiving in het toezicht en het verbreden van de kwaliteit van de inspectie. Voor 2005 wordt deze lijn versterkt doorgezet.

Een belangrijke ontwikkeling is de omslag die de inspectie maakt naar doeltreffendheid als hoofdaccent van het toezicht. Hoofddoelen in de sociale zekerheid zijn beperking van de instroom in de regelingen (preventie), bevordering van de uitstroom (activering) en het voorzien in een uitkering waar nodig (uitkering). Vanaf het jaar 2004 programmeert de inspectie haar onderzoek vanuit de thema's preventie, activering en uitkering. De inspectie richt haar toezichtvragen op doeltreffendheid en neemt daarbinnen waar relevant de invalshoeken rechtmatigheid en doelmatigheid mee.

Met haar onderzoeksprogramma in het jaarplan voor 2005 geeft de inspectie invulling aan de accentverschuiving naar doeltreffendheid. De onderzoeken die vallen binnen de thema's preventie, activering en uitkering leiden vrijwel zonder uitzondering tot uitspraken, oordelen en inzichten over de bijdrage van de uitvoeringsinstanties en gemeenten aan het bereiken van de doelen van de wetgever.

Doelmatige taakuitvoering

IWI bevordert de doelmatigheid door resultaatgericht management. Met het moederdepartement worden afspraken gemaakt over de producten (prestaties en kwaliteit) van IWI en de daarbij in te zetten middelen (kosten). In de managementrapportages en in het jaarverslag legt de IG hierover verantwoording af. De inspectie maakt transparant wat zij doet.

Vooralsnog hanteert IWI in 2005 een productiviteitsnorm van 1 250 uur. Bij het bepalen van de norm is rekening gehouden met onder andere vakantie- en feestdagen, ziekteverzuim en uren die gemiddeld beschikbaar zijn voor indirecte activiteiten zoals opleidingen etc.

IWI wil de tijdigheid waarmee producten worden afgerond vergroten: in 2005 wil de inspectie minimaal 80 procent van de producten leveren op de afgesproken plandatum. IWI zal heldere afspraken maken met de uitvoeringsinstanties en gemeenten om te bevorderen dat de benodigde informatie volgens planning beschikbaar komt.

Tabel 6.2.1: Begroting baten en lasten

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Baten							
Opbrengst moederdepartement	35 725	27 251	26 473	26 473	26 473	26 473	26 473
Opbrengst overige departementen	–	–	–	–	–	–	–
Opbrengst derden	–	–	–	–	–	–	–
Rentebaten	145	50	45	45	45	45	45
Buitengewone baten	4 285	–	–	–	–	–	–
Exploitatiebijdrage	–	–	–	–	–	–	–
Totaal baten	40 155	27 301	26 518	26 518	26 518	26 518	26 518
Lasten							
Apparaatskosten							
• Personele kosten	25 512	18 615	18 608	18 608	18 608	18 608	18 608
• Materiële kosten	7 055	7 977	6 990	6 990	6 990	6 990	6 990
Rentelasten	–	–	–	–	–	–	–
Afschrijvingskosten							
• Materieel	420	175	140	120	115	110	85
• Immaterieel	–	–	–	–	–	–	–
Dotaties voorzieningen	6 303	–	–	–	–	–	–
Buitengewone lasten	1 365	270	–	–	–	–	–
Totaal lasten	40 655	27 037	25 738	25 718	25 713	25 708	25 683
Saldo van baten en lasten	–/– 500	264	780	800	805	810	835

Toelichting bij de begroting van baten en lasten over het jaar 2005

Baten

Opbrengst moederdepartement

De opbrengst moederdepartement wordt vooralsnog onderscheiden in «IWI-productie gerelateerd» en «niet IWI-productie gerelateerd». De inspectie brengt de kosten van haar toezichtproducten (toezichtbevindingen, risicoanalyses en T-toetsen) in rekening bij het moederdepartement. Voor de geplande producten uit het jaarplan 2005 heeft de inspectie naar verwachting circa € 25,1 miljoen nodig.

De opbrengst van het moederdepartement komt vanaf 2004 aanmerkelijk lager uit dan de voorafgaande jaren in verband met de taakstellingen die aan de inspectie zijn opgelegd als gevolg van het Strategisch en Hoofdlijnenakkoord.

Met ingang van 2004 is de inspecteur-generaal eindverantwoordelijk geworden voor zowel IWI als de Arbeidsinspectie (A.I.). De «niet IWI-productie gerelateerde» opbrengst (circa € 1,4 miljoen) van het moederdepartement betreft vooralsnog uitgaven van IWI die voornamelijk ten behoeve van de A.I. worden verricht (o.m. huisvestingskosten). In de loop van 2004 zullen hierover nadere afspraken gemaakt worden met het moederdepartement.

De productie gerelateerde omzet wordt voorlopig als volgt verdeeld over de productengroepen van de inspectie:

Tabel 6.2.2: Omzet IWI naar productgroepen		
Omzet IWI naar productgroepen	Geschatte capaciteitsinzet (in %)	Omzet (x € 1 000)
Toezichtbevindingen (oordelen)		
• Wettelijke en reguliere producten	29,1	7 280
• Risicogerichte producten		
• Preventie	7,9	2 038
• Activering	10,8	2 735
• Uitkering	6,8	1 778
• Overige risicogerichte producten	10,5	2 604
• Onvoorzien	6,2	1 635
T-toetsen (tevens wettelijk product)	1,8	440
Risico-analyses		
• Ad hoc	0,6	139
• Jaarplan	1,1	262
• Monitoring	12,1	2 987
IWI-producten uit jaarplan 2005	86,9	21 898
Overlopende producten uit jaarplan 2004 (onderhanden werk)	13,1	3 198
Totaal	100,0	25 096

IWI maakt afspraken met het moederdepartement over de te leveren producten en prijzen. In de loop van 2004 zal IWI een notitie opstellen over de tariefstructuur voor 2005. De kostprijs van de producten is afhankelijk van de aan de producten te besteden uren (declarabele uren) tegen het uurtarief van de medewerkers inclusief een risico-opslag. Het jaarplan 2005 gaat uit van 151 toezichtmedewerkers.

Vooralsnog is in de begroting rekening gehouden met een productienorm van 1 250 uur per jaar waarvan circa 94% declarabel is. Het gemiddelde uurtarief van een toezichtmedewerker bedraagt bij huidig inzicht circa € 139. De kosten van inhuur van externe deskundigen worden voor zover van toepassing direct aan de producten toegerekend.

Rentebaten

De rentebaten betreffen de rekening-courant en de depositorekeningen bij het ministerie van Financiën. Deze baten worden vanaf 2004 lager geraamd dan voorgaande jaren als gevolg van een gemiddeld lager liquiditeitsaldo en rentepercentage.

Lasten

Algemeen

De lasten van IWI zijn opgebouwd uit de apparaatskosten (personele en materiële kosten) en de afschrijvingskosten van materiële vaste activa. In de lasten zijn de «niet IWI-productie gerelateerde» kosten van circa € 1,4 miljoen opgenomen (zie toelichting baten).

In de begroting 2005 is geen rekening gehouden met de kosten van flankerend beleid als gevolg van de personele reductie van IWI in 2004. Er is van uitgegaan dat deze kosten (loonkosten van niet geplaatste

medewerkers, scholingskosten, kosten van FPU⁺-regelingen, kosten van outplacement, doorlopende kosten van leaseauto's, etc.) gefinancierd kunnen worden uit de in de jaarrekening 2003 gevormde reorganisatievoorziening. De openstaande verplichtingen in het kader van de reorganisatie zullen elke vier maanden worden geherwaardeerd. De resultaten van deze herwaarderings zullen worden opgenomen in de tussentijdse rapportages en de jaarrekening van IWI.

Apparaatskosten

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de apparaatskosten en zijn de uitgangspunten nader toegelicht.

Tabel 6.2.3: Apparaatskosten IWI			
	Realisatie 2003	Raming 2004	Begroting 2005
Apparaatskosten IWI	32 567	26 592	25 598
<i>Personele kosten</i>	25 512	18 615	18 608
Waarvan:			
• Loonkosten medewerkers	20 814	15 985	15 878
• Inhuur externe deskundigen	1 736	1 000	1 000
• Uitbestede onderzoeken	274	300	300
• Rechtspositionele regelingen	573	455	445
• Werving en selectie	7	–	40
• Opleidingen	342	400	500
• Overige personeelskosten	435	475	445
• Kosten voormalig personeel/flankerend beleid	1 331	–	–
<i>Materiële kosten</i>	7 055	7 977	6 990
Waarvan:			
• ICT/automatisering	1 599	1 287	1 130
• Huisvesting	3 718	4 983	4 330
• Bureaunkosten	1 738	1 707	1 530

Personele kosten

De begrote loonkosten medewerkers zijn gebaseerd op een formatie en een gemiddelde bezetting van 238 fte tegen het gemiddelde loonniveau van 2004. Hierbij is rekening gehouden met een uitbreiding in 2005 met 3 fte in het kader van het toezicht op de certificering en accreditatie met betrekking tot risicovolle activiteiten als asbestverwijdering, werken met vuurwerk en risicovolle producten als drukapparatuur. In vergelijking met voorgaande jaren zijn de loonkosten vanaf 2004 aanmerkelijk lager begroot. Dit komt door de taakstelling die aan IWI is opgelegd naar aanleiding van het Strategisch en Hoofdlijnenakkoord.

De begrotingspost voor inhuur van externe deskundigen zal aangewend worden voor tijdelijke capaciteitstekorten en benodigde specifieke deskundigheid die niet binnen de inspectie aanwezig is. De inspectie is zeer kritisch ten aanzien van de inzet van externen en heeft daarom de raming vanaf 2004 ten opzichte van 2003 verder teruggebracht.

Het opleidingsbudget 2005 is voor een groot deel bestemd voor de organisatiebrede opleidingen die in 2005 zullen worden georganiseerd. Daarnaast is ruimte gereserveerd voor individuele opleidingen van medewerkers en begeleidings- en heroriëntatietrajecten.

Materiële kosten

De kantoorautomatisering van de inspectie is uitbesteed aan het facilitair bedrijf van het moederdepartement. De kosten hiervan zijn voornamelijk afhankelijk van het aantal personal computers (desktop en laptop), het aantal specifieke IWI applicaties en de overeengekomen tarieven. Vanaf 2004 komen de kosten hiervan lager uit dan begroot als gevolg van de afname van het aantal personeelsleden en dus het aantal personal computers.

Als gevolg van de reorganisatie van de inspectie zullen de vijf regio-kantoren in de loop van 2004 sluiten. De huurovereenkomsten van vier vestigingen lopen eind 2004 af. Thans wordt onderzocht of het doorlopende contract van de vestiging in Groningen kan worden overgenomen door een ander onderdeel van het departement. In de begroting zijn voorzichtigheidshalve de kosten van deze regionale vestiging opgenomen.

De afname van de bureaustkosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de beëindiging van de lease-overeenkomsten van de dienstauto's van medewerkers uit de voormalige regio's.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten betreffen in het bijzonder het meubilair, de telefooncentrale en de kantoorapparatuur.

Buitengewone lasten

De buitengewone lasten in 2004 betreffen de afkoop van een rechtspositionele regeling.

Tabel 6.2.4: Kasstroomoverzicht IWI

	realisatie 2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1 Rekening courant RIC 1 jan.	4 787	21 147	16 491	13 463	11 137	9 500	8 207
2 Totaal operationele kasstroom	16 901	-/- 4 676	-/- 2 476	-/- 1 349	-/- 796	-/- 483	-/- 276
-/- Totaal investeringen	-/- 541	-/- 62	-	-	-	-	-
+/+ Totaal boekwaarde desinvesteringen	-	82	-	-	-	-	-
3 Totaal investeringskasstroom	-/- 541	20	-	-	-	-	-
-/- Eenmalige uitkering aan moederdepartement	-/- 178	-	-/- 552	-/- 977	-/- 841	-/- 810	-/- 835
+/+ Eenmalige storting door moederdepartement	178	-	-	-	-	-	-
-/- Aflossing op leningen	-	-	-	-	-	-	-
+/+ Beroep op leenfaciliteit	-	-	-	-	-	-	-
4 Totaal financieringskosten	-	-	-/- 552	-/- 977	-/- 841	-/- 810	-/- 835
5 Rekening courant RIC 31 dec.	21 147	16 491	13 463	11 137	9 500	8 207	7 096

De operationele kasstroom voor de jaren 2005 tot en met 2009 betreft het saldo van baten en lasten, de afschrijvingen op materiële vaste activa en de afname van de voorzieningen.

De investeringen 2004 hebben betrekking op enkele aanpassingen aan het gebouw, aanvulling van meubilair en zonwering en de vervanging van de

bestelauto. De desinvesteringen betreffen de boekwaarde van het meubilair en de vloerbedekking van de in 2004 te sluiten regiokantoren.

Tabel 6.2.5: Overzicht vermogensontwikkeling IWI							
	realisatie 2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1 Eigen Vermogen per 1 januari	1 654	976	1 240	1 468	1 291	1 255	1 255
2 Saldo van baten en lasten	-/- 500	264	780	800	805	810	835
Uitkeringen aan moederdepartement	-/- 178	-	-/- 552	-/- 977	-/- 841	-/- 810	-/- 835
Bijdrage moederdepartement ter versterking eigen vermogen	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-	-
3 Directe mutaties in Eigen Vermogen	-/- 178	-	-/- 552	-/- 977	-/- 841	-/- 810	-/- 835
4 Eigen Vermogen per 31 december	976	1 240	1 468	1 291	1 255	1 255	1 255

Uitgaande van een gelijkblijvende opbrengst van de producten van de inspectie over de jaren 2006–2009 als begroot voor 2005 zal de staat van baten en lasten de komende jaren een positief saldo weergeven. Het deel van het eigen vermogen dat de 5%-norm overschrijdt zal worden uitgekeerd aan het moederdepartement.

Tabel 6.2.6: Indicatieve openingsbalans	
Indicatieve openingsbalans	1-1-2005
Activa	
Materiële vaste activa	
● Grond en gebouwen	-
● Installaties en inventarissen	602
● Dienstauto's	11
Vlottende activa	
● Voorraden	-
● Vorderingen	3 400
● Nog te ontvangen/vooruitbetalingen	260
● Liquide middelen	16 491
Totaal activa	20 764
Passiva	
Vermogen	
● Exploitatiereserve	976
● Onverdeeld resultaat	264
Langlopende schulden	
● Leningen	-
Voorzieningen	12 729
Kortlopende schulden	
● Crediteuren	2 300
● Nog te betalen	4 495
Totaal passiva	20 764

De boekwaarde van de materiële vaste activa is de boekwaarde van 1 januari 2004 gecorrigeerd voor de investeringen, afschrijvingen en desinvesteringen.

In deze indicatieve openingsbalans is geen rekening gehouden met onderhanden werk (bestede uren maal tarief) per 31 december 2004.

In de post vorderingen is de vordering op het moederdepartement opgenomen die in verband met de voorziening voor reorganisatie in de balans per 31 december 2003 is gevormd.

De liquide middelen zijn voornamelijk ter dekking van de verplichtingen in verband met de voorzieningen.

De hoogte van de voorzieningen per 31 december 2004 is afgeleid van het saldo per 1 januari 2004 waarop de geraamde uitgaven 2004 in mindering zijn gebracht. Deze post is opgebouwd uit de voorziening voor wachtgeld van voormalige Ctsv-medewerkers voor circa € 9,5 miljoen en de reorganisatievoorziening van IWI zoals eind 2003 is gevormd voor een bedrag van € 3,2 miljoen. Van deze verplichtingen heeft € 3,4 miljoen per 1 januari 2005 een looptijd van minder dan 1 jaar, € 6,6 miljoen van 2 tot 5 jaar en € 2,7 miljoen van meer dan 5 jaar.

7. VERDIEPINGSBIJLAGE

Was/wordt tabel

Deze was/wordt-tabel verklaart de nieuwe structuur van de begroting 2005 op artikel-, op operationele doelstellingniveau en naar de uitgaven en ontvangsten vanuit de structuur van de begroting 2004.

Oude structuur 2004	Nieuwe structuur 2005
Beleidsartikel 1: Basisdienstverlening werk en inkomen	
OD 1, 2 en 3: Centra voor Werk en Inkomen (CWI)	Artikel 22 Activerend arbeidsmarktbeleid, OD 4: CWI
OD 4: BKWI	Artikel 22 Activerend arbeidsmarktbeleid, OD 4: BKWI
OD 4: Handhaving	Artikel 22 Activerend arbeidsmarktbeleid, OD 4: Handhaving
Ontvangsten	Artikel 22 Activerend arbeidsmarktbeleid: Ontvangsten
Beleidsartikel 2: Stimulering en kwaliteitsbevordering arbeidsparticipatie	
Apparaatsuitgaven: Bijdrage aan het Agentschap SZW	Artikel 23 Reïntegratie, Apparaatsuitgaven: Bijdrage aan het Agentschap SZW
OD 1: Sluitende reïntegratie	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Flexibel reïntegratiebudget
OD 1: Wiw dienstbetrekkingen en WEP	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Flexibel reïntegratiebudget
OD 1: Praktijkscholing	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Praktijkscholing
OD 1: Kinderopvang Abw	Artikel 25 Arbeid en Zorg, OD 2: KOA-regeling
OD 1: SVWW/RWI	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: RWI/SVWW
OD 1: Agenda voor de Toekomst	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Agenda voor de Toekomst
OD 1: Flexibel reïntegratiebudget	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Flexibel reïntegratiebudget
OD 1: EQUAL projecten/AG SZW	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: SZW cofinanciering Equal
OD 1: ID-banen	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Flexibel reïntegratiebudget
OD 1: RSP	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: RSP
OD 1: Stimuleringsregeling ID-banen	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Stimuleringsregeling ID-banen
OD 3: Doelgroepenbeleid	Artikel 22 Activerend arbeidsmarktbeleid, OD 3, Doelgroepenbeleid
Overig: Subsidies en overige beleidsuitgaven	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Subsidies
Overig: Voorlichting	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Voorlichting
Overig: Onderzoek en beleidsinformatie	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: Onderzoek
Ontvangsten	Artikel 23 Reïntegratie: Ontvangsten Artikel 22 Activerend arbeidsmarktbeleid: Ontvangsten (deel boetes illegale tewerkstelling)
Beleidsartikel 4: Aangepast werken	
OD 1: WSW	Artikel 24 Sociale werkvoorziening, OD 1: WSW
Ontvangsten	Artikel 24 Sociale werkvoorziening: Ontvangsten
Beleidsartikel 5: Algemene inkomensgarantie op minimumniveau	
OD 1: Gebudgetteerd deel Abw, IOAW, IOAZ	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 1: nieuwe indeling WWB
OD 1: Declaratie deel Abw, IOAW, IOAZ	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 1: nieuwe indeling WWB
OD 1: Toeslagenwet uitkeringslasten	Artikel 32 Overige inkomensbescherming OD 3: Toeslagenwet uitkeringslasten
OD 1: Toeslagenwet uitvoeringskosten	Artikel 32 Overige inkomensbescherming OD 3: Toeslagenwet uitvoeringskosten
OD 1: Subsidies en overige beleidsuitgaven	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 1: Subsidies
OD 1: Voorlichting	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 1: Voorlichting
OD 2: Handhaving	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 1: Handhaving
Ontvangsten	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering: Ontvangsten
Beleidsartikel 6: Inkomensgarantie voor jonggehandicapten	
OD 1: Wajong uitkeringslasten	Artikel 31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid, OD 2: Wajong uitkeringslasten
OD 1: Wajong uitvoeringskosten	Artikel 31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid, OD 2: Wajong uitvoeringskosten
OD 2: Bijdrage aan REA	Artikel 23 Reïntegratie OD 1: REA uitkeringslasten (Wajong)
OD 2: Bijdrage aan REA	Artikel 23 Reïntegratie OD 1: REA uitvoeringskosten (Wajong)

Oude structuur 2004	Nieuwe structuur 2005
Beleidsartikel 7 Inkomensaanvulling herkeurde arbeidsongeschikten	
OD 1: Tbia uitkeringslasten	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 4: Tbia uitkeringslasten
OD 1: Tbia uitvoeringskosten	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 4: Tbia uitvoeringskosten
Beleidsartikel 8: Inkomensvoorziening voor kunstenaars	
OD 3: Wik	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 3: WWIK uitkeringslasten en uitvoeringskosten
Ontvangsten	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering: Ontvangsten
Beleidsartikel 9: Tegemoetkoming in de kosten van kinderen	
OD 1: AKW uitkeringslasten	Artikel 33 Tegemoetkoming specifieke kosten, OD 2: AKW uitkeringslasten
OD 1: AKW uitvoeringskosten	Artikel 33 Tegemoetkoming specifieke kosten, OD 2: AKW uitvoeringskosten
OD 1: TOG uitkeringslasten	Artikel 33 Tegemoetkoming specifieke kosten, OD 2: TOG uitkeringslasten
OD 1: TOG uitvoeringskosten	Artikel 33 Tegemoetkoming specifieke kosten, OD 2: TOG uitvoeringskosten
Ontvangsten	Artikel 33 Tegemoetkoming specifieke kosten: Ontvangsten
Beleidsartikel 11: Vergroten van mogelijkheden om arbeid en zorg te combineren	
OD 1: Rijksbijdrage loopbaanonderbreking	Artikel 25 Arbeid en Zorg, OD 1: Rijksbijdrage loopbaanonderbreking
OD 2 en 3: Kinderopvang	Artikel 25 Arbeid en Zorg, OD 2: Kinderopvang
Overig: Communicatie	Artikel 25 Arbeid en Zorg, OD 2: Voorlichting
Overig: Onderzoek en beleidsinformatie	Artikel 25 Arbeid en Zorg, OD 2: Onderzoek
Overig: Subsidies en overige beleidsuitgaven	Artikel 25 Arbeid en Zorg, OD 2: Primair proces
Ontvangsten	Artikel 25 Arbeid en Zorg: Ontvangsten
Beleidsartikel 12: Coördinatie emancipatiebeleid	
Subsidies emancipatieondersteuning	Artikel 35 Emancipatie, OD 2: Subsidies
Stimuleringsmaatregel dagindeling	Artikel 35 Emancipatie, OD 2: Dagindeling
Primair proces	Artikel 35 Emancipatie, OD 1 en 2: Primair proces
Voorlichting	Artikel 35 Emancipatie, OD 1 en 2: Voorlichting
Onderzoek en beleidsinformatie	Artikel 35 Emancipatie, OD 1 en 2: Onderzoek
Ontvangsten	Artikel 35 Emancipatie: Ontvangsten
Beleidsartikel 13: Verbetering arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuimaanpak	
Convenanten arbeidsomstandigheden	Artikel 29 Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim, OD 2: Subsidies
Subsidies en overige beleidsuitgaven	Artikel 29 Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim, OD 1 en 2: Subsidies
Voorlichting	Artikel 29 Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim, OD 1 en 2: Voorlichting
Ontvangsten	Artikel 29 Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim: Ontvangsten
Beleidsartikel 14: Tegemoetkoming asbestslachtoffers	
OD 1: Regeling asbestslachtoffers uitkeringslasten	Artikel 33 Tegemoetkoming specifieke kosten, OD 3: Uitkeringslasten regeling asbest
OD 1: Regeling asbestslachtoffers uitvoeringskosten	Artikel 33 Tegemoetkoming specifieke kosten, OD 3: Uitvoeringskosten regeling asbest
Ontvangsten	Artikel 33 Tegemoetkoming specifieke kosten: Ontvangsten
Beleidsartikel 15: Rijksbijdragen sociale fondsen	
OD 1: Rijksbijdrage WAZ	Artikel 34: Rijksbijdragen aan sociale fondsen en spaarfonds AOW, OD 1: Rijksbijdrage WAZ
OD 2: Gemoedsbezwaren	Artikel 34, OD 1: Premiebijdragen gemoedsbezwaren
OD 3: Heffingskortingen	Artikel 34, OD 1: Bijdragen BIKK AOW
	Artikel 34, OD 1: Bijdragen BIKK Anw
OD 4: AOW-gat	Artikel 34, OD 1: Rijksbijdrage AOW-gat grensarbeiders
OD 5: Ouderdomsfonds	Artikel 34, OD 1: Rijksbijdrage Ouderdomsfonds
Beleidsartikel 16: Rijksbijdrage spaarfonds AOW	
OD 1: Rijksbijdrage Spaarfonds AOW	Artikel 34, OD 2: Rijksbijdrage Spaarfonds AOW
Beleidsartikel 17: Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen	
Apparaatsuitgaven: Agentschappen	Artikel 97 Aflopende regelingen, Apparaatsuitgaven: Agentschap SZW

Oude structuur 2004	Nieuwe structuur 2005
OD 1: Facilitering oprichting CWI OD 1: Ontvlechting Arbvo OD 1: Coördinatie reïntegratiemarkt OD 1: ICT OD 1: Overig OD 1: Afwikkeling ESF OD 2: Ondersteuning bedrijfsverzamelgebouw (bvg-en)	Artikel 97 Aflopende regelingen: Overige afwikkeling SUWI Artikel 97 Aflopende regelingen: Ontvlechting Arbvo Artikel 97 Aflopende regelingen: Overige afwikkeling SUWI Artikel 97 Aflopende regelingen: Overige afwikkeling SUWI Artikel 97 Aflopende regelingen: Overige afwikkeling SUWI Artikel 97 Aflopende regelingen: Afwikkeling ESF-oud Artikel 97 Aflopende regelingen: Ondersteuning vorming BVG'en
Ontvangsten	Artikel 97 Aflopende regelingen: Ontvangsten
Niet-beleidsartikel 97: Aflopende regelingen Financiële afwikkeling afgesloten regelingen Jeugdspaarwet Regeling ex mijnwerkers Experimenten Koopkrachtreparatie Millenniumbijdragen Liquidatiewet invaliditeitswetten IHS-banenpools	Artikel 97 Aflopende regelingen: Afgesloten regelingen Artikel 97 Aflopende regelingen: Afgesloten regelingen Artikel 97 Aflopende regelingen: Regeling ex mijnwerkers Artikel 97 Aflopende regelingen: Afgesloten regelingen Artikel 97 Aflopende regelingen: Afgesloten regelingen Artikel 97 Aflopende regelingen: Afgesloten regelingen Artikel 97 Aflopende regelingen: Afgesloten regelingen Artikel 97 Aflopende regelingen: Afgesloten regelingen
Ontvangsten	Artikel 97 Aflopende regelingen: Ontvangsten
Niet-beleidsartikel 98: Algemeen <i>Apparaatsuitgaven</i> Personeel Materieel Huisvesting Automatisering Bijdrage moederdepartement aan Agent-schappen	Personeel wordt zoveel mogelijk toegerekend aan de 15 beleidsartikelen Materieel wordt zoveel mogelijk toegerekend aan de 15 beleidsartikelen Artikel 98 Algemeen, apparaatsuitgaven: Huisvesting Artikel 98 Algemeen, apparaatsuitgaven: Automatisering Artikel 98 Algemeen, apparaatsuitgaven: Bijdrage moederdepartement aan IWI
<i>Programmauitgaven</i> Primair proces Onderzoek en beleidsinformatie Voorlichting	Artikel 98 Algemeen, programmauitgaven: Primair proces (deels naar artikel 22 en 29) Artikel 98 Algemeen, programmauitgaven: Onderzoek (deels naar artikel 29) Artikel 98 Algemeen, programmauitgaven: Voorlichting (deels naar artikel 22, 26 en 29)
Subsidies Handhaving en kwaliteitsverb. uitvoering	Artikel 98 Algemeen, programmauitgaven: Subsidies (deels naar artikel 26 en 29) Artikel 98 Algemeen, programmauitgaven: Handhaving (deels toerekening naar artikel 29)
Waarborg en garanties	Artikel 98 Algemeen, programmauitgaven: Waarborg en garanties
Ontvangsten	Artikel 98 Algemeen: Ontvangsten
Niet-beleidsartikel 99: Nominaal en onvoorzien Onvoorzien Loonbijstelling Prijsbijstelling	Artikel 99 Nominaal en onvoorzien: Onvoorzien Artikel 99 Nominaal en onvoorzien: Loonbijstelling Artikel 99 Nominaal en onvoorzien: Prijsbijstelling
Premieartikel 1: Inkomensgarantie bij werkloosheid Uitkeringslasten WW Uitvoeringskosten WW	Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 2: WW uitkeringen Artikel 30 Inkomensbescherming met activering, OD 2: WW uitvoeringskosten
Premieartikel 2: Inkomensgarantie bij ziekte en arbeidsongeschiktheid Uitkeringslasten WAO Uitvoeringskosten WAO	Artikel 31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid, OD 1: WAO uitkeringen Artikel 31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid, OD 1: WAO uitvoeringskosten
Uitkeringslasten WAZ Uitvoeringskosten WAZ	Artikel 31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid, OD 1: WAZ uitkeringen Artikel 31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid, OD 1: WAZ uitvoeringskosten
Uitkeringslasten ZW Uitvoeringskosten ZW	Artikel 31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid, OD 1: ZW uitkeringen Artikel 31 Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid, OD 1: ZW uitvoeringskosten
Premieartikel 3: Reïntegratie Uitkeringslasten Reïntegratie	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: REA uitkeringslasten

Oude structuur 2004	Nieuwe structuur 2005
Uitvoeringskosten Reïntegratie	Artikel 23 Reïntegratie, OD 1: REA uitvoeringskosten
Premieartikel 4: Inkomensgarantie voor nabestaanden	
Uitkeringslasten Anw	Artikel 32 Overige inkomensbescherming OD 1: Anw uitkeringslasten
Uitvoeringskosten Anw	Artikel 32 Overige inkomensbescherming OD 1: Anw uitvoeringskosten
Premieartikel 5: Inkomensgarantie voor ouderen	
Uitkeringslasten AOW	Artikel 32 Overige inkomensbescherming OD 2: AOW uitkeringslasten
Uitvoeringskosten AOW	Artikel 32 Overige inkomensbescherming OD 2: AOW uitvoeringskosten
Overig beleidsonderwerp 1: Arbeidsmarktbeleid	Artikel 22: Activerend arbeidsmarktbeleid
Overig beleidsonderwerp 2: Inkomensbeleid	Artikel 21: Inkomensbeleid
Overig beleidsonderwerp 3: Overlegstructuren, collectieve arbeidsvoorwaardenvorming en medezeggenschap	Artikel 26: Overlegstructuren, collectieve arbeidsvoorwaardenvorming en medezeggenschap
Overig beleidsonderwerp 4: Regulering van individuele arbeidsrelaties	Artikel 27: Regulering van individuele arbeidsrelaties
Overig beleidsonderwerp 5: Pensioenbeleid	Artikel 28: Pensioenbeleid

Artikel 21: Inkomensbeleid

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	0	0	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	0	762	0	0	0	0
1. Apparaatskosten toerekening	0	0	718	0	0	0	0
2. Apparaatskosten toerekening	0	0	44	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	0	0	762	0	0	0	0

Nieuwe Mutaties:

1 en 2. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Artikel 22: Activerend arbeidsmarktbeleid

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	443 532	362 961	321 485	312 035	308 835	296 435	295 435
Mutatie 1e suppletore begroting	0	26 221	5 300	5 300	2 300	2 300	2 300
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	11 408	57 320	28 195	27 666	18 557	18 557
<i>Operationele doelstelling 3</i>							
1. Langer doorwerken ouderen	0	2 700	6 900	9 100	9 100	0	0
2. Primair proces jeugdwerkloosheid	0	1 577	500	500	0	0	0
3. Voorlichting jeugdwerkloosheid	0	753	0	0	0	0	0
4. Overboeking naar VWS	0	-198	0	0	0	0	0
<i>Operationele doelstelling 4</i>							
5. Arbeidsadviseur	0	2 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
6. Indicatiestelling WSW	0	456	18 300	4 000	4 000	4 000	4 000
7. Bedrijfsverzamelgebouwen	0	0	6 000	8 000	8 000	8 000	8 000
8. Wettelijke taken naar Inlichtingenbureau	0	0	-181	-181	-181	-181	-181
9. Loonbijstelling 2004	0	3 520	2 864	2 776	2 747	2 738	2 738
10. Prijsbijstelling 2004	0	600	0	0	0	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
11. Apparaatskosten toerekening	0	0	16 904	0	0	0	0
12. Apparaatskosten toerekening	0	0	2 033	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	443 532	400 590	384 105	345 530	338 801	317 292	316 292

Nieuwe Mutaties:

1. Deze mutatie heeft betrekking op het kabinetsstandpunt langer doorwerken ouderen, hierin zijn een aantal maatregelen aangekondigd waarvoor budget beschikbaar is.
- 2 en 3. Betreft een overheveling van middelen die voorheen op artikel 98 stonden.

4. Betreft een overboeking naar VWS in het kader van Operatie Jong.
5. Voor de invoering van de functionaliteit van de arbeidsadviseur worden meerjarig middelen aan de ketenpartijen beschikbaar gesteld. Door het inrichten van een servicedesk ontstaat een onafhankelijke en laagdrempelige advies- en informatie-functionaliteit met als doel de klant zodanig te ondersteunen dat de klant de regie over zijn eigen reïntegratie kan nemen. Vooralsnog zijn de middelen aan de begroting van CWI toegevoegd.
6. De indicatiestelling Wsw is van gemeenten overgegaan naar CWI. Het budget voor de uitvoering van de indicatiestelling is daarom overgeboekt van artikel 24 naar artikel 22.
7. De huisvestingskosten van CWI zullen stijgen als gevolg van hogere huurprijzen in de bedrijfsverzamelgebouwen (vaak een A-locatie) ten opzichte van de oude CWI-panden. Daarnaast vallen de huuropbrengsten tegen en lopen de leegstandskosten op.
8. Een aantal wettelijke beheertaken van BKWI zal worden overgenomen door het Inlichtingenbureau.
9. De raming is aangepast voor de loonbijstelling 2004.
10. De raming is bijgesteld voor de prijsbijstelling 2004.
- 11 en 12. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	33 052	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Mutatie 1e suppletore begroting		0	9 500	12 600	12 600	12 600	12 600
Stand ontwerpbegroting 2005	33 052	0	11 500	14 600	14 600	14 600	14 600

Artikel 23: Reïntegratie

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	2 055 088	1 932 198	1 797 646	1 737 362	1 665 700	1 665 107	1 661 907
Mutatie 1e suppletore begroting	0	181 146	51 323	36 423	33 923	32 123	32 123
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>49 400</i>	<i>- 80 188</i>	<i>23 189</i>	<i>- 29 653</i>	<i>8 854</i>	<i>4 787</i>	<i>4 987</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
<i>Flexibel reïntegratiebudget</i>							
1. Nabetaling ID-banen tot en met jaar 2003	0	10 000	0	0	0	0	0
2. Uitvoeringskosten Nug Anw	0	10 053	7 535	7 621	7 621	7 621	7 621
3. Prijsbijstelling 2004	0	1 050	0	0	0	0	0
<i>RSP</i>							
4. Loonbijstelling 2004	0	0	118	118	118	118	118
5. Wijziging uitvoeringskosten	0	- 30					
<i>Stimuleringsregeling ID-banen</i>							
6. Schuif stimuleringsregeling ID-banen	0	- 85 000	20 000	1 000	0	0	0
7. Spak compensatie	0	- 3 000	- 3 000	0	0	0	0
8. Loonbijstelling 2004	0	0	149	0	0	0	0
<i>Cofinanciering EQUAL</i>							
9. Wijziging kasritme	0	- 7 795	0	- 2 012	6 807	3 000	0
<i>Praktijkscholing</i>							
10. Afbouw praktijkscholing	0	0	0	- 30 000	0	0	0
11. Loonbijstelling 2004	0	0	380	204	0	0	0
<i>RWI / SVWW</i>							
12. Extra besparingen RWI	0	0	0	- 1 000	- 1 600	- 1 600	- 1 600
13. Loonbijstelling 2004	0	0	71	68	60	60	60
14. LCR	0	250	0	0	0	0	0
<i>REA uitkeringslasten</i>							
15. Toerekening REA 2003 aan artikel 23	38 400	0	0	0	0	0	0
16. Juninota	0	1 120	1 840	240	640	1 280	1 280
<i>REA uitvoeringskosten</i>							
17. Toerekening REA 2003 aan artikel 23	11 000	0	0	0	0	0	0
18. Wijziging financiering no-risk polis/afschaffen REA-uitkering bij scholing	0	- 100	- 100	- 800	- 800	- 800	- 800
19. Schuif januarinota	0	- 3 100	- 3 100	- 3 100	- 3 100	- 3 100	- 3 100
20. Verschuiving wajong premie	0	- 3 200	- 3 200	- 3 200	- 3 200	- 3 200	0
21. Tegenvaller HA	0	700	2 000	3 400	4 400	3 500	3 500
22. Juninota	0	- 1 350	- 1 400	- 1 400	- 1 200	- 1 200	- 1 200
<i>Overige programmauitgaven</i>							
23. Budgettair neutrale herschikkingen	0	214	- 792	- 792	- 892	- 892	- 892
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
24. Apparaatskosten toerekening	0	0	2 570	0	0	0	0
25. Apparaatskosten toerekening	0	0	118	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	2 104 488	2 033 156	1 872 158	1 744 132	1 708 477	1 702 017	1 699 017

Nieuwe mutaties

1. De nabetalings voor de ID-banen tot en met 2003 komen vooral voort uit de naloop van de vaststelling 2002 en bezwaarschriften die in 2004 zijn afgehandeld.
2. Inzet loonbijstelling 2004 voor de uitvoeringskosten Nug Anw.
- 4, 8, 11 en 13. De ramingen zijn aangepast voor de loonbijstelling 2004.
3. De ramingen zijn aangepast voor de prijsbijstelling 2004
5. De uitkeringslasten en uitvoeringskosten REA Wajong in 2003 worden verantwoord op artikel 23.
6. In december 2003 is de stimuleringsregeling met een halfjaar verlengd tot 1 juli 2004. Met deze schuif wordt de begroting aangepast aan de veranderde budgetbenutting door de verlenging van de regeling. Tegelijkertijd is ook een begin juni verwachte onderrealisatie ingeboekt.
7. Met het vervallen van de versnelde afbouw van de Spak is ook de compensatieregeling voor de stimuleringsregeling ID-banen vervallen.
9. De afronding van de eerste tranche Equal is met een half jaar verlengd. Aangezien de meeste uitgaven aan het eind van de looptijd van de projecten plaats vindt, verschuiven de uitgaven van de eerste tranche naar achteren. De tweede tranche is eerst in 2004 gestart en de uitgaven in verband daarmee worden vooral in 2007 en 2008 verwacht.
10. In verband met de verwachte liquidatie van de Stichting Centrum Vakopleiding in 2005 en de beëindiging in 2006 van de subsidie aan de Regionale opleidingscentra (ROC) voor praktijkscholing valt een bedrag van € 30 mln vrij.
12. Naar aanleiding van het evaluatieonderzoek RWI heeft het kabinet besloten de RWI als zelfstandig orgaan te handhaven. Het aantal taken is teruggebracht, daarom is het beschikbare budget naar beneden bijgesteld.
14. Prijsbijstelling 2004 ingezet voor budget ten behoeve van de Landelijke Cliëntenraad.
- 15 en 17. Aan artikel 23 zijn de uitgaven in 2003 aan de uitkeringslasten en uitvoeringskosten REA Wajong toegerekend (zie ook mutatie 5 artikel 31).
- 16 en 22. Aanpassingen van de REA-uitgaven naar aanleiding van de uitvoeringsgegevens in de juninota van UWV.
18. Vanaf 2006 wordt de financiering van de no risk polis overgeheveld van de REA naar AWF-vangnet. Het afschaffen van de REA-uitkering bij scholing levert in de jaren daarvoor een kleine besparing in de uitvoeringskosten op.
19. Op basis van inzichten van UWV in de toedeling van de uitvoeringskosten REA heeft een herverdeling over de fondsen plaatsgevonden.
20. Schuif tussen het begrotings- en premiegefinancierde deel van de uitvoeringskosten REA.
21. Naar aanleiding van gewijzigde inzichten met betrekking tot de toedeling van de uitvoeringskosten (februarinota) zijn besparingen in het kader van het Hoofdlijnenakkoord naar een realistisch niveau bijgesteld.
23. Dit betreffen neutrale herschikkingen met artikel 98.
- 24 en 25. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	201 493	16 701	15 701	151 835	15 701	15 701	15 701
Mutatie Amendement	0	50 000	0	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting	0	133 000	24 000	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	65 000	0	- 10 845	- 10 845	- 10 845	- 10 845
1. Extra ontvangsten WIW	0	65 000	0	0	0	0	0
2. Lagere ontvangsten arbeidsmarkt	0	0	0	- 10 845	- 10 845	- 10 845	- 10 845
Stand ontwerpbegroting 2005	201 493	264 701	39 701	140 990	4 856	4 856	4 856

Nieuwe mutaties:

1. Naar verwachting zullen de terugontvangsten Wiw hoger zijn dan aanvankelijk geraamd.
2. Abusievelijk zijn in voorgaande jaren de ontvangsten in de meerjarenraming horizontaal geëxtrapoleerd, zonder expliciet te toetsen/ramen of de onderhavige ontvangstenbedragen reëel waren. Om dit euvel te herstellen wordt thans een technische correctie doorgevoerd waarin vanaf 2006 de meerjarenraming voor deze ontvangsten met € 10,8 miljoen neerwaarts wordt bijgesteld.

Artikel 24: Sociale werkvoorziening

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	2 151 307	2 149 945	2 149 899	2 149 899	2 149 899	2 149 899	2 149 899
Mutatie 1e suppletore begroting	0	12 600	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	23 538	- 6 184	7 447	7 518	7 518	7 518
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
1. Spak compensatie structureel	0	- 12 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000
2. Loonbijstelling 2004	0	35 994	31 552	31 447	31 518	31 518	31 518
3. Indicatiestelling WSW	0	- 456	- 14 300	0	0	0	0
<i>Apparaatskosten</i>							
4. Apparaatskosten toerekening	0	0	539	0	0	0	0
5. Apparaatskosten toerekening	0	0	25	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	2 151 307	2 186 083	2 167 715	2 181 346	2 181 417	2 181 417	2 181 417

Nieuwe mutaties

1. De structurele Spak compensatie die verwerkt was bij 1e suppletore begroting is ingetrokken in verband met het niet doorgaan van de versnelde afschaffing van de Spak.
2. De raming is aangepast voor de loonbijstelling 2004. Hierbij is

tranche 2004 voor het jaar 2004 zelf separaat met een bedrag van ca € 4 miljoen verhoogd, ter compensatie van de verhoging van de WAO-premie in 2004.

3. In verband met voorbereidingen voor de overdracht van de indicatiestelling Wsw per 1-1-2005 naar CWI is in 2004 een bedrag van bijna € 0,5 miljoen overgeboekt naar artikel 22 CWI. Voor de uitvoering van de indicatiestelling Wsw in 2005 is een bedrag van € 14,3 miljoen overgeboekt naar artikel 22 CWI.
- 4 en 5. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	458 934	469 480	434 843	424 843	424 843	424 843	424 843
Mutatie 1e suppletore begroting	0	2 100	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	37 550	7 200	- 9 800	- 9 800	- 9 800	- 9 800
1. Terugvordering onderrealisatie	0	18 000	17 000	0	0	0	0
2. Bijstelling samenloop Wsw/WAO	0	- 9 800	- 9 800	- 9 800	- 9 800	- 9 800	- 9 800
3. Nieuwe systematiek	0	29 350	0	0	0	0	0
4. Indexering ontvangsten samenloop	0	2 585	2 586	2 615	2 655	2 694	2 800
Stand ontwerpbegroting 2005	458 934	511 715	444 629	417 658	417 698	417 737	417 843

Nieuwe mutaties

1. De raming van de ontvangsten is voor 2004 met € 18 miljoen en voor 2005 met € 17 miljoen verhoogd op grond van verwachte terugvordering als gevolg van onderrealisatie van arbeidsplaatsen in de respectieve uitvoeringsjaren 2002 en 2003.
2. De raming van de ontvangsten is neerwaarts bijgesteld met € 9,8 miljoen wegens minder samenloop als gevolg van een lager volume WSW-werknemers met een WAO-uitkeringsrecht.
3. Vanaf 2004 is een nieuwe systematiek ingevoerd voor de ontvangsten wegens samenloop van Wsw-loon met arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.
In verband hiermee draagt het UWV in 2004 eenmalig één kwartaal extra anticumulatiebaten wegens samenloop WAO af. Daarmee hebben de ontvangsten voortaan volledig betrekking op het betreffende begrotingsjaar.
4. Het betreft de verhoging van de raming van de ontvangsten wegens samenloop (de uitkeringen) op grond van de loon- en prijsontwikkeling.

Artikel 25: Arbeid en zorg

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	218 058	219 492	586 971	621 831	657 492	657 492	664 374
Mutatie Nota van Wijziging	0	122 699	0	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting	0	- 28 528	- 19 000	- 19 000	- 15 500	- 15 000	- 15 000
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>0</i>	<i>1 725</i>	<i>- 4 604</i>	<i>15 221</i>	<i>10 639</i>	<i>12 639</i>	<i>12 639</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
1. Uitvoeringskosten LBO	0	200	0	0	0	0	0
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
<i>Kinderopvang</i>							
2. Uitname Gemeentefonds	0	0	122 699	122 699	122 699	122 699	122 699
3. Naar Gemeentefonds	0	0	- 56 868	- 39 800	- 40 500	- 40 500	- 40 500
4. Hoofdlijnenakkoord	0	0	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
5. Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen	0	0	50 720	- 1 919	- 1 656	- 118	0
6. Vrijval uitvoeringskosten	0	0	- 4 000	- 4 000	- 7 500	- 7 500	- 7 500
7. Aanpassing compensatieregeling	0	0	- 7 000	- 20 000	- 65 000	- 80 000	- 80 000
8. Amendement compensatieregeling	0	0	0	14 000	15 000	17 000	10 000
9. Naar OCW tussenschoolse opvang	0	0	- 6 000	- 6 000	- 12 000	- 12 000	- 12 000
10. Naar VWS kinderopvangproject	0	- 55	0	0	0	0	0
11. Loonbijstelling 2004	0	1 781	6 884	7 293	7 711	7 711	7 711
12. Prijsbijstelling 2004	0	100	0	0	0	0	0
<i>Overige programmauitgaven</i>							
13. Budgettair neutrale herschikking	0	- 101	- 72	- 72	- 72	- 72	- 72
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
14. Apparaatskosten toerekening	0	0	1 412	0	0	0	0
15. Apparaatskosten toerekening	0	0	172	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	218 058	315 588	775 918	775 032	760 674	749 712	749 712

Nieuwe mutaties

1. De voorlopige realisaties leiden tot een hogere raming van de uitgaven.
2. De middelen die in voorgaande jaren in het Gemeentefonds zaten voor de financiering van (de uitbreiding van) kinderopvang worden toegevoegd aan de Wet kinderopvang.
3. Storting in het Gemeentefonds i.v.m. de overheveling van sociaal-medisch geïndiceerden naar gemeenten (alleen 2005) en voor bijdragen van gemeenten voor de gemeentelijke doelgroepen en uitvoering van eerstelijnstoezicht door gemeenten.
4. Intensivering uit het hoofdlijnenakkoord ter aanvulling van budgettair kader van de Wet kinderopvang.
5. De raming is aangepast i.v.m. het naar voren halen van het uitbetalingsmoment in de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen.
6. De uitvoeringskosten van de Wet kinderopvang vallen lager uit dan eerder geraamd.
7. Bijstelling van de raming door afbouw van de compensatieregeling voor ontbrekende werkgeversbijdragen.

8. Kosten van het amendement voor een structurele compensatieregeling voor ontbrekende werkgeversbijdragen.
9. I.v.m. de overdracht van de verantwoordelijkheid voor tussenschoolse opvang naar het ministerie van OCW worden de daarmee gemoeide middelen overgeheveld naar dat ministerie.
10. Bijdrage van SZW in een subsidie van VWS voor het project Friese taal in de kinderopvang.
11. De raming is aangepast voor de loonbijstelling 2004.
12. De raming is aangepast voor de prijsbijstelling 2004.
13. Budgettair neutrale herschikking met artikel 98.
- 14 en 15. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	2	0	0	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting	0	0	10 000	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	2	0	10 000	0	0	0	0

Artikel 26: Overlegstructuren, collectieve arbeidsvoorwaardenvorming en medezeggenschap

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	0	537	248	218	218	218	218
Mutatie 1e suppletore begroting	0	85	490	225	200	200	200
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>3 595</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
1. Budgettair neutrale herschikkingen	0	0	52	82	82	82	82
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
2. Apparaatskosten toerekening	0	0	3 368	0	0	0	0
3. Apparaatskosten toerekening	0	0	227	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	0	622	4 385	525	500	500	500

Nieuwe mutaties:

1. Budgettair neutrale herschikking met artikel 98.
- 2 en 3. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Artikel 27: Regulering individuele arbeidsrelaties

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	0	0	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	0	2 288	0	0	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
1. Apparaatskosten toerekening	0	0	2 085	0	0	0	0
2. Apparaatskosten toerekening	0	0	203	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	0	0	2 288	0	0	0	0

Nieuwe mutaties:

1 en 2. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Artikel 28: Pensioenbeleid

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	0	0	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	0	1 063	0	0	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
1. Apparaatskosten toerekening	0	0	974	0	0	0	0
2. Apparaatskosten toerekening	0	0	89	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	0	0	1 063	0	0	0	0

Nieuwe mutaties:

1 en 2. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Artikel 29: Arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuim

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	40 639	69 802	49 922	39 470	28 934	15 934	15 304
Mutatie 1e suppletore begroting	0	- 5 875	- 3 392	- 892	- 392	1 108	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	- 2 741	50 621	5 745	5 525	6 657	5 521
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
1. Accreditatie en certificering	0	0	548	548	548	548	548
2. Budgettair neutrale herschikkingen	0	360	- 15	0	0	0	0
3. Loonbijstelling 2004	0	50	46	45	36	36	36
4. Kasschuif VASt	0	- 2 136	1 000	0	0	1 136	0
5. Farbo-regeling	0	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
6. Dekking kosten langer doorwerken ouderen	0	- 1 000	- 4 000	0	0	0	0
7. Van VWS bijdragen tbv NVAB	0	200	200	200	0	0	0
8. Budgettair neutrale herschikkingen	0	- 280	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100
9. Loonbijstelling 2004	0	65	57	52	41	37	37
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
10. Apparaatskosten toerekening	0	0	42 827	0	0	0	0
11. Apparaatskosten toerekening	0	0	5 058	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	40 639	61 186	97 151	44 323	34 067	23 699	20 825

Nieuwe mutaties

1. Mutatie houdt verband met intensivering toezicht op risicovolle activiteiten als asbestverwijdering en risicovolle producten als drukapparatuur.
- 2 en 8. Het gaat hier om diverse overboekingen van en naar andere artikel(onderdel)en.
- 3 en 9. De ramingen zijn aangepast voor de loonbijstelling 2004.
4. Uitgaven voor het programma versterking arbobeleid stoffen worden later gedaan dan begroot.
5. Overboeking van Ministerie van Financiën voor de uitvoering van de FARBO-subsidieregeling vanaf 2005.
6. Mutatie betreft vrijval middelen arboconvenanten ter dekking van kosten langer doorwerken ouderen (zie artikel 22, OD 3, mutatie 1).
7. Overboeking van het ministerie van VWS als bijdrage in aan de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) te verstrekken subsidie voor richtlijnontwikkeling in de arbocuratieve keten.
- 10 en 11. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	6 115	5 984	6 884	6 884	6 884	6 884	6 884
Stand ontwerpbegroting 2005	6 115	5 984	6 884	6 884	6 884	6 884	6 884

Artikel 30: Inkomensbescherming met activering

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	4 624 160	5 483 151	5 640 975	5 585 412	5 660 277	5 715 883	6 074 998
Mutatie Amendement Verburg (29 200 XV 29)	0	50 000	0	0	0	0	0
Mutatie 1e sup begroting en nieuwe mutaties:	0	- 335 994	- 338 505	- 163 387	- 138 005	- 238 490	- 598 187
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
<i>Wet Werk en Bijstand</i>							
1. Mutaties op doorwerking conjunctuur	0	- 211 059	167 441	390 408	414 416	308 092	- 297 337
2. Mutaties op doorwerking SVB-prognose gekorte AOW-uitkeringen	0	- 4 473	- 3 932	- 1 185	2 523	6 881	22 387
3. Realisatie 2003	0	- 285 378	- 283 935	- 290 781	- 293 571	- 294 888	- 88 915
4. Realisatie 2004	0	0	- 199 984	- 194 351	- 192 692	- 192 012	- 191 998
5. Loonbijstelling 2004	0	55 650	61 323	64 121	66 100	66 928	68 128
6. Bijstellingen i.v.m. afstemming ramingsopbouw met CPB	0	- 19 973	- 39 144	- 59 519	- 32 932	- 14 896	- 5 324
7. Afschaffen remigratieregeling	0	2 142	6 028	9 585	12 846	15 840	0
8. Alimentatie	0	50 000	0	0	0	0	0
9. Pardonregeling asielzoekers	0	12 754	11 411	9 397	7 384	6 041	0
10. Stopzetten minimumloongarantie 2e ziektejaar	0	0	1 250	2 500	2 500	2 500	0
11. Verhoging IOAW-leeftijd van 50 naar 55	0	0	11 982	22 107	35 911	42 117	44 000
12. AOW-tegemoetkoming	0	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>IOAW</i>							
13. Realisatie 2003	0	- 39 779	- 44 582	- 49 028	- 56 674	- 59 251	- 42 840
14. Realisatie 2004	0	- 19 600	- 38 859	- 37 184	- 36 583	- 35 782	- 35 391
15. Loonbijstelling 2004	0	2 131	2 113	2 193	2 585	2 714	2 687
16. Bijstellingen i.v.m. afstemming ramingsopbouw met CPB	0	- 1 575	3 947	2 349	- 598	- 3 266	6 442
17. Verhogen IOAW-leeftijd van 50 naar 55	0	0	- 23 965	- 44 215	- 71 822	- 84 234	- 88 000
<i>IOAZ</i>							
18. Realisatie 2003	0	- 5 803	- 7 236	- 6 961	- 7 766	- 8 535	- 5 698
19. Realisatie 2004	0	- 7 154	- 11 411	- 11 650	- 11 667	- 11 681	- 11 684
20. Loonbijstelling 2004	0	430	431	501	592	694	716
21. Bijstellingen i.v.m. afstemming ramingsopbouw met CPB	0	0	- 4 407	- 6 073	- 5 827	- 5 564	10 561
<i>Bijstand zelfstandigen</i>							
22. Realisatie	0	- 1 511	- 3 262	- 2 602	- 2 660	- 2 685	0
23. Loonbijstelling 2004	0	182	167	166	165	167	172
<i>Overig</i>							
24. Realisatie 2004	0	- 15 000	0	0	0	0	0
25. Nabetalingen	0	170 000	13 714	8 618	9 655	11 582	12 312
26. Overboeking naar Gemeentefonds	0	- 50 000	0	0	0	0	0
<i>Handhaving</i>							
27. Mutaties Voorjaarsnota	0	3 436	- 700	- 700	- 700	- 700	- 700
28. Budgettair neutrale herschikkingen	0	2 340	181	181	181	181	181
29. Loonbijstelling 2004	0	177	244	213	249	249	249
30. Prijsbijstelling 2004	0	345	0	0	0	0	0
<i>Subsidies en Voorlichting</i>							
31. Eindejaarsmarge subsidies	0	403	0	0	0	0	0

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
32. Voorlichting lenen jongeren	0	300	0	0	0	0	0
<i>Operationele doelstelling 3</i>							
<i>WWIK uitkeringslasten en uitvoeringskosten</i>							
33. Mutaties Voorjaarsnota	0	11 900	10 000	8 000	8 000	8 000	0
34. Nabetalingen	0	10 000	10 000	0	0	0	0
35. Loonbijstelling 2004	0	314	292	284	287	290	290
<i>Operationele doelstelling 4</i>							
<i>TBIA uitkeringslasten</i>							
36. Mutaties Voorjaarsnota	0	- 500	- 500	- 300	- 200	- 200	0
37. Juninota UWW	0	525	481	446	420	368	200
38. Loonbijstelling 2004	0	77	70	75	75	72	72
<i>TBIA uitvoeringskosten</i>							
39. Mutaties Voorjaarsnota	0	1 245	1 155	1 245	1 255	1 205	0
40. Schuif januarinota	0	200	200	200	200	200	200
41. Juninota UWW	0	0	110	70	90	80	100
42. Loonbijstelling 2004	0	9	5	3	3	3	3
43. Prijsbijstelling 2004	0	1	0	0	0	0	0
<i>Operationele doelstelling 5</i>							
<i>TRI</i>							
44. Herbeoordelingen	0	1 250	16 000	17 500	9 250	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
45. Apparaatskosten toerekening personeel	0	0	3 707	0	0	0	0
46. Apparaatskosten toerekening materieel	0	0	160	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	4 624 160	5 197 157	5 302 470	5 422 025	5 522 272	5 477 393	5 476 811

Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota) en nieuwe mutaties:

1. CPB's ramingsbijstellingen van de werkloze beroepsbevolking hebben afgelopen begrotingsjaar geleid tot mutaties in de geraamde WWB-lasten van circa € - 211 mln in 2004, oplopend tot circa € + 414 mln in 2007.
2. SVB's prognose van de meerjarige ontwikkeling van de gekorte AOW-uitkeringen heeft tot aanpassing van de geraamde WWB-lasten.
- 3, 13, 18, Doorwerking van de realisaties in 2003 heeft geleid tot 22 en 21. ramingsbijstellingen.
- 4, 14, 19 Bijstellingen tengevolge van volumerealisaties in 2004 hebben en 24. geleid tot mutaties in de geraamde lasten.
- 5, 15, 20, De ramingen zijn aangepast aan de loonontwikkeling 2004. 23, 29, 35, 38 en 42.
- 6 en 16. In verband met afstemming van de ramingsopbouw met CPB zijn de geraamde lasten aangepast.
7. Ramingsbijstellingen door de doorwerking van de afschaffing van de remigratieregeling.

8. Uitstel van de inwerkingtreding van nieuwe regelgeving op gebied van kinderalimentatie heeft tot een besparingsverlies geleid van € 50 mln in 2004.
9. De geraamde WWB-lasten zijn bijgesteld voor doorwerking van de pardonregeling aan asielzoekers.
10. Dit betreft de ramingsbijstelling als gevolg van de doorwerking van het discontinueren van de minimumloongarantie.
11. Voor doorwerking op de WWB van verhoging van de IOAW-leeftijd van 50 naar 55 jaar is de raming van de WWB-lasten verhoogd met ca € 12 mln in 2005, oplopend tot € 44 mln in 2009.
12. In het licht van het inkomensbeeld 2005 heeft het Kabinet besloten tot een tegemoetkoming voor AOW-gerechtigden van € 60 bruto per jaar.
De uitgaven worden gefinancierd via een rijksbijdrage tegemoetkoming AOW'ers (artikel 34) maar heeft ook gevolgen voor de uitgaven WWB.
17. Verhoging van de IOAW-leeftijd van 50 naar 55 jaar leidt tot een geraamde bruto besparing op de IOAW-lasten van € 24 mln in 2004, oplopend tot € 88 mln in 2009.
25. Ramingen van de nabetalings over eerdere jaren hebben geleid tot bijstellingen van ca € 170 mln in 2004 tot € 12 mln in 2009.
26. De amendementsgelden Verburg van € 50 mln zijn overgeheveld naar het Gemeentefonds (de bijzondere bijstand).
- 27, 31, 33, Mutaties toegelicht in de Voorjaarsnota (eindejaarsmarge 2003
- 36 en 39. en budgettair neutrale herschikking van budgetten).
28. Budgettair neutrale herschikkingen tussen subartikelonderdelen.
- 30 en 43. De ramingen zijn aangepast voor de prijsbijstelling.
32. Voor voorlichting over lenen aan jongeren is € 0,3 mln beschikbaar gesteld.
34. Wijziging van de bevoorschottingsystematiek ter voorkoming van nabetalings 2004 in 2005 leidt tot een verhoogde kasraming in 2004.
De inwerkingtreding van de WWIK in 2005 leidt eenmalig tot een verhoogde kasraming in 2005 omdat in dat jaar de brutering van de in 2004 verstrekte netto geldleningen samenvallen met de vanaf 2005 bruto verstrekte geldleningen. Deze extra uitgaaf wordt gecompenseerd door extra inkomsten aan loonheffing tot hetzelfde bedrag.
37. Op basis van de juninota UWV 2004 worden de uitkeringslasten structureel verhoogd vanwege een hoger geraamd volume voor 2004.
- 40 en 41. De ramingen zijn aangepast op basis van de uitvoeringsinformatie UWV mbt herverdelingen tussen fondsen en volumeinzichten.
44. Bij de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel wijziging systematiek herbeoordelingen en de regeling ter wijziging van het Schattingsbesluit is besloten tot een overgangsregeling (TRI). De kosten van de TRI bedragen € 44 mln in de periode 2004–2007.
Daarnaast is in de bedragen een verschuiving van de bijstand naar de TRI verwerkt.
- 45 en 46. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	72 870	22 689	22 689	22 689	22 689	22 689	22 689
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
1. Uitboeken ontvangsten fwi	0	3 311	- 22 689	- 22 689	- 22 689	- 22 689	- 22 689
2. Ontvangsten oude jaren	0	- 22 689	- 22 689	- 22 689	- 22 689	- 22 689	- 22 689
	0	26 000	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	72 870	26 000	0	0	0	0	0

Nieuwe mutaties:

1. In de begroting was een geëxtrapoleerde post ontvangsten WFA opgenomen. Deze post komt onder de WWB niet meer voor en vervalt daarom.
2. In samenhang met de afrekening over de laatste bevoorschotting WFA 2003 is € 26 miljoen ontvangen.

Artikel 31: Inkomensbescherming en arbeidsongeschiktheid

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	1 641 796	1 679 030	1 694 727	1 711 509	1 744 282	1 778 682	1 772 900
Mutatie 1e suppletore begroting	0	- 55 115	- 39 685	- 29 135	- 27 415	- 25 425	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
	- 49 400	122 672	16 395	390	1 203	1 995	23 041
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
<i>Wajong uitkeringslasten</i>							
1. Uitvoeringsmutaties Juninota	0	17 870	24 888	25 294	25 818	26 383	27 100
2. Nabetalingen UWV	0	100 000	0	0	0	0	0
3. WAO maatregelen	0	0	- 15 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 10 000
4. Loonbijstelling 2004	0	9 572	9 754	9 946	10 188	10 402	10 700
5. Overboeking naar artikel 23 Reïntegratie	- 49 400	0	0	0	0	0	0
<i>Wajong uitvoeringskosten</i>							
6. Schuif januarinota	0	- 5 500	- 5 500	- 5 500	- 5 500	- 5 500	- 5 500
7. Volume juninota	0	0	294	173	262	269	300
8. Loonbijstelling 2004	0	624	539	477	435	441	441
9. Prijsbijstelling 2004	0	106	0	0	0	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
10. Apparaatskosten toerekening	0	0	1 349	0	0	0	0
11. Apparaatskosten toerekening	0	0	71	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	1 592 396	1 746 587	1 671 437	1 682 764	1 718 070	1 755 252	1 795 941

Nieuwe mutaties:

1. Op basis van de juninota UWV 2004 worden de uitkeringslasten structureel verhoogd vanwege een hoger geraamd volume voor 2004.

Daarnaast is voor 2004 de gemiddelde uitkering naar beneden bijgesteld.

2. Betreft een afrekening over voorgaande dienstjaren.
3. Financiële gevolgen van de herbeoordelingsoperatie met een gewijzigd schattingsbesluit voor de Wajong.
- 4 en 8. De ramingen zijn aangepast voor de loonbijstelling 2004.
5. De uitkeringslasten en uitvoeringskosten REA Wajong in 2003 worden verantwoord op artikel 23.
- 6 en 7. de ramingen zijn aangepast op basis van de uitvoeringsinformatie UWV mbt herverdelingen tussen fondsen en volumeinzichten.
9. De raming is aangepast voor de prijsbijstelling 2004.
- 10 en 11. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Artikel 32: Overige inkomensbescherming

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	315 292	348 447	330 068	307 581	293 000	287 800	272 200
Mutatie 1e suppletore begroting	0	- 3 587	- 5 617	- 21 660	- 20 710	- 21 531	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	- 39 121	6 861	11 163	9 760	9 326	- 285
<i>Operationele doelstelling 3</i>							
<i>Toeslagenwet uitkeringslasten</i>							
1. Overgangsrecht TW	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
2. Uitvoeringsmutaties	0	- 7 987	- 2 608	- 1 162	- 2 389	- 2 805	- 4 029
3. Doorwerking VLZ	0	0	3 750	7 500	7 500	7 500	0
4. Loonbijstelling 2004	0	2 077	1 996	1 792	1 714	1 689	1 600
<i>Toeslagenwet uitvoeringskosten</i>							
5. Uitvoeringsmutaties	0	0	305	380	282	289	- 509
6. Schuif januarinota	0	600	600	600	600	600	600
7. Loonbijstelling 2004	0	162	98	53	53	53	53
8. Prijsbijstelling 2004	0	27	0	0	0	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
9. Apparaatskosten toerekening	0	0	684	0	0	0	0
10. Apparaatskosten toerekening	0	0	36	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	315 292	341 739	331 312	297 084	282 050	275 595	271 915

Nieuwe mutaties:

1. Voor de beëindiging van de export uitkeringen worden waarschijnlijk de toegekende prestaties van voor 1 juni 1992 geëerbiedigd.
2. Geraamde besparing als gevolg van de geraamde dalingen voor het WAO- en WW-volume.
3. Als gevolg van 70% van het laatst verdiende loon in het tweede ziektejaar zullen meer mensen een beroep doen op de TW.
- 4 en 7. De ramingen zijn aangepast voor de loonbijstelling 2004.
- 5 en 6. De ramingen zijn aangepast op basis van de uitvoeringsinformatie UWV mbt herverdelingen tussen fondsen en volumeinzichten.
8. De raming is aangepast voor de prijsbijstelling 2004.

9 en 10. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	0	0	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
1. Nabetaling UWV	0	36 000	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	0	36 000	0	0	0	0	0

Nieuwe Mutaties:

1. Betreft een afrekening over de Toeslagenwet met het UWV over voorgaande dienstjaren.

Artikel 33: Tegemoetkoming specifieke kosten

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	3 313 038	3 320 630	3 302 591	3 277 086	3 257 023	3 239 223	3 214 423
Mutatie 1e suppletore begroting	0	50	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>0</i>	<i>15 287</i>	<i>44 791</i>	<i>64 719</i>	<i>67 741</i>	<i>54 545</i>	<i>43 146</i>
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
<i>AKW uitkeringslasten</i>							
1. Uitvoeringsmutaties juninota	0	14 138	15 753	22 275	19 389	21 407	- 4 900
2. Niet doorgaan woonlandbeginsel	0	0	16 000	15 000	14 000	14 000	14 000
3. Correctie AKW-maatregel	0	0	0	0	0	- 15 000	0
4. Niet doorgaan akw-maatregel 16-17-jarigen	0	0	7 000	22 000	29 000	29 000	29 000
<i>AKW uitvoeringskosten</i>							
5. Doorwerken afstel beleid	0	500	350	360	360	460	500
6. Uitvoeringsmutaties juninota	0	0	511	284	101	- 218	- 600
7. Loonbijstelling 2004	0	994	812	814	815	815	815
8. Prijsbijstelling 2004	0	170	0	0	0	0	0
<i>TOG uitkeringslasten</i>							
9. Uitvoeringsmutaties juninota	0	- 590	3 590	3 680	3 770	3 880	4 200
<i>TOG uitvoeringskosten</i>							
10. Uitvoeringsmutaties juninota	0	0	280	270	270	170	100
11. Loonbijstelling 2004	0	51	26	26	26	21	21
12. Prijsbijstelling 2004	0	8	0	0	0	0	0
<i>Operationele doelstelling 3</i>							
<i>Reg. asbestslachtoffers uitkeringslasten</i>							
13. Loonbijstelling 2004	0	11	8	8	8	8	8
<i>Reg. asbestslachtoffers uitvoeringskosten</i>							
14. Loonbijstelling 2004	0	3	2	2	2	2	2
15. Prijsbijstelling 2004	0	2	0	0	0	0	0
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
16. Apparaatskosten toerekening	0	0	438	0	0	0	0
17. Apparaatskosten toerekening	0	0	21	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	3 313 038	3 335 967	3 347 382	3 341 805	3 324 764	3 293 768	3 257 569

Nieuwe mutaties:

- 1 en 9. Op basis van uitvoeringsinformatie van de SVB zijn de ramingen van het volume AKW en TOG meerjarig aangepast.
- 2 en 4. Niet doorgaan van de maatregelen woonlandbeginsel en 16-17-jarigen.
- 5, 6 en 10. Betreft mutaties op de uitvoeringskosten AKW en TOG van de SVB.
- 7, 11, 13 en 14. De ramingen zijn aangepast voor de loonbijstelling 2004.
- 8, 12 en 15. De ramingen zijn aangepast voor de prijsbijstelling 2004.
- 16 en 17. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	12 168	272	272	272	272	272	272
Stand ontwerpbegroting 2005	12 168	272	272	272	272	272	272

Artikel 34: Rijksbijdragen aan de Sociale fondsen en aan het Spaarfonds AOW

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	6 529 255	6 721 025	7 722 770	8 243 515	8 555 460	8 880 705	8 994 151
Mutatie 1e suppletore begroting	0	- 69 700	- 51 100	- 51 100	- 51 100	- 51 100	- 51 100
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>0</i>	<i>973 224</i>	<i>- 13 778</i>	<i>- 110 100</i>	<i>- 50 900</i>	<i>- 202 500</i>	<i>- 199 600</i>
<i>Operationele doelstelling 1</i>							
1. Rijksbijdrage WAZ	0	- 9 800	0	0	0	0	0
2. BIKK AOW	0	- 53 300	- 149 400	- 241 700	- 191 700	- 330 100	- 330 100
3. BIKK ANW	0	- 6 800	- 18 600	- 24 200	- 17 000	- 32 600	- 32 600
4. Storting Ouderdomsfonds	0	1 043 124	0	0	0	0	0
5. Nieuwe rijksbijdrage Aof	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
6. Rijksbijdrage tegemoetkoming AOW-ers	0	0	151 900	153 800	155 800	158 200	161 100
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
7. Apparaatskosten toerekening	0	0	304	0	0	0	0
8. Apparaatskosten toerekening	0	0	18	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	6 529 255	7 624 549	7 657 892	8 082 315	8 453 460	8 627 105	8 743 451

Nieuwe mutaties:

1. De WAZ is afgeschaft per 1 augustus 2004. Hiermee vervalt ook de rijksbijdrage WAZ van € 9,8 mln.
- 2 en 3. Bijstelling BIKK-raming voor de AOW en ANW naar aanleiding van nieuwe cijfers van het CPB. De heffingskortingen, op basis waarvan de BIKK-bedragen worden berekend, zijn bijgesteld. Ook zijn de premies aangepast. Dit heeft invloed op de verdeling van de rijksbijdragen BIKK tussen de fondsen van de volksverzekeringen.
4. Om de vermogenspositie van het Ouderdomsfonds (Of) ultimo 2004 op nul te doen uitkomen is de rijksbijdrage Of met € 1043 mln verhoogd. Dit belast het EMU-saldo niet en zo kan de AOW-premie ongewijzigd blijven en wordt het lasten- en koopkrachtbeeld niet beïnvloed.
5. Instellen van een rijksbijdrage Aof tbv de financiering van de uitkeringen tijdens verlof wegens zwangerschap en bevalling aan alfhulp en overige voorheen WAZ-verzekerde personen. Deze uitkeringen waren via de in 2004 afgeschaftte WAZ

gefinancierd en dienen publiek gefinancierd te blijven. Dit gebeurt via de Rijksbijdrage Aof.

6. In het licht van het inkomensbeeld 2005 heeft het Kabinet besloten tot een tegemoetkoming voor AOW-gerechtigden van € 60 bruto per jaar.
De uitgaven worden gefinancierd via een rijksbijdrage tegemoetkoming AOWers.
- 7 en 8. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Artikel 35: Emancipatie

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	13 781	11 088	10 410	10 410	10 410	10 410	10 410
Mutatie 1e suppletore begroting	0	431	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>0</i>	<i>169</i>	<i>2 251</i>	<i>- 133</i>	<i>- 133</i>	<i>- 133</i>	<i>- 133</i>
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
1. Budgettair neutrale herschikkingen	0	169	- 133	- 133	- 133	- 133	- 133
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
2. Apparaatskosten toerekening	0	0	2 015	0	0	0	0
3. Apparaatskosten toerekening	0	0	369	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	13 781	11 688	12 661	10 277	10 277	10 277	10 277

Nieuwe mutaties

1. Deze meerjarige mutatie betreft de invulling van de efficiëntie-taakstelling uit het Hoofdlijnenakkoord voor 2004 en verder. In 2004 heeft ook een budgettair neutrale herschikking van onderzoeksmiddelen van artikel 98 naar artikel 35 plaatsgevonden.
- 2 en 3. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	562	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	562	0	0	0	0	0	0

Artikel 97: Aflopende regelingen

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	243 258	30 182	182	182	182	182	182
Mutatie 1e suppletore begroting	0	8 798	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>62</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Apparaatsuitgaven</i>							
1. Apparaatskosten toerekening	0	0	59	0	0	0	0
2. Apparaatskosten toerekening	0	0	3	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	243 258	38 980	244	182	182	182	182

Nieuwe mutaties

1 en 2. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	14 640	2 887	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>0</i>	<i>8 700</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
1. Liquidatie Arbvo	0	8 700	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	14 640	11 587	0	0	0	0	0

Nieuwe mutaties

1. De raming van de resterende liquidatiekosten Arbvo valt naar de huidige inzichten € 8,7 miljoen lager uit dan eerder was geraamd. SZW ontvangt daarom € 8,7 miljoen terug op de eerder betaalde liquidatiekosten.

Artikel 98: Algemeen

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	289 931	324 062	316 598	308 853	311 073	311 073	305 572
Mutatie 1e suppletore begroting	0	14 770	8 228	3 513	- 2 867	- 3 367	2 134
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	- 10 481	- 89 244	3 294	- 2 612	- 2 612	- 1 478
<i>Handhaving</i>							
1. Budgettair neutrale herschikkingen	0	- 4 073	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100
2. Loonbijstelling 2004	0	416	543	509	424	424	424
<i>Primair proces</i>							
3. Budgettair neutrale herschikkingen	0	- 4 988	68	68	68	68	68
<i>Subsidies</i>							
4. Budgettair neutrale herschikkingen	0	- 876	- 28	- 58	42	42	42
5. Van VWS NIBUD	0	0	122	122	122	122	122
<i>Voorlichting</i>							
6. Budgettair neutrale herschikkingen	0	- 668	0	0	0	0	0
<i>Onderzoek</i>							
7. Budgettair neutrale herschikkingen	0	- 3 779	365	350	350	350	350
8. Naar VWS Gezondheidsraad	0	- 200	0	0	0	0	0
9. Prijsbijstelling 2004	0	200	0	0	0	0	0
<i>Personeel</i>							
10. Loonbijstelling 2004	0	2 697	2 542	2 502	2 524	2 524	2 524
11. Efficiency taakstelling	0	- 303	- 3 231	- 4 664	- 6 097	- 6 097	- 6 097
12. Apparaatskosten toerekening	0	0	- 79 953	0	0	0	0
13. Budgettair neutrale herschikkingen	0	1 020	1 437	997	745	580	580
14. Selectief AVV-en	0	260	1 020	510	0	0	0
15. Desaldering ontvangsten WAO	0	302	0	0	0	0	0
<i>Materieel</i>							
16. Apparaatskosten toerekening	0	0	- 8 647	0	0	0	0
17. PIA taakstelling	0	- 432	- 757	- 757	- 757	- 757	- 757
18. Van Justitie tolk & vertaalcentrum	0	0	193	193	193	193	193
19. Budgettair neutrale herschikkingen	0	- 59	- 1 666	- 456	- 204	- 39	- 39
<i>Huisvesting</i>							
20. Budgettair neutrale herschikkingen	0	263	910	910	910	910	910
21. Extrapolatie huisvestingsbudget	0	0	0	0	0	0	1 134
<i>Automatisering</i>							
22. Budgettair neutrale herschikkingen	0	1 569	870	100	100	100	100
23. Kasschuif	0	- 2 000	- 2 000	4 000	0	0	0
<i>Bijdrage moederdepartement aan IWI</i>							
24. Budgettair neutrale beschikkingen	0	- 86	- 1 199	- 1 199	- 1 199	- 1 199	- 1 199
25. Loonbijstelling 2004	0	256	267	267	267	267	267
Stand ontwerpbegroting 2005	289 931	328 351	235 582	315 660	305 594	305 094	306 228

Nieuwe mutaties:

1, 3, 4, 6, Betreft budgettair neutrale begrotingsmutaties tussen artikelen 7, 13, 19, binnen de SZW-begroting.
20, 22
en 24.

- 2, 10, 25. De ramingen zijn aangepast voor de loonbijstelling 2004.
5. Het Ministerie van VWS heeft haar jaarlijkse subsidie aan NIBUD overgedragen aan SZW.
8. Overheveling naar het Ministerie van VWS als SZW-bijdrage in de kosten van de Gezondheidsraad.
9. De ramingen zijn aangepast voor de prijsbijstelling 2004.
11. Deze efficiencytaakstelling is opgelegd bij augustusbesluitvorming in de Ministerraad.
- 12 en 16. Deze mutaties hebben betrekking op de toerekening van de apparaatsuitgaven aan de beleidsartikelen.
14. Tijdelijke formatieuitbreiding in verband met het selectief algemeen verbindend verklaren van CAO's.
15. De ontvangsten en uitgaven zijn verhoogd met ontvangen premiekortingen WAO 2001 en 2002 van het UWV (subsidie REA).
17. Efficiency-taakstelling op inkopen en aanbesteden.
18. Justitie heeft de subsidierelatie met TVCN, dat de bemiddeling van tolk- en vertaaldiensten voor de overheid verzorgt, beëindigd.
In afwachting van eventuele gezamenlijke aanbesteding moet SZW de bemiddeling nu zelf opzetten. Hiervoor is door Justitie een bedrag van € 193 000 op de begroting van SZW overgeboekt.
21. Extrapolatie van het huisvestingsbudget naar het jaar 2009.
23. Kasschuif in verband met geplande vervanging kantoorautomatisering en ICT-infrastructuur in 2006

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	9 916	15 626	18 526	18 526	18 526	18 526	18 526
Mutatie 1e suppletore begroting	0	600	600	600	600	600	600
<i>Nieuwe mutaties:</i>	<i>0</i>	<i>602</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
1. Desalderingen	0	602	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	9 916	16 828	19 126	19 126	19 126	19 126	19 126

Nieuwe mutaties:

1. Betreft desalderingen WAO (zie mutatie 15 onder uitgaven), Academie en EU.

Artikel 99: Nominaal en onvoorzien

Opbouw uitgaven (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	0	8 890	7 975	13 694	15 490	24 190	24 190
Mutatie 1e suppletore begroting	0	60 441	54 221	71 782	71 304	71 408	71 408
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	- 8 119	- 2 390	- 10 590	- 12 590	- 21 690	- 21 690
1. Restant eindejaarsmarge	0	- 11 458	0	0	0	0	0
2. Efficiency taakstelling	0	303	303	303	303	303	303
3. Compensaties uit loonbijstelling oud	0	- 2 600	- 2 900	- 11 100	- 13 100	- 22 200	- 22 200
4. Loonbijstelling	0	6 004	0	0	0	0	0
5. Compensatie negatieve arbeidsvoorwaarden	0	352	352	352	352	352	352
6. Compensaties uit prijsbijstelling	0	- 720	- 145	- 145	- 145	- 145	- 145
7. Uitdelen loonbijstelling 2004	0	- 56 015	- 54 786	- 54 542	- 54 702	- 54 690	- 54 690
8. Uitdelen prijsbijstelling	0	- 4 079	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2005	0	1 118	5 020	20 344	19 502	19 218	19 218

Nieuwe mutaties:

1. Het restant eindejaarsmarge 2003 is ingeleverd ten behoeve van de financiële problematiek.
2. Inzet loonbijstelling op efficiency taakstelling (zie mutatie 11 uitgaven artikel 98).
- 3 en 6. Loonbijstelling 2003 en prijsbijstelling 2004 zijn deels gebruikt ter dekking van maatregelen.
4. Incidentele aanpassing van de loonbijstelling in verband met stijging WAO-premie 2004.
5. Compensatie aan de sector Rijk in verband met een negatieve arbeidsvoorwaardenruimte.
- 7 en 8. Verdelen loon- en prijsbijstelling 2004 (RB-eng deel) naar de begrotingsartikelen.

Opbouw ontvangsten (x € 1 000)							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stand ontwerpbegroting 2004	0	400	14 600	20 000	20 000	20 000	20 000
Mutatie 1e suppletore begroting	0	- 400	- 14 600	- 20 000	- 20 000	- 20 000	- 20 000
Stand ontwerpbegroting 2005	0	0	0	0	0	0	0

8. DE BIJLAGE MOTIES EN TOEZEGGINGEN

Moties, stand per 15 juli 2004

Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 1999–2000			
Nr.	Omschrijving/onderwerp	Vindplaats	Stand van zaken
1.	Motie-Schimmel/Blok over het ongedaan maken van instemmingsrechten.	26 674, nr. 15	Wordt meegenomen in het wetsvoorstel Pensioenwet Planning: 1-7-2005
2.	Motie-Schimmel/Van Zijl over ongetrouwd samenwonende partners.	26 711, nr. 25	Wordt meegenomen in het wetsvoorstel Pensioenwet Planning: 1-7-2005

Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2000–2001			
Nr.	Omschrijving/onderwerp	Vindplaats	Stand van zaken
1.	Motie-Barth over toepassing van de Arbeidsomstandighedenwet.	25 437, nr. 21	Uitgevoerd bij brief van 29-4-2004 (25 883, nr. 24)
2.	Motie-Smits verzoekt om individuele benadering van alle WAO-, WAZ- en Wajonggerechtigden t.b.v. reïntegratie.	27 400 XV nr. 32	Uitgevoerd door middel van invoering van de reïntegratietelefoon door het UWV en de invoering van de individuele reïntegratie-overeenkomst IRO door de minister van SZW.
3.	Motie-Schimmel/Bussemaker, over behoeften alleenstaanden kortdurend zorgverlof Wet Arbeid en Zorg.	27 207, 27 208, nr. 61	In uitvoering, de Tweede Kamer bij brief van 21-4-2004 geïnformeerd (27 207, nr. 63) Planning: maart 2005
4.	Motie-Van Gent, Kortdurend zorgverlof via een «keuzekaart» Wet arbeid en zorg.	27 207, 27 208, nr. 42	In uitvoering, de Tweede Kamer bij brief van 21-4-2004 geïnformeerd (27 207, nr. 63) Planning: maart 2005
5.	Motie-Bussemaker/Schimmel/Van Gent, aspecten van het langdurend zorgverlof.	27 207, 27 208, nr. 60	Uitgevoerd. Is verwerkt in MvT wetsvoorstel Wijziging Wet Arbeid en Zorg (Kamerstukken II 2001-02, 28 467, nr. 3) en Nota van wijziging (Kamerstukken II 2003-04, 28 467, nr. 4)

Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2001–2002			
Nr.	Omschrijving/onderwerp	Vindplaats	Stand van zaken
1.	Motie-Van Leeuwen bij plenaire behandeling wetsvoorstel zelfstandigheidsverklaringen WAZ. (EK)	27 686, nr. 71d	Uitgevoerd bij brief van 10-7-2004 aan Eerste Kamer (27 686 ¹)
2.	Motie-Santi c.s. over uitbreiding van de maximale duur van het verrichten van arbeid.	19 637, nr. 646	Uitgevoerd bij brief van 5-4-2004 (19 637, nr. 808)

Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2002–2003

Nr.	Omschrijving/onderwerp	Vindplaats	Stand van zaken
1.	Motie-Hessels over de AOW-franchise in de ABP. (EK)	28 278, nr. 8	Uitgevoerd bij brief van 9-12-2003 (28 278 nr.9)
2.	Motie-Huizinga-Heringa c.s. over kwaliteitseisen voor reïntegratie-bedrijven.	28 870, nr. 84	Uitgevoerd bij brief van 21-11-2003 (26 448, nr. 97)
3.	Motie-Bussemaker/Dittrich over de voortgang van het plan van aanpak arbeidsmarkt-positie hoger opgeleide vluchtelingen.	27 223, nr. 38	Uitgevoerd bij brief van 6-7-2004 (27 223, nr. 56)
4.	Motie-Bruls/Smulders over regionale/ lokale invulling van arbeidsmarktbeleid en gesubsidieerde arbeid.	28 600 XV, nr. 57	Uitgevoerd bij brief van 24-4-2004 (28 600 XV, nr. 108)
5.	Motie-Bruls over arbeidsplaatsen voor SW-bedrijven.	28 600 XV, nr. 59	Uitgevoerd bij brief van 24-4-2004 (28 600 XV, nr. 108)
6.	Motie-Bussemaker/Noorman-den Uyl over een concrete doelstelling voor het beleid ten aanzien van gesubsidieerde arbeid.	28 870, nr. 72	Uitgevoerd bij brief van 27-10-2003 (29 200 XV, nr. 13)
7.	Motie-Van Gent/Noorman-den Uyl/De Ruiter over de vraag waar de laag-laag-uitkering wel en niet is verstrekt.	28 785, nr. 6	Uitgevoerd bij brief van 13-10-2003 (Soza-03-689)
8.	Motie-Bruls/Bakker over verruiming van de meeneemregeling.	28 870, nr. 82	Uitgevoerd door indiening van wetsvoorstel werk en bijstand (28 870) d.d. 12-5-2003
9.	Motie-Van der Vlies over concrete afspraken in het Najaarsakkoord over het aannemen van substantieel meer gehandicapten en chronisch zieken.	28 870, nr. 76	Uitgevoerd bij brief van 17-10-2003 (Soza-03-704)
10.	Motie-Van Gent over sluitende en ambitieuze afspraken in het Najaars-overleg over inschakeling van bijstandsgerechtigden door het bedrijfsleven.	28 870, nr. 79	Uitgevoerd bij brief van 17-10-2003 (Soza-03-704)
11.	Motie-Halsema over mogelijke uitbreiding Wet aanpassing Arbeidsduur.	28 637, nr. 9	Uitgevoerd bij indiening Kabinet-standpunt evaluatie wet aanpassing arbeidsduur (Kamerstukken II, 2003–2004, 29 503, 1)
12.	Motie-Bussemaker over een zelfstandige verblijfsgrond.	28 600 XV, nr. 101	Uitgevoerd bij brief d.d. 22-5-2003 van Minister V&I (28 345/19 634 nr. 4)
13.	Motie-Hirsi Ali, over het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen.	28 600 XV, nr. 100	Uitgevoerd bij brief van 2-12-2003 (29 200 XV, nr. 37)
14.	Motie-Van Oerle-van der Horst over de wet daderaanpak huiselijk geweld.	28 600 XV, nr. 102	Uitgevoerd bij Handelingen TK 2003–2004, bij brief van 27-10-2003 (28 345/29 200 XV, nr. 5)

Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2003–2004

Nr.	Omschrijving/onderwerp	Vindplaats	Stand van zaken
1.	Motie-Noorman-den Uyl/Mosterd over twee jaar actief steunen van een dekkend netwerk van regionale platforms.	29 200 XV, nr. 44	Uitgevoerd bij brief van 20-1-2004 (29 200 XV, nr. 69)
2.	Motie-Visser/Bruls over een flexibel stelstel van tewerktelingsvergunningen.	29 407, nr. 2	Uitgevoerd bij brief van 20-2-2004 (29 407, nr. 8)
3.	Motie-Bussemaker/Bruls over invoering van de bestuurlijke boete per 1-7-2004 en substantiële verhoging ervan.	29 407, nr. 3	Uitgevoerd door indiening van Wet bestuurlijke boete arbeid vreemdelingen (29 523, nrs. 1–3)

Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2003–2004

Nr.	Omschrijving/onderwerp	Vindplaats	Stand van zaken
4.	Motie-Bruls/Varela over de vrijstelling individuele arbeidsmarkttoets en de verplichte vacaturemelding.	29 407, nr. 12	Uitgevoerd bij brief van 14-5-2004 (29 407, nr. 15)
5.	Motie-Weekers/Bussemaker over meer overheidsbanen creëren tussen WML en de laagste bestaande CAO-loon-schalen + z.s.m. bestaande eigen laagste CAO-loon-schalen opvullen.	29 200 XV, nr. 52	Motie is overgedragen aan verantwoordelijk Minister van BZK bij brief van 20-1-2004 (29 200 XV, nr. 69)
6.	Motie-Weekers/Rambocus over verhoging van de boetes voor en rapportage over illegale tewerkstelling.	29 523, nr. 14	In voorbereiding Planning: 1-11-2004
7.	Motie Bussemaker c.s. over behoud van gereserveerde middelen voor gesubsidieerde arbeid in 2004.	29 200 XV, nr. 20	Uitgevoerd bij brief van 18-12-2003 (29 200 XV, nr. 66)
8.	Motie-Bruls over een plan van maatregelen en initiatieven ten aanzien van de arbeidsmarktpositie van etnische minderheden.	27 233, nr. 49	Uitgevoerd bij brief van 27-4-2004 (29 544, nr. 1)
9.	Motie-Weekers over de informatie-behoefte over de arbeidsdeelname van etnische minderheden.	27 223, nr. 51	Uitgevoerd bij brief van 27-4-2004 (29 544, nr. 1)
10.	Motie-Algra over actieve stimulering van aanvragen voor ESF-subsidie en nadrukkelijker ondersteuning bij het correct opstellen van de aanvragen, alsmede het transparant maken van het uitvoeringstraject.	26 642, nr. 64	Uitgevoerd bij brief van 24-8-2004 (26 642, nr. 68)
11.	Motie-Verburg over beperken wachttijd voor Wsw-geïndiceerden tot maximaal 1 jaar.	29 200 XV, nr. 46	Uitgevoerd bij brief van 2-7-2004 (29 200 XV, nr. 101)
12.	Motie-Noorman-den Uyl c.s. over detachering en begeleid werken WSW-gerechtigden.	29 225, nr. 11	Wordt betrokken bij hoofdlijnennotitie modernisering Wsw Planning: september 2004
13.	Motie-Bruls c.s. over het omzetten van de Europese richtlijn voor overheidsopdrachten in nationale wetgeving.	29 225, nr. 13	Motie is inmiddels overgedragen aan EZ bij brief van 15-4-2004
14.	Motie-Van de Vlies over het onverwijld met verdere maatregelen te komen indien in 2004 zou blijken dat de negatieve effecten voor bepaalde groepen chronisch zieken, gehandicapten en ouderen nog dusdanig groot zijn dat niet van een rechtvaardige inkomensverdeling kan worden gesproken.	29 200 XV, nr. 61	Tweede Kamer bij brief van 1-7-2004 geïnformeerd (29 542/29 200 XV, nr. 3). In september 2004 zal de beschikbare informatie mede namens de ministers van Financiën en VWS naar de Tweede Kamer worden gezonden.
15.	Motie-De Pater-van der Meer/Griffith over duidelijkheid met betrekking tot de arbeidsrelatie.	25 437, nr. 38	Uitgevoerd bij brief van 10-5-2004 (25 437, nr. 45)
16.	Motie-Verburg/Weekers over heroverwegen van de last in, first out-regel bij beoordelen van ontslagaanvragen door het CWI.	29 200 XV, nr. 48	Uitgevoerd bij brief van 25-5-2004 (29 200 XV, nr. 8)
17.	Motie-Depla/Omtzigt over een onderzoek naar de wettelijke mogelijkheden om NP op te bouwen, dan wel opgebouwde rechten voor een OP om te ruilen voor een recht op NP en hiervan uiterlijk op 1-4-2004 verslag te zenden aan de TK.	29 257, nr. 6	Uitgevoerd bij brief van 2-4-2004 (29 257, nr. 7)
18.	Motie-Gerkens/Tonkens over een verplichting om met een bemiddelingsbureau te werken.	28 447, nr. 84	In voorbereiding Planning: september 2004

Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2003–2004

Nr.	Omschrijving/onderwerp	Vindplaats	Stand van zaken
19.	Motie-Lambrechts over samenhang tussen kinderopvang peuterspeelzaal en (voor)school.	28 447, nr. 78	Min. v.VWS neemt dit mee in de uitwerking van de agendapunten van de operatie JONG Planning: oktober 2004
20.	Motie-Meulenbelt c.s. over het opstellen van een goede regeling voor asbestslachtoffers. (EK)	26 824 C	Uitgevoerd bij brief van 7-5-2004 aan Eerste Kamer (26 824 E)
21.	Motie-De Wit/Huizinga-Heringa over scholing krachtens artikel 22 Wet REA.	29 200 XV, nr. 51	Uitgevoerd bij brief van 25-6-2004 (29 200 XV, nr. 101)
22.	Motie-Varela over verzoek om wetsvoorstel mbt positie van Zelfstandigen Zonder Personeel (ZZP'ers) uiterlijk 1 april 2004 in te dienen.	29 200 XV, nr. 54	Uitgevoerd bij brief van 20-1-2004 (29 200 XV, nr. 69). Ingediend bij Tweede Kamer op 1-7-2004 (29 677)
23.	Motie-Noorman-den Uyl/Smilde over het recht op vakantie.	28 862, nr. 31	Uitgevoerd bij brief van 7-4-2004 (28 862, nr. 36)
24.	Motie-Weekers c.s. over voortzetting van het experiment PRB.	26 448, nr. 133	Uitgevoerd bij brief van 18-5-2004 (26 448, nr. 142)
25.	Motie-Dittrich over de loonsuppletie-regeling.	28 333, nr. 32	Wordt verwerkt in het wetsvoorstel WIA Planning: november 2004
26.	Motie-Dittrich c.s. inzake verwerken van uitgangspunt van de individuele toetsing bij vraag of werknemer in aanmerking komt voor WAO-uitkering.	28 333, nr. 10	Wordt verwerkt in het wetsvoorstel WIA Planning: november 2004
27.	Motie-Verburg c.s. over een gesprek met een arbeidskundige voorafgaand aan de herbeoordeling.	28 333, nr. 38	In voorbereiding Planning: 1-10-2004
28.	Motie-Meulenbelt c.s. over een regeling voor asbest-slachtoffers. (EK)	26 824 B	In voorbereiding Planning: 1-1-2005
29.	Motie-Smilde/Noorman-den Uyl over vrijstelling in geval van vrijwilligers- of mantelzorgtaken.	28 862, nr. 32	Afwachten evaluatie pilot, deze wordt voor 1-11-2004 door UWV uitgevoerd. Planning: december 2004
30.	Motie-Noorman-den Uyl over aanpassing van het besluit IRO.	26 448, nr. 134	UWV is gevraagd om onderzoek te doen naar mogelijkheden tot een meer homogene samenstelling van doelgroepen, waarover voor 1 oktober 2004 wordt gerapporteerd. Voorafgaand daaraan kan de IRO-regeling in werking treden. Planning: januari 2005
31.	Motie-Verburg c.s. over versterking van het toezicht op ZBO's.	26 448, 113	Motie wordt betrokken bij kabinets-reactie IBO Planning: december 2004
32.	Motie-Noorman-den Uyl c.s. over een analyse naar de bestuurscultuur in publieke en semi-publieke organisaties.	26 448, nr. 115	Motie wordt betrokken bij kabinets-reactie IBO Planning: december 2004
33.	Motie-Weekers c.s. over halfjaarlijkse rapportage over de voortgang van de invoering van de wetsvoorstellen. Rapportage vindt plaats voor 1 december en voor 1 juni.	29 529, nr. 17	Er zijn procesmatige afspraken gemaakt. Op dit moment wordt aan de inrichting van de rapportage gewerkt. Planning: 1 december 2004
34.	Motie-Omtzigt/Weekers over een jaarlijks verzekeringsbericht en inzage in gegevens.	28 219/28 371, nr. 22	In voorbereiding Planning: september 2004
35.	Motie-Noorman-den Uyl c.s. over de taakverdeling tussen de minister van SZW en de Staatssecretaris van Financiën.	28 219/28 371, nr. 23	Uitgevoerd bij brief van 11-6-2004 Wetsvoorstel Wet financiering Sociale Verzekeringen (Wfsv) (29 529) en Wetsvoorstel Invoeringswet Wfsv (29 531)
36.	Motie-Mosterd/Bibi de Vries over aanscherpen van voorwaarden waaronder leningen aan jongeren worden verstrekt (schuldenproblematiek).	29 200 XV, nr. 49	De Kamer zal hierover geïnformeerd worden bij aanbiedingsbrief onderzoek «schulden (on)draaglijke last». Planning: september 2004

Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2003–2004

Nr.	Omschrijving/onderwerp	Vindplaats	Stand van zaken
37.	Motie-Bruls c.s. over het tegengaan van niet-gebruik van bijzondere bijstand chronisch zieken, gehandicapten en ouderen.	29 420, nr. 15	Bij brief van 14 juni jl. (29 420, nr. 18) heeft de Staatssecretaris aan de Kamer toegezegd in overleg met de VNG een onderzoek te laten uitvoeren naar de maatregelen die gemeenten hebben getroffen om het niet-gebruik bijzondere bijstand voor chronische ziekte, handicap en ouderen tegen te gaan. Planning: september 2004
38.	Motie-Weekers c.s. over de inkomenspositie van bepaalde groepen chronisch zieken, gehandicapten en ouderen.	29 200 XV, nr. 53	In het licht van deze motie wordt de toevoeging aan de middelen voor de bijzondere bijstand voor € 25 miljoen gecontinueerd. Verder reserveert het kabinet in 2005 € 25 miljoen voor maatregelen rond zittend ziekenvervoer en zelfzorgmiddelen en worden in het generieke inkomensbeeld dat over de hele linie negatief zal zijn ouderen met een laag inkomen relatief ontzien.

TOEZEGGINGEN

Stand per 15 juli 2004

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen

Vergaderjaar 2000–2001

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
1.	Knipbepaling pensioenen	20-9-2000 Algemene politieke beschouwingen TK 27 400/27 046, vergaderjaar 1999–2000 (27 400/27 046)	Wordt meegenomen in het wetsvoorstel Pensioenwet dat voorjaar 2005 bij de TK zal worden ingediend.
2.	Inzicht in opvatting over financiering prepensioenregeling vanuit Bpf	27-9-2000 Plenaire behandeling wetsvoorstel verplichte deelneming bedrijfstakpensioenfonds (27 073)	Wordt meegenomen in het wetsvoorstel Pensioenwet dat voorjaar 2005 bij de TK zal worden ingediend.
3.	Evaluatie effecten wat betreft marktwerking van wetsvoorstel Bbf	27-9-2000 Plenaire behandeling wetsvoorstel verplichte deelneming bedrijfstakpensioenfonds (27 073)	De nul-meting heeft plaatsgevonden per 1 januari 2001. De een-meting vindt plaats per 1 januari 2004. Planning toezending resultaat een-meting aan TK: najaar 2004.
4.	Evaluatie poortwachter	21-6-2001 Evaluatie poortwachter 27 678, vergaderjaar 2000–2001	In voorbereiding. Planning: maart 2006
5.	Uitvoering van een RSI-programmeringsstudie	brief d.d. 3-12-2001 over RSI-beleid (Soza-01-1015)	De resultaten van de RSI-programmeringsstudie worden in september 2004 aan de Tweede Kamer aangeboden.
6.	wetsvoorstel tot goedkeuring ESH (herzien) en protocol ESH	TK 2000–2001, Aanhangsel van de handelingen nr. 1032	Planning: september 2004

Vergaderjaar 2001–2002

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
1.	Bezien van de mogelijkheden van een onderzoek inzake het volgen van (ex-bijstandsccliënten na uitstroom	AO d.d. 17-10-2001 over antwoorden op vragen inzake opzet nieuwe evaluatie algemene bijstandswet (25 271, nr. 15) vergaderjaar 2001–2002	Beoordeling van de offerten vergde meer tijd dan verwacht. Afronding van dit onderzoek wordt nu ultimo september 2004 voorzien. Planning: september 2004
2.	Evaluatie FARBO-regeling (zowel profit- als non-profitregeling)	Miljoenennota 2002, 28 000, nr. 1	Consequenties worden vermeld in begroting 2005 en in separate brief aan TK voor prinsjesdag
3.	Versterking handhaving ATW, o.a. door invoering bestuurlijke boete	AO d.d. 28-11-2001 over Evaluatie Arbeidstijdenwet (27 865, nr. 2)	Wetsvoorstel aanvaard door EK op 1-6-2004. De Tweede Kamer bij brief van 11 juni 2004 (29 000, nr. 10) geïnformeerd. Planning: december 2004
4.	Onderzoek keuzekaart	AO d.d. 30-1-2002 kabinetsstandpunt langdurend zorgverlof (26 447, nr. 41)	Kabinetsstandpunt n.a.v. evaluatie wordt naar TK gezonden. Planning: maart 2005
5.	Maatregelen bevorderen begeleid werken WSW	AO d.d. 7-2-2002 over WSW en rapport ARK (28 130, nr. 4) en AO d.d. 2-6-2004 (29 255, nr. 9)	In september 2004 wordt een Hoofdlijnennotitie modernisering Wsw aan de Tweede Kamer gestuurd. Daarin wordt ook op het begeleid werken ingegaan. Planning: september 2004
6.	Ontwikkeling prestatieindicatoren handhaving	AO d.d. 27-2-2002 over Intergrale Handhaving 2002 (28 000 XVB/26 955, nr. 41)	Wordt meegenomen in de begroting 2005.
7.	Monitoronderzoek jeugdige werknemers	brief d.d. 5-3-2002 over het rapport Arbeid door jongeren (Soza-03-159)	De rapportage over het monitoronderzoek Jeugdige werknemers zal in september 2004 zijn afgerond. Planning: september 2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
8.	De Tweede Kamer in kennis stellen alvorens over te gaan tot het vaststellen van een maximum premie (voorhangprocedure)	20-3-2002 Plenaire behandeling wetsvoorstel eigenrisicodragen Ziektewet (27 873)	Als de minister overgaat tot vaststellen max. premie, wordt het besluit eerst voorgelegd aan TK. Situatie heeft zich nog niet voorgedaan; maar kan nog wel in de toekomst. Planning: eventueel januari 2006

Vergaderjaar 2002–2003

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
1.	Aanbieding aan Tweede Kamer van onderzoeksrapport «Evaluatie Arbowet 1998» en daaraan te verbinden beleidsconclusies.	brief d.d. 21-10-2002 over Evaluatie Arbeidsomstandighedenwet 1998 (Soza-02-722) en AO d.d. 28-11-2002 over voortgang Arbokennisinfrastructuur (25 883, nr. 10) en over de brief van 21 okt. 2002 inzake de evaluatie Arbowet 1998 (Soza-02-722) (25 883, nr. 13)	Het onderzoek Arbowet in beeld is op 14 juni 2004 aan de Tweede Kamer aangeboden. Het is een van de bouwstenen van de evaluatie Arbowet 1998, waarover in november 2004 aan de SER advies wordt gevraagd. Planning: november 2004
2.	De Tweede Kamer Informeren mbt vorderingen en uitvoeren Actieplan vereenvoudiging regelgeving bij SZW bij het indienen van de jaarlijkse begrotingswet van SZW (Begrotingswet 2005)	Brief aan TK 28-11-2002 (TK 2002-03, 28 600 XV nr. 24)	In voorbereiding Planning: september 2004
3.	De staatssecretaris zal laten onderzoeken of het mogelijk is een overzicht op te stellen van de concrete gevolgen van het pensioenconvenant voor de samenstelling van pensioenfondsbesturen.	12-12-2002 Plenaire behandeling van begroting SZW hoofdstuk XV, voor het jaar 2003	Dit loopt mee in de evaluatie van het medezeggenschapsconvenant. Planning: december 2004
4.	Tussentijdse evaluatie Arbo Platform Nederland.	brief d.d. 10-3-2003 Instelling Arbo Platform Nederland (Soza-03-155)	Op verzoek van het Arbo Platform Nederland voert de voorzitter van de SER-commissie Arbeidsomstandigheden, prof.dr. H. Franken, een onafhankelijke evaluatie uit van het platform. Uiterlijk 1 oktober 2004 wordt aan SZW gerapporteerd. Planning: maart 2005
5.	De minister heeft toegezegd in de Integrale Rapportage Handhaving over 2001 in te gaan op het fraudebegrip.	AO d.d. 26-3-2003 over de integrale rapportage Handhaving 2001 en Handhavingsprogramma 2003–2006 (vergaderjaar 2002–2003, 17 050, nr. 246) en AO d.d. 27-2-2002 over Integrale Rapportage Handhaving 2000 (28 000 XV/26 955, nr. 41)	In het AO van 18-3-04 over handhaving heeft Staatssecretaris Rutte aangegeven dat n.a.v. het vorige AO aan een extern bureau de opdracht is gegeven een inventarisatie te maken bij alle betrokken partijen en voorstellen te doen voor uniformering van handhavingsbegrippen, Planning: november 2004
6.	Bij de evaluatie van de Wet Instroomcijfers komen de mogelijkheden om onderscheid te maken bij de WAO-instroom tussen voltijd/deeltijd, man/vrouw en de mogelijkheid tot halfjaarlijkse rapportage aan de orde.	AO d.d. 10-4-2003 inzake de regeling instroomcijfers WAO (28 159, nr. 9)	Evaluatie moet binnen drie jaar na inwerkingtreding starten. Zal in 2005 starten. Planning: maart 2006
7.	Meerjarenstrategie RSI en werkdruk. De Tweede Kamer zal eind 2003 worden geïnformeerd over de meerjarenstrategie psychosociale arbeidsbelasting en RSI	AO d.d. 17-4-2003 over Arbozaken (24 036/25 883, nr. 282)	Onderzoek rapportage is opgeleverd. Planning: november 2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
8.	Seksuele intimidatie. De staatssecretaris zegt toe de aanpak van seksuele intimidatie mee te nemen in de evaluatie van de Arbowet	AO d.d. 17-4-2003 over Arbozaken (24 036/25 883, nr. 282)	Het rapport «Evaluatie van de Arbowet inzake ongewenste omgangsvormen» wordt in augustus afgerond. Planning: november 2004
9.	Begin 2004 zullen de resultaten van een onderzoek naar de causale relatie tussen positieve effecten en aandacht besteden aan arbozorg bekend worden gemaakt.	AO d.d. 17-4-2003 over Arbozaken (24 036/25 883, nr. 282)	TNO Arbeid heeft november 2003 zijn inventarisatie naar kosten van arbozorg en kosten van werkgebonden verzuim en WAO-instream afgerond en verwerkt in een datamodel. Eind januari start het eerste onderzoek naar de causale relaties tussen investeringen van bedrijven in arbozorg en de effecten hiervan op ziekteverzuim. Eerste resultaten komen in augustus 2004 beschikbaar. Planning: september 2004
10.	Doorwerken na 65 jaar. Voor 1 januari 2005 krijgt de TK een notitie inzake de agendering van de thematiek (route-planner voor discussie).	3-9-2003 Plenaire behandeling wetsvoorstel gelijke behandeling leeftijd bij arbeid (28 170)	De Tweede Kamer ontvangt een notitie. Planning: januari 2005

Vergaderjaar 2003–2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
1.	De Minister zegt de Vaste Commissie toe om voor 1 juli 2004 een experimenteerartikel in de WW te implementeren ten behoeve van een flexibele besteding van een deel van de reïntegratiemiddelen door het UWV. Tot die tijd lopen de huidige nog lopende experimenten WW door.	AO d.d. 24 september 2003 over de experimenten WW (26 448, nr. 89)	Omdat de experimenteerregeling naar verwachting met de Wet vereenvoudiging in werking zal treden. Wordt invoeringsdatum gepland op 1 oktober 2004.
2.	Rapportage aan de Tweede Kamer over de voortgang van het OPS-beleid	brief d.d. 30-9-2003 Stand van zaken OPS-beleid (Soza-03-653)	In voorbereiding. Planning: juli 2005
3.	Het over 2 jaar nader bezien of de verplichte aanbesteding op de reïntegratiemarkt kan worden opgeheven als blijkt dat deze zich voldoende heeft ontwikkeld en voldoende transparantie heeft verkregen.	7-10-2003 Plenaire behandeling EK wet Werk en Bijstand (28 870) + Invoeringswet (28 690)	Wordt meegenomen in de SUWI-evaluatie in 2006.
4.	De aandacht van gemeenten vestigen op rechten van cliënten, zoals het klachtrecht.	7-10-2003 Plenaire behandeling EK wet Werk en Bijstand (28 870) + Invoeringswet (28 690)	Dit onderwerp zal worden meegenomen in een nog (door SGBO) op te stellen Handreiking aan gemeenten over cliëntparticipatie. Nadrukkelijk zal daarin gewezen worden op het klachtrecht. De handreiking zal eind juli 2004 gereed zijn. Planning: september 2004
5.	De aandacht van gemeenten vestigen op rechten van cliënten, zoals recht op budgetbeheer en het klachtrecht.	7-10-2003 Plenaire behandeling EK wet Werk en Bijstand (28 870)	Er wordt op dit moment nog gewerkt aan de uitwerking van deze toezegging. Planning: 1-9-2004
6.	Het op basis van vrijwilligheid bij gemeenten opvragen van lokale verordeningen om nader te kunnen bezien of er grote verschillen bestaan tussen lokale verordeningen. De Kamer over deze bevindingen berichten.	7-10-2003 Plenaire behandeling EK wet Werk en Bijstand (28 870) + Invoeringswet (28 690)	Gemeenten hebben nog geheel 2004 om deze verordeningen op te stellen. Beoogd is deze verordeningen aanvang 2005 op te vragen, vervolgens bevindingen daarvan te beschrijven in een rapportage die wsl wordt uitbesteed. Planning: juni 2005

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
7.	Onderzoek invloed organisatieveranderingen en onderhoud op veiligheid in chemische industrie, gelet op toename zware ongevallen in de periode 2002–2003. Tijdens het AO op 18 december 2003 is tevens toegezegd dat hierbij meegenomen wordt of een toename van buitenlandse contractors leidt tot een afname in veiligheid.	brief d.d. 20-10-2003 Analyse van de Arbeidsinspectie n.a.v. toename bedrijfsongevallen in de chemische industrie (Soza-03-711)	Tussenrapportage is op 7-6-2004 (Soza-04-435) naar TK gezonden. Eindrapportage in voorbereiding. Planning: oktober 2004
8.	In overleg met UWV zal de minister nagaan hoe een op de bijzondere risicogroepen toegesneden aanpak gestalte kan krijgen, waarbij ook de capaciteitsvraag aan de orde zal komen. Ook wordt nagegaan hoe zo'n aanpak in 2004 geïmplementeerd kan worden, mede in relatie tot de ervaringen met de pilot in Alkmaar.	AO d.d. 4-11-2003 over Regels betr. openbaarmaking van gegevens per werkgever mbt verkrijging van rechten op WAO-uitkeringen door werknemers (Wet instroomcijfers WAO) (28 159, nr. 13) (28 333, nr. 3)	Planning: december 2004
9.	Realisatiegegevens verstrekken m.b.t. budgetten betreffende het werkdeel. Dit zal plaatsvinden na definitieve vaststelling gemeentelijke jaarpogaven. Het vaststellingsproces zal niet eerder afgerond zijn dan september 2004.	brief d.d. 12-11-2003 over realisatiegegevens werk- en inkomensdeel (Soza-03-797)	In voorbereiding. Planning: oktober 2004
10.	Onderzoek informatiebehoefte werknemers met arbotaken. In 2004 zal een onderzoek worden gedaan naar de informatiebehoefte werknemers met arbotaken. Dit hangt samen met het komende SER-advies over «Arbo-dienstverlening: aansturen op vraag».	brief d.d. 14-11-2003 over Lastenverlichting en informatievoorziening arbeidsomstandigheden (25 883, nr. 19)	Het onderzoek naar de (arbo)informatiebehoefte van werknemers en werknemers met arbotaken is eind juni van start gegaan. Planning: december 2004
11.	De Wet verlenging loondoorbetaling wordt binnen 4 jaar geëvalueerd. (art. XII v.d. wet)	18-11-2003 Plenaire afronding van de wetsvoorstellen wijz. van de werkloosheidswet ivm de afschaffing vd vervolgitkering (29 268) en de verlenging vd loondoorbetalingsverplichting door de werkgever bij ziekte (29 231)	Evaluatie zal in 2006 starten. Planning: december 2007
12.	De minister zegt toe 2 jaar na de invoering van de VLZ de ontwikkeling van de reïntegratiemarkt en de inzet van REA-middelen te meten.	18-11-2003 Plenaire afronding van de wetsvoorstellen wijz. van de werkloosheidswet ivm de afschaffing vd vervolgitkering (29 268) en de verlenging vd loondoorbetalingsverplichting door de werkgever bij ziekte (29 231)	Deze toezegging wordt geoperationaliseerd in de trendrapportage reïntegratiemarkt 2006. Deze evaluatie vindt eenmaal per 2 jaar plaats. Planning: december 2006
13.	De minister zal de Tweede Kamer berichten over de samenwerking tussen het CWI en UWV met betrekking tot bedrijfseconomisch ontslag.	brief d.d. 18-11-2003 Toespasing WW bij werkloosheid als gevolg van een bedrijfseconomisch verslag (29 231, nr. 17)	In voorbereiding. Planning: december 2004
14.	In 2005 ontvangt de Tweede Kamer een nota waarin wordt ingegaan op de AKW-systematiek in den brede	19-11-2003 Plenaire behandeling wetsvoorstel wijz. Vd wijze van aanpassing AKW (29 258)	Planning: juli 2005
15.	In 2005 wordt bezien of een bijzondere verhoging voor 2006 mogelijk is. Dit wordt in de AKW nota 2005 opgenomen.	19-11-2003 Plenaire behandeling wetsvoorstel wijz. Vd wijze van aanpassing AKW (29 258)	Planning: juli 2005
16.	Samenhangend subsidie-overzicht in de begroting	Wetgevingsoverleg d.d. 20-11-2003 (29 200 XV, nr 24)	Wordt opgenomen in de begroting 2005.

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
17.	Op grond van de evaluatie Wet SUWI, die in mei 2005 naar de Tweede Kamer gaat, stelt de staatssecretaris voor een principiële discussie te voeren over de kwaliteit van de samenwerking en de geleverde prestaties in relatie tot de meest wenselijke taakverdeling, in de keten van werk en inkomen. Belangrijke input hiervoor betreft ook de bevindingen van de IWI.	brief d.d. 27-11-2003 Uitvoering motie Verburg c.s. over prestatiecontracten ketenpartners (26 448, nr. 98)	In voorbereiding. Planning: juli 2005
18.	Op verzoek GL om in 2004 weer «puntenwolk» toegezonden te krijgen antwoordde de Minister dat hij die vraag in 2004 zal beantwoorden. Zijn antwoord zal afhangen van het type maatregelen dat wordt genomen. De minister heeft aangegeven dat het CPB hoe dan ook een «puntenwolk» zal presenteren.	AO d.d. 3-12-2003 over Chronisch zieken en gehandicapten. (vergaderjaar 2003–2004, 29 200 XV/29 29 200 VXL, nr. 40)	Zie beleidsartikel 21 van de begroting 2005.
19.	Inrichting ontslagstelsel. In de loop van 2004 zal de TK worden geïnformeerd over het kabinetsstandpunt inzake de inrichting van het ontslagstelsel (mede n.a.v. Rapport Adviescie. Duaal Ontslagstelsel d.d. 15-11-2000) alsmede over de voorstellen met betrekking tot ontslagvergoedingen.	4-12-2003 plenaire behandeling Begroting SZW 2004	Wordt meegenomen bij begroting voor het jaar 2005
20.	Minister zegt n.a.v. een vraag van Weekers (VVD) een bouwstenennotitie toe over de houdbaarheid van onze verzorgingsstaat nog in deze kabinetsperiode vóór de zomer van 2004.	10-12-2003 Plenaire behandeling TK begroting SZW voor het jaar 2004 (29 200 XV)	De notitie zal tegelijk met de begroting 2005 naar de Tweede Kamer worden gestuurd.
21.	De Tweede Kamer informeren rond gebruik sofinummer door asielzoekers die in de procedure zijn opgenomen, en wenselijkheid om beheer van het sofinummer voor deze groep bij COA te beleggen i.v.m. voorkomen van misbruik.	– 2e Termini begrotingsbehandeling 10 december 2003	Er vindt nader onderzoek plaats naar mogelijkheden om misbruik tegen te gaan. Planning: oktober 2004
22.	De Minister zegt toe de nieuwe regelgeving over IRO en bestaande wettelijke bepalingen over PRB voor zieke werknemers op elkaar aan te sluiten	AO d.d. 17-12-2003 over het Ontwerpbesluit tot wijz. vh Besluit SUWI houdende regels omtrent de individuele reïntegratieovereenkomst en over de Wijziging vd Regeling SUWI houdende regels omtrent de individuele reïntegratieovereenkomst (26 448, nr. 106)	Planning: mei 2005
23.	De Minister zegt toe dat tussentijdse evaluatie over de IRO jaarlijks zal plaatsvinden via het jaarverslag van het UWV. De verantwoordingsinformatie van het UWV wordt aangevuld met kwalitatieve evaluatie waarbij ook andere betrokken partijen als cliënten en reïntegratiebedrijven worden betrokken. Een eindevaluatie vindt plaats na 4 jaar.	AO d.d. 17-12-2003 over het Ontwerpbesluit tot wijz. vh Besluit SUWI houdende regels omtrent de individuele reïntegratieovereenkomst en over de Wijziging vd Regeling SUWI houdende regels omtrent de individuele reïntegratieovereenkomst (26 448, nr. 106)	Evaluatie over 2004 is inmiddels in gang gezet. Planning evaluatie: mei 2005
24.	Onderzoek zwembadastma. De resultaten van uit te voeren onderzoek naar zwembadastma zullen in 2005 worden gerapporteerd; de rapportage zal aan de Tweede Kamer worden toegezonden.	AO d.d. 18-12-2003 AO Vaste Cie SZW TK over Ongeval Amercentrale bedrijfsongevallen in de chemische industrie (25 883, nr. 3)	Oplevering id en reac-beleid en reacties Onderzoek uiterlijk mei 2005 Planning: november 2005

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
25.	Het kabinetsstandpunt inzake het PBO-stelsel zal naar verwachting vóór 1 april 2004 naar de kamer worden gestuurd.	brief d.d. 19-12-2003 over Evaluatie Wbo 1999	Bij brief van 25 juni 2004 (Soza-04-488) is de Kamer meegedeeld dat de planning niet gehaald wordt. Het kabinetsstandpunt wordt in de loop van het najaar naar TK gezonden. Planning: december 2004
26.	EER op levensloopregeling	AO d.d. 29-1-2004 over Meerjarennota emancipatiebeleid en AO d.d. 18-2-2004 over Emancipatie over Kabinetsreactie 2e nat. Rapport VN-vrouw (27 061/27 099, nr. 23)	Bij brief van 6-7-2004 is aan TK meegedeeld dat EER is toegevoegd aan wetsvoorstel Vut/Prepensioen/Levensloopregeling. Planning: december 2004
27.	De minister zal aan het einde van deze kabinetsperiode een visie neerleggen op de noodzaak van continuering van een coördinerende portefeuille voor emancipatie	AO d.d. 29-1-2004 over Meerjarennota emancipatiebeleid. (27 061, nr. 21)	Einddatum afhankelijk van de besluitvorming over evaluatie financieringsmodel. Planning: december 2006
28.	Voortgangsrapportage Meerjarenbeleidsplan emancipatie	AO d.d. 29-1-2004 over Meerjarennota emancipatiebeleid. (27 061, nr. 21)	In voorbereiding Planning: december 2005
29.	De minister heeft toegezegd de Kamer een uitsplitsing op schrift te doen toekomen van de financiële consequenties van het al dan niet meenemen in het premieloon van de verschillende soorten verlofsparen.	Wetgevingsoverleg d.d. 2-2-2004 over de Wijziging van de coördinatiewet sociale verzekering en andere wetten i.v.m. een administratieve lastenverlichting inzake de vaststelling van het premieloon en het uitkeringsloon (WALVIS) (28 219)	Planning: december 2004
30.	TK wordt geïnformeerd over uitkomsten van het beroep op soc. partners (via Star) om de laagste loonschalen op te vullen.	AO d.d. 5-2-2004 over TK-moties begroting SZW 2004 (29 200 XV, nr. 71)	Discussie met BZK is nog niet afgerond. Planning: september 2004
31.	De Staatssecretaris zegt toe om bij het schriftelijk informeren van de TK over de stand van zaken ESF-nieuw, hier ook de onderbenutting in aan te geven. Tevens zal hij de TK informeren over de EC-besluitvorming inzake de Belgische O&O-fondsen casus indien daar helderheid over is. Dit zal echter zeker niet vóór de zomer zijn. De Staatssecretaris zegt toe om de Tweede Kamer te informeren welke vervolgstappen hij onderneemt op de in de brief van 19 december genoemde 11 acties. Uiteraard zullen extra acties ook vermeld worden.	AO d.d. 11-2-2004 over ESF (26 642, nr. 63)	Planning: september 2004
32.	De Staatssecretaris zegt toe om – vooruitlopend op de Belgische uitspraak – alvast met sociale partners te bespreken welke stappen mogelijk te nemen zijn om de O&O problematiek op te lossen via aanpassing van het NL-systeem.	AO d.d. 11-2-2004 over ESF (26 642, nr. 63)	Op 15 juli 2004 heeft het EHJ uitspraak gedaan in de zgn. Pearlzaak. Juridische analyse komt vermoedelijk eind augustus beschikbaar. Planning: september 2004
33.	De minister zegt toe dat op het moment dat het dossier van Arbeidsvoorziening in het derde kwartaal wordt gesloten de finale verantwoording aan de TK zal worden gegeven. In de slotrapportage van de bestuurder Arbeidsvoorziening i.l. zal worden ingegaan op de lessen die kunnen worden getrokken uit deelname van Arbeidsvoorziening in stichtingen.	AO d.d. 12-2-2004 inzake het onderzoek naar het functioneren van de externe accountant Arbeidsvoorzieningsorganisatie (26 642, nr. 66)	Wordt afgerond in december 2004. Planning: 1-1-2005
34.	De minister komt op het al dan niet aansprakelijk stellen van het oud CBA-bestuur zo spoedig mogelijk terug, in ieder geval voordat de ZBO Arbeidsvoorziening wordt opgeheven.	AO d.d. 12-2-2004 inzake het onderzoek naar het functioneren van de externe accountant Arbeidsvoorzieningsorganisatie (26 642, nr. 66)	Wordt in december afgerond. Planning: 1-1-2005

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
35.	De minister zegt toe een overzicht aan de Kamer te doen toekomen van de participatie van de SVB, het UWV en CWI in andere rechtspersonen, het evt. aanwezige materiële belang, incl. de huisvesting en de beoordeling en functionaliteit daarvan.	Vervolg AO d.d. 12-2-2004 inzake het onderzoek naar het functioneren van de externe accountant (26 642, nr. 66)	In voorbereiding. Planning: september 2004
36.	Rapporteren over aantal vangnetbanen gesubsidieerde arbeid, indien deze gegevens in bestaande informatiebronnen voor handen zijn.	AO d.d. 12-2-2004 over: kwartaalbericht Arbeidsmarkt sept. 2003 (26 448 nr. 117)	Punt is niet meegenomen bij aanbieding BIS aan TK. Melding aan TK zal naar verwachting plaatsvinden bij aanbieden van WSW-monitor. Planning: september 2004 Planning: september 2004
37.	Mogelijkheden bredere inzet Quickscan gelijke beloning op te nemen in Vierde Voortgangsbrief gelijke beloning.	AO d.d. 18-2-2004 over Emancipatie over Kabinetsreactie 2e nat. Rapport VN-vrouwenverdrag (SZW 0400002). (27 061/27 099, nr. 23)	
38.	Nota dagindeling/levensloop	AO d.d. 18-2-2004 over Emancipatie over Kabinetsreactie 2e nat. Rapport VN-vrouwenverdrag (27 061/27 099, nr. 23)	Na besluitvorming Brussel over ESF gelden. Planning: oktober 2004
39.	Het masterplan huisvesting van UWV zal aan de Kamer worden toegezonden nadat UWV dat aan de minister heeft voorgelegd.	19-2-2004 Spoeddebat over huisvesting UWV	Wordt meegezonden met Jaarplan 2005 Planning: oktober 2004
40.	Preventie en arbozorg: Tweede Kamer nader berichten over mogelijkheid om, in samenspraak met cliëntenorganisaties en artsen uit de keten, te komen tot een gericht pakket voor preventie en arbozorg voor langdurig zieken met hoogste aandeel arbeidsgehandicapten. (Kamerstuknr. 29 461, nr. 1)	brief d.d. 8-3-2004 over Werkplan CWP 2004, meerjarenprogramma 2003–2006 CWP en Monitor arbeidsgehandicapten 2002 (29 461, nr. 1)	
41.	Rapport onderzoek per Saldo aan de Tweede Kamer toesturen.	AO d.d. 8-3-2004 over Attitude onderzoek cie Het Werkend Perspectief (29 461, nr. 2)	Wordt meegenomen in het wetsvoorstel Pensioenwet dat voorjaar 2005 bij de TK zal worden ingediend.
42.	De Staatssecretaris zegt toe samen met SVB te bezien of SVB niet een andere formulering kan hanteren dan termen als ongehuwd of samenwonend in situaties waarin een van de partners in een AWBZ-inrichting verblijft.	9-3-2004 Mondelinge vragen Verburg (CDA) aan de stas en stas VWS over oudere mensen die moeten scheiden omdat alleen dan plaatsing in een verzorgingshuis mogelijk is, dit vanwege AOW.	De brief aan de Kamer is in voorbereiding. Planning: september 2004
43.	De Staatssecretaris zegt toe samen met SVB en VWS te bezien of scherper in beeld kan worden gebracht wat de financiële vooren nadelen zijn van verschillende opties (wel of niet als gehuwd te worden aangemerkt voor de volksverzekeringen). Over de resultaten daarvan wordt de Tweede Kamer tzt geïnformeerd.	9-3-2004 Mondelinge vragen Verburg (CDA) aan de stas en stas VWS over oudere mensen die moeten scheiden omdat alleen dan plaatsing in een verzorgingshuis mogelijk is, dit vanwege AOW.	Brief aan de Kamer is in voorbereiding. Planning: september 2004
44.	De Tweede Kamer zal jaarlijks worden geïnformeerd over het toezicht uitgeoefend door de PVK.	AO d.d. 11-3-2004 AO over de Update van Hoofdpijnen voor de Pensioenwet (28 294, nr. 2), de uitvoering 2b PSW (28 294, nr. 5)	Wordt meegenomen in het wetsvoorstel Pensioenwet dat voorjaar 2005 bij de TK zal worden ingediend.
45.	In het wetsvoorstel Pensioenwet wordt uitdrukkelijk gekeken naar «zorgplicht» als variant op «inleggarantie».	AO d.d. 11-3-2004 over de Update van Hoofdpijnen voor de Pensioenwet (28 294, nr.2), de uitvoering 2b PSW (28 294, nr. 5)	Wordt meegenomen in het wetsvoorstel Pensioenwet dat voorjaar 2005 bij de TK zal worden ingediend.
46.	Schriftelijk commentaar op suggestie onderwijsmodule HRM over mogelijkheden indienstnemen arbeidsgehandicapten chronisch zieken.	AO d.d. 18-3-2004 AO over Attitude onderzoek cie Het Werkend Perspectief (SZW-04-49) (29 461, nr. 2)	Planning: oktober 2004
47.	Minister beziet suggestie formuleren macrodoelstelling rond arbeidsparticipatie van mensen met een arbeids handicap op haar merites.	AO d.d. 18-3-2004 over Attitude onderzoek cie Het Werkend Perspectief (29 461, nr. 2)	Planning: oktober 2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
48.	Op welke wijze kan de effectiviteit van de inspanningen van diverse actoren bij deelname van mensen met een arbeidshandicap aan het arbeidsproces gemeten worden.	AO d.d. 18-3-2004 over Attitude onderzoek cie Het Werkend Perspectief (29 461, nr. 2)	Planning: september 2004
49.	De Minister zal de Kamer informeren of het waar is dat slechts 10% van werkzoekende arbeidsgehandicapten staat ingeschreven bij het CWI (blz. 8/9)	AO d.d. 18-3-2004 over Attitude onderzoek cie Het Werkend Perspectief (29 461, nr. 2)	In oktober 2004 bestuurlijk overleg gepland. Planning: december 2004
50.	De jaarlijkse kwantitatieve rapportage over de handhaving binnen het SZW-domein (de zgn. Integrale rapportage handhaving) kan jaarlijks niet eerder dan in december aan de Kamer worden aangeboden. De Staatssecretaris heeft toegezegd (in AO 18-3-4) dat hij zal bezien of het mogelijk is om eerder in het jaar te komen met een kwalitatieve rapportage en de Kamer hierover in de eerstvolgende voortgangsrapportage SUWI zal informeren.	AO d.d. 18-3-2004 over Integrale rapportage Handhaving 2002 (17 050, nr. 259)	De Tweede Kamer bij brief van 18-5-2004 geïnformeerd. (PM)Planning: september 2004
51.	N.a.v. de discussie over het door de SVB ingezette handhavingsbeleid heeft de staatssecretaris toegezegd de mogelijkheid van ambtsinstructies om intimiderende controle-methoden tegen te gaan, in overweging te zullen nemen.	AO d.d. 18-3-2004 over Integrale rapportage Handhaving 2002 (17 050, nr. 259)	In voorbereiding. Planning: december 2004
52.	De Staatssecretaris heeft toegezegd het rapport dat de UWV maakt van het UWV-onderzoek naar de redenen van de stijgende non-afdoening, te zullen opsturen bij de rapportages over de voortgang SUWI, dan wel, indien er zorgwekkende zaken uit naar voren komen, in de komende zomer.	AO d.d. 18-3-2004 over Integrale rapportage Handhaving 2002 (17 050, nr. 259)	Planning: december 2004
53.	De bevindingen van de SIOD over valse detachingsverklaringen zullen worden meegenomen in de notitie over de illegalenproblematiek in relatie tot uitzendbureaus.	AO d.d. 26-3-2003 over de integrale rapportage Handhaving 2001 en Handhavingsprogramma 2003–2006 (vergaderjaar 2002–2003, 17 050, nr. 246) en AO d.d. 18-3-2004 over Integrale rapportage Handhaving 2002 (170 50, nr. 259)	De bevindingen van de SIOD zijn niet meegenomen in de illegalennota. Bekeken moet worden hoe de TK op andere wijze geïnformeerd kan worden over de bevindingen van de SIOD m.b.t. detachingsfraude. Planning: december 2004
54.	De Kamer zal kort na het zomerreces de IVA- en WGA-regelingen ontvangen	AO d.d. 1-4-2004 Voorlopig kader van de regeling werkherhvatting gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) (28 333, nr. 33)	In voorbereiding. Planning: oktober 2004
55.	Over de vervolgstappen van UWV ten aanzien van de betaalde makelaarscourtage zal de Kamer vóór 1 mei geïnformeerd worden	AO d.d. 7-4-2004 over de huisvestingskosten UWV (26 448, nr. 135)	UWV-onderzoek loopt nog. Planning: september 2004
56.	Over de besluitvorming van UWV ten aanzien van het beoogde paviljoen en de loopbruggen bij het hoofdkantoor zal de Kamer nader geïnformeerd worden. De minister verbindt aan deze toezegging geen termijn aangezien dit de onderhandelingspositie van UWV in de lopende besprekingen zou kunnen verslechteren.	AO d.d. 7-4-2004 over de huisvestingskosten UWV (vergaderjaar 2003–2004, 26 448, nr. 135)	Informatieverstrekking wacht op besluitvorming door UWV. Planning september 2004
57.	Het aan de Kamer doen toekomen van jurisprudentie m.b.t. tot «het werken met behoud van uitkering».	AO d.d. 15-4-2004 over de 2e voortgangsrapportage Agenda van de Toekomst inzake (26 448, nr. 129) (28 870, nr. 112)	Toegezegd jurisprudentie-onderzoek zal gebaseerd zijn op de kaders die gelden voor het arbeids- en bestuursrecht. Planning: oktober 2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
58.	Schriftelijk uitleg geven over het recht op kinderopvang in relatie tot het systeem van vraagfinanciering in vergelijking met het recht op zorg en het voor de zorg geldende systeem van vraagfinanciering.	21-4-2004 Plenaire behandeling Wetsvoorstel Kinderopvang (28 447) en 28-4-2004 Heropening van het wetsvoorstel Kinderopvang (28 447)	Planning: december 2004
59.	Stimuleren van de doelstelling te komen tot 90% werkgeversbijdragen door dit onderwerp nadrukkelijk op de agenda te zetten van het reguliere overleg met de STAR.	21-4-2004 Plenaire behandeling Wetsvoorstel Kinderopvang (28 447) en 28-4-2004 Heropening van het wetsvoorstel Kinderopvang (28 447)	Staat jaarlijks op agenda Regiegroep. Eindresultaat bezien bij de evaluatie in 2006. Planning: september 2004
60.	Het functioneren van de financierings-systeem van de specifieke (gemeentelijke) doelgroepen, waar- bij uitdrukkelijk ook wordt gekeken naar de systematiek van een tweepartijen-financieringsstelsel voor doelgroepen (strekking motie nr. 71), betrekken bij de evaluatie van de Wet kinderopvang.	21-4-2004 Plenaire behandeling Wetsvoorstel Kinderopvang (28 447) en 28-4-2004 Heropening van het wetsvoorstel Kinderopvang (28 447)	Einddatum afhankelijk van besluitvorming over evaluatie financieringsmodel voor doelgroepen. Planning: december 2006
61.	In 2006 op basis van een evaluatie een open debat over de werkgeversbijdrage voor kinderopvang, waarbij alle door de Kamer genoemde opties aan de orde kunnen zijn; deze opties betreffen: structurele compensatieregeling, verplichte werkgeversbijdrage, zgn. driekwart dwingend recht, d.w.z. een verplichting voor de werkgever om zich in een cao jegens de werknemers te verbinden tot een bijdrage.	21-4-2004 Plenaire behandeling Wetsvoorstel Kinderopvang (28 447) en 28-4-2004 Heropening van het wetsvoorstel Kinderopvang (28 447)	Einddatum afhankelijk van de besluitvorming over evaluatie financieringsmodel. Planning: december 2006
62.	De minister zegt toe bij de begroting voor 2006 terug te komen op het liquiditeitsnadeel in fondsen.	27/28-4-2004 Plenaire behandeling wetsvoorstel Walvis (29 219 + 28 371)	Planning: september 2005
63.	De minister zegt toe in het najaar van 2004 een ketentest uit te voeren.	27/28-4-2004 Plenaire behandeling wetsvoorstel Walvis (29 219 + 28 371)	Planning: september 2005
64.	De minister zegt toe met de werkgevers te discussiëren over de omvang van het PANA-bericht en de duur van de overgangperiode. De Kamer wordt over de uitkomst van deze gesprekken geïnformeerd.	27/28-4-2004 Plenaire behandeling wetsvoorstel Walvis (29 219 + 28 371)	Overleg heeft plaatsgevonden. Wacht op afhandeling WFSV in de Eerste Kamer. Planning: oktober 2004
65.	De minister zegt toe de Kamer op de hoogte te houden van ontwikkelingen m.b.t. de wijzigingen in de WW-metho- diek in relatie tot ambulante artiesten.	27/28-4-2004 Plenaire behandeling wetsvoorstel Walvis (29 219 + 28 371)	In voorbereiding. Planning: januari 2006
66.	De minister zegt toe bij verdere uitwerking van WFSV rekening te houden met de vraag van kamerlid Omtzigt of de informatie i.k.v. inzagerecht per telefoon of on-line kan worden aangevraagd.	27/28-4-2004 Plenaire behandeling wetsvoorstel Walvis (29 219 + 28 371)	In voorbereiding. Planning: december 2004
67.	De minister zegt toe i.k.v. WFSV terug te komen op de vraagstelling hoe berichtenverkeer aan werknemers zo efficiënt en inzichtelijk als mogelijk kan verlopen.	27/28-4-2004 Plenaire behandeling wetsvoorstel Walvis (29 219 + 28 371)	In voorbereiding Planning: oktober 2004
68.	De minister zegt toe om kort na het zomerreces een wetsvoorstel over wijziging RWI bij de TK in te dienen. In dat kader zal ook het benodigde budget voor de RWI nader worden bepaald.	brief d.d. 29-4-2004 over RWI (26 448, nr. 137)	Wetsvoorstel is 25/6 in MR geweest. Planning: september 2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
69.	De Tweede Kamer wordt elke drie maanden geïnformeerd over besluiten CWI inzake toetsing beroepssectoren. + TK informeren zodra grenswarede aantal nieuwe migranten wordt genaderd.	AO d.d. 29-4-2004 over de brief d.d. 16-4-2004 inzake aangewezen sectoren/beroepsgroepen waarvoor de aanvraag voor een tewerkstellingsvergunning niet getoets wordt op beschikbaarheid van prioriteitsgenietend aanbod (29 407, nr. 10)	Rapportage vindt plaats via de kwartaalverslagen. Het tweede kwartaalverslag wordt medio augustus 2004 naar de Tweede Kamer gezonden. Planning: september 2004
70.	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over het activeren van het arbeidsaanbod in de beroepssectoren die door CWI zijn aangewezen.	AO d.d. 29-4-2004 over de brief d.d. 16-4-2004 inzake aangewezen sectoren/beroepsgroepen waarvoor de aanvraag voor een tewerkstellingsvergunning niet getoets wordt op beschikbaarheid van prioriteitsgenietend aanbod (29 407, nr. 10)	Planning: september 2004
71.	Juridische mogelijkheden nagaan van specifieke publicatie van naam en toenaam (schandpaal) melden van bedrijven die gebruik maken van illegale arbeid.	AO d.d. 26-5-2004 over bestrijding fraude uitzendbranche (170 50, nr. 267)	Wordt nog dit jaar verwerkt in een wijziging van WAADI of de WAV. Planning: december 2004
72.	Brief naar de TK voor het zomerreces met een vergelijking van de voorgestelde vestigingsvergunning, de oude uitzendvergunning en het publiek-private APK-stelsel zoals voorgesteld door de branche (afweging van beide opties)	AO d.d. 26-5-2004 over bestrijding fraude uitzendbranche (170 50, nr. 267)	De Tweede Kamer bij brief van 2-7-2004 (17 050, nr. 268) geïnformeerd. Planning: voor einde zomerreces
73.	Een beredeneerde schatting van de effecten van het voorgestelde pakket van maatregelen op het terugdringen van de fraude en illegaliteit in de uitzendbranche zal bij de wetgevingstukken worden gevoegd.	AO d.d. 26-5-2004 over bestrijding fraude uitzendbranche (17 050, nr. 267)	Wordt meegenomen in het voorstel tot wijziging van de WAADI, waarin de vestigingsvergunning wordt geregeld. Planning: december 2004
74.	Nagaan of het mogelijk is bedrijven, indien bij controle geen vergunning wordt aangetroffen, te sluiten.	AO d.d. 26-5-2004 over bestrijding fraude uitzendbranche (17 050, nr. 267)	Wordt meegenomen in het voorstel tot wijziging van de WAADI, waarin de vestigingsvergunning wordt geregeld. Planning: december 2004
75.	De Wet tot wijziging van de WAO ivm invoering branchegebijze premie-differentiatie wordt geëvalueerd. Daarbij zal worden bezien of zolang het nodig is om een systeem van premiedifferentiatie te hanteren, de premiedifferentiatie kan worden gebracht op het niveau van de branches. Ook wordt de mogelijkheid om eigenrisicodragers te worden bij de evaluatie meegenomen.	26-5-2004 Plenaire behandeling wijz. WAO ivm invoering branche-gewijze premiedifferentiatie (29 292)	In voorbereiding. Planning: december 2007
76.	Conform een eerder gedane toezegging (zie brief d.d. 11-3-2004, 29 407, nr. 14) zal de minister zich voor de zomer beraden op de vraag of de Nederlandse wetgeving, met name de WAGA verandering behoeft.	AO d.d. 27 mei 2004 (Europa-overleg) (21 501-31, nr. 49)	De Tweede Kamer bij brief van 2-7-2004 geïnformeerd (29 407, nr. 16) Planning: september 2004
77.	Nagegaan zal worden of het toepassen van de beslagvrije voet bij verrekening van een uitkering bij de uitvoering tot vragen leidt. Eventueel zal er in 1 van de Verzamelbrieven aan gemeenten expliciet aandacht aan worden gegeven.	Wetgevingsoverleg EK d.d. 1-6-2004 over het wetsvoorstel Veegwet werk en bijstand (29 499)	In voorbereiding. Planning: september 2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
78.	Het aan TK en EK zenden van een korte notitie over de vermogensvrijlating van de eigen woning in de bijstand in relatie tot de ontwikkeling van de huizenprijzen. (Geldt alleen voor bestaande informatiestromen) In dit kader zal er aandacht besteed worden ingeval er sprake is van woonboten ipv eigen woning.	Wetgevingsoverleg EK d.d. 1-6-2004 over het wetsvoorstel Veegwet werk en bijstand (29 499)	In voorbereiding. Planning: december 2004
79.	De ministeriële regeling Wsw zal zodra die is vastgesteld na de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer ter kennisneming aan de Tweede Kamer worden toegezonden.	AO d.d. 2 juni 2004 over de WSW (PM)	ministeriële regeling wordt nu opgesteld en gaat zodra gereed en vastgesteld ter kennisneming naar de TK. Planning: november 2004
80.	De Staatssecretaris zegt de Kamer toe een brief te zenden over de gevolgen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) voor o.a. de WWB op het moment dat de contouren van de WMO duidelijker worden en een structuur aan het ontstaan is.	AO d.d. 2 juni 2004 over de WSW (PM)	In voorbereiding Planning: december 2004
81.	De staatssecretaris zal bekijken of het jongerenconvenant werkgelegenheid in de metaalsector ook in andere sectoren kan worden gebruikt. Hij zal de Kamer hiervan op de hoogte houden	Plenair debat 2-6-2004 inzake werkgelegenheid (Handelingen 2003–2004, 795 144)	In voorbereiding Planning: december 2004
82.	De ambitie om de trend in de toename van het aantal onderbetalingen te keren zal in de begroting 2005 nader worden gekwantificeerd in de vorm van streefcijfers. Daarbij zal de eventuele waarde van het invoeren van een bestuurlijke boete in de WML worden betrokken.	AO d.d. 3-6-2004 over antwoorden op vragen vd cie over het onderzoeksrapport van de Arbeidsinspectie «Werknemers met een brutoloon op en onder het wettelijk minimumloon (29 200 XV, nr. 95)	Zie artikel 27 Operationele doelstelling 2. Daarin staat vermeld dat de Kamer voor december 2004 geïnformeerd wordt.
83.	De Tweede kamer ontvangt een analyse van de verschillen in vaststelling van de uitkering op grond van de WW Bij werkhervatting op basis van het aantal uren dan wel op basis van de inkomsten.	Wetgevingsoverleg d.d. 14-6-2004 over Wijziging van enkele sociale verzekeringswetten en enige andere wetten in verband met het aanbrengen van enige vereenvoudigingen (29 513) en Goedkeuring vh voornemen tot opzegging van en ILO-Verdrag 118(betreffende de gelijkheid van behandeling van eigen onderdanen en vreemdelingen mbt de sociale zekerheid (29 382)	Wordt meegenomen met het project deregulering. Planning: november 2004
84.	Er wordt onderzocht of na opzegging van Verdrag 118 opnieuw bekrachtiging kan plaatsvinden voor de takken van verzekering die niet onder artikel 5 (exportbepaling) van het verdrag vallen.	Wetgevingsoverleg d.d. 14-6-2004 over Wijziging van enkele sociale verzekeringswetten en enige andere wetten in verband met het aanbrengen van enige vereenvoudigingen (29 513) en Goedkeuring vh voornemen tot opzegging van en ILO-Verdrag 118 (betreffende de gelijkheid van behandeling van eigen onderdanen en vreemdelingen mbt de sociale zekerheid (29 82)	Planning: december 2004
85.	In het bestuurlijk overleg met UWV worden afspraken gemaakt om scholing in een reïntegratietraject eerder in te zetten	Wetgevingsoverleg d.d. 14-6-2004 over Wijziging van enkele sociale verzekeringswetten en enige andere wetten in verband met het aanbrengen van enige vereenvoudigingen (29 513) en Goedkeuring vh voornemen tot opzegging van en ILO-Verdrag 118 (betreffende de gelijkheid van behandeling van eigen onderdanen en vreemdelingen mbt de sociale zekerheid (29 382)	Planning: oktober 2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
86.	Het whithe-board zal geactualiseerd naar de stand van 1 juli 2004 naar de TK worden gezonden mits de Minister hierachter staat.	Wetgevingsoverleg d.d. 14-6-2004 over (vereenv. SV-wetten) 29 513)	Actieplan wordt geactualiseerd. Planning: augustus 2004
87.	De minister zal zich bij de voortgangsrapportage van het «Actieplan vereenvoudiging sv-wetgeving» laten inspireren door de publicatie «De Belgen doen het beter» van Docters van Leeuwen.	Wetgevingsoverleg d.d. 14-6-2004 over (vereenv. sv-wetten) (29 513)	Vorbereidingen voor de afdoening zijn gestart. Planning: september 2004
88.	Het evaluatie rapport dubbele keuring jonge vrouwen zal worden toegestuurd.	15-6-2004 Plenair debat EK over arbeid en ziekte	Toezegging wordt ingevuld na verschijning rapport. Planning: september 2004
89.	Integrale rapportage van de resultaten van de reïntegratie inspanningen, verzenden na voortgangsrapportage Agenda van de Toekomst 2003.	AO d.d. 17-6-2004 over Jaarverslag 2003 (29 540/29 596/29 605, nr. 119)	In voorbereiding. Planning 1-1-2005
90.	De minister zegt toe een schriftelijk antwoord te geven op de vraag van mw. Noorman-den Uyl waar branches subsidie kunnen aanvragen, nu vraaggerichte projecten bij het UWV niet van de grond komen	AO d.d. 23-6-2004 over Adviestaken van de Raad voor werk en Inkomen (26 448, nr. 148)	Planning: september 2004
91.	De Tweede Kamer zo spoedig mogelijk informeren over de operationalisatie van het begrip moeilijk plaatsbare groepen, wanneer het UWV deze, in samenspraak met de LCR heeft afgerond.	AO d.d. 23-6-2004 over uitvoering moties over individuele reïntegratie-overeenkomst (26 448, nr. 150)	UWV is gestart met operationalisatie van begrip «moeilijk plaatsbare groepen» in samenspraak met LCR en Borea. Planning: oktober 2004
92.	De Tweede Kamer informeren over de inzet van arbeidsadviseurs in de plaatsen waar het PRB-experiment loopt.	AO d.d. 23-6-2004 over uitvoering moties over individuele reïntegratie-overeenkomst (26 448, nr. 150)	Planning: oktober 2004
93.	De minister zegt toe de Tweede Kamer vóór 1 oktober 2004 te informeren over de uitkomsten van het overleg met UWV over de aanbesteding van de reïntegratiecontracten	AO d.d. 24-6-2004 over tussenevaluatie SUWI 2004 en verantwoording SUWI-organisaties 2003 (26 448, nr. 149)	Planning: september 2004
94.	De minister heeft toegezegd in de loop van het proces gebruik te maken van de expertise van de ARK.	24-6-2004 Plenaire behandeling van de wetsvoorstellen: Invoeringswet financiering sociale verzekering (29 531), de Wet financiering sociale verzekeringen (WFsv) (29 529)	Wordt betrokken bij implementatie wfsv inwerkingtreding 1-1-2006 Planning: 1-1-2006
95.	De minister heeft toegezegd het convenant tussen UWV en BD inzake overgang personeel de Kamer toe te zenden.	24-6-2004 Plenaire behandeling van de wetsvoorstellen: Invoeringswet financiering sociale verzekering (29 531), de Wet financiering sociale verzekeringen (WFsv) (29 529)	Planning: december 2004
96.	De minister heeft toegezegd de Kamer nadere informatie te verschaffen over de planning van de samenwerking SIOD/FIOD.	24-6-2004 Plenaire behandeling van de wetsvoorstellen: Invoeringswet financiering sociale verzekering (29 531), de Wet financiering sociale verzekeringen (WFsv) (29 529)	Planning: juli 2005
97.	De minister heeft toegezegd schriftelijk terug te komen op de wijze van dagloonberekening (100% vs. 80%).	24-6-2004 Plenaire behandeling van de wetsvoorstellen: Invoeringswet financiering sociale verzekering (29 531), de Wet financiering sociale verzekeringen (WFsv) (29 529)	Planning: december 2004
98.	De staatssecretaris zegt toe de komende maanden de mogelijkheden van een model zoals de Belgische Kruispuntbank en andere ervaring in het buitenland nader te bekijken.	24-6-2004 d.d. AO over tussenevaluatie SUWI 2004 en verantwoording SUWI-organisaties 2003 (26 448, nr. 149)	Planning: oktober 2004

Nr.	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken/knelpunten
99.	De staatssecretaris zegt toe de lijst met belemmeringen in de wet- en regelgeving die de samenwerking tussen ketenpartners bemoeilijken, te bekijken.	AO d.d. 24-6-2004 over tussenevaluatie SUWI 2004 en verantwoording SUWI-organisaties 2003 (26 448, nr. 149)	In voorbereiding Planning: september 2004
100.	De staatssecretaris zegt toe schriftelijk uitleg te geven over de veronderstelling dat CWI de 8-dagen termijn van overdracht aan gemeenten overschrijdt	AO d.d. 24-6-2004 over tussenevaluatie SUWI 2004 en verantwoording SUWI-organisaties 2003 (26 448, nr. 149)	In voorbereiding Planning: september 2004
101.	De minister verwacht dat UWV per 1 juli helder in beeld brengt welke maatregelen er genomen zijn om het transformatieproces en de overgang naar de Belastingdienst vrij van risico's te laten verlopen. De minister zal na ontvangst van de UWV ICT-koersnota de Kamer informeren over het verloop van het ICT-transformatieproces.	29-6-2004 Mondelinge vragen mw. Verburg (CDA) over mislukken ICT-project bij het UWV	Wordt met het jaarplan meegenomen. Planning: oktober 2004

9. BIJLAGE INZAKE ZBO'S EN RWT'S

Deze bijlage bevat een overzicht van de zelfstandige bestuursorganen (ZBO) en rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT) die onder de verantwoordelijkheid van het departement van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vallen. Indien een ZBO of een RWT uit de departementale begroting en/of via de premie-uitgaven een bijdrage ontvangt, is het beleidsartikel vermeld waarin het ZBO of de RWT is opgenomen, alsmede de daarbijbehorende raming van de totale bijdrage voor 2005.

Tabel 9.1: Overzicht van ZBO's en RWT's van SZW				
	RWT	ZBO	Beleidsartikel	Bijdrage OB 2005 (x € 1 miljoen)
Centrale organisatie voor Werk en Inkomen (CWI) inclusief BKWI	Ja	Ja	Artikel 22	346,3
Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV)	Ja	Ja	Artikel 23, 30, 31 en 32	1 811,8*
Sociale Verzekeringsbank (SVB)	Ja	Ja	Artikel 32 en 33	223,1*
Raad voor Werk en Inkomen (RWI)	Ja		Artikel 23	24,2
St. Kunstenaars & Co	Ja		Artikel 30	2
Inlichtingenbureau (IB)	Ja		Artikel 30	
Diverse certificerende instellingen op het terrein van arbeidsomstandigheden en veiligheid		Ja	Artikel 29	–
Vereveningsinstantie		Ja	Artikel 28 en 31	–
Onderlinge Waarborgmaatschappij MAAV		Ja	Artikel 28 en 31	–

* Deels via premiegefinancierde uitgaven.

RWI

De bijdrage in 2005 aan RWI van € 24 mln is inclusief de bijdrage voor de RWI-subsidieregeling Stimuleringsregeling Vacaturevervulling door Werklozen en met werkloosheid bedreigde Werknemers (SVWW).

SUWI

Het SUWI-stelsel is nu ruim twee jaar van kracht. Sinds de implementatie van de wet SUWI in 2002 is er veel gebeurd. Ten eerste heeft, mede naar aanleiding van de huisvestingsproblematiek bij UWV afgelopen jaar, een versterkingsslag plaatsgevonden in aansturing en toezicht door SZW van de SUWI-uitvoeringsorganisaties. De Tweede Kamer is hierover bij brief van 30 maart 2004 geïnformeerd (kamerstukken II, 2003–2004, 26 448, nr. 126). De hierin beschreven sturingsaanpak wordt ingegeven door transparantie, volledige en betrouwbare informatie, heldere rollen, duidelijke spelregels en soberheid.

Daarnaast wordt voortdurend nagedacht over de optimalisering van het SUWI-stelsel in de nabije toekomst en zijn in het kader hiervan op diverse terreinen prioriteiten voor de uitvoering benoemd. Te denken valt hierbij aan ketensamenwerking en keteninformatisering, klantgerichtheid en handhaving, maar ook aan aspecten als doelmatigheid/efficiency en kwaliteit. Op deze laatste aspecten wordt hieronder nader ingegaan. Bovendien hebben we de komende jaren – hoofdzakelijk bij UWV – te maken met een intensief beleidsprogramma. De Wet administratieve lastenverlichting en vereenvoudiging in socialeverzekeringswetten (WALVIS) zal worden ingevoerd en de samenwerking tussen UWV en de Belastingdienst zal worden geïmplementeerd. Ook wordt beoogd dat de WW vereenvoudigd wordt en dat het stelsel van arbeidsongeschiktheidsregelingen wordt herzien.

Voorts is voorzien dat in 2005 het bij de implementatie van de SUWI-structuur gestarte transformatieprogramma zoveel mogelijk wordt afgerond. Vooral bij UWV en CWI speelt dit proces een belangrijke rol.

Doelmatigheid

Zoals hierboven aangegeven, zijn efficiency en doelmatigheid belangrijke items in de aansturingrelatie met de SUWI-uitvoeringsorganisaties. Centrale vraag hierbij is hoe de beoogde doelen van «werk boven uitkering» en «klantgerichtheid» zo goed mogelijk bereikt worden tegen zo laag mogelijk kosten.

Doelmatigheid kent verschillende aspecten. Ten eerste is de hierboven aangehaalde SUWI-efficiëncyslag van belang. Met de invoering van de wet SUWI is met de uitvoeringsorganisaties een bezuinigingsdoelstelling op de uitvoeringskosten afgesproken. Voor CWI en UWV is deze taakstelling 20% respectievelijk 25% over de periode 2002–2005. De afgelopen jaren zijn deze besparingen geherinvesteerd in kwaliteits- en transformatieprojecten. In 2005 zal moeten worden gezien hoe de afronding van het transformatietraject kan worden gecombineerd met het intensieve beleidsprogramma dat in de nabije toekomst door UWV zal moeten uitgevoerd. Bij SVB werd tot op heden jaarlijks gezien in hoeverre de efficiency kan worden verbeterd. In 2004 zal een afspraak over de meerjarenefficiency worden gemaakt. BKWI en IB hebben een relatief beperkt takenpakket en een beperkt budget uitvoeringskosten. Bij het huidige takenpakket van BKWI en IB zijn de uitvoeringskosten constant. Er zijn ook situaties waarin een hoger niveau van de uitvoeringskosten een gelijkwaardig of zelfs hoger niveau van doelmatigheid inhoudt. Met de invoering van de wet SUWI is namelijk besloten in de periode 2002–2005 geld vrij te maken voor het transformatieproces van UWV en CWI, zoals hierboven omschreven. De transformatie moet leiden tot één gestroomlijnde organisatie die doelmatiger werkt. Ook is hier de relatie tussen de zogenaamde grote (uitkeringslasten) en de kleine geldstroom (uitvoeringskosten) relevant. Op dit moment ontplooiën de diverse organisaties nieuwe initiatieven om de relatie aantoonbaar te maken dat een intensivering van de uitvoeringskosten een groter besparingseffect op de uitkeringslasten kan bewerkstelligen.

Tabel 9.2: Uitvoeringskosten per SUWI-organisatie bij constante prijzen* en bij constant volume:

(€ 1 miljoen)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
UWV totaal	1 849,2	1 937,2	1 763,8	1 481,3	1 272,9+PM	1 234,8+PM	1 220,1+PM
Reguliere kosten	1 647,2	1 530,2	1 377,4	1 290,0	1 228,6	1 195,4	1 191,0
Transformatiekosten	187,7	243,2	227,2	32,1	44,3	39,3	29,2
Kwaliteit	14,3	163,8	159,2	159,2	PM	PM	PM
SVB totaal	218,6	228,5	228,5	228,5	228,5	228,5	228,5
Reguliere kosten	218,6	228,5	228,5	228,5	228,5	228,5	228,5
CWI totaal	411,3	377,0	337,9	317,8	311,6	310,6	309,6
Reguliere kosten	371,1	365,2	337,9	317,8	311,6	310,6	309,6
Transformatiekosten**	40,2	11,8	0,0*				
BKWI totaal	10,7	8,6	8,4	6,7	6,7	6,7	6,7
Reguliere kosten	6,1	6,8	6,6	6,7	6,7	6,7	6,7
Projectkosten	4,6	1,8	1,8				
IB totaal***	7,2	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
Reguliere kosten	4,5	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
? Projectkosten	2,7						

* De uitvoeringskosten van UWV, CWI, SVB, BKWI en IB zijn vermeld in prijsniveau 2004.

** Vooral nog staat een bedrag van € 2,7 miljoen op de aanvullende post Financiën t.b.v. transformatie CWI in 2005.

*** De uitvoeringskosten Inlichtingenbureau worden in de begroting SZW niet afzonderlijk weergegeven, maar als onderdeel van het handhavingbudget op artikel 30.

Prestatie-indicatoren

Binnen het Ministerie van SZW wordt onderscheid gemaakt tussen twee soorten prestatie-indicatoren. Naast de zogenaamde VBTB-prestatie-indicatoren bestemd voor de verantwoording over het gevoerde beleid (en de resultaten daarvan) aan de Tweede Kamer, zijn met CWI, UWV en SVB in het kader van de aansturing duidelijke, aan SUWI-gerelateerde resultaatafspraken gemaakt in de vorm van uitvoerings-prestatie-indicatoren. In de bestuurlijke verantwoording over de prestaties van de SUWI-organisaties door middel van de kwartaalverslagen en het jaarverslag staan deze uitvoerings-prestatie-indicatoren centraal. Zij vormen als het ware de kern van de verantwoording door de verschillende organisaties. Hieronder treft u tevens een overzicht van deze uitvoerings-prestatie-indicatoren aan. Hierbij dient te worden vermeld dat onderstaande concept-normen 2005 afkomstig zijn uit de concept-jaarplannen van de SUWI-organisaties. De definitieve jaarplannen moeten de SUWI-organisaties conform de SUWI-wet uiterlijk 1 oktober a.s. aanbieden. De planning is om de Tweede Kamer begin november via de toezending van de jaarplannen te informeren over de uitkomst van de goedkeurings- en vaststellingsprocedure, inclusief de definitieve normstelling van de genoemde indicatoren.

Tabel 9.3: Prestatie-indicatoren UWV

	norm 2004*	concept-norm 2005**
<i>Resultaatgebied 1: voorkomen van uitkeringsinstroom</i>		
1. Tijdigheid beoordeling reïntegratieverslag***	80%	> 70%
2. Juistheid beoordeling reïntegratieverslag***	70%	PM
3. Uitvoering arborol – hersteld vóór einde wachttijd***	> 96%	nvt
<i>Resultaatgebied 2: juiste en tijdige uitkeringsverstrekking</i>		
4. Tijdigheid WW (beschikkingen op aanvraag binnen 8 weken genomen)	86%	90%
5. Tijdigheid WAO (beschikkingen op aanvraag binnen 13 wk (2004) resp. 8 wk (2005) genomen)***	90%	90%
6. Tijdigheid ZW (beschikkingen op aanvraag binnen 4 weken genomen)	90%	90%
7. Rechtmatigheid	99%	97 à 98%
8. Compliance (het percentage uitkeringsgerechtigden en werk-gevers dat bekend is met de plichten en de bijbehorende sancties, gemeten via een representatief onderzoek)	60%	PM
9. Aantal overtredingen naar duur en omvang (van zowel uitkerings-gerechtigden als werkgevers)	nvt	na 0-meting in 4 ^e kwartaal 2004
<i>Resultaatgebied 3: bevorderen van reïntegratie/uitstroom</i>		
10. Plaatsingspercentage WW	50%	60%
11. Plaatsingspercentage AG	40%	40%
12. Sluitende aanpak WW	95%	100%****
13. Sluitende aanpak AG	90%	99%
14. Snelle start reïntegratietrajecten (binnen 4 weken na vaststelling afstand tot arbeidsmarkt of reïntegratievisie een aanmelding naar reïntegratiebedrijf)	85%	85%
<i>Resultaatgebied 4: klantgerichtheid</i>		
15. Uitkomsten klanttevredenheidsonderzoek werknemersscore	6,5	7
16. Uitkomsten klanttevredenheidsonderzoek, werkgeversscore	6,5	PM
<i>Resultaatgebied 5: efficiency</i>		
17. Efficiënte uitvoeringsprocessen (efficiencyverbetering)	18% eind '04 tov '02	PM

* De Tweede Kamer is bij brief van 27 november 2003 geïnformeerd over de jaarplannen 2004 van de SUWI-organisaties, inclusief bovenstaande normen 2004 en bijbehorende toelichting.

** Begin november zullen de definitieve jaarplannen 2005 van de SUWI-organisaties aan de Tweede Kamer worden gestuurd. Hierin zijn de definitieve normen 2005 en bijbehorende toelichting opgenomen.

*** in verband met de Wet verlenging loondoorbetalingsverplichting bij ziekte zijn deze prestatie-indicatoren in 2005 slechts beperkt van toepassing.

**** In het concept-jaarplan 2005 gaat UWV vooralsnog uit van een norm Sluitende Aanpak van 99%. Dit in afwijking van de Europese richtlijn van 100%. In reactie op het concept-jaarplan is UWV gevraagd de afwijkende norm van 99% toe te lichten, dan wel uit te gaan van de Europese norm van 100%. Deze reactie is op dit moment nog niet ontvangen. In het definitieve jaarplan 2005 dat begin november aan de Tweede Kamer zal worden gezonden, zal de definitieve norm 2005, inclusief toelichting, zijn opgenomen.

Tabel 9.4: Prestatie-indicatoren CWI

	norm 2004*	concept-norm 2005**
<i>Resultaatgebied 1: voorkomen van uitkeringsinstroom</i>		
1. Preventiequote WW	18%	20%
2. Preventiequote Abw (WWB)	40%	45%
3. Uitstroomquote (WW en WWB fase 1)	50%	55%
4. Marktbereik vacatures	50%	vervallen
5. Vervullingsquote (Inclusief het vacature offensief)	74 250	82 000
<i>Resultaatgebied 2: juiste en tijdige uitkeringsverstrekking</i>		
6. Volledigheid overdracht gegevens CWI mbt uitkeringsintake (CWI maakt onderscheid naar WW en WWB)	85% en 80%	85% en 85%
7. Tijdigheid overdracht gegevens CWI mbt uitkeringsintake (CWI maakt onderscheid naar WW en WWB)	80% en 96%	80% en 96%
<i>Resultaatgebied 3: bevorderen van reïntegratie</i>		
8. Kwaliteitscijfer reïntegratieadviezen	7	7
9. Kwaliteitscijfer kennisgevingen verwijtbaar gedrag UWV en gemeenten	7	7
<i>Resultaatgebied 4: klantgerichtheid</i>		
10. Klanttevredenheid bij CWI van bezoekers CWI/werkzoekenden	7	7
11. Klanttevredenheid bij CWI van werkgevers	7	7
12. Klanttevredenheid bij CWI van ketenpartners	7	7
<i>Resultaatgebied 5: efficiency</i>		
13. Efficiencytaakstelling	15% eind '04 tov '02	PM

* De Tweede Kamer is bij brief van 27 november 2003 geïnformeerd over de jaarplannen 2004 van de SUWI-organisaties, inclusief bovenstaande normen 2004 en bijbehorende toelichting.

** Begin november zullen de definitieve jaarplannen 2005 van de SUWI-organisaties aan de Tweede Kamer worden gestuurd. Hierin zijn de definitieve normen 2005 en bijbehorende toelichting opgenomen.

Tabel 9.5: Prestatie-indicatoren SVB

	norm 2004*	concept-norm 2005**
<i>Resultaatgebied 1: voorkomen van uitkeringsinstroom</i>		
Niet van toepassing op SVB	nvt	nvt
<i>Resultaatgebied 2: juiste en tijdige uitkeringsverstrekking</i>		
1. Rechtmatigheid	99% (Anw 98,5%) PI + norm in ontwikkeling	99% PI + norm in ontwikkeling
2. Handhaving		
3. Nationale tijdigheid		
a AOW	90%	95%
b ANW	80%	85%
c AKW	95%	95%
4. Internationale tijdigheid		
a AOW	60%	85%
b ANW	40%	85%
c AKW	70%	85%
<i>Resultaatgebied 3: bevorderen van reïntegratie</i>		
Niet van toepassing op SVB	nvt	nvt
<i>Resultaatgebied 4: klantgerichtheid</i>		
5. klanttevredenheid (gemeten op een vijf-puntsschaal)	(5 pnt schaal)	
a telefonische dienstverlening	3,2	3,2
b e-mail dienstverlening	3,1	3,1
c schriftelijke dienstverlening	3,2	3,2
6. Klachtenmanagement	PI + norm in ontwikkeling	Tijdigheid 95% Tevredenheid 2,8 PI + norm in ontwikkeling
7. Compliance: bekendheid met regels en plichten	nvt	
<i>Resultaatgebied 5: efficiency</i>		
8. Efficiency	1%	PM

* De Tweede Kamer is bij brief van 27 november 2003 geïnformeerd over de jaarplannen 2004 van de SUWI-organisaties, inclusief bovenstaande normen 2004 en bijbehorende toelichting.

** Begin november zullen de definitieve jaarplannen 2005 van de SUWI-organisaties aan de Tweede Kamer worden gestuurd. Hierin zijn de definitieve normen 2005 en bijbehorende toelichting opgenomen.

Handhaving

Als VBTB-prestatie-indicator voor handhaving hanteert SZW het nalevingsniveau. SZW volgt de handhaving van de suwi-organisaties, samengesteld per wet (UWV: WAO, WW, ZW en TW en SVB: AKW, ANW en AOW) aan de hand van kengetallen die aansluiten bij de handhavingketen:

- Preventie (kennis van de verplichtingen en de sancties bij overtreding)
- Controle (algemeen en specifiek i.h.b. op basis van risico-analyse)
- Opsporing (administratieve overtredingen en fraude)
- Afdoening (zowel administratief als strafrechtelijk)

In de jaar- en kwartaalrapportages van zowel UWV als SVB zijn – of worden op termijn – de belangrijkste gegevens opgenomen. De gegevens die SZW eerder in de jaarlijkse begrotingen heeft opgenomen, worden aangemerkt als kerngegevens en sluiten aan bij de prestatie-indicator en kengetallen handhaving in de begroting.

Tabel 9.6: Kerngegevens handhaving UWV

onderdeel handhavingketen	kerngetal	2002	2003	Halfjaarcijfers 2004**
Preventie	bekendheid met regels*	–	50%	–
controle (en toezicht)	Aantal fysieke en bijzondere controles	35 237	31 418	15 264
opsporing	Fysieke controles o.b.v. risicoanalyse geconstateerde overtredingen	–	(4 779)	2 242
	Tot. schadebedrag (x € 1 mln)***	254 614	271 238	133 504
		23,1	24,9	11,2
afdoening	aantal waarschuwingen	85 853	85 889	39 299
	aantal boeten en maatregelen	139 057	148 715	73 791
	aantal processen verbaal	505	603	262
	Afdoeningspercentage	88%	87%	85%
	incassoratio****	–	–	–

BRON: UWV-jaarverslag 2003.

* BRON: Periodiek Onderzoek Regel Overtreding Sociale Zekerheid (POROSZ-2), alleen WAO en WW.

** BRON: 2^e kwartaalverslag 2004.

*** Schadebedrag = alle geconstateerde fraude, dus terug te betalen (exclusief maatregelen).

**** opgenomen VBTB-paragraaf van SZW-begroting 2004.

Tabel 9.7: Kerngegevens handhaving SVB

onderdeel handhavingketen	kerngetal	2002	2003	Halfjaarcijfers 2004**
Preventie	bekendheid met regels*	–	–	–
Controle (+ toezicht)	aantal fraudesignalen personen	1 848	2 689	–
opsporing	aantal onderzoeken	464	685	409
	aantal aangiften	433	544	162
	Tot. schadebedrag (x € 1 mln)***	5,8	9,3	5,7
afdoening	aantal waarschuwingen	29 112	34 323	–
	aantal boeten en maatregelen	14 072	16 804	–
	geen afdoening aangiften	31	141	247
	afdoeningspercentage	93%	79%	40%
	incassoratio	–	–	–

BRON: SVB-handhavingsrapportage 2003.

* BRON: (vanaf eind 2004) Periodiek Onderzoek Regel Overtreding Sociale Zekerheid (POROSZ-3), AKW, ANW en AOW.

** BRON: 2^e kwartaalverslag 2004 SVB.

*** Schadebedrag = geconstateerde fraude vanaf € 6 000, dus terug te betalen (exclusief administratieve terugvorderingen en maatregelen).

**** opgenomen VBTB-paragraaf van SZW-begroting 2004.

10. FINANCIËEL BELEID BUDGETDISCIPLINESECTOR SOCIALE ZEKERHEID EN ARBEIDSMARKT

10.1 Inleiding

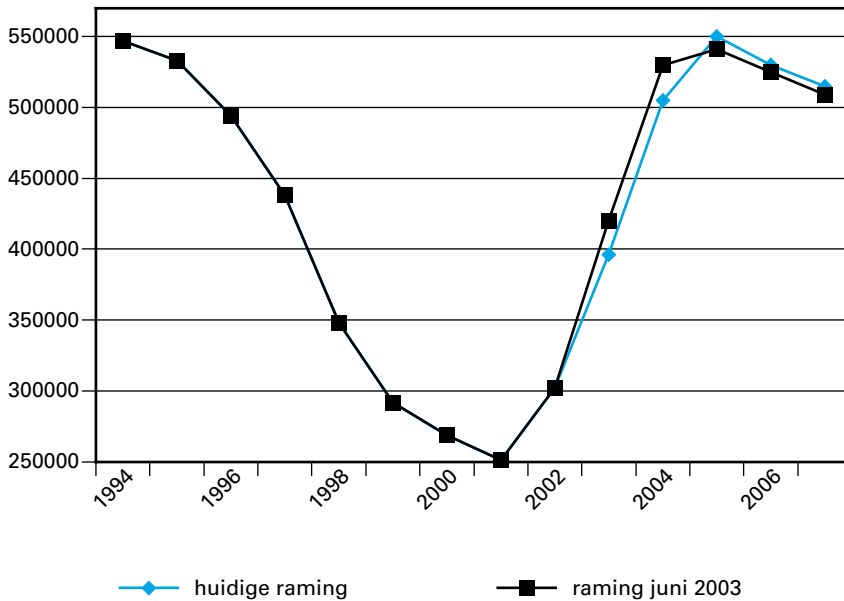
In deze bijlage wordt de uitgavenontwikkeling sociale zekerheid toegelicht voor de kabinetsperiode 2004–2007. Op hoofdlijnen worden de geraamde volume en prijsontwikkelingen in deze sector benoemd en de financiële effecten van het voorgenomen beleid in deze sector aangegeven. Op basis van de begrotingsregels zijn hier de nieuwe ontwikkelingen getoetst aan de ijklijn conform het Hoofdlijnenakkoord (reële kader).

In deze bijlage wordt tevens een toelichting gegeven op de voorgestelde premiepercentages voor 2005 en de daarbij behorende premiemiddelen voor 2004–2007. De uitgaven sociale zekerheid en arbeidsmarkt worden namelijk voor ongeveer 70% gefinancierd uit premiemiddelen. De minister van SZW stelt de premies voor de desbetreffende sociale fondsen vast. Een confrontatie van de premie-inkomsten en de uitgaven laat een beeld zien van exploitatie- en vermogenssaldi van de fondsen. De exploitatiesaldi tellen mee voor het EMU-saldo.

10.2 Uitgangspunten en ontwikkelingen

De economische groei 2004 wordt geraamd op 1¼%, voor 2005 op 1½% en voor de jaren daarna op 2½%. De lage groeicijfers voor de eerste jaren in dit decennium hebben geleid tot een fors oplopende werkloosheid tot naar verwachting 550 000 in 2005. Dit is meer dan een verdubbeling ten opzichte van het laagste niveau in 2001 van 251 000. Onderstaande grafiek laat de ontwikkelingen in de werkloosheid zien sinds 1994; het hoogste niveau in de vorige situatie van laagconjunctuur begin jaren negentig. Deze grafiek laat daarmee zien onder welke conjuncturele omstandigheden de begroting van SZW voor 2005 is opgesteld. In deze grafiek is ook getoond in welke mate de raming afwijkt van die ten tijde van het opstellen van het Hoofdlijnenakkoord in juni 2003. Toen is namelijk ook al gerekend met een oplopende werkloosheid. Naar huidige inzichten is deze oploop echter iets later op gang gekomen en zijn de vooruitzichten voor latere jaren iets verslechterd. Dit blijkt uit het feit dat de werkloosheid in 2003 en 2004 (raming) is meegevallen en de geraamde werkloosheid voor 2005 en latere jaren is tegengevallen ten opzichte van de raming ten tijde van het Hoofdlijnenakkoord.

Grafiek 10.1: Werkloze beroepsbevolking van 1994–2003 en de ramingen voor 2004–2007

Het geraamde aantal uitkeringsgerechtigden met een werkloosheidsuitkering stijgt ook fors namelijk van ongeveer 570 000 in 2003 naar 700 000 in 2005. In paragraaf 10.3 worden de volume-ontwikkelingen voor de periode 2003–2007 toegelicht.

De algemene prijsontwikkeling in de sector SZA wordt bijna volledig bepaald door de vertaling van de contractloonontwikkeling naar het minimumloon en de sociale uitkeringen conform de Wet koppeling met afwijkingmogelijkheid (WKA). Voor 2004 en 2005 heeft het kabinet besloten het bruto minimumloon en de sociale uitkeringen niet aan te passen gezien het zorgelijke verloop van de loonontwikkeling en de gewenste loonmatiging¹. Voor 2006 en latere jaren is een herstel van de koppeling verondersteld en zijn in de ramingen het bruto minimumloon en de uitkeringen aangepast met 1,1% respectievelijk 1,5%. Deze prijsontwikkelingen leiden tot een gematigde ontwikkeling in de sector SZA zeker in vergelijking met de middellange termijn raming van juni 2003. Hiermee zijn de besparingen in de nominale sfeer ingevuld (zie ook tabel 10.4).

Voor de periode 2004–2007 is besloten tot een ombuigingspakket in de sector SZA van ruim 7,5 miljard in 2007. Hierin is verwerkt dat het kabinet door de verslechterde economische situatie aanvullende ombuigingen heeft moeten voorstellen bovenop die in het Strategische en Hoofdlijnenakkoord waren opgenomen. Een toelichting is opgenomen in paragraaf 10.4.

In onderstaande tabel zijn een aantal kengetallen voor de sector sociale zekerheid en arbeidsmarkt gegeven.

¹ In 2004 is alleen sprake van een overloop van 0,6% wegens de indexering van de uitkeringen per 1 juli 2003 met 1,2%.

Tabel 10.1: Kengetallen ontwikkeling in de sector sociale zekerheid en arbeidsmarkt

	2003	2004	2005	2006	2007
Totale uitgaven SZA (in miljarden euro's)	55,9	57,6	58,2	57,5	58,1
waarvan saldo van ombuigingen en intensivering	- 0,5	- 1,3	- 3,7	- 5,8	- 7,1
Uitgaven SZA in procenten BBP (%)	12,3	12,4	12,3	11,6	11,3
Uitkomst toetsing aan ijklijn SZA (in miljarden euro's)		- 0,7	- 0,2	- 0,4	- 0,4
Aantal uitkeringsgerechtigden (*1000)	4,1	4,2	4,3	4,3	4,3
waarvan ouder dan 65 jaar	2,3	2,3	2,3	2,4	2,4
Aantal uitkeringsgerechtigden in procenten werkenden (%)	67,7	70,2	71,2	69,9	69,2
Exploitatiesaldi fondsen (in miljarden euro's)	0,6	- 0,6	- 0,4	- 1,7	- 3,1
Effect op EMU-saldo (in% BBP)	0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,3	- 0,6

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de uitgaven SZA stijgen van bijna 56 miljard in 2003 tot 57,6 miljard in 2004 en zich daarna grosso modo stabiliseren rond dat niveau. Deze gematigde ontwikkeling in de uitgaven is bereikt door de voorgestelde ombuigingen oplopend tot per saldo 7,1 miljard in 2007. Het aandeel van de uitgaven SZA in het BBP (de SZQ) loopt voorts terug van 12,3% in 2003 tot 11,3% in 2007. Dit als gevolg van de gematigde uitgavenontwikkeling en de aantrekkende economie aan het einde van de kabinetsperiode. In de jaren 2004 en 2005 zou de SZQ zonder ombuigingen licht oplopen wegens de groei in de werkloosheid gevolgd door een lichte terugloop in 2006 en 2007 (conjunctuur).

Ten opzichte van de uitgavenstand in het Hoofdlijnenakkoord is er sprake van een onderschrijding van het uitgavenkader. Dit laatste komt aan de orde in de volgende twee paragrafen. Het aantal uitkeringsgerechtigden in procenten van de werkenden stijgt van 67,7% in 2003 naar 71,2% in 2005 en loopt daarna iets terug naar 69,2% in 2007.

Uit voorgaande kengetallen blijkt ook dat de financiële positie van de fondsen door oplopende werkloosheid en tegenvallende premie-inkomsten vanaf 2004 het EMU-tekort opwaarts zullen beïnvloeden.

10.3 De bijstellingen in de uitgaven SZA en de toetsing aan het uitgavenkader

In onderstaande tabel zijn de bijstellingen in de uitgaven Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt getoond sinds de vorige begroting van SZW. Onderscheid is gemaakt tussen Macrobijstellingen, Mee- en tegenvallers en bijstellingen op basis van beleid.

Tabel 10.2: Bijstellingen in de uitgaven Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt en toetsing aan uitgavenkader SZA (in miljarden euro's)

	2004	2005	2006	2007
Uitgavenniveau Begroting 2004	59,0	59,2	59,1	59,6
Macrobijstellingen	- 0,5	- 0,7	- 0,9	- 0,8
wv Nominale loon- en prijsbijstellingen	- 0,2	- 0,6	- 0,6	- 0,6
wv Overige nominale ontwikkelingen (ruilvoetverlies)	0,3	0,5	0,3	0,2
wv Volume SZA	- 0,5	- 0,6	- 0,6	- 0,4
Overige mee- en tegenvallers	- 0,9	- 0,3	- 0,7	- 0,6
wv Uitvoering	- 0,3	- 0,4	- 0,6	- 0,7
wv Ramingsbijstellingen WW	- 0,1	- 0,2	- 0,2	- 0,3
wv Ontvangsten arbeidsmarkt	0,1	0,2	0,2	0,3
wv Besparingsverliezen	- 0,1	0,2	0,2	0,3
wv Overig	- 0,4	0,1	- 0,1	0,1
Beleid	0,0	0,0	0,0	- 0,1
wv Anticumulatie WW	0,0	- 0,1	- 0,2	- 0,2
wv IOAW leeftijdsgrens	0,0	0,2	0,2	0,2
wv Overig	0,0	0,0	0,0	- 0,1
Uitgavenniveau Begroting 2005	57,6	58,2	57,5	58,1
Uitgavenkader SZA in lopende prijzen	58,3	58,4	57,9	58,5
Over/onderschrijding	- 0,7	- 0,2	- 0,4	- 0,4

De uitgaven SZA zijn allereerst bijgesteld op grond van nieuwe informatie omtrent de macro-economische ontwikkelingen zoals de werkloosheid en de loon- en prijsontwikkelingen conform de MEV 2005. Verder zijn de uitgaven SZA meegevallen op grond van bijvoorbeeld de ontvangen uitvoeringsgegevens van onder andere UWV en gemeenten en de ramingsbijstellingen WW. Bij dit laatste gaat het om nieuwe inzichten inzake de opbrengsten van de voorgenomen WW-maatregelen. Hier staan beperkte besparingsverliezen tegenover.

Bij het opstellen van de begroting voor 2005 is niet alleen gestreefd naar het handhaven van de budgettaire kaders maar zijn ook aanvullende besparingen voorgesteld ter oplossing van de algemene budgettaire problematiek tot uitdrukking komend in het EMU-saldo. Het EMU-tekort in 2003–2005 komt zonder aanvullend ombuigingsbeleid namelijk hoger uit dan $-2\frac{1}{2}\%$ wat volgens de regels budgetdiscipline aanvullende maatregelen aan de uitgavenkant van de begroting ook in de sector SZA noodzakelijk maakt. In de sector SZA zijn extra maatregelen voorgesteld in de WW en IOAW tot een bedrag van 0,2 miljard in 2007. Deze extra maatregelen worden toegelicht in paragraaf 10.4.

De aldus resulterende uitgaven SZA kunnen worden getoetst aan het uitgavenkader conform Hoofdlijnenakkoord van juni 2003. Dit laat zien dat er sprake is van een onderschrijding van het uitgavenkader met 0,4 miljard in 2007.

In de begroting van SZW zijn uitkeringsregelingen ter inkomensbescherming bij inactiviteit opgenomen. Het betreffen in beginsel open einde regelingen die ten goede komen aan ongeveer 4,1 à 4,3 miljoen

mensen. Onderstaand zijn de volume-ontwikkelingen van deze uitkeringsregelingen weergegeven. De arbeidsongeschiktheidsuitkeringen is inclusief het vangnet ziekteverzuim; de werkloosheidsuitkeringen is inclusief de bijstand en de loaw/z.

Tabel 10.3: Volume-ontwikkelingen conform de definitie van de I/A-verhouding (aantallen in duizend)					
	2003	2004	2005	2006	2007
werkloosheidsuitkeringen	569	662	697	688	677
arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	920	907	882	845	835
Aow/Anw	2 391	2 420	2 450	2 479	2 510
Totaal	3 880	3 988	4 028	4 013	4 022
Ziekteverzuim particuliere sector	244	237	253	248	252
Totaal aantal inactieven (teller in I/A-verhouding)	4 124	4 225	4 281	4 261	4 274

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het aantal mensen met een werkloosheidsuitkering sterk stijgt met ruim 130 000 in 2005 ten opzichte van 2003 en daarna licht daalt. Dit komt voornamelijk door de conjuncturele ontwikkelingen zoals is geschetst in paragraaf 10.1. Het volume arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zal naar verwachting met zo'n 20 000 per jaar in 2004 en 2005 dalen gevolgd door een forse verlaging in 2006 mede als gevolg van de voorgenomen maatregelen in de WAO. De verlagingen in 2004 en 2005 zijn voor een deel statistisch van aard aangezien de verlenging loondoorbetaling van 1 naar 2 jaar leidt tot een verschuiving van arbeidsongeschiktheid ten laste van de werkgevers. Het aantal 65-plussers van ruim 2 miljoen zal stijgen wegens de vergrijzing en het aantal weduwen en weduwnaars zal dalen wegens de geleidelijke werking van de inkomensstoets bij nieuwe gevallen.

10.4 Financiële effecten van beleid

In het kader van het Strategische en Hoofdlijnakkoord zijn ombuigingsvoorstellen gedaan in de sector sociale zekerheid en arbeidsmarktbeleid. In de begroting van vorig jaar¹ zijn alle maatregelen toegelicht. In aansluiting op deze toelichting is thans volstaan met een nieuwe actuele tabel waarbij alleen een aantal nieuwe ombuigingen in het kader van de verslechterde economische omstandigheden zullen worden toegelicht. De bedragen kunnen afwijken van die uit de genoemde akkoorden omdat voor de uitwerking een iets andere vormgeving danwel invoeringsdatum is gekozen. De opgenomen bedragen sluiten aan op de memories van toelichting bij de wetsvoorstellen.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 29 200 hoofdstuk XV, nr 2, pagina 293.

Tabel 10.4: Financiële effecten van ombuigingen en intensiveringen in de begroting van SZW (in miljoenen euro's in constante prijzen)

	2003	2004	2005	2006	2007	2007 sector SZA
Ombuigingen SA						
a. WAO		100	300	500	690	690
b. Feitelijk arbeidsverleden versus fictief			9	19	28	28
c. Verscherping sancties/handhaving en controle	10	40	80	120	120	120
d. Sollicitatieplicht 57,5+/eigen bijdrage werkgevers		- 10	5	20	39	39
e. Decentralisatie financiering bijstand		150	200	250	250	250
f. Anticumulatie gouden handdruk						
g. Vrij besteedbare reïntegratie budgetten	650	750	850	850	850	850
h. Herziening alimentatiebeleid			90	190	190	190
i. Woonlandbeginsel						
j. Afschaffing categoriale bijstand (gemeentefonds)		70	70	70	70	
k. Beperking duur vervoluitkering		25	124	203	268	268
l. Premie-inning door de belastingdienst	- 23	- 56	- 44	24	59	59
m. Afschaffing subsidie verlof (finlo en langdurig zorg verlof)	4	20	30	40	40	40
n. Afschaffen AKW 16-17-jarigen die geen erkend onderwijs volgen						
o. Invoeren risicogroepen WW						
subtotaal	641	1 089	1 714	2 286	2 604	2 534
Intensiveringen SA						
p. Basisregeling levensloop *	100	200	200	200	200	200
q. Arbopakket	25	41	36	36	36	36
subtotaal	125	241	236	236	236	236
Ombuigingen oorspronkelijk opgevoerd in begroting 2004 (HA)						
r. WW (afschaffen vervolg- en kortdurende uitkering; aanscherpen wekeneis)		- 3	216	374	445	445
s. Vergelijkbare maatregelen voor WW collectieve sector		10	20	40	50	
t. Herkeuringen WAO			80	140	140	140
u. Afschaffing arbeidsongeschiktheidsverz. Zelfstandigen			25	73	110	110
v. Gemeentelijk minimabeleid (gemeentefonds)			150	150	150	
w. Vervallen subsidietaak raad voor werk en inkomen (RWI)		40	70	71	72	72
x. Geen intensivering levensloop aan uitgvavenkant			200	200	200	200
y. Stroomlijnen Rea-instrumenten			130	225	225	225
z. Aftrekbaarheid prepensioen-premie afschaffen (inkomstenkant)			180	260	350	
aa. Aftrekbaarheid vut-premie afschaffen (inkomstenkant)			50	100	150	
bb. Aanpassing uitkeringen (nullijn 2004/2005 en herstel koppeling vanaf 2006)		430	1 590	2 550	3 240	3 240
subtotaal		627	2 711	4 183	5 132	4 432
Intensiveringen HA						
cc. Kinderopvang			100	100	100	100

Tabel 10.4: Financiële effecten van ombuigingen en intensiveringen in de begroting van SZW (in miljoenen euro's in constante prijzen)

	2003	2004	2005	2006	2007	2007 sector SZA
Ombuigingen aanvullend pakket begroting 2004						
dd. Achterwege laten bijzondere verhoging AKW-bedragen		10	30	50	60	60
ee. Indexeringen AKW 2004 en 2005 op basis van WKA		30	75	85	85	85
ff. Aanpassing schattingsbesluit		15	35	95	195	195
gg. Inkomensniveau van 70% in tweede ziektejaar			50	100	125	75
hh. Extra opbrengsten aftrekbaarheid prepensioen en vut (inkomstenkant)			- 230	760	1 020	
subtotaal		55	- 51	1 090	1 485	265
Intensivering begroting 2004 en 2005						
ii. Bijzondere bijstand		80	25	25	25	
jj. Tegemoetkoming AOW-gerechtigden			154	155	157	157
Aanvullend pakket begroting 2005						
kk. Anticumulatie WW			75	150	150	150
ll. IOAW; leeftijd verhogen van 50 naar 55 jaar.			12	22	36	36
subtotaal			87	172	186	186
Totaal ombuigingen	641	1 770	4 461	7 719	9 401	7 561
Totaal intensiveringen	125	321	515	561	518	493

* Deze bedragen hebben betrekking op de uitgavenkant. De 100 miljoen in 2003 is vervallen in het kader van het gedeeltelijk handhaven van het spaarloon.

In vergelijking met de begroting van vorig jaar zijn de ombuigingen in de SZA-sector opwaarts aangepast van 7,1 miljard tot 7,5 miljard in 2007. Dit komt door een actualisatie van de ombuigingsbedragen en doordat het kabinet aanvullende ombuigingen in de sociale zekerheid heeft voorgesteld. Zo wordt aanvullend voorgesteld de WW-uitkering te anticumuleren met de gouden handdrukken (maatregel kk) en de leeftijd voor de toegang tot de IOAW te verhogen van 50 naar 55 jaar (maatregel ll). Beide maatregelen leveren in totaal 186 miljoen op in 2007. Bij de behandeling van de begroting voor 2004 is besloten tot een intensivering van de bijzondere bijstand voor 2004 met 80 miljoen om de inkomenssituatie van chronisch zieken op te vangen. Deze intensivering wordt 2005 met 25 miljoen gecontinueerd. Eveneens vindt er in de begroting 2005 een intensivering plaats 154 miljoen in 2005 als onderdeel van de koopkrachtreparatie voor ouderen.

10.5 Financieringsaspecten sociale verzekeringen

Het kabinet stelt in oktober/november de premies AOW, Anw, WAO-basis en Awf-verzekering vast ter financiering van de uitgaven sociale verzekeringen. De voornemens ten aanzien van de premievaststelling zijn opgenomen in de MEV 2005 en zijn onderstaand weergegeven. De gedifferentieerde premies voor de WAO en de wachtgeldfondsen neemt het kabinet over van het UWV. Het UWV zal deze premies vaststellen in het najaar van 2004. In onderstaande tabel zijn de desbetreffende kabinetsramingen vermeld.

Tabel 10.5: Premiepercentages voor de sociale verzekeringen in procenten van het premieplichtige inkomen

	2003	2004	2005	2006 ^{b)}	2007
premieniveaus					
aow	17,90	17,90	17,90	17,90	17,90
anw	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
wao-basis	5,05	5,30	5,15	4,80	4,80
wao gedifferentieerd a)	2,35	2,35	2,10	1,85	1,85
waz (zelfstandigen)	8,80	0,00			
awf	7,35	7,35	7,85	7,85	7,85
wachtgeldfondsen a)	1,30	1,89	1,94	1,99	1,99
premielijking tov voorgaande jaar					
aow					
anw					
wao-basis		0,25	- 0,15	- 0,35	
wao gedifferentieerd a)		- 0,25	- 0,25		
awf			0,50		
wachtgeldfondsen ^a		0,59	0,05	0,05	

^a bij deze premievaststelling volgt het kabinet het advies van het UWV

^{b)} Er is nog geen rekening gehouden met het feit dat de WAO, per 1-1-2006, vervangen wordt door de WIA, bestaande uit aparte regelingen voor volledig arbeidsongeschikten (IVA) en voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA).

- Het kabinet stelt voor de AOW-, en de Anw-premie voor 2005 op hetzelfde niveau als in 2004 vast te stellen. Het opvangen van overschotten en tekorten bij het Aow-fonds vindt plaats via een rijksbijdrage aan het AOW-fonds.
- Het kabinet is voornemens de WAO-basis-premie met 0,15%-punt te verlagen ten opzichte van 2004. Dit vloeit voort uit de afspraak conform het Strategische Akkoord om jaarlijks in de kabinetsperiode 2004–2007 de WAO-premiemiddelen met 0,25 miljard te verlagen ten gunste van de AWBZ. In de WAO-basis-premie voor 2004 en 2005 is overigens ook een tijdelijke premieverhoging verwerkt van gemiddeld 0,2%-punt ter compensatie van het niet versneld afschaffen van de Spak. Deze tijdelijke premieverhoging vervalt per 1 januari 2006.
- Wat betreft de gedifferentieerde premies WAO en wachtgeld houdt het kabinet rekening met een verschuiving van lasten wegens de aanvaarde wet loondoorbetaling bij ziekte. Door verlenging van de loondoorbetalingsperiode van 1 naar 2 jaar verschuiven namelijk in 2005 de lasten van enerzijds het gedifferentieerde WAO-fonds (Aok) naar anderzijds de directe werkgeverslasten en de vangnetlasten ziekteverzuim gefinancierd uit de wachtgeldfondsen. Zoals is opgemerkt komt het UWV met de vastgestelde premieniveaus in het najaar van 2004. Eventuele hieruit voortkomen andere lastenontwikkelingen dan thans in de kabinetsvoorstellen besloten liggen zullen worden gecompenseerd in de andere premies.

Een WW-premieverhoging van in totaal 0,50%-punt wil het kabinet eveneens doorvoeren. Met de verhoging van de Awf premie van 0,45%-punt voor werkgevers wordt (gedeeltelijk) dekking gevonden voor het verlagen van het vpb-tarief naar 30%. De verhoging van de premie voor werknemers met 0,05%-punt maakt deel uit van het pakket om de koopkracht van ouderen te verbeteren.

De uitgaven van de sociale verzekeringen worden voornamelijk uit premiemiddelen gefinancierd. Op grond van specifieke overwegingen

worden de sociale verzekeringsfondsen ook voor een deel gevoed uit rijksmiddelen. Ten slotte ontvangen de fondsen een interest vergoeding voor het aanhouden van overschotten bij het rijk (geïntegreerd middelen-beheer). In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de inkomsten van de fondsen.

Tabel 10.6: Ontvangsten sociale verzekeringen (in miljarden euro's)					
	2003	2004	2005	2006	2007
premies	38,2	39,6	38,5	38,9	40,6
bijdragen van het rijk	5,1	4,0	4,9	5,5	5,3
w.v. bijdrage in de kosten van de heffingskortingen Aow/Anw	2,8	2,8	2,5	2,7	3,0
w.v. bijdrage Aow ihkv wegnemen van de exploitatietekort	2,3	1,1	2,2	2,6	2,2
bijdrage tegemoetkoming AOW-gerechtigden			0,2	0,3	0,5
w.v. Overige bijdragen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
saldo onderlinge betalingen fondsen ^a	- 0,9	- 1,0	- 0,9	- 0,9	- 0,9
interest	0,3	0,3	0,2	0,3	0,5
totale ontvangsten	42,7	42,8	42,8	43,8	45,5
premiegefinancierde uitgaven begroting SZW ^b	42,1	43,4	43,2	42,1	42,3

^a De af te dragen werkgeverspremies over de SZW-relevante uitkeringen leveren een bijdrage aan de financiering van uitgaven van de zorgfondsen. In z'n totaliteit zijn overigens de afdrachten over de uitkeringen van de fondsen gelijk aan de inkomsten (onderlinge betaling).

^b Dit zijn de uitkeringslasten plus uitvoeringskosten toegelicht op de begrotingsartikelen 23, 30, 31 en 32; zie ook tabel 10.2.

De ontwikkeling in de premieontvangsten hangen samen met de vast te stellen premieniveaus en de algemene ontwikkelingen ten aanzien van de premiegrondslagen. Voor de jaren 2004 en 2005 is de ontwikkeling in de premiegrondslagen gematigd wegens de veronderstelde contractloonontwikkeling in de sector bedrijven van 1,15% respectievelijk 0,65%. Voor latere jaren is vooralsnog aangesloten bij de ramingen uit de middellange termijnraming van het CPB van juni 2003.

De rijksbijdragen omvatten allereerst de bijdrage in de kosten van de kortingen (Bikk) vanaf 2001 samenhangend met de herziening van het fiscale stelsel. Daarnaast wordt aan het Aow-fonds een rijksbijdrage verleend ter oplossing van de tekorten bij dit fonds.

Ook de tegemoetkoming AOW-gerechtigden wordt via een rijksbijdrage gefinancierd. De overige rijksbijdragen zijn beperkt van omvang en hangen samen met de vrijstelling van premiebetaling voor gemoedsbezwaarden en de compensatie van de korting op de AOW uitkering van vrouwen van grensarbeiders. De rijksbijdrage ter mede bekostiging van de arbeidsongeschiktheidslasten van beroepsbeoefenaren (Waz) is per 1 januari 2005 vervallen en deels vervangen door een rijksbijdrage Aof.

De ontwikkelingen in de ontvangsten en uitgaven sociale verzekeringen, zoals deze in de voorgaande tabel zijn gepresenteerd, beïnvloeden de exploitatiesaldi van de sociale fondsen. Deze saldi zijn relevant voor de berekening van het EMU-saldo. In onderstaande tabel zijn de desbetreffende saldi voor de SZW-relevante fondsen weergegeven.

Tabel 10.7: De exploitatiesaldi van de SZW-relevante fondsen; in miljarden euro's					
	2003	2004	2005	2006	2007
SVB (Aow/Anw)	0,1	0,2	- 0,1	- 0,4	0,4
UWV (Wao, Awf en Ufo)	0,7	- 0,7	- 0,2	1,2	2,5
Wachtgeld	- 0,3	- 0,0	- 0,1	0,1	0,3
Totaal	0,5	- 0,6	- 0,4	1,7	3,1

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er in 2003 nog sprake was van een exploitatieoverschot bij alle fondsen te samen. Vanaf 2004 slaat dat tijdelijk om in een tekort. Dit komt voornamelijk doordat vanaf dat jaar tekorten in het Awf-fonds zullen ontstaan onder invloed van de sterk stijgende werkloosheidslasten vooral ten laste van het fonds. Gezien de voorgestelde premieverhoging in 2005 aanwezige vermogens bij dit fonds (zie hierna) kunnen deze exploitatietekorten door het fonds zelf worden opgevangen.

De exploitatiesaldi van de fondsen beïnvloeden het vermogen van de fondsen. Door vergelijking van het aanwezige vermogen met het normvermogen kunnen de vermogenoverschotten en -tekorten worden afgeleid. Deze vermogensaldi zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 10.8: De vermogensaldi van de SZW-relevante fondsen; in miljarden euro's					
	2003	2004	2005	2006	2007
SVB)	0,3	0,5	0,3	0,6	0,9
UWV	8,9	8,7	8,6	10,1	12,8
Wachtgeld	- 0,4	- 0,4	- 0,5	- 0,1	0,5
Totaal	8,7	8,7	8,3	10,6	14,2

Vermogenstekorten doen zich voor bij de wachtgeldfondsen. Daar staan overschotten bij de werknemersverzekeringen tegenover.

Ten behoeve van de financiering van de toekomstige AOW-uitgaven is een spaarfonds AOW ingesteld. Dit fonds is bestemd voor de financiering van de groei van de uitgaven na 2020 ten gevolge van de vergrijzing. In onderstaande tabel zijn de stortingen en de cumulatieve vermogensopbouw weergegeven.

Tabel 10.9: De rijksbijdrage aan en het vermogen van het AOW-spaarfonds; in miljarden euro's.					
	2003	2004	2005	2006	2007
Rijksbijdrage AOW-spaarfonds	2.5	2.6	2.7	2.9	3.0
Rente	0.7	0.8	1.0	1.1	1.3
Totaal	3.2	3.4	3.7	4.0	4.3
Vermogen ultimo het jaar	15.9	19.3	23.0	27.0	31.3

11. BIJLAGE INKOMENSBELEID

11.1 Beleidsmaatregelen met niet-standaard inkomenseffecten

1. Inleiding

Bij het generieke koopkrachtbeeld wordt rekening gehouden met de prijsontwikkeling (CPI), loonontwikkeling, de wijzigingen in belasting- en premietarieven en mutaties in de ziektekosten en kinderbijslag. Dit geeft een beeld van de inkomensontwikkeling uit hoofde van voor vrijwel iedereen geldende factoren. Daarnaast zijn er echter beleidsmaatregelen die niet tot uitdrukking komen in het in artikel 21 gepresenteerde generieke koopkrachtbeeld maar die voor bepaalde groepen wel van invloed zijn op het feitelijke inkomen. Het is belangrijk ook zicht te houden op de inkomenseffecten van dergelijke maatregelen en op de mate van cumulatie van inkomenseffecten van verschillende maatregelen voor diverse groepen huishoudens. Daarom geeft deze bijlage een inventarisatie van dergelijke maatregelen en wordt aangegeven in welke mate de verschillende maatregelen cumuleren voor bepaalde groepen.

In deze paragraaf zijn maatregelen opgenomen die in 2005 tot meetbare en statische inkomenseffecten leiden voor ten minste 10 000 huishoudens in 2005. Met het statische inkomenseffect van een beleidsmaatregel wordt het effect bedoeld voor iemand die zich voor en na de ingang van de maatregel in dezelfde situatie bevindt. Om deze reden worden alleen maatregelen beschouwd die effecten voor «bestaande gevallen» genereren. Ook kunnen er maatregelen in deze paragraaf zijn opgenomen die ten dele al in het generieke koopkrachtbeeld tot uitdrukking zijn gekomen, bijvoorbeeld beleidsmaatregelen met specifieke inkomenseffecten die ook van invloed zijn op de generieke prijsontwikkeling.

Hieronder volgt allereerst een beschrijving van de beleidsmaatregelen per departement, waarbij het aantal betrokkenen en de bijbehorende effecten zo mogelijk gekwantificeerd zijn. Vervolgens geeft de conclusie een samenvattend overzicht waarbij ook de eventuele cumulatie van inkomenseffecten in ogenschouw is genomen.

11.2 Maatregelen met specifieke inkomenseffecten

Hieronder volgt een beschrijving van de diverse maatregelen per departement.

Financiën

- Maximering Eigenwoningforfait

In het Strategisch Akkoord is afgesproken in 2005 het initiatiefwetsvoorstel Hillen in te voeren. Dit voorstel is door het kabinet in aangepaste vorm overgenomen en treedt per 2005 in werking. Hiermee wordt geregeld dat het eigenwoningforfait nooit meer kan bedragen dan de hypotheekrente-aftrek, zodat er per saldo geen bijtelling voor de inkomsten uit eigen woning meer geldt. Dit bevordert de aflossing van de eigenwoningsschuld. Dit wordt materieel bereikt door, indien er per saldo een bijtelling (eigenwoningforfait –/– hypotheekrente > 0) voor de inkomsten uit eigen woning bestaat, een aftrek te verlenen ter hoogte van dit saldo. In totaal zullen er circa 720 000 huishoudens profijt hebben van deze maatregel. Het grootste deel van de gebruikers betreft AOW-ers, die gemiddeld een positief inkomenseffect van 1,3% tot 1,7% ondervinden.

- Vervallen «dubbel» spaarloon

Het gebruik van het spaarloon is momenteel mogelijk per dienstbetrekking. Dit betekent dat personen die gedurende het jaar van baan verwisselen of meerdere dienstbetrekkingen hebben meerdere malen het maximale spaarloon van € 613 kunnen sparen. Met ingang van 2005 wordt dit onbedoelde extra gebruik van het spaarloon afgeschaft. Naar schatting wordt jaarlijks door 400 000 personen het spaarloon «gedubbel». Het gaat hierbij om 145 000 personen die, doordat ze meerdere banen hebben, structureel dubbel gebruik maken van het spaarloon en 255 000 personen die van baan wisselen. Voor de eerste groep is het nadeel van de maatregel structureel, voor de laatste groep incidenteel. Het grootste deel van de gebruikers betreft huishoudens met een inkomen boven modaal, die er in koopkracht gemiddeld ongeveer 1,1% op achteruit gaan.

- Vervallen PC-privé-regeling

De zogenaamde PC-privé-regeling, waarbij elke drie jaar voor € 1415 aan computer- en randapparatuur onbelast kan worden verstrekt aan de werknemer, is met ingang van 27 augustus 2004 afgeschaft. Lopende PC-privé-contracten worden geëerbiedigd. Circa 400 000 personen maken jaarlijks gebruik van de regeling. Het grootste deel van de gebruikers betreft huishoudens met een inkomen boven modaal, die er als gevolg van deze maatregel met gemiddeld 0,9% in koopkracht op achteruitgaan.

- Indexering Eigenwoningforfait

Het eigenwoningforfait (EWF) is het voordeel uit eigen woning dat aan de hand van een wettelijke tabel is vastgesteld en dat tot het inkomen uit werk en woning moet worden gerekend. Het eigenwoningforfait is een percentage van de eigenwoningwaarde welke wordt vastgesteld volgens de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Het EWF wordt jaarlijks aangepast aan de gemiddelde huurontwikkeling. Elke vier jaar, bij aanvang van een nieuwe WOZ-tijdvak, wordt het EWF tevens omgekeerd evenredig aangepast aan de gemiddelde WOZ-waardemutatie. In 2005 begint een nieuw WOZ-tijdvak. Deze WOZ-waardemutatie wordt voor de nieuwe WOZ-periode 2005–2008 (de waardemutatie tussen 1-1-1999 en 1-1-2003 is hierbij het uitgangspunt) geraamd op 49%. Samen met de jaarlijkse indexering betekent dit dat in 2005 het EWF in totaal zal dalen van 0,85% van de WOZ-waarde op peildatum 1-1-1999 naar 0,60% van de WOZ waarde op peildatum 1-1-2003. Aangezien de vierjaarlijkse mutatie een gemiddelde waardemutatie betreft kunnen op individuele basis afwijkingen ontstaan indien de individuele WOZ-waardeontwikkeling afwijkt van dit gemiddelde. Zo zullen huishoudens wier WOZ-waarde van de eigenwoning meer is gestegen dan het gemiddelde een nadeel hebben aangezien de nominale bijtelling zal stijgen. Omgekeerd zullen huishoudens met een lagere WOZ-waardeontwikkeling een voordeel hebben. Uit voorlopige cijfers van gemeenten blijkt dat voor circa 75% van de huizen een WOZ-mutatie van 40–60% zal optreden, de rest van de huizen zal daar onder (13%) of daarboven (12%) zitten.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu

- Aanpassing normhuurtabellen

Elk jaar worden de normhuren (de bijdrage die de huursubsidieontvangers zelf moet betalen) aangepast met de verwachte huurverhoging of met de bijstandsontwikkeling. Dit jaar is ervoor gekozen, net als vorig jaar, de normhuren niet te laten stijgen met de gemiddelde huurstijging, maar met de verwachte bijstandsontwikkeling. Hierdoor stijgen de normhuren niet met 2,9% (de gemiddelde huurstijging), maar

met 1,8% (de verwachte bijstandontwikkeling voor 2004). Het positieve effect bedraagt voor het jaar 2005 gemiddeld € 11. Dit bedrag is echter afhankelijk van de hoogte van de normhuur (waarbij een hogere normhuur een positiever effect heeft). Dit bedrag komt voor de laagste inkomens overeen met een positief inkomenseffect van ongeveer 0,1%.

- **Taakstelling huursubsidie**

Met ingang van het subsidiejaar 2004/2005 is invulling gegeven aan de taakstelling, zoals aangekondigd in het Hoofdlijnenakkoord. Het gaat om een vermindering van het totale huursubsidiebudget met € 150 mln in 2005 en € 210 mln in 2006. Voor het subsidietijdvak 2004/2005 is dit vormgegeven door een verhoging van de eigen bijdrage met € 12 per maand. Voor het subsidietijdvak 2005/2006 zal deze verhoging naar verwachting met circa € 2 worden verhoogd. Dit betekent voor 2005 ten opzichte van 2004 een inkomensverlies voor mensen met huursubsidie van circa € 75, wat overeenkomt met een koopkrachteffect van – 0,4% à – 0,8%.

- **Correctie gecorrigeerd verzamelinkomen**

Het toetsinkomen voor de huursubsidie bedraagt voor het tijdvak 2004/2005 het gecorrigeerde verzamelinkomen uit 2002. De correctie voor niet-standaardaf trekposten (in verband met bijvoorbeeld de beperking van de lijfrente-aftrek) die in de aanpassingswet IB2001 werd ingevoerd wordt in drie jaar afgebouwd; in het tijdvak 2002/2003 werd de correctie nog voor 100% doorgevoerd, in het tijdvak 2003/2004 voor 2/3, en voor het tijdvak 2004/2005 nog voor 1/3. Dit betreft geen nieuw beleid en is reeds ingevoerd bij de inwerkingtreding van de nieuwe fiscale wetgeving op 1 januari 2001. Naar schatting circa 50 000 huishoudens hebben te maken met een daling van de huursubsidie als gevolg van een hoger verzamelinkomen, door de afbouw van de correctie voor niet-standaardaf trekposten.

- **Gematigde huurontwikkeling**

Met de verhuurders is afgesproken de huurontwikkeling te verlagen van de eerder geraamde 3,2% naar 2,9%. Het positieve inkomenseffect dat samenhangt met deze ontwikkeling is afhankelijk van de hoogte van de huur en de vraag of de betrokkene recht heeft op huursubsidie. Voor huishoudens met huursubsidie onder de kwaliteitskortingsgrens is er geen effect. Het effect voor huishoudens met huursubsidie en een huur boven de kwaliteitskortingsgrens is zeer beperkt. Het voordeel geldt in deze gevallen alleen voor dat gedeelte van de huur boven de kwaliteitskortingsgrens en bedraagt hooguit enkele tientallen centen. Het effect van een lagere huurstijging komt niet rechtstreeks tot uitdrukking in de generieke koopkrachtcijfers. Wel werkt de huurprijsontwikkeling door in de inflatie.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

- **Correctie gecorrigeerd verzamelinkomen**

Net als bij de huursubsidie is het toetsinkomen voor de aanvullende beurs in de WSF en de WTOS in 2005 het gecorrigeerde verzamelinkomen uit 2002. De correctie voor niet-standaardaf trekposten wordt in 2005 voor het laatst meegenomen in het gecorrigeerd verzamelinkomen. Deze correctie wordt namelijk in drie jaar afgebouwd; in 2003 werd de correctie nog voor 100% meegenomen, in 2004 voor 2/3, en in 2005 nog voor 1/3. Dit betreft geen nieuw beleid en is reeds ingevoerd bij de inwerkingtreding van de nieuwe fiscale wetgeving op 1 januari 2001. De correctie voor niet-standaardaf trekposten heeft voor deze regelingen inkomenseffecten voor

ongeveer 15% van de rechthebbenden (ongeveer 72 000 personen). Het inkomenseffect is afhankelijk van het totaalbedrag aan niet-standaardafrekposten dat is opgegeven in 2000.

- Verhoging collegegeld

Met ingang van 1 september 2005 wordt het collegegeld met € 100,- voor het collegejaar 2005–2006 verhoogd. Het gaat om een groep van 464 267 studenten in het Hoger Onderwijs. Het negatieve inkomenseffect bedraagt € 100,-. Voor studenten die aanspraak kunnen maken op studiefinanciering wordt dit gecompenseerd met een verhoging van het leendeel van de studiefinanciering. Het collegegeld is onderdeel van de berekening van de consumentenprijsindex van het CBS. In de generieke koopkrachtberekeningen (artikel 21) is daarom een zeer gering effect voor alle huishoudens zichtbaar.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

- Pakketmaatregelen

In 2005 zal het verzekerde pakket op bepaalde onderdelen worden verkleind. Deze maatregelen betreffen voornamelijk behandelingen die feitelijk geen betrekking hebben op een ziekte of die tot de eigen verantwoordelijkheid van de verzekerde worden gerekend, bijvoorbeeld cosmetische ingrepen. Het aantal mensen dat effect ondervindt van een maatregel wordt geschat op minder dan 10 000 per jaar. Anderzijds zullen voor een bedrag van € 25 miljoen de in 2004 genomen maatregelen bij zelfzorggeneesmiddelen en zittend ziekenvervoer worden verzacht.

- No-claimteruggaveregeling in de ZFW

In het algemene koopkrachtbeeld voor 2005 zoals opgenomen in artikel 21 is het gemiddelde effect van de invoering van de no-claimteruggaveregeling in de ZFW opgenomen. Dit betreft het saldo van (het nadeel van) een verhoging van de nominale ZFW-premie en (het voordeel) van een gemiddelde no-claimteruggaaf.

Ten opzichte van deze gemiddelde koopkrachteffecten bestaat uiteraard een spreiding. Circa 50% van de ZFW-verzekerden heeft lagere kosten dan gemiddeld (en ontvangt dus een hogere teruggaaf) en 50% heeft hogere kosten (en ontvangt dus een lagere teruggaaf).

Uiteraard zullen er ook burgers zijn die de volledige no-claimteruggaaf van € 250 zullen ontvangen. Dit betekent voor de alleenstaanden onder hen een koopkrachtverbetering van € 167. Voor samenwonenden is dit bedrag € 334. Voor degenen die geheel geen no-claimteruggaaf ontvangen is sprake van een negatief effect ten opzichte van het generieke koopkrachtbeeld van € 83 per verzekerde. Op minimumniveau ligt de spreiding ten opzichte van het generieke koopkrachtbeeld tussen – 1,2% en + 2,4%.

Voor een ZFW-verzekerde komt het saldo van ziektekostenpremies en de no-claimteruggaaf in aanmerking voor aftrek via de buitengewone uitgavenregeling en de tegemoetkomingsregeling voor buitengewone uitgaven. Als ook rekening gehouden wordt met het dempende effect hiervan ligt de spreiding gemiddeld zo'n ¼%-punt lager (zowel een kleinere uitslag naar boven, als naar beneden).

De teruggaaf over 2005 wordt pas na afloop van het jaar uitgekeerd. Omdat het betrekking heeft op het jaar 2005 wordt in de gepresenteerde cijfers het voordeel van deze teruggaaf relevant geacht voor het koopkrachtbeeld 2005.

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

- Het Europese Landbouwakkoord van juni 2003

In juni 2003 zijn de Europese landbouwministers het eens geworden over een volgende stap in de hervorming van de zuivelsector. De interventieprijs voor boter zal over de periode 2004–2007 met 25% dalen en die voor melkpoeder met 15%. Uit onderzoek van het LEI¹ blijkt dat het inkomen van gespecialiseerde Nederlandse melkveebedrijven door deze maatregelen in deze periode met € 7300 zullen dalen ofwel met 23%.

- Liberalisering van de energiemarkt voor de glastuinbouw

Medio 2004 is de energiemarkt geheel geliberaliseerd. De liberalisatie heeft voor de glastuinbouw tot gevolg dat iedereen dus ook alle telers gas vrij op de markt moeten inkopen, terwijl dit hiervoor alleen voor grote afnemers gold. Kleinere bedrijven en bedrijven met extensieve gewassen, die minder dan 170 000 m³ per jaar afnemen, ondervinden nu nadeel van de liberalisering als gevolg van de verwachte stijging van tarieven voor kleingebruikers op een volledig vrije energiemarkt. Het is nog niet geheel duidelijk hoe de doorwerking voor de sector zal zijn, maar het LEI heeft berekend dat voor 2000 van de in totaal 10 000 glastuinbouwbedrijven in Nederland, het een kostenstijging van € 23 000 betekent, terwijl het gemiddeld inkomen van de groep € 30 000 per jaar bedraagt.

De onderstaande twee maatregelen hebben betrekking op de administratieve lasten van landbouw-, tuinbouw- en melkveebedrijven. Omdat in deze sectoren voornamelijk zelfstandigen actief zijn, kunnen veranderingen in de administratieve lasten doorwerken in het inkomen.

- Besluit Beginselen geïntegreerde gewasbescherming

De Beginselen geïntegreerde gewasbescherming worden als voorwaarde gesteld voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Het besluit houdt in dat bedrijven in de land- en tuinbouw worden verplicht een gewasbeschermingsplan op te stellen en bij te houden met als doel te komen tot een duurzame gewasbescherming. Dit besluit is mede genomen ter implementatie van Europese regels. Het besluit doet de administratieve lasten van in totaal 63 000 telers naar schatting gemiddeld over alle sectoren met € 62 per jaar stijgen.

- Afschaffing mestafzetovereenkomsten

Afschaffing van mestafzetovereenkomsten geeft een besparing voor het bedrijfsleven van € 16 miljoen per jaar aan administratieve lasten. Er zijn ongeveer 30 000 overeenkomsten afgesloten. Aannemende dat er meestal één overeenkomst per bedrijf wordt afgesloten betekent dit een besparing van € 500 per bedrijf.

Justitie

- Nieuw stelsel Kinderalimentatie

In de bijlage inkomensbeleid van de SZW-begroting 2004 is ingegaan op de inkomenseffecten als gevolg van een nieuw kinderalimentatiestelsel, waarvan oorspronkelijk inwerkingtreding per 1 juli 2004 was beoogd. Het invoeringsmoment en resulterende inkomenseffecten van dit stelsel zijn

¹ De melkprijs in beweging, gevolgen van Europese zuivelhervorming voor de melkveehouderij. LEI Den Haag, maart 2004.

afhankelijk van de verdere afhandeling van het wetsvoorstel dat op 23 maart 2004 bij de Tweede Kamer is ingediend (Kamerstukken II 2003–2004, 29 840).

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

- **Wet Kinderopvang**

In 2005 wordt de Wet Kinderopvang ingevoerd. Deze regelt onder andere de vergoeding van kosten voor kinderopvang. In het huidige stelsel bestaat een adviestabel die aangeeft in welke mate ofwel gemeenten, ofwel werkgevers een bijdrage in de kosten van kinderopvang kunnen geven. Deze adviestabel wordt echter niet verplichtend opgelegd. De bijdragen van werkgevers én de bijdragen van ouders komen daarbij in aanmerking voor fiscale tegemoetkomingen vanuit de overheid. Dit stelsel wordt vervangen door een regeling waarbij het rijk een deel van de kosten vergoedt en ook de werkgever wordt verondersteld een deel van de kosten te vergoeden. Als werkgevers minder bijdragen dan verondersteld, kunnen ouders in aanmerking komen voor extra compensatie. Deze compensatieregeling wordt de eerste jaren, tot 2009, na inwerkingtreding van de wet afgebouwd. In de structurele situatie kunnen huishoudens met een toetsingsinkomen tot ca. € 45 000 blijvend in aanmerking komen voor compensatie van een ontoereikende werkgeversbijdrage. De bestaande fiscale faciliteiten komen te vervallen. De effecten zijn zeer gedifferentieerd. Zoals gezegd bestaat op dit moment een adviestabel die echter niet verplichtend wordt opgelegd. Er bestaat daarom nu een grote spreiding in de mate waarin ouders zelf bijdragen in de kosten voor kinderopvang. Doordat er vanaf 2005 sprake is van een wettelijke regeling wordt deze spreiding kleiner.

Met de Wet kinderopvang worden de kosten van kinderopvang voor circa een kwart van de ouders lager. Dit geldt met name voor gebruikers van kinderopvang die in de huidige situatie geen of een erg lage werkgeversbijdrage ontvangen.

Voor ongeveer een kwart van de ouders worden de kosten van kinderopvang hoger. Dit zijn vooral huishoudens met hoge inkomens. Door de versobering van de compensatieregeling, in de loop van de tijd, stijgen de kosten voor die ouders van wie de werkgever(s) niet (volledig) bijdragen. De inkomenseffecten als gevolg van de versobering zijn – aan de onderkant van de inkomensverdeling – beperkt.

In tabel 11.1 zijn de kosten van kinderopvang als percentage van het netto huishoudinkomen weergegeven voor 2004 en 2005. De kosten voor 2004 zijn gebaseerd op de adviestabel; de spreiding ten opzichte van deze cijfers is daardoor hoog. Uit de tabel blijkt dat uitgaande van een volledige werkgeversbijdrage in zowel de huidige als de nieuwe situatie de kosten op minimumniveau gelijk blijven. Op modaal dalen de kosten als percentage van het netto gezinsinkomen voor huishoudens 0,3%-punt en voor huishoudens op 2 x en 3 x modaal stijgen de kosten met respectievelijk 0,6%-punt en 1,0%-punt. In deze berekeningen is uitgegaan van een huishouden met twee werkende partners en één kind dat drie dagen per week naar een kinderdagverblijf met een gemiddelde prijs gaat. De inkomenseffecten zijn anders als er meer of minder dagen kinderopvang wordt genoten, in de oude of de nieuwe situatie geen sprake is van een werkgeversbijdrage of als de prijs van de kinderopvang voor een huishouden hoger of lager is dan gemiddeld.

Tabel 11.1 Kinderopvangkosten als % van het netto huishoudinkomen (2004 volgens SZW adviestabel, 2005 volledige werkgeversbijdrage, 3 dagen opvang voor € 8 205 per jaar)

	Kosten 2004	Kosten 2005
minimum	2,2%	2,2%
modaal	4,6%	4,3%
2 x modaal	8,7%	9,3%
3 x modaal	8,3%	9,3%

- **Herbeoordelingsoperatie WAO**

De Wet Wijziging systematiek herbeoordelingen arbeidsongeschiktheids- wetten en Wijziging van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheids- wetten (WAO, WAZ en Wajong) vervangt de wettelijke periodieke herbeoordelingen zoals die in de arbeidsongeschiktheidswetten staan door een eenmalige herbeoordeling.

De herbeoordelingsoperatie start op 1 oktober 2004 en wordt over tweeëneenhalf jaar gespreid.

De beleidsmaatregel heeft betrekking op uitkeringsgerechtigden op grond van de WAO, WAZ en Wajong. Er zijn uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld arbeidsongeschikten die bij eerdere herzieningen onder beschermend overgangsrecht vielen.

Grofweg komt dit er op neer dat arbeidsongeschikten van 55 jaar of ouder uitgezonderd worden. In totaal worden ruim 500 000 arbeidsongeschikten herbeoordeeld in een periode van tweeënhalf jaar vanaf oktober 2004.

Voor slechts een deel van hen zal de maatregel gevolgen hebben.

Geraamd is dat circa 110 000 arbeidsongeschikten met een lagere uitkering worden geconfronteerd. Voor personen die door extra inkomsten uit werk de uitkeringsverlaging compenseren, ontstaat geen inkomensachteruitgang. Indien er geen of onvoldoende inkomsten uit werk zijn om het verlies aan uitkering te compenseren, wordt dit in alle gevallen (tijdelijk) gecompenseerd door een vervangende uitkering (WW, bijstand of tijdelijke overgangsregeling (TOI)). Vanwege de sterk individuele omstandigheden is het niet mogelijk inkomenseffecten voor deze groep te specificeren.

- **Bijzondere bijstand**

In 2004 is ter compensatie voor de doorwerking van maatregelen in de zorg eenmalig een bedrag van 80 miljoen euro toegevoegd aan het budget voor bijzondere bijstand. Daarnaast hebben werkgevers in dat jaar een eenmalige bijdrage van 20 miljoen aan dit budget geleverd. Vanaf 2005 wordt het budget voor de bijzondere bijstand met 25 miljoen euro verhoogd. Tegenover de daling van dit bedrag ten opzichte van 2004 staat dat de minister van VWS 25 miljoen euro inzet voor verzachtende maatregelen op het terrein van zelfzorggeneesmiddelen en zittend ziekenvervoer en dat kwetsbare groepen in het generieke koopkrachtbeeld zoveel mogelijk zijn ontzien. Het inkomenseffect van de wijziging in het budget voor de bijzondere bijstand is sterk afhankelijk van de invulling die gemeenten aan de regeling geven.

- **Nieuw loonbegrip Walvis**

De Wet administratieve lastenverlichting en vereenvoudiging in sociale- verzekeringswetten (Walvis) introduceert één loonbegrip binnen de

werknemersverzekeringen. Hierdoor wijzigt zowel het premieloon als het uitkeringsloon. Daarnaast wordt de dagloonvaststelling (voor de berekening van de uitkeringshoogte) sterk vereenvoudigd.

- De wijziging in het *premieloon* treedt in werking op 1 januari 2005. Alleen in specifieke individuele situaties kan er een positief inkomenseffect optreden, doordat er kleine wijzigingen kunnen optreden met betrekking tot loon in natura en kostenvergoedingen. Dit effect kan optreden als de werkgever ervoor kiest om collectieve eindheffing toe te passen over vergoedingen en verstrekkingen tot € 200 per persoon per maand. Over deze loonbestanddelen is dan geen premie verschuldigd. Op macroniveau blijft de premiegrondslag vrijwel ongewijzigd.
- De wijzigingen in de *uitkeringsvaststelling* zijn in 2005 beperkt. In de loop van 2005 kan op microniveau een verlagend effect ontstaan op een nieuwe uitkering als een werknemer loon in natura ontvangt in de referentieperiode (bij toepassing van collectieve eindheffing blijven vergoedingen en verstrekkingen tot € 200 p.p. per maand buiten beschouwing bij de vaststelling van de uitkering). Voor reeds vastgestelde uitkeringen is er geen effect.

11.3. Cumulatie van generieke en specifieke beleidsmaatregelen met inkomenseffecten

Tabel 11.2 geeft een overzicht van de cumulatie van de hierboven beschreven inkomenseffecten van die maatregelen, die op het grootste gedeelte van de hieronder gepresenteerde inkomensgroepen van toepassing zijn. Om deze reden zijn bijvoorbeeld de effecten van de maatregelen in het Landbouwbeleid en verhoging van het collegegeld buiten beschouwing gelaten.

Tabel 11.2: Cumulatie inkomenseffecten 2005

	Laag inkomen	Laag inkomen met kinderen	Hoog inkomen	Hoog inkomen met kinderen	Ouderen laag inkomen	Ouderen hoog inkomen
Wonen						
Hillen (eigen woningforfait)	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+
Aanpassing WOZ-waarde	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Huursubsidie	-	-	0	0	-	0
Zorg						
no-claim terugaafregeling in de ZFW	+/-	+/-	0	0	+/-	0
Kinderen						
Wet Kinderopvang ^a	0	+/i	0	-/i	0	0
Sociale Zekerheid						
WALVIS	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-

^a De i betekent dat niet eenduidig is te zeggen wat het effect is, maar dat er een grote spreiding bestaat en er voor individuele huishoudens plussen en/of minnen kunnen optreden.

Laag inkomen

Voor huishoudens met een laag inkomen kunnen de volgende effecten cumuleren:

- De maatregelen in de huursubsidie leiden tot negatieve effecten¹ voor degenen die in een huurhuis wonen en huursubsidie ontvangen.
- Voor gezinnen met relatief veel zorggebruik, leidt de no-claimteruggaafregeling tot een negatief effect omdat zij geen terugaaf zullen

¹ Het negatieve inkomenseffect bij de huursubsidie wordt veroorzaakt door de taakstelling op de huursubsidie en bedraagt € 75. Tegenover dit negatieve effect staat een positief effect welke het gevolg is van een aanpassing van de normhuurtabellen. Dit positieve effect bedraagt gemiddeld € 11.

ontvangen. Daarentegen geldt voor gezinnen met relatief weinig zorggebruik dat de no-claimteruggaveregeling tot een positief effect leidt.

Voor gezinnen met een laag inkomen en kinderen geldt additioneel:

- De invoering van de Wet Kinderopvang heeft gemiddeld genomen geen effect. Voor huishoudens die nu onder de KOA-regeling vallen of voor wie vanaf 2005 de werkgever geen werkgeversbijdrage vergoedt ontstaan wel negatieve inkomenseffecten.

Hoog inkomen

Gezinnen met kinderen met een bovenminimaal inkomen kunnen gemiddeld genomen negatieve inkomenseffecten ondervinden van de Wet Kinderopvang. Gezinnen met een eigen woning kunnen positieve dan wel negatieve effecten ondervinden van de indexering van het Eigenwoningforfait; de maximering van het Eigenwoningforfait heeft positieve effecten. Voor werkenden met een inkomen rond en boven modaal kunnen additionele negatieve inkomenseffecten optreden als gevolg van het vervallen van de pc-privé regeling en het dubbel spaarloon, omdat voornamelijk deze huishoudens van deze regelingen gebruik maken. Huishoudens met een hoog inkomen zijn over het algemeen niet ZFW-verzekerd. Daarom is verondersteld dat deze huishoudens geen effecten ondervinden van invoering van de no-claim-teruggaveregeling in de ZFW.

Ouderen

Met name voor ouderen zal het voorstel rond de maximering van het eigen woningforfait positieve inkomenseffecten kunnen hebben. Daarnaast geldt voor ouderen die veel zorg consumeren een structureel negatief effect als gevolg van de invoering van de no-claimteruggaveregeling. De verzachtende maatregelen op het terrein van zelfzorggeneesmiddelen en zittend ziekenvervoer kunnen positieve effecten hebben.

12. BIJLAGE SOCIALE ZEKERHEID

12.1 Exploitatie-overzichten sociale verzekeringen 2003-2008

Tabel 12.1.A. Overzicht sociale verzekeringen 2003 (bedragen in miljoenen euro)												
	AOW	Anw	WAO	WAZ	Vangnet ZW	Wgf	Awf	REA	Ufo incl. vangnet	Totaal		
Premies Totaal	17 773	1 424	11 586	887	.	1 691	4 421	.	414	38 196		
Inkomensoverdrachten	4 856	195	- 267	- 2	1 546	- 411	- 1 418	616	- 50	5 064		
Onderlinge Betalingen	.	.	1063	.	.	196	41	.	.	1300		
Saldo Interest	21	2	93	16	.	8	150	.	.	290		
Totaal baten	22 650	1 621	12 475	901	1 546	1 484	3 194	616	364	44 850		
Uitkeringen/Verstrekingen	22 436	1 500	9 870	525	1 368	1 348	2 280	535	335	40 197		
Onderlinge Betalingen	.	82	1 357	27	.	226	501	.	.	2193		
Uitvoeringskosten	101	36	795	53	178	189	389	80	85	1 906		
Totaal lasten	22 537	1 618	12 022	604	1 546	1 763	3 169	616	420	44 296		
Besparingen (exploitatie)	113	3	453	297	0	- 279	24	0	- 56	554		
Wettelijke premie	17,90%	1,25%	7,40%	8,80%	.	1,30%	7,35%	.	0,80%			
Aandeel werknemers	17,90%	1,25%	7,40%	8,80%	.	1,30%	5,80%	.	.			
Aandeel werkgevers	.	.	7,40%	8,80%	.	1,30%	1,55%	.	0,80%			

Tabel 12.1.B. Overzicht sociale verzekeringen 2004 (bedragen in miljoenen euro)												
	AOW	Anw	WAO	WAZ	Vangnet ZW	Wgf	Awf	REA	Ufo incl. vangnet	Totaal		
Premies Totaal	19 301	1 521	11 220	200	.	2 483	4 375	.	471	39 572		
Inkomensoverdrachten	3 750	190	- 208	0	1 589	- 460	- 1 360	494	- 41	3 954		
Onderlinge Betalingen	.	.	1 174	.	.	185	44	.	.	1 403		
Saldo Interest	1	5	107	14	.	2	136	.	.	265		
Totaal baten	23 052	1 716	12 294	214	1 589	2 209	3 195	494	430	45 194		
Uitkeringen/Verstrekingen	22 936	1 456	9 660	529	1 391	1 776	2 832	414	397	41 391		
Onderlinge Betalingen	.	82	1 389	28	.	295	563	.	.	2 356		
Uitvoeringskosten	106	35	839	63	198	177	501	79	45	2 043		
Totaal lasten	23 042	1 573	11 888	620	1 589	2 248	3 896	494	441	45 790		
Besparingen (exploitatie)	10	143	406	- 406	0	- 39	- 701	0	- 11	- 597		
Wettelijke premie	17,90%	1,25%	7,65%	0,00%	.	1,89%	7,35%	.	0,80%			
Aandeel werknemers	17,90%	1,25%	7,65%	0,00%	.	1,89%	5,80%	.	.			
Aandeel werkgevers	.	.	7,65%	0,00%	.	1,89%	1,55%	.	0,80%			

Tablet 12.1.C. Overzicht sociale verzekeringen 2005 (bedragen in miljoenen euro)

	AOW	Anw	WAO	WAZ	Vangnet ZW	Wgf	Awf	REA	Ufo incl. vangnet	Totaal
Premies Totaal	18 456	1 500	10 780	.	.	2 554	4 681	.	521	38 491
Inkomensoverdrachten	4 738	158	- 145	1 689	1 689	- 543	- 1 316	358	- 30	4 909
Onderlinge Betalingen	.	.	1 076	.	.	129	53	.	.	1 258
Saldo Interest	1	11	122	.	.	0	116	.	.	172
Totaal baten	23 195	1 668	11 833	1 689	1 689	2 139	3 534	358	491	44 908
Uitkeringen/Verstrekingen	23 361	1 418	9 612	1 495	1 495	1 770	2 859	299	447	41 262
Onderlinge Betalingen	.	76	1 289	.	.	292	496	.	.	2 153
Uitvoeringskosten	106	34	864	194	194	149	432	59	50	1 889
Totaal lasten	23 467	1 529	11 765	1 689	1 689	2 211	3 788	358	497	45 305
Besparingen (exploitatie)	- 273	139	68	0	0	- 72	- 254	0	- 6	- 397
Wettelijke premie	17,90%	1,25%	7,25%	.	.	1,94%	7,85%	.	0,80%	.
Aandeel werknemers	17,90%	1,25%	7,25%	.	.	1,94%	5,85%	.	0,80%	.
Aandeel werkgevers	.	.	7,25%	.	.	1,94%	2,00%	.	0,80%	.

Tablet 12.1.D. Overzicht sociale verzekeringen 2006 (bedragen in miljoenen euro)

	AOW	Anw	WAO	WAZ	Vangnet ZW	Wgf	Awf	REA	Ufo incl. vangnet	Totaal
Premies Totaal	18 918	1 524	10 209	.	.	2 642	5 037	.	551	38 882
Inkomensoverdrachten	5 307	180	- 93	1 878	1 878	- 628	- 1 377	231	- 20	5 478
Onderlinge Betalingen	.	.	1 118	.	.	153	45	.	.	1 316
Saldo Interest	1	16	172	.	.	11	119	.	.	319
Totaal baten	24 226	1 720	11 405	1 878	1 878	2 178	3 825	231	531	45 995
Uitkeringen/Verstrekingen	23 969	1 401	8 523	1 694	1 694	1 659	2 492	190	604	40 532
Onderlinge Betalingen	.	85	1 288	.	.	313	538	.	.	2 223
Uitvoeringskosten	108	34	679	184	184	96	339	40	55	1 535
Totaal lasten	24 076	1 519	10 490	1 878	1 878	2 068	3 368	231	659	44 290
Besparingen (exploitatie)	150	201	915	0	0	110	457	0	- 128	1 704
Wettelijke premie	17,90%	1,25%	6,65%	.	.	1,94%	7,85%	.	0,80%	.
Aandeel werknemers	17,90%	1,25%	6,65%	.	.	1,94%	5,85%	.	0,80%	.
Aandeel werkgevers	.	.	6,65%	.	.	1,94%	2,00%	.	0,80%	.

Tabel 12.1.E. Overzicht sociale verzekeringen 2007 (bedragen in miljoenen euro)

	AOW	Anw	WAO	WAZ	Vangnet ZW	Wgf	Awf	REA	Ufo incl. vangnet	Totaal
Premies Totaal	19 652	1 585	10 604	.	.	2 719	5 437	.	564	40 561
Inkomensoverdrachten	5 152	210	- 85	.	1 941	- 645	- 1 423	213	- 18	5 345
Onderlinge Betalingen	.	.	1 198	.	.	168	37	.	.	1 404
Saldo Interest	3	21	257	.	.	39	146	.	.	108
Totaal baten	24 807	1 816	11 974	.	1 941	2 282	4 197	213	546	47 776
Uitkeringen/Verstrekingen	24 633	1 391	8 470	.	1 763	1 635	2 330	175	613	41 008
Onderlinge Betalingen	.	87	1 334	.	.	329	564	.	.	2 314
Uitvoeringskosten	112	34	578	.	178	57	277	38	50	1 326
Totaal lasten	24 745	1 512	10 382	.	1 941	2 022	3 171	213	663	44 649
Besparingen (exploitatie)	62	304	1 592	.	0	260	1 026	0	- 118	3 127
Wettelijke premie	17,90%	1,25%	6,65%	.	.	1,94%	7,85%	.	0,80%	
Aandeel werknemers	17,90%	1,25%	.	.	.	1,94%	5,85%	.	.	
Aandeel werkgevers	.	.	6,65%	.	.	1,94%	2,00%	.	0,80%	

12.2 Vermogens sociale fondsen, ultimo 2003–2008

(bedragen in miljoenen euro)	2003			2004			2005		
	aanwezig	benodigd	vermogens-overschot	aanwezig	benodigd	vermogens-overschot	aanwezig	benodigd	vermogens-overschot
AOW	2 072	1 829	243	2 082	1 792	291	1 810	1 827	- 18
Anw	140	107	33	283	110	173	422	116	306
Totaal SVB	2 212	1 936	276	2 366	1 902	464	2 232	1 944	288
WAZ	1 215	52	1 163	809	50	760	4 946	535	4 410
WAO	3 662	546	3 116	4 068	565	3 502	170	25	145
Ufo	187	25	162	176	25	151	5 700	1 702	3 998
AWf	6 655	2 236	4 419	5 954	1 702	4 252			
Totaal UWV	11 719	2 860	8 859	11 007	2 342	8 665	10 816	2 262	8 554
Centrale fondsen	13 931	4 796	9 135	13 373	4 244	9 129	13 048	4 206	8 842
Wgf	- 247	197	- 444	- 286	135	- 421	- 358	138	- 496
Totaal decentraal	- 247	197	- 444	- 286	135	- 421	- 358	138	- 496
Totaal	13 684	4 993	8 691	13 087	4 380	8 708	12 690	4 344	8 346

	2006			2007		
	aanwezig	benodigd	vermogens- overschot	aanwezig	benodigd	vermogens- overschot
AOW	1 959	1 882	77	2 022	1 944	77
Anw	623	119	504	927	120	807
Totaal SVB	2 583	2 002	581	2 949	2 064	885
WAZ						
WAO	5 861	496	5 364	7 453	484	6 968
Ufo	42	25	17	- 76	25	- 101
AWf	6 157	1 435	4 722	7 184	1 214	5 969
Totaal UWV	12 060	1 956	10 103	14 560	1 724	12 837
Centrale fondsen	14 642	3 958	10 684	17 509	3 788	13 721
Wgf	2	134	- 133	615	131	484
Totaal decentraal	2	134	- 133	615	131	484
Totaal	14 644	4 092	10 552	18 124	3 919	14 205

13. BIJLAGE SUBSIDIES

Bij het begrotingsonderzoek 2004 is toegezegd dat in de begroting van 2005 een integraal overzicht van subsidies van SZW zal worden gepresenteerd. De onderstaande tabellen bieden dit overzicht.

Bij de vormgeving van de tabellen is onderscheid gemaakt naar twee subsidie-definities. De eerst gehanteerde definitie is die volgens de Algemene Wet Bestuursrecht (artikel 4.21):

«De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten».

Artikel 4.21, lid 3 specificceert de definitie nader:

«De subsidietitel is niet van toepassing op de aanspraak op financiële middelen die wordt verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat uitsluitend voorziet in verstrekking aan rechtspersonen die krachtens publiekrecht zijn ingesteld.»

Uit lid 3 kan afgeleid worden dat specifieke uitkeringen aan gemeenten of provincies geen subsidies zijn.

Tabel 13.1: Subsidieverstrekingen SZW in de periode 2002–2009 volgens de definitie Algemene Wet Bestuursrecht (x € 1 000)

		Instelling X	Regeling o							
Oud art.	Nieuw art.	Omschrijving	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
2	22	Inc. subsidies Stimulering arbeidsparticipatie	397	194	477	0	0	0	0	0
2	23	EQUAL	o 19 763	11 600	10 795	6 807	4 795	6 807	3 000	0
2	23	Inc. subsidies Arbeidsmarktbeleid	1 429	455	1 304	62	62	0	0	0
2	23	Inc. Sociale activeringssubsidies	4 212	2 984	6 154	0	0	0	0	0
2	23	Subsidies Soc. Verz./PRB's	450	117	569	0	0	0	0	0
2	23	Meerjarenprogramma NIBUD	X 200	207	200	200	200	200	200	200
11	25	Kinderopvang	0	4 194	6 433	3 444	3 467	3 892	3 892	3 892
98	26	Kwaliteit Arbeidsverhoudingen	o 400	300	537	300	300	300	300	300
13	29	Farbo-regeling				5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
13	29	Subsidieregeling arboconvenanten	o 20 295	20 157	39 312	25 030	21 635	14 243	2 739	1 001
13	29	Arbozorg en verzuimbeleid	2 226	10 070	6 977	8 232	8 245	5 236	5 236	5 236
13	29	Arbeidsveiligheid en preventie	1 782	7 062	10 899	10 280	8 743	8 888	10 024	8 888
13	29	Subsidies Arbeid & Gezondheid	296	349	1 154	0	0	0	0	0
5	30	Inc. Subsidies bijstand	970	989	675	113	0	0	0	0
12	35	Equality	X 2 087	2 100	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
12	35	IIVAV	X 1 636	2 000	1 800	1 620	1 620	1 620	1 620	1 620
12	35	Vrouwenalliantie	X 388	437	380	0	0	0	0	0
12	35	Koepelorg. Vrouwenbewegingen	X 0	0	0	225	225	0	0	0
12	35	Subsidieregeling Emancipatie	o 1 651	2 268	3 700	4 082	4 082	4 307	4 307	4 307
12	35	Overige emancipatiesubsidies	1 089	0	0	0	0	0	0	0
97	97	Algemeen Mijnwerkersfonds	182	182	182	182	182	182	182	182
98	98	Antheus	14	31	19	14	0	0	0	0
98	98	Projectsubsidies	0	0	1 408	7 230	7 151	7 558	7 558	7 558
Totaal Definitie AWB			59 467	65 696	94 775	74 621	67 507	60 033	45 858	39 984

De piek aan subsidieverstrekingen in 2004 wordt voornamelijk veroorzaakt door de piek aan uitgaven aan arboconvenanten.

De tweede gehanteerde subsidie-definitie is die volgens het Ministerie van Financiën, zoals toegepast bij het Subsidie Overzicht Rijksoverheid en in de Miljoenennota:

«Een gebonden inkomens- of een vermogensoverdracht van het rijk om-niet aan een natuurlijk of rechtspersoon in Nederland».

Het voornaamste onderscheid tussen beide definities ligt in het feit dat specifieke uitkeringen aan gemeenten en provincies bij de tweede subsidie definitie wel als subsidie worden aangemerkt. Bij deze definitie worden bijvoorbeeld de WSW en het flexibel reïntegratiebudget als subsidie aangemerkt.

Tabel 13.2: Toevoegingen subsidieregelingen volgens de subsidie definitie van het Ministerie van Financiën (x € 1 000)

Oud art.	Nieuw art.	Omschrijving	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
2	22	Stimulering arbeidsparticipatie	9 518	13 972	12 271	18 345	20 545	20 545	45	45
2	23	Praktijkscholing	96 078	79 807	64 829	65 209	5 033	0	0	0
2	23	Sectorale Stimulansen	14 207	21 982	17 927	24 238	16 235	6 127	6 127	6 127
2	23	Agenda voor de Toekomst	99 586	135 937	163 226	46 744	21 119	593	0	0
2	23	Sluitende reïntegratie	688 597	670 324	19 220	0	0	0	0	0
3	23	I/D-banen	979 394	981 102	0	0	0	0	0	0
2	23	WIW en WEP	290 260	132 039	0	0	0	0	0	0
2	23	Stimuleringsregeling ID-banen	0	0	59 963	36 149	1 000	0	0	0
2	23	Flexibel Reïntegratiebudget	0	0	1 593 716	1 620 543	1 638 970	1 638 970	1 638 970	1 638 970
4	24	WSW	2 075 687	2 151 307	2 186 539	2 167 151	2 181 346	2 181 417	2 181 417	2 181 417
2	25	Kinderopvang ABW	57 604	57 944	71 500	0	0	0	0	0
11	25	Kinderopvang	152 691	153 269	232 549	769 062	769 737	754 954	743 992	743 992
17	97	Regeling Bedrijfsverzamelgebouwen	1 588	2 547	22 640	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen Financiën definitie			4 465 210	4 400 230	4 444 380	4 747 441	4 653 985	4 602 606	4 570 551	4 570 551
Totaal beide definities			4 524 677	4 465 926	4 539 155	4 822 062	4 721 492	4 662 639	4 616 409	4 610 535

14. BIJLAGE GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AAW	Algemene Arbeidsongeschiktheidswet
Abw	Algemene bijstandswet
AfJ	Arbeidsongeschiktheidsfonds Jonggehandicapten
Afz	Arbeidsongeschiktheidsfonds Zelfstandigen
AG SZW	Agentschap SZW
AI	Arbeidsinspectie
AKW	Algemene kinderbijslagwet
ANW	Algemene nabestaanden wet
AOW	Algemene Ouderdoms Wet
Arbo	Arbeidsomstandigheden
ATW	Arbeidstijdenwet
AVV	Algemeen verbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
Awf	Algemeen werkloosheidsfonds
BALtz	Wettelijke regeling tot beperking van bovenwettelijke aanvullingen op de verplichte gedeeltelijke loondoorbetaling in het tweede ziektejaar
BBP	Bruto Binnenlands Produkt
Bbz	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
Bia	Wet Beperking inkomensgevolgen Arbeidsongeschiktheidscriteria
BIKK	Bijdrage in de Kosten van Kortingen
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BVG	Bedrijfsverzamelgebouwen
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIE	Criminele Inlichtingen Eenheid
CKI	Certificerende en keurende instanties op het terrein van arbeidsomstandigheden
CPB	Centraal Plan Bureau
CSW	Commissie voor de Positieverbetering van Vrouwen
CTB	College Toelating Bestrijdingsmiddelen
CWI	Centra voor Werk en Inkomen
CWP	Commissie Het Werkend Perspectief
EMU	Europese Monetaire Unie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EVC	Erkenning van Verworven Competenties
FTE	Fulltime Equivalent
FTK	Financiële Toetsingskader
GSD	Gemeentelijke Sociale Dienst
HRM	Human Resource Management
HVS	Hoofdelijk Versnelde Scholing
IAS	Instituut asbestslachtoffers
IB	Inkomstenbelasting
IBG	Informatie Beheer Groep
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ID-banen	Instroom, doorstroombanen
IHS	Individuele Huursubsidie
IOAW	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers

IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IRO	Individuele Reïntegratie Overeenkomst
IVA	Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten
IWI	Inspectie voor Werk en Inkomen
LBO	Loopbaanonderbreking
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NUG	Niet Uitkeringsgerechtigden
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OI	Overgangsregeling Inkomensgevolgen herbeoordeelde arbeidsongeschikten
OR	Ondernemingsraad
OSB	Ondernemersorganisatie schoonmaak- en Bedrijfsdiensten
PaVEM	Participatie Vrouwen Etnische Minderheden
Pem	Participatie van vrouwen uit Etnische Minderheden
POR	Publiek Overzichten Resultaten Wsw
PVK	Pensioen- en Verzekeringskamer
REA	Reïntegratie Arbeidsgehandicapten
RI&E	Risico-inventarisatie en evaluatie
ROC's	Regionale Opleidingencentra
RSI	Repetitive Strain Injury
RSP	Regeling schoonmaakdiensten particulieren
RWI	Raad voor Werk en Inkomen
RWT	Rechtspersoon met een wettelijke taak
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SER	Sociaal Economische Raad
SIGIS	Structurering en integratie Gemeentelijke informatiestromen SZW
SIOD	Sociale Inlichtingen en Opsporings Dienst
SPAG	Stimuleringsprojecten Allochtone Groepen
SPAK	Specifieke Afdrachtskorting
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SVWW	Stimuleringsregeling Vacaturevervulling door Werklozen en met werkloosheid bedreigde Werknemers
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TAS	Regeling Tegemoetkoming asbestslachtoffers
TBA	Wet terugdringing beroep op de arbeidsongeschiktheidsregelingen
Tbia	Wet bescherming inkomensgevolgen arbeidsongeschiktheidscriteria
TOG	Tegemoetkoming Onderhoudskosten Gehandicapten
TRI	Tijdelijke Regeling Inkomensgevolgen herbeoordeelde arbeidsongeschikten
TSS	Tijdelijke Stimuleringsregeling Samenwerkingsverband Abw
TW	Toeslagenwet
UWV	Uitvoeringsorganisatie werknemersverzekeringen
VASt	Versterking Arbeidsomstandighedenbeleid Stoffen
VBS	Veiligheidsbeheersysteem
VBTB	Van Beleidsbegroting tot Beleidsverantwoording
Vlw	Vermindering langdurig werklozen
VLZ	Verlenging doorbetalingsverplichting bij ziekte 2003
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten

VUT	Vervroegde Uittreding
WAJONG	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jong Gehandicapten
Walvis	Wet administratieve lastenverlichting in de Sociale verzekeringen
WAMIL	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Militairen
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAV	Wet Arbeid Vreemdelingen
WAZ	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
Wbo	Wet op de bedrijfsorganisatie
WEOR	Wet op de Europese Ondernemingsraden
WEP	Werkervaringsplaatsen
Wet Samen	Wet Stimulering Arbeidsdeelname Minderheden
WGA	Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten
Wgr	Wet gemeenschappelijke regeling
WWIK	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars
WIA	Wet Werk en Inkomen Arbeidsvermogen
WIW	Wet inschakeling werkzoekenden
WKA	Wet Koppeling met afwijkingsmogelijkheid
WK	Wet kinderopvang
WML	Wet minimumloon
WMW	Wet medezeggenschap werknemers
WOA	Wet verbod op onderscheid naar arbeidsduur
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WSW	Wet sociale werkvoorziening
Wulbz	Wet uitbreiding loondoorbetalingsverplichting bij ziekte
WVA	Wet Vermindering Afdracht Loonbelasting en premie Volksverzekeringen
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWIK	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars
WWOW	Wetsvoorstel Werkgeversbijdrage Oudere Werknemers
ZBO	Zelfstandige Bestuursorgaan
ZFW	Ziekenfondswet
ZW	Ziektewet

TREFWOORDENREGISTER

ABW 46, 53, 256
Activering 2, 21, 22, 23, 25, 58, 153, 173, 175, 180, 181, 182, 194
Administratieve lastenverlichting 4, 17, 217, 225, 247, 259
Agentschap SZW 1, 2, 4, 54, 55, 153, 159, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 180, 181, 257
Anw 24, 47, 120, 121, 122, 124, 125, 137, 139, 181, 183, 186, 187, 229, 235, 237, 239, 240, 250, 251, 252, 253, 254
AOW-gat 137, 139, 181
AOW 2, 8, 16, 17, 24, 25, 27, 28, 82, 120, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 136, 137, 138, 139, 153, 181, 183, 194, 195, 196, 201, 202, 208, 218, 229, 230, 237, 238, 239, 240, 241, 250, 251, 253, 254, 257
Arbeid en zorg 2, 5, 15, 16, 23, 25, 37, 65, 66, 67, 69, 70, 72, 137, 146, 148, 181, 190, 207
Arbeidsaanbod 30, 33, 36, 37, 41, 221
Arbeidsgehandicapten 21, 50, 56, 57, 59, 90, 92, 93, 218, 219, 258
Arbeidsinspectie 17, 40, 80, 88, 89, 93, 154, 155, 158, 215, 222, 257
Arbeidsmarktbeleid 2, 11, 12, 21, 22, 23, 25, 37, 38, 43, 48, 51, 52, 62, 153, 180, 183, 184, 208, 235, 255
Arbeidsomstandigheden 2, 5, 14, 19, 20, 23, 25, 35, 87, 88, 89, 95, 111, 153, 154, 155, 172, 181, 207, 213, 215, 225, 257, 258
Arbeidsongeschiktheid 2, 8, 11, 14, 15, 17, 20, 21, 23, 25, 63, 87, 90, 96, 104, 105, 106, 107, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 136, 153, 154, 180, 182, 189, 197, 225, 235, 236, 239, 247, 257, 258, 259
Arbo 14, 20, 35, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 153, 155, 213, 214, 215, 236, 255, 257
Armoedeval 17, 18, 26, 29, 30, 31, 37
Asbestslachtoffers 129, 132, 133, 135, 181, 200, 210, 257, 258
Automatisering 153, 159, 160, 166, 169, 176, 177, 182, 204, 205
Baten-lastendienst 159, 170
Bedrijfsverzamelgebouw 17, 151, 152, 167, 182, 184, 185, 256, 257
Bedrijfsvoering 2, 4, 156, 162, 163
Bijstand 8, 12, 19, 21, 24, 25, 30, 35, 47, 48, 49, 90, 96, 97, 98, 99, 100, 106, 107, 120, 124, 129, 130, 135, 167, 168, 194, 196, 208, 211, 212, 214, 222, 235, 236, 237, 242, 243, 247, 255, 257
BKWI 43, 172, 180, 185, 225, 226, 227, 257
Centra voor Werk en Inkomen 43, 180, 257
Dagindeling 23, 142, 146, 148, 149, 181, 218
Emancipatie 2, 23, 25, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 148, 149, 150, 153, 181, 202, 217, 218, 255
Equal 54, 146, 147, 148, 159, 167, 168, 180, 187, 255
ESF 36, 51, 52, 55, 71, 146, 147, 148, 151, 152, 164, 165, 167, 168, 169, 182, 209, 217, 218, 257
Etnische minderheden 12, 37, 40, 141, 209
Farbo 88, 93
Gemeentefonds 24, 71, 130, 190, 194, 196, 236
Gesubsidieerde arbeid 53, 208, 209, 218
Huisvesting 43, 153, 159, 160, 164, 166, 169, 176, 182, 185, 204, 205, 218, 219, 225, 242
ID-banen 24, 54, 167, 168, 180, 186, 187, 256, 257
Inkomensbeleid 2, 22, 25, 26, 27, 28, 32, 153, 183, 184, 241, 245
Inlichtingenbureau 99, 172, 184, 185, 225, 227
Inspectie Werk en Inkomen 1, 2, 4, 17, 61, 70, 164, 172, 173
Kinderbijslag 27, 129, 130, 131, 241, 257
Kinderopvang 16, 18, 23, 24, 25, 28, 35, 66, 69, 70, 71, 72, 73, 142, 146, 180, 181, 190, 191, 210, 220, 236, 246, 247, 248, 249, 255, 256

Koopkracht 8, 26, 27, 28, 31, 137, 151, 182, 201, 241, 242, 243, 244, 245, 247
 Koppeling 232, 236, 259
 Kunstenaars 96, 103, 181, 225, 259
 Levensloop 13, 16, 23, 68, 69, 71, 76, 142, 146, 148, 217, 218, 236
 Loonkosten 9, 33, 34, 36, 51, 61, 74, 165, 166, 175, 176
 Loopbaanonderbreking 66, 67, 68, 69, 71, 181
 Nabestaanden 12, 120, 121, 122, 133, 183, 257
 Ouderen 4, 8, 11, 12, 13, 14, 22, 28, 31, 37, 38, 39, 44, 78, 84, 99, 100, 101, 128, 135, 183, 184, 193, 209, 211, 248, 249
 Participatiegraad 36, 37
 Pensioen 2, 9, 13, 16, 22, 25, 28, 35, 68, 69, 76, 82, 83, 84, 85, 123, 124, 125, 137, 153, 172, 183, 192, 207, 212, 213, 217, 218, 236, 237, 258
 Preventiequote 41, 229
 Raad voor Werk en Inkomen 51, 61, 172, 225, 236, 258
 Reïntegratie 2, 4, 5, 12, 15, 17, 20, 21, 23, 25, 41, 42, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 54, 56, 57, 58, 62, 70, 73, 90, 91, 92, 96, 97, 98, 111, 112, 116, 151, 153, 159, 180, 182, 183, 185, 186, 197, 207, 208, 214, 215, 216, 223, 228, 229, 236, 256, 258
 Scholing 12, 13, 15, 16, 24, 36, 37, 54, 55, 56, 57, 100, 101, 104, 106, 176, 180, 186, 187, 210, 222, 256, 257
 SIOD 17, 41, 154, 155, 156, 158, 219, 223, 258
 Sluitende aanpak 46, 47, 48, 49, 58, 61, 141, 228
 Sociale activering 46, 255
 Sociale fondsen 2, 25, 136, 153, 181, 201, 231, 239, 253
 Sociale werkvoorziening 2, 12, 21, 25, 42, 59, 62, 180, 188, 259
 Spaarfonds AOW 136, 138, 139, 181, 201
 Spak 186, 187, 188, 238
 SUWI 4, 41, 43, 44, 45, 49, 56, 108, 117, 118, 126, 151, 152, 163, 182, 214, 216, 219, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 258
 SVB 121, 122, 123, 124, 127, 128, 132, 133, 134, 137, 163, 172, 194, 195, 200, 218, 219, 225, 226, 227, 229, 230, 240, 253, 254, 258
 Toeslagenwet 120, 125, 126, 128, 180, 198, 258
 Uitstroomquote 229
 UWV 12, 15, 16, 17, 21, 24, 41, 42, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 56, 57, 91, 92, 99, 101, 102, 104, 105, 108, 111, 112, 114, 115, 116, 125, 136, 137, 158, 163, 172, 187, 189, 195, 196, 197, 198, 205, 207, 210, 214, 215, 216, 218, 219, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 234, 237, 238, 240, 253, 254, 258
 VBTB 4, 162, 227, 230, 258
 Veiligheid 20, 79, 88, 140, 141, 142, 145, 146, 148, 154, 215, 225, 255, 258
 Veilig 94
 Voorlichting 22, 43, 54, 55, 71, 76, 77, 78, 79, 84, 85, 93, 106, 149, 153, 156, 157, 159, 160, 165, 166, 169, 180, 181, 182, 184, 194, 195, 196, 204
 Wajong 24, 50, 54, 56, 57, 63, 105, 113, 114, 116, 117, 118, 125, 180, 186, 187, 197, 198, 207, 247
 WAO 4, 10, 13, 15, 20, 46, 47, 53, 56, 63, 91, 92, 104, 105, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 125, 126, 154, 157, 158, 182, 189, 197, 198, 204, 205, 206, 207, 210, 213, 214, 215, 221, 228, 230, 235, 236, 237, 238, 247, 250, 251, 252, 253, 254, 259
 WAZ 24, 46, 63, 68, 92, 105, 110, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 125, 136, 137, 139, 181, 182, 201, 207, 247, 250, 251, 252, 253, 254, 259
 Werkloosheid 7, 8, 9, 12, 13, 17, 26, 29, 30, 31, 36, 38, 40, 43, 46, 47, 49, 51, 96, 100, 101, 102, 104, 115, 151, 182, 184, 215, 225, 231, 232, 233, 234, 235, 240, 257, 258, 259
 Wet Werk en Bijstand 97, 194, 221, 222, 259
 Wsw 42, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 185, 189, 209, 212, 222, 258

WW 10, 12, 14, 15, 21, 22, 24, 41, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 96, 97,
98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 112, 120, 122, 124,
125, 126, 129, 157, 158, 180, 182, 186, 195, 196, 198, 214, 215, 220, 222,
225, 228, 229, 230, 234, 236, 237, 247, 258, 259
Ziektewet 110, 213, 259